

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

**โรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา**

พุทธศักราช ๒๕๒๔

DCID LIBRARY

0000032185

ค 375.294

ว 546๗

ด.1

กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๒๖

จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

ISBN 974-10-0066-9

015412 - 15413

01375.294

05060

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
พุทธศักราช ๒๕๖๔

กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

วันที่	_____
เลขทะเบียน	๗ 15412 ก.1
เลขเรียกหนังสือ	๗ 395.294 75464

เลขที่	13496
เลขหมู่	
วันที่	27 ต.ค. 21

คำนำ

สืบเนื่องจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ เป็นผลให้กระทรวงศึกษาธิการต้องดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๔ ด้วย ดังนั้น จึงได้แต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ สภากาชาด มหามกุฏราชวิทยาลัย กรมการศาสนา กรมการศึกษานอกโรงเรียน และกรมวิชาการ ร่วมกันยกร่างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔ ซึ่งเป็นหลักสูตรหลังหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ เพื่อให้พระภิกษุและสามเณรได้ศึกษาหาความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมได้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น

กรมวิชาการขอขอบคุณคณะทำงานที่ได้อุทิศเวลาและกำลังความคิดในการจัดทำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔ และขอขอบคุณสมาคมอนุรักษศิลปกรรมและสิ่งแวดลอม ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิชาเลือกศาสนศิลป์ ทั้งนี้โดยเห็นแก่ประโยชน์ทางการศึกษาของพระภิกษุสามเณรเป็นสำคัญ อนึ่ง ในการยกร่างหลักสูตรดังกล่าว คณะทำงานและกรมวิชาการได้รับความเมตตาและคำแนะนำอย่างดียิ่งจากพระเดชพระคุณ พระพรหมคุณาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดสระเกศ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

(นายสุรเดช วิเศษสุวรรณ)

อธิบดีกรมวิชาการ

๓๑ มีนาคม ๒๕๒๖

สารบัญ

หน้า

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย	
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔	๑
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	
พุทธศักราช ๒๕๒๔	๒
จุดหมาย	๓
หลักการ	๔
โครงสร้าง	๕
หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม	
แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔	๖
วิชาพระปริยัติธรรม	๗
ภาษาบาลี	๑๑
ธรรมวินัย	๓๒
ศาสนปฏิบัติ	๖๓
ศาสนศิลป์	๘๑
วิชาสามัญ	๘๕
ภาษาไทย	๘๗
สังคมศึกษา	๑๐๗
สุขศึกษา	๑๓๖
วิทยาศาสตร์	๑๔๓
คณิตศาสตร์	๑๖๑
ภาษาต่างประเทศ	๑๗๐
ภาคผนวก	๑๗๔
— ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน	
ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔	
พ.ศ. ๒๕๒๓	๑๘๑

- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน
ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๔ ๑๘๗
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน
ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔ พ.ศ. ๒๕๒๖ ๑๙๐

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ วก. ๘๑/๒๕๒๖

เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔

เพื่อปฏิบัติตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๐ ซึ่งกำหนดให้เปลี่ยนแปลงระบบชั้นเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๑ เป็นต้นไป ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความใน ข้อ ๒๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๑๕ กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔ ดังปรากฏท้ายคำสั่งนี้ แทนหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๑๔ ภายในกำหนดเวลาและเงื่อนไขตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดการเปลี่ยนระบบชั้นเรียนและการใช้หลักสูตรใหม่ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๐ และให้ถือว่าเป็นหลักสูตรที่เทียบเท่ากับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ ทุกประการ

ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจในการสั่งยกเลิกเพิ่มเติม และเปลี่ยนแปลงรายวิชา และเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรนี้

ทั้งนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๔ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖

/เกษม สิริสัมพันธ์

(นายเกษม สิริสัมพันธ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๔

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๔ แล้วนั้น

เพื่อส่งเสริมการศึกษามัธยมศึกษาของพระภิกษุและสามเณรในการศึกษาพระปริยัติธรรม ควรจัดหลักสูตรพระปริยัติธรรมให้มีความรู้วิชาสามัญควบคู่ไปด้วย จะทำให้ผู้ได้รับการศึกษามีความรู้กว้างขวางเหมาะสมแก่สภาพปัจจุบันยิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ดังนี้

๑. ให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดสอนวิชาสามัญ ภาษาไทย สังคมศึกษา สุขศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๖๔ และจัดสอนวิชาพระปริยัติธรรมกับวิชาเลือก ศาสนศิลป์ ตามหลักสูตรที่ปรากฏท้ายประกาศนี้

๒. พระภิกษุสามเณรที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ (ม. ๔) ในปีการศึกษา ๒๕๖๕ ให้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ (ม. ๕) ในปีการศึกษา ๒๕๖๖ ตามหลักสูตรนี้ โดยได้รับโอนผลการเรียนที่ได้จากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ทั้งหมด

๓. พระภิกษุสามเณรที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ (ม. ๔) ในปีการศึกษา ๒๕๖๔ ให้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ (ม. ๕) ในปีการศึกษา ๒๕๖๕ และให้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ (ม. ๖) ในปีการศึกษา ๒๕๖๖ ตามหลักสูตรนี้ โดยได้รับโอนผลการเรียนที่ได้ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ และมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ทั้งหมด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

/กมล ธีระวัฒน์

(นายเกษม ธีระวัฒน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

จุดหมาย

๑. เพื่อให้รู้จักดำรงสมณภาวะบนพื้นฐานแห่งพระธรรมวินัย
๒. เพื่อให้รู้จักวิธีการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา วิเคราะห์สร้างสรรค์ตามหลักพระพุทธศาสนา มีนิสัยไม่หาความรู้และทักษะอยู่เสมอ
๓. เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และเกิดทักษะในศาสนปฏิบัติและกิจของสงฆ์ได้ ถูกหลักธรรมวินัย มีผลสมบูรณ์
๔. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและเห็นคุณค่าในวิทยาการ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของชาวพุทธ และรู้จักอนุรักษ์รักษาศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีที่ดีงาม
๕. เพื่อให้รู้จักหน้าที่ของตนเอง เคารพสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น รู้จักใช้สิทธิและเสรีภาพในทางก่อให้เกิดประโยชน์บนรากฐานแห่งกฎหมาย จริยธรรม และศาสนา
๖. เพื่อให้มีความสำนึกในสมณเสัญญาและการเป็นคนไทยร่วมกัน มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประชาธิปไตย
๗. เพื่อให้เข้าใจในฐานะที่เป็นศาสนทายาทสืบทอดพระพุทธศาสนา ให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ เมตตาธรรมเพื่อความสันติสุขของคนในชาติ และประโยชน์สุขของโลก

หลักการ

๑. เป็นหลักสูตรหลังหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เน้นหนักวิชาทางพระปริยัติธรรม เพื่อผู้เรียนได้ถือเป็นหลักปฏิบัติและอบรมสั่งสอนผู้อื่นได้
๒. เป็นหลักสูตรที่มุ่งฝึกผู้เรียนให้มีประสบการณ์ในทางปฏิบัติธรรมและกิจของสงฆ์ให้บรรลุถึงจุดหมายของพระศาสนาและสังคม
๓. เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนไม่แสวงหาความรู้ การปฏิบัติ และความจริงในพระศาสนาเพื่อให้เกิดความงอกงามทางปริยัติ ทางปฏิบัติ และทางปฏิเวธ
๔. เป็นหลักสูตรที่สนับสนุนให้ผู้เรียนร่วมมือกันใช้ความรู้ความสามารถพัฒนาสังคม
๕. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้และทักษะในวิชาพระปริยัติธรรมและวิชาสามัญจากวิทยากรต่าง ๆ

โครงสร้าง

๑. วิชาบังคับ มี ๒ ส่วน คือ

๑.๑ วิชาพระปริยัติธรรม วิชาพื้นฐานสำหรับพระภิกษุสามเณร บัณฑิต ๒๑ หน่วย-
การเรียนรู้ ได้แก่

ภาษาบาลี ๑๒ หน่วยการเรียนรู้

ธรรมวินัย ๖ หน่วยการเรียนรู้

ศาสนปฏิบัติ ๑ หน่วยการเรียนรู้

๑.๒ วิชาสามัญ จำนวน ๒๑ หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่

ภาษาไทย ๖ หน่วยการเรียนรู้

สังคมศึกษา ๖ หน่วยการเรียนรู้

สุขศึกษา ๓ หน่วยการเรียนรู้

วิทยาศาสตร์ ๖ หน่วยการเรียนรู้

๒. วิชาเลือก ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า ๔๒ หน่วยการเรียนรู้ จากหมวดวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้

ภาษาบาลี ศาสนศิลป์ ภาษาต่างประเทศ

ธรรมวินัย ภาษาไทย คณิตศาสตร์

ศาสนปฏิบัติ สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์

๓. การประสานสัมพันธ์ ระหว่างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔ กับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายและหลักสูตรปริยัติธรรม
ของคณะสงฆ์

๓.๑ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
กับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายและหลักสูตรปริยัติธรรม มีสาระสำคัญและรายวิชา
สอดคล้องกันในหมวดวิชาบังคับ ตามข้อ ๑.๑

๓.๒ ผู้เรียนสามารถโอนผลการเรียนระหว่างหลักสูตรทั้ง ๓ ในส่วนที่เป็นวิชาบังคับ
ตามข้อ ๑.๑ ได้

หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔

๑. เวลาเรียน

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
ใช้เวลาเรียนโดยปกติประมาณ ๓ ปี หรือ ๖ ภาคเรียน

๒. จำนวนวันเรียน

ในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ ให้มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๒๐๐ วัน หรือ ๔๐ สัปดาห์
ภาคเรียนละ ๒๐ สัปดาห์ และโรงเรียนอาจเปิดภาคฤดูร้อนได้อีก ตามที่เห็นสมควร
โดยให้มีเวลาเรียน ๔ สัปดาห์

๓. การจัดคาบเวลาเรียน

ในสัปดาห์หนึ่งให้โรงเรียนจัดคาบเวลาเรียนวันละ ๗-๘ คาบ คาบละ ๕๐ นาที
สัปดาห์ละ ๓๕-๔๐ คาบ ในคาบเวลาดังกล่าวจะต้องเป็นเวลาให้ผู้เรียนเรียนอย่างน้อย
๒๘ คาบ เวลาที่เหลือให้โรงเรียนจัดแนะแนว สอนซ่อมเสริม หรือให้เรียนซ้ำวิชา
ที่ไม่ผ่าน ไม่น้อยกว่า ๓ คาบ นอกจากนี้ ต้องให้ผู้เรียนได้มีเวลาศึกษาค้นคว้าด้วย
ตนเองอีกด้วย

๔. หน่วยการเรียน

รายวิชาที่ใช้เวลาเรียน ๒ คาบ ต่อหนึ่งสัปดาห์ต่อหนึ่งภาคเรียน ให้มีหน่วย
การเรียน ๑ หน่วยการเรียน วิชาใดที่มีจำนวนคาบเรียนมากกว่าหรือน้อยกว่า
๒ คาบต่อสัปดาห์ต่อหนึ่งภาคเรียน ให้มีหน่วยการเรียนมากขึ้นหรือน้อยลงเป็น
สัดส่วนกันไป

สำหรับภาคฤดูร้อนซึ่งมีเวลาเรียน ๔ สัปดาห์ เวลาเรียนต่อสัปดาห์ของ
รายวิชาที่เปิดสอนจะต้องเป็น ๕ เท่าของเวลาที่กำหนดสำหรับภาคปกติ

๕. วิชาบังคับและวิชาเลือก

ให้ผู้เรียนเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของ
หลักสูตร สำหรับภาษาต่างประเทศนั้น ผู้เรียนจะเลือกเรียนได้ ๒ ภาษา

๖. การประเมินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียนและการโอนผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบ

กระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔

๗. เกณฑ์การจบหลักสูตร

- ๗.๑ ต้องเรียนให้ครบตามแผนการเรียนที่กำหนดไว้
- ๗.๒ ต้องได้หน่วยการเรียนของวิชาบังคับทั้งหมด
- ๗.๓ ต้องได้หน่วยการเรียนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า ๘๑ หน่วยการเรียน
- ๗.๔ ต้องได้ปฏิบัติการของสงฆ์ตลอด ๓ ปี

๘. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจในการสั่งยกเลิกเพิ่มเติม และเปลี่ยนแปลง
รายวิชาและเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔

๙. กิจกรรม

กิจกรรมตามหลักสูตรนี้ ให้ใช้กิจของสงฆ์ที่พระภิกษุสามเณรปฏิบัติเป็นประจำ
อยู่ในวัด โดยให้เจ้าอาวาสเป็นผู้ควบคุม แล้วรายงานไปยังโรงเรียนพระปริยัติธรรม
เวลาที่ปฏิบัติต้องไม่น้อยกว่า ๘๐% ของกิจที่เจ้าอาวาสกำหนดให้

๑๐. การแนะแนว

โรงเรียนต้องจัดให้มีการแนะแนวส่วนตัว แนะนำการเรียนและการศึกษาต่อ
เพื่อช่วยแก้ปัญหาให้ผู้เรียนสามารถเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๑. การสอนซ่อมเสริม

โรงเรียนต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมสำหรับผู้เรียนที่เรียนอ่อน เพื่อแก้ไข
ความบกพร่องต่าง ๆ และเพื่อช่วยให้มีพื้นฐานอันมั่นคงในการเรียนรู้

วิชาพระปริยัติธรรม

- ภาษาบาลี
- ธรรมวินัย
- ศาสนปฏิบัติ
- ศาสนศิลป์

วิชาภาษาบาลี

จุดประสงค์

๑. ให้รู้หลักภาษาที่เป็นพื้นฐานการอ่าน พุท และการเขียนภาษาบาลี
๒. ให้เข้าใจเนื้อความในหนังสือเรียน สามารถแสดงออกซึ่งความเข้าใจของตนโดยถูกต้อง
๓. ให้สามารถแสดงออกในการอ่าน ฟัง พุท และเขียนได้ตามสมควร
๔. ให้เข้าใจและใช้ประโยชน์ของภาษาบาลีในภาษาไทยและวิชาการต่าง ๆ
๕. ให้เข้าใจและใช้ภาษาบาลีในกิจพระศาสนา เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาศาสนปฏิบัติให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น
๖. ให้เข้าใจคติธรรม วัฒนธรรม และประวัติศาตร์พระพุทธศาสนาตามสมควร
๗. เพื่อเป็นพื้นฐานในการค้นคว้าวรรณคดีพุทธศาสนาและการศึกษาในขั้นต่อไป

โครงสร้าง

วิชาบังคับ

มัธยมศึกษาปีที่ ๔

บ ๔๐๑	ภาษาบาลี	๔	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒	หน่วยการเรียนรู้
บ ๔๐๒	ภาษาบาลี	๔	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒	หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ ๕

บ ๕๐๓	ภาษาบาลี	๔	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒	หน่วยการเรียนรู้
บ ๕๐๔	ภาษาบาลี	๔	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒	หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ ๖

บ ๖๐๕	ภาษาบาลี	๔	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒	หน่วยการเรียนรู้
บ ๖๐๖	ภาษาบาลี	๔	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒	หน่วยการเรียนรู้

วิชาเลือก

โครงสร้างที่ ๑

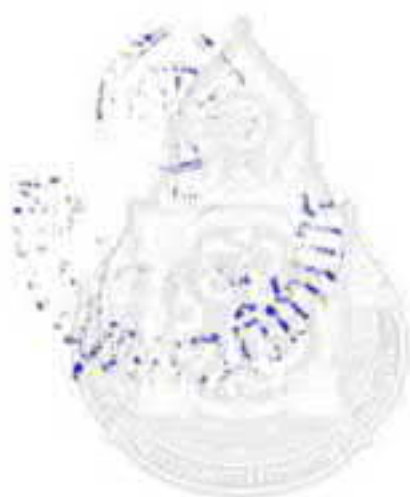
บ ๑๑๑	สัมพันธ์ ๑	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
บ ๑๑๒	สัมพันธ์ ๒	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
บ ๑๑๓	สัมพันธ์ ๓	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
บ ๑๑๔	สัมพันธ์ ๔	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
บ ๑๑๕	สัมพันธ์ ๕	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
บ ๑๑๖	สัมพันธ์ ๖	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้

โครงสร้างที่ ๒

บ ๐๒๑	แต่งบาลี ๑	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
บ ๐๒๒	แต่งบาลี ๒	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
บ ๐๒๓	แต่งบาลี ๓	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
บ ๐๒๔	แต่งบาลี ๔	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
บ ๐๒๕	แต่งบาลี ๕	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
บ ๐๒๖	แต่งบาลี ๖	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้

โครงสร้างที่ ๓

บ ๐๓๑	แปดบาตี ๑	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
บ ๐๓๒	แปดบาตี ๒	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
บ ๐๓๓	แปดบาตี ๓	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
บ ๐๓๔	แปดบาตี ๔	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
บ ๐๓๕	แปดบาตี ๕	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
บ ๐๓๖	แปดบาตี ๖	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้

วิชาบังคับ คำอธิบายรายวิชา

บ ๔๐๑ ภาษาบาลี ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

๑. การอ่าน การพูด และการเขียน ๑

๑.๑ การอ่านและการพูด

อ่านคำบาลีที่เป็นอักษรโรมัน และอ่านข้อความที่เป็นคำประพันธ์ โดยทำนองสรภัญญะ มีกสนทนาด้วยเรื่องวัดพระเชตุวัน เพื่อให้เกิดทักษะในการอ่านและการสนทนา

๑.๒ การเขียน

เขียนเทียบอักษรโรมันที่ใช้เขียนคำบาลีและเขียนคำประพันธ์ ในภาษาบาลีให้ถูกต้องตามอักขรวิธี วรรคตอน ตามลักษณะคำประพันธ์ และรู้จักใช้เครื่องหมายต่าง ๆ ให้ถูกต้อง

๒. ไวยากรณ์ ๑

ให้เรียนหลักไวยากรณ์ ดังต่อไปนี้.-

๑. นามกิตก์ สาธนะ ๗ และรูป ๓ วิธีตั้งวิเคราะห์
๒. บิจจยนามกิตก์ ๓ หมวดและกฎของบิจจยนามกิตก์ ๓ หมวด
๓. ตัทธิธ ความหมายของตัทธิธ ปะเภทของตัทธิธ สามัญญตัทธิธ ภาวตัทธิธ และอัพยธตัทธิธ

๓. แต่ง-แปล ๑

แต่ง มีกให้เกิดทักษะการแต่งเรื่องสั้นและบทสนทนาภาษาบาลี รูปวิเคราะห์ สาธนะทั้ง ๗ สาธนะ ถูกตามหลักภาษานิยม

แปล ให้แปลข้อความจากเรื่องและชาดกที่กำหนดให้เรียนในชั้นนี้ จากภาษาบาลีเป็นภาษาไทย ทั้งแปลโดยอรรถโดยพยัญชนะ และจากภาษาไทยเป็นภาษาบาลี เรื่องและชาดกที่กำหนดให้เรียนในภาคนี้ ดังต่อไปนี้.-

วิฑูทภวตฺตฺ วุคฺคิสฺสเดวตฺตฺ กุมารกสฺสปลฺลเดวตฺตฺ มหากปฺปินฺตฺ-
เดวตฺตฺ พหิยทารุจิริยวตฺตฺ ปติปฺปชิกาวตฺตฺ ปาฏิกาวชิววตฺตฺ กสฺสวตฺตฺ
สุทฺถมมตฺตฺเดวตฺตฺ นนฺทตฺตฺเดวตฺตฺ อญฺญตรภิกฺขวตฺตฺ วิสาขวตฺตฺ อาสาหุ
ปฺปชากถาสลฺลาโป เชตวนารามกถาสลฺลาโป ปุคฺคิตฺตฺตฺตฺสฺสเดวตฺตฺ

บ ๔๐๒ ภาษาบาลี

๔ ความ/สัปตार्ค/ภาค ๒ หน่วยการเขียน

คำอธิบายรายวิชา

๑. การอ่าน การพูด และการเขียน ๒

๑.๑ การอ่านและการพูด

ฝึกให้เกิดทักษะอ่านคำบาลีที่เป็นอักษรโรมัน และข้อความที่เป็นคำประพันธ์ภาษาบาลีโดยทำนองสรวทัญญะ และให้เกิดทักษะการสนทนาภาษาบาลีในบทสนทนาที่ได้ฝึกมาแล้ว

๑.๒ การเขียน

ฝึกให้เกิดทักษะการเขียนเทียบอักษรโรมันที่ใช้เขียนคำบาลี โดยการเทียบสระและพยัญชนะอย่างแม่นยำ และใช้ได้ถูกต้อง

๒. ไวยากรณ์ ๒

ให้เรียนหลักไวยากรณ์ ดังต่อไปนี้ .—

๑. สมัญญาภิธาน ฐาน กรณ์ โหตะ อโหตะ สติถิล ธนิต พยัญชน-
สังโยค อัฒสวระ
๒. วากยสัมพันธ์ หลักสัมพันธ์ ชื่อสัมพันธ์กิริยาคุมพากย์ ชื่อสัมพันธ์
นามนามและปฐิสัทพพนาม
๓. ชื่อสัมพันธ์คุณนาม ชื่อสัมพันธ์วิเสสนสัทพพนาม ชื่อสัมพันธ์
กิริยากิตก์ และชื่อสัมพันธ์นิบาต

๓. แต่ง—แปล ๒

แต่ง ให้แต่งสำนวนนิยมที่ใช้ เค เม โว โน ประโยคคำถาม ประโยค
คำตอบ ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำสั่ง และประโยคยอมรับคำสั่ง

แปล ให้แปลข้อความจากเรื่องและชาดกที่กำหนดให้เรียนในชั้นนี้
จากภาษาบาลีเป็นภาษาไทย ทั้งแปลโดยอรรถ โดยพยัญชนะ และจาก
ภาษาไทยเป็นภาษาบาลี เรื่องและชาดกที่กำหนดให้เรียนในภาคนี้
ดังต่อไปนี้ .—

ครพทินนวดุฎ นาสนุทามหาวิทูลยกถาสลูลาโป ชมพูกาชีวกวตฺต
กาสามสตุตถกถาสลูลาโป สขุณปลาสนกกถาสลูลาโป กุณฑลเกสิเถรวตฺต
เตปิฏกกถาสลูลาโป สาริปุคฺคตตฺถกถาสลูลาโป มหาวิทูลยกถาสลูลาโป ปกฺกณณกถา-
สลูลาโป มกสชาตกถาณณามหากปฺปินตฺถกถาสลูลาโป ปญฺจา

วชิราวุฒวิทยาลัย ปฐมสงคติภคตาสถูลาไป สหพุทธวชิราวุฒวิทยาลัย
อโศกราชภคตาสถูลาไป

บ ๕๐๓ ภาษาบาลี ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

๑. การอ่าน การพูดและการเขียน ๓

๑.๑ การอ่านและการพูด

ให้เกิดทักษะยิ่งขึ้นในการอ่านทำนองมคธ ทำนองสังโยค และ
ทำนองสรภัญญะ และเข้าใจความหมายในเรื่องที่อ่านนั้นอย่างถูกต้อง
และให้เกิดทักษะในการพูด สนทนาภาษาบาลี ในบทสนทนาที่
กำหนดไว้ในชั้นนี้ทั้งสองภาคเรียน

๑.๒ การเขียน

ให้เกิดทักษะการเขียนเทียบอักษรโรมันที่ใช้เขียนคำบาลี
โดยการเขียนผสมสระและพยัญชนะได้ถูกต้องคำบาลี

๒. ไวยากรณ์ ๓

ให้เรียนหลักไวยากรณ์ ดังต่อไปนี้

การวางลำดับประโยค บท พากยวงศ์ พากย์หรือประโยค การวางลำดับ
คำปฐมาวาริภคติ คำที่ใช้เป็นประธาน การเรียงบทประธาน การวางลำดับ
คำทุติยาวาริภคติ คำทุติยาวาริภคติ บทเดี่ยวหรือหลายบทนำหน้ากิริยา การ
วางลำดับคำตติยาวาริภคติ คำจตุตถีวิภคติ คำปัญจมีวิภคติ คำจตุตถีวิภคติ
คำสัตตมีวิภคติ คำอาลปนะ การใช้ เต เม โว โน

๓. แต่ง—แปล ๓

แต่ง ให้ฝึกหัดแต่งใช้สำนวนนิยมที่ใช้กลุ่มของคำหรือประโยคพิเศษ
มี เอกปุปหาเรน เอกโต ปกฺขณฺที รูปฺเตสิ ปฺหิณฺนิ อญฺโฆเชสิ วิหฺรติ วสฺติ
ติฏฺฐติ อามนฺเตสิ ปกฺโกสาเปติ ญญฺชติ ปรีกฺขฺชติ

แปล ให้แปลข้อความจากเรื่องและชาดกที่กำหนดให้เรียนในชั้นนี้
จากภาษาบาลีเป็นภาษาไทย ทั้งโดยอรรถโดยพยัญชนะ และจากภาษาไทย
เป็นภาษาบาลี เรื่องและชาดกที่กำหนดให้เรียนในภาคนี้ ดังต่อไปนี้

วณฺณุปฺปชาตกถา วณฺณนาทิกชาตกถา ปาลิภาสา
ภคตาสถูลาไป กุฏฐาวิชาตกถา สุขาวิชาตกถา ปาวตฺตมาเน

โลกปาลนกกตา ลกฤษณชาติกวรรณนา กณฺธินชาติกวรรณนา ชนปทา
 วาสกตา วาลมิกชาติกวรรณนา ขวาทียชาติกวรรณนา ปวตุคฺมาเน
 พุทฺธมามกทสฺสนกกตา, มตฺกภคฺตชาติกวรรณนา กุรุํงคฺมิกชาติกวรรณนา
 พาลปณฺฑิตลกฤษณกกตา มหิทามุขชาติกวรรณนา สนฺทวิสาลชาติกวรรณนา
 สมุโมทนานชาติกวรรณนา

บ ๕๐๔ ภาษาบาลี ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
 คำอธิบายรายวิชา

๑. การอ่าน การพูด และการเขียน ๔

๑.๑ การอ่านและการพูด

ให้ฝึกอ่านทำนองสวดคอกิริมมัตตสังคหะ ทำนองเทชนัธรรมวัตร
 และทำนองสวดมนต์ และให้ฝึกพูดสนทนาภาษาบาลีในบทสนทนา
 ที่กำหนดให้เรียนในภาคนี้ จนสามารถพูดสนทนาภาษาบาลีได้และ
 รู้เรื่องที่สนทนานั้น

๑.๒ การเขียน

ให้ฝึกการเขียนเทียบอักษรโรมันเป็นภาษาบาลี โดยผสม
 สระพยัญชนะแล้วมีความยาวประมาณ ๑๕ บรรทัด และฝึกเขียน
 คำภาษาบาลีที่เป็นอักษรโรมันให้เป็นคำภาษาบาลีประมาณ ๑๕ บรรทัด
 ให้เกิดความชำนาญและเขียนได้เร็ว พร้อมด้วยความสวยงาม สะอาด
 เป็นระเบียบเรียบร้อย

๒. ไวยากรณ์ ๔

ให้เรียนหลักไวยากรณ์ดังต่อไปนี้

การใช้อุปสัด การใช้นิบาต การใช้อาลปะ การใช้กิริยาวิเสสและ
 หลักการใช้ อุตตกรรม และวิกติกรรม การใช้ประโยคอนุาท การใช้
 ประโยคลักษณะวันตะ การใช้กิริยาประธานนัยและลึงควิปาส การหัก
 ัญญัติวิภคติ อัพภาค และเทวภาวะ และสำนวนนิยม

๓. แต่ง—แปล ๔

แต่ง ให้เกิดทักษะการแต่งใช้สำนวนนิยมที่ตรงกับคำภาษาไทยว่า
 นิ่งพร้อมกัน ติดเป็นเป็นเสียงเดียวกัน วางไว้ร่วมกัน ส่งคนไป ส่งข่าวสาส์น

เรียกมาหา ใช้ให้คนอื่นเรียกมาพบ เอาไฟจุดเรือน ก่อไฟ ตามประทีป
ใส่กุญแจ ออกจากบ้านจากเรือน จับมือจับเท้า

แปล ให้แปลข้อความจากเรื่องและชาดก ที่กำหนดให้เรียนในชั้นนี้
จากภาษาบาลีเป็นภาษาไทยทั้งโดยอรรถโดยพยัญชนะ และจากภาษาไทย
เป็นภาษาบาลี เรื่องและชาดกที่กำหนดให้เรียนในภาคนี้ ดังต่อไปนี้

ภเวียรชาตกถา ทุราชาตกถา ภาลีสากุตต-
ทกถา อนภิตชาตกถา วิสวุตชาตกถา นิพพานกถา
กุหกชาตกถา วิสุตาสโกชนชาตกถา นามสัทธาตกถา
เทวนคเร คมนาคมนกถา ปุณณินชาตกถา อนุสาสิกชาตกถา
อมุพชาตกถา ปุชฌนกถา อุภโตภฏฐชาตกถา พาเวรฐฐ-
ชาตกถา

บ ๖๐๕ ภาษาบาลี ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. การอ่าน การพูดและการเขียน ๕

๑.๑ การอ่านและการพูด

ให้เกิดทักษะอ่านทำนองสวดอภิธรรมสังคหะ อ่านทำนอง
เทศน์ อ่านทำนองสวดพระพุทธรณต์ อ่านทำนองทำวัตรเช้า-เย็น
และให้เกิดทักษะพูดสนทนาภาษาบาลีในบทสนทนาที่กำหนดให้เรียน
ในภาคนี้ได้และรู้เรื่องเข้าใจได้ถูกต้อง

๑.๒ การเขียน

ให้เกิดทักษะการเขียนคำบาลีเป็นอักษรโรมัน และเขียน
คำบาลีที่เป็นอักษรโรมันให้เป็นอักษรไทย คำบาลีมีความยาว ๒๐
บรรทัด

๒. ไวยากรณ์ ๕

ให้เรียนหลักไวยากรณ์ดังต่อไปนี้

ความนิยมในการใช้กิริยาอาชยาดบางตัว ก. การใช้กิริยา อาห
อตุถิ อสุ ชาตุนอกจาก อตุถิ นตุถิ โหตุ อามนุเตสิ วุจจติ อิจฺฉิตฺตพฺพานิ
ข. วิภคติอาชยาดที่ใช้แทนกันได้ เต อนุเต เอ ต เต เออ เอญฺย อี สฺส

หลักการใช้อันตรกิริยา ๓ อย่าง ๑. เวียงไว้หลังประธาน ๒. เวียงไว้หน้าประธาน ๓. เวียงแทนปรัลศัพท์นาม

การใช้ประโยค ย ค การรวมและการแปลงประโยค ก. การใช้ประโยค ย ค อนุประโยค มุขยประโยค ข. การรวมและการแปลงประโยค แปลงกิริยาขยายตเป็นนาม แปลงคุณศัพท์เป็นนาม แปลงกิริยาภักดิ์เป็นนาม

หลักการแต่งฉันท บพ บาท ศาถา ครุ ลหุ คณะของฉันท ปัญชาวัตรฉันท วิธีการแต่งฉันท

๓. แต่ง—แปล ๕

แต่ง ผูกให้เกิดทักษะการแต่งเอกัตถประโยคเป็นอนนัตถประโยค แต่งอนนัตถประโยคเป็นเอกัตถประโยค แต่งเอกัตถประโยคเป็นสังกรประโยค แต่งสังกรประโยคเป็นเอกัตถประโยค และฝึกแต่งปัญชาวัตรฉันทเพียงหนึ่งศาถา

แปล ให้แปลข้อความจากเรื่องและชาดกที่กำหนดให้เรียนในชั้นนี้ จากภาษาบาลีเป็นภาษาไทย ทั้งโดยยรรยโดยพยัญชนะ และจากภาษาไทยเป็นภาษาบาลี เรื่องและชาดกที่กำหนดให้เรียนในภาคนี้ ดังต่อไปนี้

สุกรชาดก วรรณณา วาโลทกชาดก วรรณณา ปวตุติปณณกถา ทธีวาทนชาดก วรรณณา สิทธจณมชาดก พุทฺธสาสนเน ปัตตถกถา ทีลานิสสชาดก วรรณณา มิตฺตคามิตฺตชาดก วรรณณา ปวตุตฺตมานเน สรรณคมณกถา พนฺธนาตการชาดก วรรณณา วีรกชาดก วรรณณา พุทฺธมมกถา ชีโวปายกถา กุรุจฺจุคมิชชาดก วรรณณา พกชาดก วรรณณา มหาปิณฑลชาดก วรรณณา อนุทลภุชณกถา กปิชาดก วรรณณา

๖๐๖ ภาษาบาลี ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

๑. การอ่าน การพูดและการเขียน ๖

๑.๑ การอ่านและการพูด

ให้อ่านบทพจนให้เกิดทักษะยิ่ง ๆ ขึ้นในการอ่านทำนองสียงโยค ทำนองมคร ทำนองสรวกัญญะ ทำนองสวดอภิธ ทำนองเทศน์ ทำนองสวดพระพุทฺธมนต์ และอ่านทำนองทำวัตรเช้า—เย็น และให้บทพจน

พูดสนทนาภาษาบาลีในบทสนทนาที่ได้เรียนมาแล้วได้รู้เรื่องเข้าใจ
ได้ถูกต้อง

๑.๒ การเขียน

ให้เขียนบททวนให้เกิดทักษะในการเขียนเทียบอักษรโรมัน
และเขียนภาษาบาลีให้ถูกหลักอักขรวิธี เครื่องหมาย วรรคตอน
ของคทาได้ถูกต้องและชำนาญเป็นระเบียบเรียบร้อยสะอาดสวยงาม

๒. ไวยากรณ์ ๖

ให้เรียนหลักไวยากรณ์ดังต่อไปนี้

การใช้ประโยคอุปมาโดยใช้ ยถา, เปรยถาปิ, วิย, อิว, ประโยค
อุปไมยโดยใช้ เอร, ตถา การใช้ประโยค สกกา, ตู, บิจจย, อส, ประโยค
พิเศษ กิมจุค ปน, โก อตุโธ, ภาษานิยมในภาษาบาลีตรงกับคำไทยว่า
ส่งข่าว ส่งคน เรียกคนมา อยู่ รักษาโรค ใส่กุญแจ ตั้งชื่อ เข้าไปหา ถึงที่
และประโยคต่าง ๆ มีประโยคคำถาม ประโยคอุทาน ประโยครำพึง
ประโยคปริกัปปหรือเงื่อนไข ประโยคบังคับ ประโยคเน้นความ ประโยค
ชักชวน

๓. แต่ง—แปล ๖

แต่ง ให้เกิดทักษะในการแต่งปฐยวัตถ์ฉันทและใช้คณในบทกถา
หนึ่งได้ถูกต้องทุกประการ

แปล ให้แปลข้อความจากเรื่องและชาดกที่กำหนดให้เรียนในชั้นนี้
จากภาษาบาลีเป็นภาษาไทย ทั้งโดยอรรถโดยพยัญชนะ และจากภาษาไทย
เป็นภาษาบาลี เรื่องและชาดกที่กำหนดให้เรียนในภาคนี้ ดังต่อไปนี้

สุกขชาตกถา ๑๐๐, พุทธชาตกถา ๑๐๐, ปิยมาหาราชกถา ๑๐๐, ๑๐๐
ปทุมชาตกถา ๑๐๐, ชูรปุปผาชาตกถา ๑๐๐, อารามพุทธชาตกถา ๑๐๐,
มหาสมณกถา ๑๐๐, อุลูกชาตกถา ๑๐๐, มหิสาชาตกถา ๑๐๐, สาธุ-
ชาตกถา ๑๐๐, ชาตกถา ๑๐๐, สุวรรณกถา ๑๐๐, โกมารี-
ชาตกถา ๑๐๐, ปฏิกฐาตกถา ๑๐๐, ตีลวิมสาตกถา ๑๐๐,
ขณฺฑิชาติชาตกถา ๑๐๐, มหาปัจจุตชาตกถา ๑๐๐.

๒.๓ ให้ฝึกหัดสัมผัสทั้งไทยและมอญด้วยวิธีเขียนแบบฝึกหัดและฝึกด้วยปากเปล่า

ป ๐๑๒ สัมพันธ์ ๒ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนสัมพันธ์ ๒ ภาคทฤษฎีตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ๑.๑ หลักการเข้าสัมพันธ์ไทยและสัมพันธ์มอญ คำเชื่อมบทหรือการประกอบวิภัติ
 - ๑.๒ ชื่อสัมพันธ์ของคำที่ประกอบด้วยวิภัตตินามทั้ง ๗ ตามสำเนียงอายุคนินาต
 - ๑.๓ ชื่อสัมพันธ์กิริยาอาชยาตทั้ง ๕ วาจาก
 - ๑.๔ ความหมายของชื่อสัมพันธ์นามและกิริยาอาชยาต
๒. ให้เรียนสัมพันธ์ ๒ ภาคปฏิบัติ ดังต่อไปนี้
 - ๒.๑ ให้ฝึกหัดสัมผัสประโยคกัตตุวาทจากที่พากยางค์ประกอบด้วยกิริยากิตก์ภายในประโยคหลาย ๆ พากยางค์
 - ๒.๒ ให้ฝึกหัดสัมผัสมอญประโยคกัตตุวาทที่มีพากยางค์ประกอบด้วยกิริยากิตก์ภายในประโยคหลาย ๆ พากยางค์
 - ๒.๓ ให้ฝึกหัดให้เกิดความชำนาญ ทั้งสัมพันธ์และมอญด้วยวิธีทำแบบฝึกหัดและฝึกด้วยปากเปล่า

ป ๐๑๓ สัมพันธ์ ๓ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนสัมพันธ์ ๓ ภาคทฤษฎี ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ๑.๑ ให้เรียนความต่างกันระหว่างการสัมพันธ์ประโยคกัตตุวาทกับประโยคกัมมวาท
 - ๑.๒ ชื่อสัมพันธ์บทการก และบทที่ถูกทำที่เรียกว่าตัวกัมมะ
 - ๑.๓ ชื่อสัมพันธ์นิบาตที่นิยมที่เชื่อมข้อความในประโยค
 - ๑.๔ ชื่อสัมพันธ์กิริยากิตก์ที่ประกอบด้วยปัจจัย ๓ หมวด
 - ๑.๕ ชื่อสัมพันธ์นิบาตที่เรียงไว้ต้นประโยค มี สเจ ยทิ นนุ อนุณฺณ อโห, หนุท เตนหิ อถ อถไซ อถวา อนุเปวณาม ยถา เสยฺยถา, ตถา เอว

๒. ให้เรียนสัมพันธ์ ๓ ภาคปฏิบัติดังต่อไปนี้

- ๒.๑ ให้ฝึกสัมพันธ์ไทยประโยคกับมวจากที่มีใจความสั้น ๆ และยาวตามลำดับ
- ๒.๒ ให้ฝึกสัมพันธ์มคธประโยคกับมวจากที่มีใจความสั้น ๆ และยาวตามลำดับ
- ๒.๓ ให้ฝึกให้เกิดความชำนาญทั้งสัมพันธ์ไทยและมคธ ด้วยวิธีทำแบบฝึกหัดและฝึกด้วยปากเปล่า

ป ๐๑๔ สัมพันธ์ ๔ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนสัมพันธ์ ๔ ภาคทฤษฎี ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๑.๑ ให้เรียนการสัมพันธ์ประโยคเหตุกัตตฺวาจากให้ครบ ส่วนสำคัญในประโยค ๓ ส่วน คือ เหตุกัตตา, การิตกัมมะ, กิริยาเหตุกัตตฺวาจาก
- ๑.๒ ให้เรียนการเข้าสัมพันธ์แต่ละบทในประโยคเหตุกัตตฺวาจาก
- ๑.๓ สัมพันธ์นิบาตที่เรียงไว้เป็นที่ ๒ ของประโยคมี หิ จ ปณ กิร ชลฺล สุทฺถ นู เจ โห วา
- ๑.๔ ชื่อสัมพันธ์นิบาตบอกความปฏิเสธ มี น, มา

๒. ให้เรียนสัมพันธ์ ๔ ภาคปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ ให้ฝึกสัมพันธ์ไทยประโยคเหตุกัตตฺวาจากที่มีใจความสั้น ๆ และยาวตามลำดับ
- ๒.๒ ให้ฝึกสัมพันธ์มคธประโยคเหตุกัตตฺวาจากที่มีใจความสั้น ๆ และยาวตามลำดับ
- ๒.๓ ให้ฝึกให้เกิดความชำนาญทั้งสัมพันธ์ไทยและมคธด้วยวิธีทำแบบฝึกหัดและฝึกด้วยปากเปล่า

ป ๐๑๕ สัมพันธ์ ๕ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนสัมพันธ์ ๕ ภาคทฤษฎี ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๑.๑ ให้เรียนสัมพันธ์ประโยคเหตุกัมมวจากให้ครบส่วนสำคัญในประโยค ๔ ส่วน คือ เหตุกัตตา, การิตกัมมะ, วุตตกัมมะ, กิริยาเหตุกัมมวจาก

- ๑.๒ ให้เรียนสัมพันธ์ประโยคอนุทรรและประโยคลักษณะวันตะ
- ๑.๓ ให้เรียนสัมพันธ์ประโยค กิมจุต ปน ก็ เม ขรวาเวเสน อส กาคู
- ๑.๔ ชื่อสัมพันธ์นิบาตบอกอาลปนะ บอกกาล บอกที่ ควนบท ควนพากย์
๒. ให้เรียนสัมพันธ์ ๕ ภาคปฏิบัติ ดังต่อไปนี้
 - ๒.๑ ให้ฝึกสัมพันธ์ไทยและสัมพันธ์มคธประโยคเหตุกัมมวาทจากที่ใจความสั้นและยาวตามลำดับ
 - ๒.๒ ให้ฝึกทบทวนสัมพันธ์ประโยคกัตตวาทจก, กัมมวาทจก, เหตุกัตตวาทจก
 - ๒.๓ ให้ฝึกให้เกิดความชำนาญทั้งสัมพันธ์ไทยและมคธด้วยวิธีทำแบบฝึกหัดและฝึกด้วยปากเปล่า

ป ๐๑๖ สัมพันธ์ ๖ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนสัมพันธ์ ๖ ภาคทฤษฎี ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ๑.๑ ให้เรียนสัมพันธ์ประโยคภาววาทจกในส่วนสำคัญ ๒ ส่วน มี อนภิตกัตตา และกิริยาภาววาทจก
 - ๑.๒ ให้เรียนสัมพันธ์ประโยคกิริยาปรธานนัยและสิงควิปลาต
 - ๑.๓ ให้เรียนสัมพันธ์ประโยคนิทรารณานิทรารณียะและบทที่หักวิภคิต
 - ๑.๔ ให้เรียนทบทวนสัมพันธ์ที่ได้เรียนมาแล้วในภาคที่ ๑ ถึงภาคที่ ๕
 - ๑.๕ ให้เรียนทบทวนเข้าชื่อสัมพันธ์นามนามที่ออกสำเนียงอาตณินบาตตั้งแต่ปฐมวิภคิต ถึงอาลปนะเป็นที่สุด
๒. ให้เรียนสัมพันธ์ ๖ ภาคปฏิบัติ ดังต่อไปนี้
 - ๒.๑ ให้ฝึกสัมพันธ์ไทยและสัมพันธ์มคธ ตามหัวข้อดังนี้
 - ก. ประโยคกิริยาปรธานนัยและสิงควิปลาตกับประโยคนิทรารณานิทรารณียะ
 - ข. ประโยควาทจกทั้ง ๕ และนิบาตที่บอกความต่าง ๆ
 - ๒.๒ ให้ฝึกให้เกิดความชำนาญทั้งสัมพันธ์ไทยและสัมพันธ์มคธด้วยวิธีทำแบบฝึกหัดและฝึกด้วยปากเปล่า

วิชาเลือกภาษาบาลี

โครงสร้างที่ ๒

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนเพิ่มเติม เพื่อเสริมวิชาแต่งภาษาบาลี
๒. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแต่งภาษาบาลีได้ถูกต้องตามความหมายและเข้าใจใช้คำเป็นและความนิยมของภาษา
๓. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้การแต่งภาษาบาลี เพียงพอที่จะใช้เป็นเครื่องมือค้นคว้าหลักเกณฑ์และระเบียบของภาษาบาลี เพิ่มความเข้าใจวิชาไวยากรณ์บาลีและวิชาแปลบาลี
๔. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถแต่งคำบาลีใช้ในการสนทนาภาษาบาลีได้ความตามจุดประสงค์ และผู้ฟังรู้เรื่องที่พูดนั้น
๕. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้วิชาแต่งบาลีสอดคล้องกับหลักสูตรเปรียญธรรมของทางคณะสงฆ์ เพื่อประโยชน์ในการโอนผลการเรียนของหลักสูตรทั้งสองนั้น

คำอธิบายรายวิชา

ป ๐๒๑ แต่งบาลี ๑

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนแต่งบาลี ๑ ภาคทฤษฎี ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ๑.๑ ให้เรียนการแต่งประธานกับกิจวิธยาอาชยาดในประโยคเดียวกันให้มีบุรุษและวจนะตรงกัน
 - ๑.๒ ให้เรียนการแต่งประธานกับกิจวิธยาคตกในประโยคเดียวกันให้มีลึงค์วจนะวิภัตติตรงกัน
 - ๑.๓ ให้เรียนการแต่งบทวิเศษณะกับนามที่ขยายให้มีลึงค์วจนะและวิภัตติตรงกันและช้อยกเว้นอื่นจากนี้
 - ๑.๔ ให้เรียนการแต่งประโยคกัตตุวาจกเป็นประโยคกัมมวาจกทั้งกิจวิธยาอาชยาดและกิจวิธยาคตก
๒. ให้เรียนแต่งบาลี ๑ ภาคปฏิบัติ ดังนี้
 - ๒.๑ ให้ฝึกหัดแต่งบาลี ๑ ตามภาคทฤษฎีที่ได้เรียนภาคนี้ ตามลำดับข้อด้วยวิธีทำแบบฝึกหัดทั้งในห้องเรียนและการบ้าน กับให้ฝึกด้วย

ปากเปล่าให้เกิดความชำนาญ สามารถทำได้และถูกหลักไวยากรณ์
ของภาษาบาลี

- ๒.๒ ให้ฝึกการเขียนแต่งบาลีให้ถูกหลักไวยากรณ์บาลีและจุดที่ใช้แทน
ไม้หันอากาศและอักษรควบในภาษาบาลีแต่ละบท

ป ๐๒๒ แต่งบาลี ๒

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนแต่งบาลี ๒ ภาคทฤษฎี ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๑.๑ ให้เรียนวิธีจัดคำบาลีเดิมลงในช่องว่างให้ได้ความตามประโยคที่
กำหนดไว้ โดย ๒ วิธี คือ โดยจัดกลุ่มคำบาลีไว้หลาย ๆ คำ และโดย
ไม่จัดกลุ่มคำไว้
- ๑.๒ ให้เรียนการจัดแบ่งพยางค์หรือประโยคบาลีให้เป็น ๒ ภาค คือ ภาค
ประธานและภาคกริยา กับบทขยายภาคประธานภาคกริยา
- ๑.๓ ให้เรียนการแต่งกริยาชกัมมธาตุและอชกัมมธาตุเกี่ยวกับวจากทั้ง ๕
และวิภัตติอาชยาดฝ่ายปรัสนพฝ่ายอัตตโนบท
- ๑.๔ ให้เรียนการแต่งประโยคกัตตุวจากเป็นประโยคเหตุกัตตุวจากทั้ง
กริยาอาชยาดกริยาภิตกั

๒. ให้เรียนแต่งบาลี ๒ ภาคปฏิบัติ ดังนี้

- ๒.๑ ให้ฝึกหัดแต่งบาลี ๒ ตามภาคทฤษฎีที่ได้เรียนในภาคนี้ ตามลำดับข้อ
โดยวิธีทำแบบฝึกในห้องเรียนและการบ้าน กับให้ฝึกด้วยปากเปล่า
ให้เกิดความชำนาญสามารถทำได้ถูกต้องหลักไวยากรณ์บาลี
- ๒.๒ ให้ฝึกการเขียนแต่งบาลีให้ถูกหลักสมัญญาภิธาน พยัญชนะสังโยค

ป ๐๒๓ แต่งบาลี ๓

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนแต่งบาลี ๓ ภาคทฤษฎี ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๑.๑ ให้เรียนวิธีการแก้ประโยคที่มีคำไม่ถูกไวยากรณ์บาลี โดยหลัก
๒ ประการ คือ ความสัมพันธ์กับบทอื่น ความสัมพันธ์กับกริยา
คุมพยางค์และความสัมพันธ์กับลิงควจนะบุรุษวิภัตติปัจจัยธาตุวจาก
และใจความของเรื่อง
- ๑.๒ ให้เรียนวิธีแต่งประโยคคำถามที่มี กิ ศัพท์และไม่มี กิ ศัพท์ กับแต่ง

ประโยคคำตอบทั้งเป็นสำนวนธรรมดาและสำนวนนิยมในภาษาบาลี

๑.๓ ให้เรียนแต่งประโยคคำสั่งทั้งที่เป็นสำนวนธรรมดาและสำนวนนิยม

๑.๔ ให้เรียนการแต่งประโยคกัมมวาจกเป็นประโยคเหตุกัมมวาจกทั้ง
กิริยาอาชยาตและกิริยาภิกถ์

๒. ให้เรียนแต่งบาลี ๓ ภาคปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๒.๑ ให้ฝึกหัดแต่งบาลี ๓ ตามภาคทฤษฎีที่ได้เรียนในภาคนี้ ตามลำดับข้อ
โดยวิธีทำแบบฝึกหัดในห้องเรียนและการบ้านกับให้ฝึกด้วยปากเปล่า
ให้เกิดความชำนาญสามารถทำได้ถูกต้องหลักบาลีไวยากรณ์

๒.๒ ให้ฝึกการแต่งบาลีโดยการเขียนเป็นอักษรโรมัน ในการฝึกหัด
แต่งบาลี ๓ ตามข้อ ๒.๑

ป ๐๒๔ แต่งบาลี ๔ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนแต่งบาลี ๔ ภาคทฤษฎี ตามหัวข้อต่อไปนี้

๑.๑ ให้เรียนแต่งศัพท์ที่ยังมิได้ประกอบวิภคตินามและคำกิริยาอาชยาต
กิริยาภิกถ์ในประโยคที่ให้อ่านซึ่งมิได้แต่งเป็นคำกิริยาให้เป็นประโยค
สมบูรณ์ตามหลักภาษาบาลี

๑.๒ ให้เรียนแต่งประโยคอันวนขอร้องและประโยคปฏิเสธ ทั้งสำนวน
ธรรมดาและสำนวนนิยมในภาษาบาลี

๑.๓ ให้เรียนแต่งประโยคเหตุกัมมวาจกเป็นประโยคกัมมวาจกทั้งกิริยา
อาชยาตและกิริยาภิกถ์

๑.๔ ให้เรียนแต่งรูปวิเคราะห์นามกิตก์แห่งสาธนะทั้ง ๘ และรูปวิเคราะห์
ที่เป็นกัตตุรูป กัมมรูป และภาวรูป

๒. ให้เรียนแต่งบาลี ๔ ภาคปฏิบัติ ดังนี้

๒.๑ ให้ฝึกหัดแต่งบาลี ๔ ตามภาคทฤษฎีที่ได้เรียนในภาคนี้ ตามลำดับข้อ
โดยวิธีทำแบบฝึกหัดในห้องเรียนและการบ้านกับให้ฝึกด้วยปากเปล่า
ให้เกิดความชำนาญสามารถทำได้ถูกต้องหลักบาลีไวยากรณ์

๒.๒ ให้ฝึกการเขียนแต่งบาลี ที่ต้องใช้เครื่องหมายจุดคำที่พยัญชนะตั้งโยค
ทุกคำกับที่สุตประโยคหนึ่ง ๆ และพยัญชนะควบกล้ำ เครื่องหมาย
คำตามให้เกิดความเคยชินเป็นนิสัย

ป ๐๒๕ แต่งบาลี ๕

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนแต่งบาลี ๕ ภาคทฤษฎี ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๑.๑ ให้เรียนวิธีการแต่งประโยค ย, ค ที่ประกอบด้วยวิภัตินามตั้งแต่หมวดปฐมาวีวิภัติ ถึง สัตตมีวิภัติ ทั้งเอกวจนะ พหุวจนะ และการแต่งรวมเป็นประโยคเดียว
- ๑.๒ ให้เรียนการแต่งกิริยาอาชยต กิริยาภิกถ์ และคุณนาม เป็นนามนาม
- ๑.๓ ให้เรียนการแต่งประโยคอุปมา-อุปไมย โดยใช้ วิย อิว ประกอบ
- ๑.๔ ให้เรียนการแต่งประโยคร่ำพึง ประโยคชักชวน และประโยคนั้นความ

๒. ให้เรียนแต่งบาลี ๕ ภาคปฏิบัติ ดังนี้

- ๒.๑ ให้ฝึกหัดแต่งบาลี ๕ ตามภาคทฤษฎีที่ได้เรียนในภาคนี้ตามลำดับข้อ โดยวิธีทำแบบฝึกหัดในห้องเรียนและการบ้าน กับให้ฝึกด้วยปากเปล่าให้เกิดความชำนาญสามารถทำได้ถูกต้องหลักบาลีไวยากรณ์

ป ๐๒๖ แต่งบาลี ๖

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนแต่งบาลี ๖ ภาคทฤษฎี ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๑.๑ การแต่งสรุปเรื่องชาดกประวัติพระสาวกประมาณ ๑๐ เรื่อง
- ๑.๒ การแต่งประโยคเนกัตตะและประโยคสังกรรวมเป็นประโยคเดียว
- ๑.๓ การแต่งวสันตติลกฉันท์ โดยให้ถือกฎของวสันตติลกฉันท์ เป็นหลัก
- ๑.๔ ให้แต่งบทสนทนาเป็นภาษาบาลีง่าย ๆ เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน พุทธประวัติ การศึกษาพระปริยัติธรรม อาชีพของชาวชนบท และอื่น ๆ อีก

๒. ให้เรียนแต่งบาลี ๖ ภาคปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

- ๒.๑ ให้ฝึกหัดแต่งบาลี ๖ ตามภาคทฤษฎีที่เรียนในภาคนี้ ตามลำดับข้อ โดยวิธีทำแบบฝึกหัดในห้องเรียนและการบ้าน กับให้ฝึกด้วยปากเปล่าให้เกิดความชำนาญสามารถทำได้ถูกต้อง

วิชาเลือกภาษาบาลี

โครงสร้างที่ ๓

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนเพิ่มเติม เพื่อเสริมวิชาแปลบาลี
๒. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแปลบาลีได้ เข้าใจและนำไปใช้เป็นประโยชน์ ในกิจของสงฆ์
๓. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เพียงพอที่จะใช้เป็นเครื่องมือแปลบาลีค้นหาคำสอนของพระพุทธศาสนา นำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติและแนะนำพร่ำสอนผู้อื่นได้
๔. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสนทนาภาษาบาลีได้และใช้ภาษาถูกกาลเทศะ สุภาพ สละสลวย
๕. เพื่อให้ผู้เรียนแปลบาลีโดยพยัญชนะหรือโดยอรรถเป็น และเข้าใจรูปศัพท์ความหมายของคำได้ถูกต้อง
๖. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแปลชาดกหรือเรื่องและคาถาอรรถกถาได้รู้เรื่อง เข้าใจความหมาย นาคติธรรม ประเพณี วัฒนธรรม การเศรษฐกิจ สังคม และการศาสนา ในยุคโบราณเปรียบเทียบกับปัจจุบัน เพื่อให้เห็นความเจริญและความเสื่อม

คำอธิบายรายวิชา

บ ๐๓๑ แปลบาลี ๑

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ให้แปลบาลี ๑ ตามหัวข้อต่อไปนี้ .-

๑. ให้แปลจากภาษาบาลีเป็นภาษาไทย โดยพยัญชนะและโดยอรรถ จากเรื่องหรือชาดกที่กำหนดให้เรียนในภาคที่ ๑ บ ๔๐๑ แปลบาลีภาคบังคับ
๒. ให้เขียนรายงานเรื่องหรือชาดกที่แปลตามข้อ ๑ เป็นสำนวนสรุปใจความสำคัญดังนี้ ก. บุคคลในเรื่อง ข. เหตุการณ์ในเรื่อง ค. วัฒนธรรม ประเพณีและการนับถือของคนในยุคนั้น ง. คำสอนของศาสนาหรือคตินิยม จ. การประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกาลเทศะ
๓. ให้เรียนเกี่ยวกับสำนวนนิยมหรือประโยคแบบที่ในเรื่องหรือชาดกที่แปลนั้น
๔. ให้เรียนวิธีการแปลโดยพยัญชนะและโดยอรรถกับความแตกต่างของการแปลทั้งสองนั้น

บ ๐๓๒ แปลบาลี ๒

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ให้เรียนการแปลบาลี ๒ ตามหัวข้อต่อไปนี้ .-

๑. ให้เรียนวิธีการแปลประโยคเจ้าครองเมืองในเรื่องหรือชาดกที่แปลโดยการแปลสองอย่างนั้น (อติเต พาราณสียี พุทฺหมทศฺเต ฯลฯ)
๒. ให้เรียนวิชาการแปลพระศาสนาทรงปรารภบุคคลเป็นต้นเรื่องแล้วตรัสพระธรรมเทศนาสอน ("จูตี โย เวที" ตี อิม ชุมฺมเทสนํ สตุตา ฯลฯ)
๓. ให้เรียนวิธีการแปลประโยคกัศฺวจาก-กัมมวจาก และสำนวนที่มีในเรื่องนั้น
๔. ให้เรียนวิธีการแปลความสัมพันธ์ระหว่างข้อความเลขนอกกับข้อความเลขใน เพื่อให้รู้ว่าเป็นคำพูดของใครในเรื่องนั้น
๕. ให้เขียนรายงานเกี่ยวกับเรื่องหรือชาดกที่เรียนในภาคที่ ๒ บ ๔๐๒ แปลบาลีภาคบังคับเป็นสำนวนสรุปใจความสำคัญ ตามหัวข้อที่ได้กำหนดไว้ในภาคเรียนที่ ๑

บ ๐๓๓ แปลบาลี ๓

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ให้เรียนแปลบาลี ๓ ตามหัวข้อต่อไปนี้ .-

๑. ให้เรียนวิธีการแปลประโยคอุปมา-อุปไมย โดยการแปลสองอย่างนั้น
๒. ให้เรียนวิธีการแปลคอกาถา (เรื่องก่อนคาถา) ที่เป็นสำนวนเชื่อมหรือเกี่ยวโยงกับคาถา
๓. ให้เรียนการแปลคาถาโดยยึดหลักฉันท์ ธรรม และอรรถกาถาที่แก้คาถานั้น
๔. ให้เรียนวิธีการแปลประโยคเหตุกัศฺวจาก-เหตุกัมมวจาก
๕. ให้เขียนรายงานเกี่ยวกับเรื่องหรือชาดกที่เรียนในภาคที่ ๓ บ ๔๐๓ แปลบาลีภาคบังคับเป็นสำนวนสรุปใจความสำคัญ ตามหัวข้อที่ได้กำหนดไว้ในภาคเรียนที่ ๑

บ ๐๓๔ แปลบาลี ๔

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ให้เรียนแปลบาลี ๔ ตามหัวข้อต่อไปนี้ .-

๑. ให้เรียนการแปลประโยคอนุาทร-ลักษณะ โดยการแปลทั้ง ๒ อย่างนั้น
๒. ให้เรียนวิธีการแปลนิทธารณะ-นิทธารณียะ โดยการแปลทั้ง ๒ อย่างนั้น

๓. ให้เรียนการแปลอรรถกถาต่อไปนี้.—

ก. การใช้ ปทสฺส ข. การใช้ ปทานํ ค. การใช้ ปทพฺยสฺส ง. การใช้ ปเทสุ จ. การใช้ คาถาปาทสฺส ฉ. การใช้ คาถาปาทานํ เป็นต้น

๔. ให้เขียนเรียงความเกี่ยวกับคาถาที่แปลในภาคนี้เป็นภาษาไทย ในทำนองเดียวกันกับกระพุชธรรม โดยให้โครงสร่างของเขียนเรียงความเป็นแบบเดียวกันกับวิชาเรียงความไทย

บ ๐๓๕ แปลบาลี ๕

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ให้เรียนแปลบาลี ๕ ตามหัวข้อต่อไปนี้

๑. ให้เรียนวิธีการแปลประโยควิวรรณะ—วิวริยะ

๒. ให้เรียนการแปลและวิธีใช้ อตุโธ วินิจฺจนโย วิคฺคโห เวทิตฺตฺพโ พุจฺจนา ในอรรถกถา

๓. ให้เรียนวิธีการแปลอรรถกถาที่แก้คาถา โดยการแปล ๒ อย่าง คือ .—

ก. การแปลโดยพยัญชนะ

ข. การแปลโดยอรรถคือถือเอาความไทย

ค. การออกคำเนียงอายตนิบาตนามในคาถากับอรรถกถาที่สัมพันธ์กัน

ง. ให้ฝึกการแปลด้วยปากเปล่าและเขียนแปลอรรถกถา โดยการแปลตาม

ข้อ ๓ เพื่อให้เกิดความชำนาญและสามารถแปลได้ถูกต้อง

บ ๐๓๖ แปลบาลี ๖

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ให้เรียนแปลบาลี ๖ ตามหัวข้อต่อไปนี้.—

๑. ให้เรียนบททวนการแปลบาลี ๔ และ บาลี ๕ คือ .—

ก. ประโยคคณาทร ประโยคคัลลขณะ ประโยคนิทธารณะ นิทธารณียะ และประโยควิวรรณะ วิวริยะ

ข. การใช้ ปทสฺส ปทานํ ปทพฺยสฺส ปเทสุ คาถาปาทสฺส คาถาปาทานํ

ค. การแปลอรรถกถาและวิธีใช้ อตุโธ วินิจฺจนโย วิคฺคโห พุจฺจนา เวทิตฺตฺพโ กาทฺตฺพโ

๒. ให้ฝึกหัดให้เกิดความชำนาญและสามารถแปลบาลีได้ถูกต้องตามความหมาย ราชูปัจฉัย วิภคฺติ วจนะ บุรุษ

วิชาธรรมวินัย

จุดประสงค์

๑. ให้ความรู้ความเข้าใจและมีความเคารพเลื่อมใสในพระรัตนตรัย
๒. ให้ความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของหลักธรรมสำหรับดำรงชีวิตอยู่ด้วยดี
๓. ให้ความรู้ความเข้าใจหลักธรรมในชั้นปัญญาภูมิ
๔. ให้รู้ซึ่งถึงคุณค่าและความเคารพรักในวัฒนธรรมของชาติ
๕. ให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของพระธรรมวินัยและยินดีปฏิบัติตามพระวินัยด้วยความจริงใจ
๖. เพื่อให้ปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามพระวินัยในฐานะเป็นศาสนทายาทที่ดี
๗. ให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ เป็นที่มาแห่งวัฒนธรรมไทย และเป็นมรดกอันสำคัญยิ่งของชาติ
๘. ให้เห็นพระพุทธศาสนาในฐานะระบบศีลธรรมที่ส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองและความสงบสุขของประเทศไทย
๙. ให้สามารถนำหลักธรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันในส่วนตน รวมทั้งรู้จักคัดเลือกหลักธรรมที่เหมาะสมกับสภาพและปัญหาของบุคคลและสังคมในอันที่จะส่งเสริมพัฒนาการและความสงบสุขของสังคม

โครงสร้าง

วิชาบังคับ

มัธยมศึกษาปีที่ ๔

รม ๔๐๑	ธรรมวินัย	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
รม ๔๐๒	ธรรมวินัย	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ ๕

รม ๕๐๓	ธรรมวินัย	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
รม ๕๐๔	ธรรมวินัย	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ ๖

รม ๖๐๕	ธรรมวินัย	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
รม ๖๐๖	ธรรมวินัย	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้

วิชาเลือก

โครงสร้างที่ ๑

รม ๐๑๑	พุทธ ๑	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
รม ๐๑๒	พุทธ ๒	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
รม ๐๑๓	พุทธ ๓	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
รม ๐๑๔	พุทธ ๔	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
รม ๐๑๕	พุทธ ๕	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
รม ๐๑๖	พุทธ ๖	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้

โครงสร้างที่ ๒

รม ๐๒๑	ธรรม ๑	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
รม ๐๒๒	ธรรม ๒	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
รม ๐๒๓	ธรรม ๓	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
รม ๐๒๔	ธรรม ๔	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
รม ๐๒๕	ธรรม ๕	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
รม ๐๒๖	ธรรม ๖	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้

โครงสร้างที่ ๓

ร.ม. ๐๓๑	วินัย ๑	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
ร.ม. ๐๓๒	วินัย ๒	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
ร.ม. ๐๓๓	วินัย ๓	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
ร.ม. ๐๓๔	วินัย ๔	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
ร.ม. ๐๓๕	วินัย ๕	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้
ร.ม. ๐๓๖	วินัย ๖	๒	คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑	หน่วยการเรียนรู้

วิชาบังคับ คำอธิบายรายวิชา

รม ๔๐๑ ขรรณวินัย

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ภาศพุทธประวัติ ๑

ให้เรียนประวัติของพระสาวกของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

๑.๑ ชาตภูมิและอาชีพ	๑.๒ การออกบวช
๑.๓ จริยธรรมและคติธรรม	๑.๔ บทบาทที่สำคัญเกี่ยวกับพระ
๑.๕ การปรินิพพาน	พุทธศาสนา

ประวัติพระสาวกที่กำหนดให้เรียนในภาคนี้ ดังต่อไปนี้

ประวัติพระมหากัจจายนะ ประวัติพระปุนณมนันตานินุตระ ประวัติพระวัฐบาล ประวัติพระทัฬหฬลนุตระ ประวัติพระสิวลี ประวัติพระวังคิสะ ประวัติพระกุมารกัสสปะ ประวัติพระองคคิมาล ประวัติพระวัคคิลี ประวัติพระบดินโทถการทวาระ ประวัติพระเนนทะ ประวัติพระมหากัปปินะ ประวัติพระพาหิยทารุจิริยะ

๒. ภาศธรรม ๑

ให้เรียนธรรมตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๒.๑ ความหมายของธรรม
- ๒.๒ ความสำคัญและประโยชน์ในทางสังคม
- ๒.๓ วิธีสร้างธรรมให้แก่ตนและสังคม
- ๒.๔ วิธีประพฤติธรรมใช้กับชีวิตประจำวัน

หัวข้อธรรมที่กำหนดให้เรียนในภาคนี้ ดังต่อไปนี้

โกศล ๓ อริยทรัพย์ ๗ วิบัติ ๔ โลกธรรม ๔ กรรมกิเลส ๔ อคติ ๔ อนาถมุข ๔ ทิฏฐธัมมิกัตถสังวัตตนิทธรรม ๔ สัมปรายิกัตถสังวัตตนิทธรรม ๔ สุขของคฤหัสถ์ ๔ ประโยชน์ที่ควรถือเอาจากโกศทรัพย์ ๔ และให้ท่องจำและเข้าใจพุทธศาสนาสุภาสิต

๑. ธมฺเม สฺมิตํ น วิชหาติ กิตฺติ. เกียรติย่อมไม่ละผู้ตั้งอยู่ในธรรม
๒. สพฺพญฺเญ ปฺรวิ ทชฺชา นาคตญฺญมฺภีราชเย. ถึงแม้จะให้แผ่นดินทั้งหมดก็ยังคนนอกตัญญูให้จงรักภักดีไม่ได้

๓. นตุถิ โลเก รโท นาม. ชื่อว่าความลับไม่มีในโลก
๔. นาณญิ นิสุตยา ชีเวญ. ไม่ควรอาศัยผู้อื่นเป็นอยู่
๕. ปญญา โลกสมิ ปชฺชโต. ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก
๖. เย ปมตฺตา ยตา มตา. ผู้ประมาทเหมือนคนตายแล้ว
๗. น ขาสเหตุปิ กเรญ ปาปิ. ไม่ควรทำบาปเพราะเห็นแก่กิน
๘. อนนฺตํ ปรีวชฺเชนฺติ อุตฺต คณฺหาติ ปณฺตฺติโต. บัณฑิตย่อมเว้นสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ ถือเอาแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์
๙. อนุปาเยน โย อุตฺต อจฺจนฺติ โส วิหญฺญติ. ผู้มุ่งประโยชน์โดยไร้อุบาย ย่อมล้มบาก
๑๐. ปุญฺญํ สุรํ ชีวิตสฺสขญฺนติ. บุญนำสุขมาให้ในเวลาสิ้นชีวิต
๑๑. น มียฺยานํ ธนมนฺเนติ กิญฺจิ. ทรัพย์สักนิดก็ติดตามคนตายไปไม่ได้
๑๒. อนิพฺพินฺทียการิสุส สมฺมทฺโก วิปจฺจติ. ประโยชน์ย่อมสำเร็จโดยชอบ แก่ผู้ทำโดยไม่เบื้อ

๓. ภาควินัย ๑

ให้เรียนวินัยและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ดังต่อไปนี้

- ๓.๑ วินัย สังฆกรรม ๔, ญัตติ อนุสาวนา จำนวนพระสงฆ์ทำสังฆกรรม ข้อควรกำหนดเกี่ยวกับการทำสังฆกรรม สังฆเภท สาเหตุแห่งสังฆเภท บุคคลผู้ทำสังฆเภท นาสนา ๓ อย่าง บุคคลที่ถูกทำนาสนา ทัณฑกรรม ความผิดที่ควรลงทัณฑกรรม ผู้ทำหน้าที่ลงทัณฑกรรม วิธีลงทัณฑกรรม
- ๓.๒ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ เหตุผลในการประกาศใช้สารสำคัญของพระราชบัญญัติ หมวดทั่วไป มาตรา ๑-๖ หมวด ๑ สมเด็จพระสังฆราช มาตรา ๗ ถึงมาตรา ๑๑ หมวด ๒ มหาเถรสมาคม มาตรา ๑๒ ถึง มาตรา ๑๔ หมวด ๓ การปกครองคณะสงฆ์ มาตรา ๒๐ ถึงมาตรา ๒๓

ธม ๔๐๒ ธรรมวินัย

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ภาคพุทธประวัติ ๒

ให้เรียนประวัติของพระสาวกของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

๑.๑ ขาติภูมิและอาชีพ

๑.๒ การออกบวช

๑.๓ จริยธรรมและศติธรรม

๑.๔ บทบาทที่สำคัญของพระสาวกเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

๑.๕ การปรินิพพาน

ประวัติพระสาวกที่กำหนดให้เรียนในภาคนี้ ดังต่อไปนี้

ประวัติพระพากุละ ประวัติพระโมฆราช ประวัติพระธัมมทินนา
ประวัติพระภัททากัจจนา ประวัติพระกัศยปโกดมัย ประวัติจิตตคฤหบดี
ประวัติชีวกโกมารภัจจ์ ประวัติกุลบิดาและนกุลมารดา ประวัติพระนาง
สามาวดี ประวัตินางขุชชุตตรา ประวัตินางอัมพปาลีคณิกา ประวัตินาง
อุตตรานันทมารดา

๒. ภาคธรรม ๒

ให้เรียนตามหัวข้อต่อไปนี้

๒.๑ ความหมายของธรรม

๒.๒ ความสำคัญและประโยชน์ทางสังคม

๒.๓ วิธีสร้างธรรมให้เกิดแก่ตนและสังคม

๒.๔ วิธีประยุกต์ธรรมกับชีวิตประจำวัน

หัวข้อธรรมที่กำหนดให้เรียนในภาคนี้ ดังต่อไปนี้

เหตุที่ตระกูลมั่งคั่งตั้งอยู่ไม่ได้นาน ๔ ปธาน ๓ อัปปมัญญา ๔
พละ ๕ โพชฃงค์ ๗ ญาณ ๓ วิชชา ๓ อภิญญา ๖ อริยบุคคล ๒๔ ๔
วิญญู ๓ ภพ ๓ อบาย ๔ สวรรค์ ๖ สังโยชน์ ๑๐ รูป ๒ ธรรม ๒
และให้ท่องจำและเข้าใจพุทธศาสนาสุภาสิต ๑๓ บทคือ

๑. นตฺถิ ราคสโม อคฺคิ. ไฟร้อนเหมือนนาคะย่อมไม่มี

๒. นหฺยติ ปุริโส นิหิเนสฺวี. ผู้คบคนแล้ว ย่อมเลวลง

๓. นาสุเมเส อสิกา วาทีเน. ไม่ควรไว้ใจคนพูดเหลวไหล

๔. ปาปญฺเจ ปุริโส กยิรา น นํ กยิรา ปุณฺณปุณฺ. ถ้าคนพึงทำบาป
ไม่ควรทำบาปนั้นบ่อย ๆ

๕. อนนฺตรมํ ตทา ไทติ ยํ โมโห สหเต นรํ. เมื่อถูกโมหะครอบงำ ย่อมมี
แต่ความมืดบอด

๖. อรุณ ฐน ชีวิตญจาปิ สหุฬ จเช นโร ธมฺมมนุสฺสรวนฺโต. นรชนเมื่อ
คำนึงถึงธรรม แม้อวัยวะ ทรัพย์และชีวิตก็จำต้องสละได้
๗. อหฺรา หิ ปญฺญาว สत् ปสฺสุตา. ปัญญาอันบัณฑิตสรรเสริญโดยแท้
๘. ทาโสว ปญฺญสุส ยสฺสุติ พาโส. คนโง่มียศ ก็เป็นโทษของคนฉลาด
๙. ปญฺญาย ติตฺต ปุริสํ คณฺหา น กุรุเต วสํ. คณหาบ่อนทำลายคนผู้มีความ
ปัญญาไว้ในอำนาจไม่ได้
๑๐. อปฺปสุสาทา ทุกฺขา กามา. กามทั้งหลายมีความยินดีน้อย มีทุกข์มาก
๑๑. อนตฺตฺชน โกะโร. ความโกรธก่อความพินาศ
๑๒. อคฺคสุส ทาตา ลภเต ปุณฺศุ. ผู้ให้สิ่งที่เลิศ ย่อมได้สิ่งที่เลิศอีก
๑๓. ธมฺมจารี สุขํ เสติ. ผู้ประพฤติธรรม ย่อมอยู่เป็นสุข

๓. ภาควินัย ๒

๓.๑ ให้เรียนวินัยตามหัวข้อต่อไปนี้

ประมาณ ๒ อย่าง ๑. ประมาณที่ทำการสงฆ์ ๒. ประมาณ
ที่ทำการบุคคล การลาสิกขา เขตที่ควรอ้างถึงในคำปฏิญญา
วิธีกล่าวคำปฏิญญา การอารักขา การขออารักขาคตามพระวินัย
ข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับการขออารักขาในปัจจุบัน มหาประเทศ ๔ ตัวอย่าง
สิ่งที่ตกลงตามมหาประเทศ พระพุทธานุญาตพิเศษ

- ๓.๒ ให้เรียนพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ หมวด ๔ นิคคหกรรม
และการสละสมณเพศ มาตรา ๒๔ ถึงมาตรา ๓๐ หมวด ๕ วัด
มาตรา ๓๑ ถึงมาตรา ๓๔ หมวด ๖ ศาสนสมบัติ มาตรา ๔๐ ถึง
มาตรา ๔๑ หมวด ๗ บทกำหนดโทษ มาตรา ๔๒ ๔๓ ๔๔ หมวด ๘
เบ็ดเตล็ด มาตรา ๔๕ ๔๖

ธม ๕๐๓ ธรรมวินัย

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

๑. ภาคพุทธประวัติ ๓

ให้เรียนพุทธประวัติดังนี้

- ๑.๑ ในแง่ปรัชญา ศาสนา และสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม
- ๑.๒ ในแง่ประวัติศาสตร์ด้านการปกครองและการอยู่ร่วมกันในสังคม
- ๑.๓ ในแง่การเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสีย

๓. อตุตา หิ อตุตโน นาโถ โโก หิ นาโถ ปโร สียา
 อตุตนา หิ สุทนต์น นาถิ ลภติ ทูลลภ.
 คนแลเป็นที่พึงของตน คนอื่นใครเล่าจะเป็นที่พึงได้
 ก็บุคคลมีตนฝึกฝนดีแล้ว ย่อมได้ที่พึงที่ได้โดยยาก
๔. อนิจจา อทุฐวา กามา พหุทุฐา มหาวิสา
 อโยคุโหว สนุตตุโค อมมุลลา ทุกขปุมล.
 กามทั้งหลายไม่เที่ยง ไม่ยั่งยืน มีทุกข์มาก มีพิษมาก
 ตั้งก้อนเหล็กที่ร้อนจัด เป็นต้นแก้แห่งความคับแค้น มีทุกข์เป็นผล
๕. สหุเพ ตสฺสนติ ทณฺหาสุส สหุเพ ภายนติ มจฺจุโน
 อตุตตานํ อุปมํ กตุวา น ห เนญฺญ น ฆาตเย.
 สัตว์ทั้งหลาย ย่อมหวาดต่ออาชญา ย่อมกลัวต่อความตาย ทำตนให้เป็น
 อุปมาแล้ว ไม่พึงฆ่าเอง ไม่พึงให้ผู้อื่นฆ่า (สัตว์อื่น)
๖. อิจฺฉาย พชฺฌตี โลโก อิจฺฉาวินยาย มุจฺจติ
 อิจฺฉาย วิปฺปหาเน สหุฬํ ฌินฺนทติ พฺนฺธนํ.
 โลกอันความอยากผูกมัดไว้ จะหลุดได้เพราะกำจัดความอยาก
 เพราะละความอยากเสียได้ จึงชื่อว่าตัดเครื่องผูกทั้งปวงได้
๗. ปญฺญา สุตฺวินิจฺฉินี ปญฺญา กิคุตฺติสิโลกวฑฺฒนี
 ปญฺญาสมาหิโต นโร อธิ อปิทุกฺเขสุ สุขานิ วินฺนทติ.
 ปัญญาเป็นเครื่องวินิจฉัยสุตะ ปัญญาเป็นเครื่องเพิ่มพูนเกียรติคุณ
 และชื่อเสียง นรชนในโลกนี้ประกอบด้วยปัญญาแล้ว แม้เผชิญทุกข์
 ก็ประสบสุขได้
๘. ปญฺญาย ติจฺฉติเน เสฏฺฐํ น โส กามะหิ ตปฺปติ
 ปญฺญาย ติจฺฉตํ ปุริสํ ตณฺหา น กุรฺเต วสํ.
 บรรดาความอิมทั้งหลาย ความอิมด้วยปัญญาประเสริฐ ผู้อิมด้วย
 ปัญญานั้นย่อมไม่เดือดร้อนด้วยกาม ค้นหาย่อมทำผู้อิมด้วยปัญญา
 ไว้ในอำนาจไม่ได้
๙. อกุโฆโรโน อนุปนาหิ อมกุขิ สุทฺธสฺส คโต
 สมฺปนฺนทิจฺฉิตฺติ เมธาวิ ตํ ชญฺเวย อริโย อิติ.

ผู้ไม่โกรธ ไม่ผูกโกรธ ไม่ลบหลู่ ถึงความหมกจุก มีทิวสนบวรณ
มีปัญญา ฟังรู้ผู้เห็นว่าอริยะ

๑๐. ปสนุนเมว เสเวยฺย อปฺปสนุนํ วิวชฺชเย
ปสนุนํ ปิยฺรูปาเสยฺย รหฺทฺทุกกตฺตโย.
บุคคลควรคบผู้เลื่อมใสเท่านั้น ควรเว้นผู้ไม่เลื่อมใส
ควรเข้าไปนั่งใกล้ผู้เลื่อมใส เหมือนผู้ต้องการน้ำเข้าไปหาห้วงน้ำ
ฉะนั้น.

๓. ภาควินัย ๓

๓.๑ ให้เรียนวินัยตามหัวข้อต่อไปนี้

มูลเหตุการบัญญัติพระวินัย ๑๐ อย่าง วิธีบัญญัติสิกขาบท
๔ อย่าง วิธีแสดงอาบัติ การแสดงอาบัติ ผู้แสดงและผู้รับการแสดง
อาบัติ การอธิษฐานบริวารที่พุทธาณุญาตให้อธิษฐาน อธิษฐาน
๒ อย่าง การละอธิษฐาน การวิกัป วิกัป ๒ อย่าง ผลของการวิกัป
วิธีถอนของวิกัป เจ้าอธิการสงฆ์ ๕ ประเภท คุณสมบัติของเจ้า-
อธิการสงฆ์ หน้าที่ของเจ้าอธิการสงฆ์ วิธีสมมติเจ้าอธิการสงฆ์

๓.๒ ให้เรียนพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ดังนี้

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.
๒๕๐๕ หมวดทั่วไป มาตรา ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ หมวด ๑ สมเด็จพระ
สังฆราช มาตรา ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ หมวด ๒ มหาเถรสมาคม
มาตรา ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ หมวด ๓ การปกครอง
คณะสงฆ์ มาตรา ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓.

ธม ๕๐๔ ธรรมวินัย

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ภาคพุทธประวัติ ๔

ให้เรียนพุทธประวัติดังนี้

- ๑.๑ ในแง่ปรัชญา ศาสนาและสภาวะทางวัฒนธรรมประเพณี
- ๑.๒ ความเปลี่ยนแปลงของสังคมเพราะอิทธิพลของศาสนา
- ๑.๓ การเปรียบเทียบการทำสังคายนาครั้งที่ ๑ กับครั้งที่ ๒ ว่าเป็นผลดี
และผลเสียแก่พระพุทธศาสนา

ให้เรียนพุทธประวัติ ๔ ดังต่อไปนี้

ความเป็นมาของพระบรมวินัยในสมัยสังคายนาครั้งที่ ๒ วัตถุประสงค์ ๑๐ ประการ การทำสังคายนา การแตกแยกนิกาย พุทธศาสนาในสมัยหลังสังคายนาครั้งที่ ๒ และในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช การทำสังคายนาครั้งที่ ๓ การส่งสมณทูตไปเผยแผ่พระศาสนา พุทธศาสนาในลังกาทวีป สภากรรมการทางศาสนา ก่อนที่พระพุทธศาสนาเข้าไปในลังกาทวีป สภากรรมการทางศาสนาหลังที่พระพุทธศาสนาเข้าไปในลังกาทวีป พระอรธกถาจารย์ ๓ รูป ๑. พระพุทธโฆษาจารย์ ๒. พระพุทธทศตะ ๓. พระธัมมปาละ ผลงานของพระอรธกถาจารย์ทั้ง ๓ รูป

๒. ภาควรรณ ๔

ให้เรียนธรรมดังต่อไปนี้

- ๒.๑ ความหมายของธรรม
- ๒.๒ วิธีสร้างธรรมให้เกิดแก่คนและสังคม
- ๒.๓ ธรรมจำเป็นกับชีวิตประจำวัน
- ๒.๔ ธรรมให้สังคมมีสันติสุขและมีภาพราตรภาพ

หัวข้อธรรมที่กำหนดให้เรียนในภาคนี้ ดังต่อไปนี้

เมตฺตสังโยค ๗ มาร ๕ อริยวงศ์ ๔ สังวร ๕ รุจก ๑๓ ไพบักริยธรรม ๓๗ ทิฏฐิ ๒๓ (อันตคาหิกทิฏฐิ ๑๐) ภูมิ ๔ โยนิ ๔ สังขตลักษณะ ๓ อสังขตลักษณะ ๓ วิมุติ ๒๕ ญาณ ๓ กิจในอริยสัจ ๔ ให้ท่องจำและเข้าใจพุทธศาสนสุภาษิต ๑๐ บทคือ

- ๑. นตฺถิ อตฺตสมํ เปมํ นตฺถิ ธมฺมสมํ ธนํ
 นตฺถิ ปญฺญาสมา อาภา ฏฐิ เว ปรมา สรา.
 ความรัก (อื่น) เสมอด้วยตนไม่มี ทวิทย์ (อื่น) เสมอด้วยข้าวเปลือก
 ไม่มี แสงสว่าง (อื่น) เสมอด้วยปัญญาไม่มี ผนแต่เป็นสรวอย่างยิ่ง.
- ๒. โย ปุพฺเพ กตกลฺยาณํ กตฺตโก นาวพฺพชฺชติ
 ปัจจุบัน กิจเจ สมุปปนฺเน กตฺตาว นาริศจฺจติ
 ผู้ใด อันผู้อื่นทำความดีทำประโยชน์ให้ในกาลก่อน แต่ไม่รู้สีกุณ
 ของเขา เมื่อมีกิจเกิดขึ้นในภายหลัง ผู้นั้นย่อมไม่ได้ผู้ช่วยทำกิจ
- ๓. อิจฺฉา นรํ ปริกฺขสฺสติ อิจฺฉา โลกฺสุมิ พุชฺชหา

อิฉาพทุธา ปุณฺณ สตุตา ปาเสน สทุณฺเณ ยถา.
 ความอยากย่อมบันรชนให้หม่น ความอยากจะได้ยากในโลก สัตว์
 เป็นอันมากถูกความอยากผูกมัดไว้ จุนางนกถูกบ่วงรัดไว้ฉะนั้น

๕. ตณฺหยา อุกฺกิตโต โลโก ขราย ปริวาริโต
 มจฺจุณา ปิหิตโต โลโก ทุกฺเข โลโก ปติฏฺฐิตโต
 โลกอันคึดหาก่ออื่น อันขร่าห้อมล้อม ถูกมฤตยูสกัดไว้ ตั้งอยู่บนทุกข์

๕. อนนฺวสุตฺตจิตฺตสุตฺต อนนฺวาทตเจตฺตโส
 ปุณฺณปาปปหีนสุตฺต นตฺถิ ชาครโย ภยํ
 ผู้มีจิตอันไม่ชุ่มด้วยราคะ มีใจอันโทะไม่กระทบแล้ว มีบุญและบาป
 อันจะได้แล้ว คั่นอยู่ย่อมไม่มีภัย

๖. อเทฺยเยสุ ททํ ทานํ เทฺยเยสุ นปฺปเวจฺจนติ
 อาปทาสุ พุยนํ ปตฺโต สหายํ นาสิจฺจนติ
 ผู้ใดให้ทานในบุคคลไม่ควรให้ ไม่ช่วยเหลือคนที่ควรให้
 ผู้นั้น ถึงความเสื่อมเพราะอันตราย ย่อมไม่ได้สหาย

๗. อกฺกุกสํ วิญฺญาปณฺเ คิรํ สจฺจํ อุกฺกิเร
 ยาย นากิสฺเซ กณฺจิ ตมทํ พฺรุมิ พฺรามาณณํ.
 ผู้ใดฟังกล่าวด้วยคำอันไม่เป็นเหตุให้ใคร ๆ ขัดใจ ไม่พยายาม
 เป็นเครื่องให้รู้ความได้และเป็นคำจริง เราเรียกผู้นั้นว่าเป็นพราหมณ์

๘. อุกฺโขธโน อสนฺดาสิ อวิกฺกุตฺติ อุกฺกุกฺกฺโข
 มนฺต ภาณํ อนฺทุรโต ส เว วาจาโย มุนิ.
 ผู้ใดไม่โกรธ ไม่สะดุ้ง ไม่โอ้อวด ไม่ร่ำคาญ ฉลาดพูด ไม่พุ้งซ่าน
 ผู้นั้นแลชื่อว่าป็นมุนี มีวาจาสำรวมแล้ว

๙. สามคฺยเมว สิกฺขณํ พุทฺเธหตํ ปสฺสิตํ
 สามคฺยวโร ชมฺมฏฺโฐ โยคฺกเขมา น ชฺสติ.
 พึงศึกษาความสามัคคี ความสามัคคีนั่น ท่านผู้รู้ทั้งหลายสรรเสริญ
 แล้ว ผู้ยินดีในสามัคคี ตั้งในธรรม ย่อมไม่คลาดจากธรรมอันเกษม
 จากโยคะ

๑๐. นิหิยติ ปุริโส นิหีนฺเสวี น จ หายต กทาจิ ตฺลุยฺเสวี
 เสฏฺฐมฺปนฺนํ อุเทติ จิปรูปํ ตสฺมา อตฺตโน อุตฺตริ ภเชต.

ในกาลไหน ๆ ผู้คบคนแล้ว ย่อมแล้ว คบคนเสมอกัน ไม่พึงเสื่อม
 ย่อนน้อมต่อคนประเสริฐ ย่อมพลันเด่นขึ้น เหตุนี้ควรคบคนที่สูง
 กว่าตน

๓. ภาควินัย ๔

๓.๑ ให้เรียนวินัย ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ภิกษุ ๓ อย่าง ภิกษุของสงฆ์ ภิกษุของเจติย์ ภิกษุ
 ของบุคคล ลหุภิกษุ ครุภิกษุ ๕ หมวด วิธีการสละหรือให้ครุภิกษุ
 ภิกษุณีและกำเนิดของนางภิกษุณี, การอุปสมบทนางภิกษุณี,
 อันตรายกกรรมเกี่ยวกับภาวะของสตรีอันผิดปกติ ๑๑ อย่าง เกี่ยวกับ
 อาพาธ ๕ อย่าง เกี่ยวกับกำเนิด ๒ อย่าง เกี่ยวกับอิสระ ๔ อย่าง
 และเกี่ยวกับอื่น ๔ อย่าง จีวรสำหรับนางภิกษุณี ๕ ผืน อนุศาสน์
 สำหรับนางภิกษุณี ลักษณะของนางภิกษุณี ๑๑ ลักษณะ ฐานะ
 ของนางภิกษุณี ศุภธรรม ๘ ประการ อวหาร (การลัก) ๕ หมวด
 จำนวน ๒๕ ประการ ประโยคคือการประกอบในการฆ่า ๖ อย่าง
 และกรรมวาจาสดให้ผ้ากฐิน กรรมวาจาสำหรับอุโบสถและ
 กรรมวาจาสำหรับปวารณา

๓.๒ ให้เรียนพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ต่อ) ดังนี้

หมวด ๔ นิศหกรรมและการสละเพศ มาตรา ๒๔ ๒๕ ๒๖
 ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ หมวด ๕ วัด มาตรา ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗
 ๓๘ ๓๙ หมวด ๖ ศาสนสมบัติ มาตรา ๔๐ ๔๑ หมวด ๗ บทกำหนด
 โทษ มาตรา ๔๒ ๔๓ ๔๔ หมวด ๘ เบ็ดเตล็ด มาตรา ๔๕ ๔๖
 ราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๗๙ ตอนที่ ๑๑๕ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ.
 ๒๕๐๕ ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ จอมพล ส. ธนะรัชต์.

ธม ๖๐๕ ขรรณวินัย

๒ ควบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ภาคพุทธประวัติ ๕

ให้เรียนพุทธประวัติดังนี้

๑.๑ ในแง่ปรัชญา ศาสนาและสภาวะทางวัฒนธรรมและประเพณี

๑.๒ ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมเพราะอิทธิพลของศาสนา

๑.๓ ศาสนาเป็นผลดีและผลเสียต่อเศรษฐกิจการปกครองและภาพราตรภาพ
ให้เรียนพุทธประวัติ ๕ ดังต่อไปนี้

พุทธศาสนาในสมัยพระเจ้ากนิษกะ พุทธศาสนาในประเทศจีน
ยุคพุทธศตวรรษที่ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ยุคพุทธศาสนาแพร่หลาย พุทธศตวรรษ
ที่ ๑๐ ๑๑ ยุคทองของพระพุทธศาสนา พุทธศตวรรษที่ ๑๒ ๑๓ ๑๔
ยุคระส่ำระสายพุทธศตวรรษที่ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ยุคมงโกลครองจีน พุทธ-
ศตวรรษที่ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ยุคเสื่อมพุทธศตวรรษที่ ๒๒ ๒๓ ๒๔
๒๕ และยุคสาธารณรัฐพุทธศตวรรษที่ ๒๔ ๒๕ ๒๖ พุทธศาสนาในริเบต
พระพุทธศาสนาในมอโกเลีย พระพุทธศาสนาในเกาหลี พุทธศาสนาใน
ญี่ปุ่น ยุคนำเข้ามาเผยแผ่ ยุคปรับปรุงแปลงเป็นของชาติ ยุคทลายทรมับสืบต่อ
ยุคก่อเกิดเสรีภาพ

๒. ภาครวม ๕

ให้เรียนธรรมดังนี้

๒.๑ ความหมายของธรรม

๒.๒ วิธีสร้างธรรมให้เกิดแก่คนและสังคม

๒.๓ ธรรมจำเป็นกับชีวิตประจำวัน

๒.๔ ธรรมให้สังคมมีสันติสุขและมีภาพราตรภาพ

หัวข้อธรรมที่กำหนดให้เรียนในภาคนี้ ดังต่อไปนี้

ทศพลญาณ ๑๐ เวสาร์ญาณ ๕ ปฏิจจนูปบาท ๑๒ อริชชา ๔
๘ อาสวะ ๓ โยคะ ๕ อนุสัย ๗ อุปาทาน ๕ อุปกิเลส ๑๖ สังขาร ๓
อภิสังขาร ๓ กรรม ๑๒ อาหาร ๔ วิสุทธิ ๗

และภาคนี้ให้ท่องจำและเข้าใจพุทธศาสนสุภาษิต ๑๐ บท คือ

๑. ยสุส อจฺจนฺตทุสฺสีลยํ

มาลฺวํ สาธมิวคฺคตํ

กโรติ โส คตฺตุดานํ

ยถา นํ อิจฺฉติ ทิโส.

ความเป็นผู้มีศีลชั่วเกินส่วน ครองจำอัตภาพของผู้ใดตั้งถ้อยนำนทวาย
ปกคลุมไม้สาละ ผู้นั้นชื่อว่าย่อมทำตนเหมือนผู้มุ่งร้ายจะกระทำร้าย
เขาฉะนั้น

๒. อปฺปมาทฺรตา โทถ

สจฺจิตฺตมนุรฺกฺขถ

ทุคฺคา อุตฺตรถตฺตฺตานํ

ปฺปเก สมนฺว กุณฺยโร.

ท่านทั้งหลาย จงยินดีในความไม่ประมาท จงตามรักษาจิตของตน
จงถอนตนขึ้นจากหล่ม เหมือนกัญชวที่ตกหล่มถอนตนขึ้นจากหล่ม
ฉะนั้น

๓. อุเปกขโก สทา วโต น โดเก มณฺเฑติ สม
 น วิเสตี น นีเจโย ตสฺส ใน สนฺติ อุตฺตทา.
 ผู้วางเฉย มีสติทุกเมื่อ ไม่สำคัญตนว่าเสมอเขา ว่าดีกว่าเขา ว่าต่ำ
 กว่าเขา ในโลกนี้ ผู้นั้นชื่อว่าไม่มีกิเลสเครื่องฟุ้ง
๔. มุหุโท อุตฺถํ น ชานาติ มุหุโท ธมฺมํ น ปสฺสติ
 อนุธมฺมํ สทา โหติ ยํ โมโห สหเต นว.
 ผู้หลงย้อมไม่รู้ธรรม ย่อมไม่เห็นธรรม ความหลงย้อมครอบงำ นรชน
 เมื่อใด ความมืดคือย้อมมีเมื่อนั้น
๕. อนฺนโต พลโต โหติ วตฺตโต โหติ วนฺณโต
 ยานโต สุขโต โหติ ทิปโต โหติ จกุขฺโต.
 ผู้ให้ข้าว ชื่อว่าให้กำลัง ผู้ให้ผ้า ชื่อว่าให้ผิวพรรณ ผู้ให้พาหนะ ชื่อว่า
 ให้ความสุข ผู้ให้ประทีป ชื่อว่าให้จักขุ
๖. อจินฺติตมฺปิ ภวติ จินฺติตมฺปิ วินฺตฺสติ
 น हि จินฺตามยา โภคา อิตฺติยา ปุริสฺสฺส วา.
 สิ่งที่ไม่ได้คิดไว้ ย่อมมีได้ สิ่งที่ได้คิดไว้ ย่อมฉิบหายได้ โภคทรัพย์ของ
 สตรีหรือบุรุษที่สำเร็จได้ด้วยนึกเอาไม่มีเลย
๗. อิตฺติชฺชุดโต สุวาชฺชุดโต อกุชฺชุดโต จ โย นโร
 สทฺธํ สทฺธํ วินาสติ ตํ ปราภวโต มุข.
 คนเป็นนักเลงหญิง นักเลงสุรา และนักเลงการพนัน ย่อมล้างผลาญ
 ทรัพย์ที่ตนได้มาแล้ว ๆ ซ่อนนั้นเป็นเหตุแห่งผู้ฉิบหาย
๘. อนวฏฺฐิตจิตฺตสฺส สหฺจิตฺตสฺส ทฺวภิกฺโก
 นิจุจํ อทฺฐาสีลสฺส สุขภาโว น วิชฺชติ.
 สุภาพย่อมไม่มีแก่ผู้มีจิตไม่มั่นคง มีจิตเลือนลอย ประทุษร้ายมิตร
 มีปกติไม่ยั่งยืน (กลับกลอก) เป็นนิคย
๙. น ปเรสํ วิโลมาณิ น ปเรสํ กตาคตํ
 อตุคฺโนว อเวกฺเขยฺย กตานิ อกตานิ จ.

ไม่ควรใส่ใจถึงคำเสียดสีของผู้อื่น ไม่ควรคอยดูแต่การทำงานที่ทำแล้ว
และยังไม่ได้ทำของผู้อื่น ควรพิจารณาดูแต่การทำงานที่ทำแล้วและ
ยังไม่ได้ทำของตนเท่านั้น

๑๐. อนาคตปุบปาย อดีตสุสานุโสดนา
มอเตน พาลา สุตุนติ นโหว หริโค อุโต.
การปรารภนาสิ่งอันไม่มาถึงและตามเสว้าโคกถึงสิ่งที่ล่วงแล้ว
เป็นเหตุให้คนเขลาเหี่ยวแห้ง คังตันอ้อสตกถูกตัดฉะนั้น

๓. ภาควินัย ๕

๓.๑ ให้เรียนวินัยตามหัวข้อต่อไปนี้

ความหมายและความเป็นมาแห่งอุโบสถและปาติโมกข์ วัน
อุโบสถ ผู้ทำอุโบสถ การทำสังฆอุโบสถ การทำปาริสุทธิอุโบสถ
การทำอิฐฐานอุโบสถ ความสำคัญของอุโบสถและปาติโมกข์สีมา
๒ ประเภท สมบัติของสีมา วัตถุที่ใช้เป็นนิมิตของสีมา วิธีสมมติสีมาที่
ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบัน อพัทธสีมา ๓ ประเภท สีมาสังกะ ความหมาย
ของบรรพชา ต้นเหตุแห่งการบรรพชา วิธีบรรพชา ความหมาย
และความเป็นมาของอุปสมบท กวณบอายุของผู้บวช บุคคลที่ถูกห้าม
อุปสมบทโดยเด็ดขาด บวรพกิจแห่งอุปสมบท การสวดกรรมวาจา
ปัจฉิมกิจของอุปสมบท คำบอกอนุศาสน์ ความหมายของฐานวินัย
มานัต อัมภากน อยู่ปริวาส ประพฤติมานัต ปฏิกัลสนา ปริวาส ๓ อย่าง
การขอปริวาส.

๓.๒ ให้เรียนกฎหมายเถรสมาคม ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ดังต่อไปนี้

กฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ว่าด้วยระเบียบ
การประชุมมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๐๖) กำหนดอำนาจ
หน้าที่ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕
ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ว่าด้วยจำนวนและเขตปกครองคณะสงฆ์
ส่วนภูมิภาค ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ว่าด้วยระเบียบการปกครอง
คณะสงฆ์ และฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอน
พระสังฆาธิการ

คำอธิบายรายวิชา

๑. ภาคพุทธประวัติ ๖

ให้เรียนพุทธประวัติดังนี้

- ๑.๑ บุคคลก่อนพุทธศาสนาในประเทศไทยและการนับถือพุทธศาสนา
- ๑.๒ เหตุผลในการนับถือศาสนาพุทธของประเทศไทย
- ๑.๓ ในแง่ปรัชญา ประวัติศาสตร์ การปกครองและการเศรษฐกิจ
- ๑.๔ การเปรียบเทียบบุคคลก่อนนับถือพุทธศาสนากับผู้ที่นับถือพุทธศาสนาแล้ว
- ๑.๕ วัฒนธรรมและประเพณีที่ได้รับจากอิทธิพลของศาสนา

ให้เรียนพุทธประวัติ ๖ ดังต่อไปนี้

พุทธศาสนาในประเทศไทย ยุคเถรวาทแบบยุคอโศก ยุคมหายานยุคเถรวาทแบบพุกาม สมัยอาณาจักรอัยลาว สมัยศรีวิชัย สมัยลพบุรี พุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์ในประเทศไทย ๔ สมัย ๑. สมัยสุโขทัยและลพบุรี ๒. สมัยอยุธยา ๓. สมัยกรุงธนบุรีถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นถึงรัชกาลที่ ๔ ๔. สมัยรัชกาลที่ ๕ ถึงปัจจุบัน

๒. ภาคธรรม ๖

ให้เรียนธรรมดังนี้

- ๒.๑ ความหมายของธรรม
- ๒.๒ วิธีเผยแพร่ธรรมให้แก่สังคม
- ๒.๓ ธรรมกับชีวิตประจำวัน
- ๒.๔ สังคมมีสันติสุขและมีความเสมอภาคกัน

หัวข้อธรรมที่กำหนดให้เรียนในภาคนี้คือ

กรรมฐาน ๔๐ สัญญา ๑๐ นิमित ๓ ภาวนา ๓ ปิติ ๕ จรณะ ๑๕ สมาบัติ ๔ อรูปพรวิหาร ๔ วิโมกข์ ๓ สมาธิ ๔ วิปัสสนาญาณ ๔ วิชา ๔ และอภิธรรม

ให้ท่องจำและเข้าใจพุทธศาสนสุภาษิต ๑๐ บท คือ

๑. อปฺปมตฺตา สติมนฺโต	สุสึลฺลา โหถ ภิกฺขุ โว
สุสมาทิตสฺสกุปฺปา	สจฺจิตฺตมนฺรภูต

ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงเป็นผู้ไม่ประมาท มีสติ มีศีลดีงาม ตั้งความ
ดำริไว้ให้ดี จงตามรักษาจิตของตน

๒. อุฏฐาเนนุปมาเทน สญฺญเมณ ทเมณ จ
 ทีปํ กยิราถ เมธาวิ ยํ โอโหม นาภิกิรติ.
 คนมีปัญญา พึงทำที่พึงที่ห้วงน้ำท่วมไม่ได้ ด้วยความหมั่น ด้วยความ
 ไม่ประมาท ด้วยความสำรวม และความข่มใจ
๓. อวิชฺชขาย นิวุโต โลโก เวริจฺจนา นุปฺภกสฺสติ
 ชปฺปาภิเลปนํ พฺรุมิ ทุกฺขมสฺส มหฺพฺภย.
 โลกอันอวิชชาปิดบังแล้ว ไม่ปรากฏเพราะความอยากมีประการ
 ต่าง ๆ เรากล่าวความอยากว่า เป็นเครื่องฉาบทาโลกให้ติดอยู่ ทุกข์
 เป็นภัยใหญ่ในโลก
๔. เอวมาทีนํ ฌตฺวา ตณฺหา ทุกฺขมสฺส สมฺภวํ
 วิตตณฺโห อนาทาโน สโต ภิกฺขุ ปริพฺพเช.
 ภิกษุรู้โทษอย่างนี้ว่า ตัณหาเป็นแดนเกิดแห่งทุกข์แล้ว พึงเป็นผู้
 ปราศจากตัณหา ไม่ถือมั่น มีสติ จดเว้น
๕. ตณฺหา ชนฺติ ปุริสํ จิตฺตมสฺส วิชาวติ
 สตุโต สํสารมาปาที กมฺมํ ตสฺส ปฺรายนํ.
 ตัณหายังคนให้เกิด จิตของเขาย่อมวิ้งพล่าน สัตว์ถึงความเวียนเกิด
 เวียนตาย กรรมเป็นที่ไปในเบื้องหน้าของเขา
๖. สุทุทฺทสฺส สุนิปุณํ ยตฺถกามนิปาตินํ
 จิตฺตํ รกฺขเถ เมธาวิ จิตฺตํ กุตุตฺตํ สุขาวหํ.
 ผู้มีปัญญา พึงรักษาจิตที่เห็นได้ยากนัก ละอายตนนัก มักตกไปใน
 อารมณ์ที่น่าใคร่ จิตที่คุ้มครองแล้วนำสุขมาให้
๗. กายสุจี วาจาสุจี เจโตสุจิมานสํ
 สุจี โสเจยฺยสมฺปนฺนํ อาหุ นิินฺหาตปาปกํ.
 บัณฑิตทั้งหลาย กล่าวว่่า ผู้มีกายสะอาด วาจาสะอาด ใจสะอาด
 ไม่มีอาสวะ ถึงพร้อมด้วยความสะอาด ล้างบาปแล้ว เป็นผู้สะอาด
๘. ชยํ เวรํ ปสวติ ทุกฺขํ เสติ ปฺราชิโต
 อุปสนฺโต สุรํ เสติ หิตฺวา ชยปฺราชยํ

ผู้ชนะย่อมก่อเวร ผู้พ่าย่อมอยู่เป็นทุกข์ บุคคลละความชนะและความแพ้เสียแล้ว จึงสงบระงับ อยู่เป็นสุข

๙. มหานิมนทน โสกันท์ สัสสารปริโมจน
สพฺพทฺทฺษทฺทฺษ มคฺคํ สกฺกจฺจ ปฏิปชฺชต.
ท่านทั้งหลายจงดำเนินตามทางที่สร้างความสำเร็จ บรรเทาความโศก
เปลี่ยนองศา เป็นที่สันติทุกขทั้งปวง โดยความเคารพเกิด

๑๐. สทฺธิเรว สมาสถ สทฺธิ กุพฺเพถ สนฺตว
สत् สทฺธมฺมมณฺเฑน สทฺพทฺทฺษา ปมฺจุจฺติ.
พึงสมาคมกับสัตบุรุษ พึงทำความสนิทสนมกับสัตบุรุษ ผู้นั้นรู้ทั่วถึง
สัทธรรมของสัตบุรุษแล้วย่อมหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง

๓. ภาควินัย ๖

๓.๑ ให้เรียนวินัยตามหัวข้อต่อไปนี้

วิธีระงับอธิกรณ์ การวิวาทที่จัดเป็นวิวาทาธิกรณ์ ๑๘ ประการ
ประเภทของผู้วิวาท ๒ ประเภท วิธีระงับวิวาทาธิกรณ์ การแยก
วินิจฉัย วิธีระงับอนุวาทาธิกรณ์ การโจทก์ที่เป็นอนุวาทาธิกรณ์ การโจท
ภิกษุผู้ควรพิจารณาและข้อปฏิบัติในการพิจารณาคดี ฐานะของจำเลย
ลักษณะการพิจารณา ตัดสินอธิกรณ์ วิธีระงับกิจจาธิกรณ์ ความหมาย
กรรมวาจา กรรมวาจาสำหรับอุปสมบท กรรมวาจาเกี่ยวกับสีมา
กรรมวาจาเกี่ยวกับการให้ผ้ากฐิน

๓.๒ ให้เรียนกฎหมายเถรสมาคม ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ดังต่อไปนี้

กฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ว่าด้วยการแต่งตั้ง
ผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ว่าด้วยการแต่งตั้ง
ถอดถอนพระอุปัชฌาย์ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ว่าด้วยการแต่งตั้ง
ถอดถอนโฆวาทิจกร ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ว่าด้วยการลงมติสหกรรม
แก่ภิกษุ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ว่าด้วยการแต่งตั้งผู้รักษาการแทน
เจ้าอาวาส และบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างกฎหมายเถร-
สมาคมฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

วิชาเลือก โครงสร้างที่ ๑ จุดประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนเพิ่มเติม เพื่อเสริมวิชาบังคับหมวดธรรมวินัย ตามโครงสร้างของหลักสูตรในชั้นนี้
๒. เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและปฏิบัติพระธรรมวินัยได้เกิดเป็นนิสัยประจำตัวของผู้นั้น และนำไปใช้เป็นประโยชน์ในงานสังคมและกิจของสงฆ์ได้ถูกต้องตามพระธรรมวินัย
๓. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้วิชาธรรมวินัยเพียงพอที่จะใช้อบรมผู้อื่นได้และบรรลุจุดประสงค์ได้
๔. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถนำธรรมวินัยมาอบรมตนเองให้มีกายวาจาและใจมีระเบียบมีการสำรวมอันควรแก่ฐานานุกรม

คำอธิบายรายวิชา

รม ๐๑๑ พุทธ ๑

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนพุทธ ๑ ตามหัวข้อต่อไปนี้ .—

- ๑.๑ สังคายนาในชมพูทวีป ๓ ครั้ง และสาเหตุการสังคายนาในชมพูทวีป
- ๑.๒ จำนวนพระอรหันต์ที่ประชุมทำสังคายนา ๓ ครั้ง และพระอรหันต์ที่เป็นประธานประชุมสงฆ์ทำสังคายนา
- ๑.๓ การเปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างสังคายนา ๓ ครั้ง
- ๑.๔ การสังคายนาแต่ละครั้งเป็นผลดีแก่พระพุทธศาสนาด้านความมั่นคง และป้องกันความเข้าใจผิดธรรมวินัย
- ๑.๕ สังคายนาในลังกาทวีป ๓ ครั้ง คือ ๑. จตุตถสังคตีกถา ๒. ปัญจ-สังคตีกถา ๓. ปิฎกัตถยเลขนาการจารพระไตรปิฎกลงในใบลาน ๔. ลัทธิมธัมมวินัยสังคหว่าด้วยการทำอรรถวินยนาธรรมวินัย จัดเป็นสังคายนาครั้งที่ ๗

ธม ๐๑๒ พุทธ ๒

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ให้เรียนพุทธ ๒ ตามหัวข้อต่อไปนี้ .—

๑. สังเกตที่ปราชวงค์ ว่าด้วยการประดิษฐานพระพุทธรศาสนาในลังกาทวีปเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ .—
 - ๑.๑ เรื่องการอัญเชิญพระรากขวัญเบื้องขวาจากดาวดึงษ์มาสู่ลังกาทวีป
 - ๑.๒ เรื่องการอัญเชิญพระโพธิพฤกษ์ (ต้นโพธิ์ศรีสุวั) มาสู่ลังกา
 - ๑.๓ เรื่องประดิษฐานพระทันตธาตุเบื้องขวา
 - ๑.๔ เรื่องพระนลาฏธาตุเสด็จมาลังกา
 - ๑.๕ เรื่องมหินัยกสถูปและเรื่องพระมริจเจติย์
 - ๑.๖ เรื่องสร้างโศภปราสาทและเรื่องสร้างพระสุวรรณเจติย์
 - ๑.๗ เรื่องพระอรหันต์ ๗๐๐ องค์ จากพระพุทธวจนขึ้นสู่ไบลาน

ธม ๐๑๓ พุทธ ๓

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ให้เรียนพุทธ ๓ ตามหัวข้อต่อไปนี้ .—

๑. เรื่องพระวามทันตธาตุไปประดิษฐานในลังกาทวีป
๒. เรื่องพระพุทธทศกะกับพระพุทธโฆษเถระไปแปลตีพิมพ์ภาษาที่เกาะลังกาแล้วนำพระธาตุมาประดิษฐานไว้ในชมพูทวีป
๓. เรื่องแรกสร้างเมืองหริปุณฺธิโย
๔. เรื่องนางจามเทวีได้เสวยราชย์ในเมืองหริปุณฺธิโย
๕. เรื่องก่อกองพระเจติย์แข่งขันเพื่อชิงชัยในระหว่างสงคราม
๖. เรื่องการผูกขึ้นแห่งพระมหาธาตุในเมืองหริปุณฺธิโย

ธม ๐๑๔ พุทธ ๔

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ให้เรียนพุทธ ๔ ตามหัวข้อต่อไปนี้ .—

๑. เรื่องพระสุนนเถร ได้พระธาตุแคลุโขทัยมาไว้เมืองลัชนาโดย
๒. เรื่องพระเจ้ากิลนาราชส่งทูตไปเชิญพระสุนนเถระมาทำสังฆกรรมที่นัฬพิติปุระ

๓. เรื่องพระสีหปฎิมาเสด็จมาเมืองข่งราย
๔. เรื่องพระเจ้ากิลนาราชสร้างบุปผารามวิหาร ถวายพระศุมนถระ
๕. เรื่องสีหศาสนาได้ดำเนินเข้ามาถึงเมืองหริปัญไชย
๖. เรื่องพระสุรสีห์ได้ทรงบูรณะเจดีย์เก่าในเมืองนพพิสนคร
๗. เรื่องพระเจ้าสิริธรรมจักรพรรดิราชาธิราชผูกพัทธสีมาสมมติ

สม ๐๑๕ พุทธ ๕

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ให้เรียนพุทธ ๕ ตามหัวข้อต่อไปนี้

๑. เรื่องพระรัตนปฎิมาเจ้าประติษฐานในสยามประเทศ
๒. เรื่องพระราชคัลลการารนาให้พระภิกษุสงฆ์ชำระพระธรรมวินัย คือ สังคิติ ครั้งที่ ๘
๓. เรื่องบังเกิดขึ้นแห่งพระลัทธิพุทธปฏิมา
๔. เรื่องสร้างพระปฏิมาด้วยแก่นไม้จันทร์
๕. เรื่องก่อกำแพงศิลาเมืองหริปัญไชย
๖. เรื่องลำดับลาวงศราช

สม ๐๑๖ พุทธ ๖

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ให้เรียนพุทธ ๖ ตามหัวข้อต่อไปนี้ .-

๑. พุทธศาสนาในสมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ ในแง่ ความเจริญและความเสื่อม
๒. เรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ และสังคิติที่ ๘ ในกรุงรัตนโกสินทร์
๓. การสร้างถาวรวัตถุและปูชนียวัตถุเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่สำคัญใน สมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์
๔. เรื่องมหาชาติ เฉพาะทศพรกัณฑ์ ทานกัณฑ์ วนเปศวรกัณฑ์ ชูชกัณฑ์
๕. ทศชาติ เฉพาะชาติที่บำเพ็ญทานบารมี ถือบารมี ปัญญาบารมี วิริยบารมี ให้เรียนให้ครบบารมี ๓ ขึ้น

วิชาเลือก โครงสร้างที่ ๒ จุดประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนเพิ่มเติม เพื่อเสริมวิชาภาคธรรมในชั้นเรียนนี้
๒. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติธรรมให้เกิดเป็นนิสัยประจำตัว และนำไปใช้เป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติธรรมขั้นสูงได้
๓. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ภาคธรรมเพียงพอที่จะช่วยบรมสั่งสอนผู้อื่นให้บรรลุจุดประสงค์ได้
๔. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้วิชาภาคธรรมได้กว้างขวางและแตกฉานในธรรม

คำอธิบายรายวิชา

สม ๐๒๑ ธรรม ๑

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนธรรม ๑ ตามหัวข้อต่อไปนี้

๑.๑ บังญัติให้เกิดสัมมาทิฐิ ๒ คือ ๑. ปรัโตโฆชะ ๒. โยนิโสมนสิการ
และบังญัติให้เกิดมัจฉาทิฐิ ๒ คือ ๑. ปรัโตโฆชะ ๒. อโยนิโสมนสิการ

๑.๒ ฌาน ๒ คือ ๑. อารมมณูปนิชฌาน ๒. ลักขณูปนิชฌาน

๑.๓ ศาสน์ หรือ ศาสนา ๒ คือ ๑. ปรัยัติศาสนา ๒. ปฏิบัติศาสนา

๑.๔ พระอริยบุคคล ๗ คือ ๑. อุภโตภากวิมุต ๒. ปัญญาวิมุต ๓. กายสักขี
๔. ทิฐิปปัตตะ ๕. สัทธาวิมุต ๖. ชัมมานุสारी ๗. สัทธานุสारी

๑.๕ พระสุตตันตปิฎก แบ่งเป็น ๕ นิกาย คือ .—

๑. ทีฆนิกาย (ที) ๓ วรรค ๒๔ สุต

๒. มัชฌิมนิกาย (ม) ๓ ปันณาสะก ๑๕๒ สุต

๓. สังยุตตนิกาย (ส) ๕๖ สังยุตต์ ๗๗๖๒ สุต

๔. อังคุตตรนิกาย (อ) ๑๑ นิกาย ๔๕๕๗ สุต

๕. ขุททกนิกาย (ข) ๑๕ คัมภีร์ คือ ขุททกปาฐะ ธรรมบท อุทาน
อิติวุตตกะ สุตตนิบาต วิมานวัตถุ เปตวัตถุ เถรคาถา เถรีคาถา
ชาดก นิพเทส ปฏิสัมภีฬามัคค์อุปทาน พุทธวงศ์ จริยาปิฎก

ธม ๐๒๒ ธรรม ๒

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนธรรม ๒ ตามหัวข้อต่อไปนี้ .-

- ๑.๑ บัญญา ๓ คือ จินตามยปัญญา, สุตมยปัญญา, ภาวนามยปัญญา
- ๑.๒ ปาปณิกธรรม หรือ ปาปณิกังคะ ๓ คือ จักขุมำ ตาติ, วสุโร จัดเจน
ธุรกิจ, นิสสยสัมปันโน พร้อมด้วยแหล่งทุนเป็นที่อาศัย
- ๑.๓ กภ ๓๑ คือ กามภพ ๑๑ มี อบาย ๔ มนุษย์โลก ๑ กามาวจรสวรรค์ ๖
รูปพรหม ๑๖, และอรุปรหม ๔
- ๑.๔ ลัทธินอกพระพุทธศาสนา ๓ คือ ปุพเพกตเหตุวาท ลัทธิกรรมเก่า
อิสสรนิมมานเหตุวาท ลัทธิพระเป็นเจ้า และ อเหตุอปัจจยวาท ลัทธิ
เสียงโซค
- ๑.๕ อัคติปัจจัยา ไฟที่ควรบำรุง ๓ คือ อาหุไนยัคคิ ทพัตถัคคิ ทักขิไนยัคคิ
- ๑.๖ ทวัตติงสาการ อาการ ๓๒ คือ ในปฐวีธาตุ ๒๐ ในอาโปธาตุ ๑๒
- ๑.๗ เตโชธาตุ ธาตุไฟ ๔ อย่าง และวาโยธาตุ ธาตุลม ๖ อย่าง

ธม ๐๒๓ ธรรม ๓

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนธรรม ๓ ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๑.๑ สมบัติ ๔ คือ คติสมบัติ อุปธิสมบัติ กาลสมบัติ ปโยคสมบัติ ลักษณะ
มิตรอนุปปิยภาณี ลักษณะมิตรสุหตมิตร
- ๑.๒ มิตรปฏิรูปกะลักษณะ ๔ สุหตมิตรลักษณะ ๔
- ๑.๓ สังฆาร ๔ คือ สังฆตสังฆาร อภิสังฆตสังฆาร อภิสังฆรณกสังฆาร
ปโยคภิสังฆาร
- ๑.๔ นิยาม ๔ คือ อุตุนิยาม พินนิยาม จิตตนิยาม กรรมนิยาม ธรรมนิยาม
- ๑.๕ กัลยาณมิตรธรรม ๗ คือ ปิโย น่ารัก กรุ น่ารักาพ ภาวนีโย นำ
ยกย่อง วัตธา รู้จักพูด คมกีรณญ กถ กตฺตา ชื่นแ่งเรื่องที่ลึกซึ้งได้
วจนฺทฺขโม อคทนตอถ้อยคำได้ โน จฏฺฐาเน นิโยชเย ไม่นำเรื่อง
เหลวไหล
- ๑.๖ อินทรีย์ ๒๒ ธาตุ ๑๔ และกามสุคติภูมิ ๗

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนธรรม ๔ ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๑.๑ สมชวีธรรม ๔ คือ สมสังฆา สมลัลา สมจาคา สมปัญญา
- ๑.๒ ราชสังคหวัตถุ ๔ คือ สัสสมณะ ปุริสเมระ สัมมาปาละ วาจาเปยยะ
- ๑.๓ มหายุญ ๕ คือ อัธสมณะ ปุริสเมระ สัมมาปาละ วาจาเปยยะ นิวัคคพะ หรือสรวพเมระ
- ๑.๔ นวภิกขุธรรม ๕ คือ ปาติโมกขสังวร อินทริยสังวร ภัสสปรินันตะ กายวุปกาสะ สัมมาทสสนะ
- ๑.๕ นิโรธ ๕ คือ วิภังขณนิโรธ ตทังคนิโรธ สมุจเฉตนิโรธ ปฏิปัสสทธิ นิโรธ และนิสสรณนิโรธ
- ๑.๖ เบญจศีลคู่กับเบญจธรรมอย่างละ ๕ คือ เมตตาและกรุณาคู่กับศีลสิกขา บทที่ ๑ ปาณาติปาตา เวรมณี, สัมมาอาชีวะคู่กับศีลสิกขา บทที่ ๒ อทินนาทานา เวรมณี, กามสังวรคู่กับศีลสิกขาบทที่ ๓ กาเมสุ มิจฉาจารา เวรมณี, สัจจะคู่กับศีลสิกขาบทที่ ๔ มุสาวาทา เวรมณี, เสดิสัมปชัญญะคู่กับศีลสิกขาบทที่ ๕ สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี
- ๑.๗ วิญญาณ ๖ เวทนา ๖ สัญญา ๖ ผัสสะ ๖

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนธรรม ๕ ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๑.๑ อายุสธรรม ๕ คือ สัปปายการี, สัปปาเย มัตตัญญู, ปรีตโกธิ, กาลจารี พรหมจารี
- ๑.๒ ศีลขันธ กงคัลล หมวดศีล ได้แก่การประมวลธรรมทั้งหลายที่สนับสนุนศีลให้บริสุทธิไพบูลย์ เช่น ธรรมต่อไปนี้
อปจายนัมม เวยยาวัจจมัย อินทริยสังวร กายสุจจิต สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ และธรรมอื่น ๆ ที่อุปถัมภ์ศีลให้บริสุทธิบริบูรณ์
- ๑.๓ สมာธิขันธ กงคัลล หมวดสมาธิ ได้แก่การประมวลธรรมทั้งหลาย

ที่สนับสนุนสมาธิให้มีอานิสงส์และผลมาก เช่นธรรมต่อไปนี้
 ฉันทะ วิริยะ จิตตะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ และธรรม
 อื่น ๆ ที่อุปถัมภ์สมาธิให้เจริญยิ่ง ๆ

- ๑.๔ ปัญญาขั้นที่ กองปัญญา หมวดปัญญา ได้แก่ การประมวลธรรม
 ทั้งหลายที่สนับสนุนปัญญาให้รอบรู้ตามทันสภาวะที่เป็นจริง เช่น
 ธรรมต่อไปนี้

ธัมมวิจยะ วิมังสา ปฏิสัมภิกา สัมมาทักขิณี สัมมาตั้งกับปะ และธรรม
 อื่น ๆ ที่อุปถัมภ์ปัญญาให้แตกฉาน

- ๑.๕ วิมุตติขั้นที่ กองวิมุตติ หมวดวิมุตติ ได้แก่การประมวลธรรมทั้งหลาย
 ที่สนับสนุนวิมุตติมี ปหานะ วิราคะ วิโมกข์ วิสุทธิ สันติ นิโรธ นิพพาน
 และธรรมอื่นอันอุปถัมภ์วิมุตติให้มีผลไพบูลย์

- ๑.๖ วิมุตติญาณทัสสนะขั้นที่ กองวิมุตติญาณทัสสนะ หมวดวิมุตติญาณ
 ทัสสนะ ได้แก่การประมวลธรรมทั้งหลายอันอุปถัมภ์วิมุตติญาณ-
 ทัสสนะ มี ผลญาณ ปัจจเวกชนญาณ และธรรมอื่น ๆ ที่สนับสนุน
 ธรรมนี้

ธม ๐๒๖ ธรรม ๖

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนธรรม ๖ ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๑.๑ อวาสสิกกรรม ธรรมของภิกษุผู้อยู่ประจำวัด หรือคุณสมบัติของ
 เจ้าอาวาส ๗ หมวด คือ หมวดที่ ๑ ประเภทที่ควรยกย่อง หมวดที่ ๒
 ประเภทเป็นที่รักที่เคารพของพรหมจารี หมวดที่ ๓ ประเภทอาวาส
 โสภณ คือ ทำให้วัดสวยงาม หมวดที่ ๔ ประเภทมีอุปการะมาก
 แก้ววัด หมวดที่ ๕ ประเภทอนุเคราะห์คฤหัสถ์ หมวดที่ ๖ ประเภท
 มีความสุขความเจริญจุจได้รับเชิญขึ้นไปอยู่ในสวรรค์ หมวดที่ ๗
 ประเภทมีความสุขความเจริญจุจได้รับเชิญขึ้นไปอยู่ในสวรรค์ อีก
 นัยหนึ่ง ทุกหมวดมีอวาสสิกกรรมหมวดละ ๕ คือ

หมวดที่ ๑ อวาสสิกกรรม ๕ คือ ๑. ยากับปวัตตสัมบันนะ ถึงพร้อม
 ด้วยมารยาทและวัตร ๒. พหุสุตตะ เป็นพหุสูตร ๓. ปฏิสัถเลขา
 เป็นผู้ประพฤติดุคละกิเลส ชอบสงบ ๔. กัลยาณวาจา มีวาจางาม

๕. ปัญญา มีปัญญา

หมวดที่ ๒ อาวาสิกขธรรม ๕ คือ ๑. สีสวา มีศีล ๒. พหุสุตตะ เป็น พหุสุตตร ๓. กัลยาณวาจา มีวาจางาม ๔. ฉานเลาภี ได้รับความ คล่องแคล่วในฉาน ๕. อนาสวเจโตวิมุตติปัญญาวิมุตติ บรรลุ เจโตวิมุตติและปัญญาวิมุตติ

หมวดที่ ๓ อาวาสิกขธรรม ๕ คือ ๑. สีสวา มีศีล ๒. พหุสุตตะ เป็น พหุสุตตร ๓. กัลยาณวาจา มีวาจางาม ๔. ชัมมิกถาย สันทัสสนา สามารถถกถว้ธรรมกถาให้ผู้มาหาเห็นแจ่มชัด ๕. ฉานเลาภี ได้รับความ คล่องแคล่วในฉาน ๕

หมวดที่ ๔ อาวาสิกขธรรม ๕ คือ ๑. สีสวา มีศีล ๒. พหุสุตตะ เป็น พหุสุตตร ๓. ชัณฑพุลลปฏิสังขระกะ รู้จักปฏิสังขรณ์เสนาสนะที่ชำรุด และหักพัง ๔. ปุญญกรณเภาโรจกะ เมื่อมีสงฆ์หมู่ใหญ่มากออกชาวบ้าน ผู้ปวารณามาทำบุญ

หมวดที่ ๕ อาวาสิกขธรรม ๕ คือ ๑. อธิศีล สมาปทกะ ชักนำคฤหัสถ์ ให้ถือปฏิบัติในอธิศีล ๒. ชัมมทัสสเน นิเวสกะ ยังคฤหัสถ์ให้ตั้งอยู่ในธรรมทัสสนะ ๓. คิลาณสตูปปาทกะ เมื่อคฤหัสถ์เจ็บไข้ไปเยี่ยมให้สติ ๔. ปุญญกรณเภาโรจกะ เมื่อมีสงฆ์หมู่ใหญ่มากออกชาวบ้านผู้ปวารณา มาทำบุญ ๕. สัทธาเทยยาวินิปาตกะ ไม่ยังศรัทธาไทยให้ตกไป

หมวดที่ ๖ อาวาสิกขธรรม ๕ คือ พิจารณาไคว่ครวญโดยรอบคอบ แล้ว ๑. จึงกล่าวยกย่องสรรเสริญบุคคลที่ควรยกย่องสรรเสริญ ๒. จึงกล่าวติเตียนบุคคลที่ควรตำหนิติเตียน ๓. จึงแสดงความ ไม่เลื่อมใสในฐานะอันควรไม่เลื่อมใส ๔. จึงแสดงความเลื่อมใส ในฐานะอันควรเลื่อมใส ๕. ไม่ยังศรัทธาไทยให้ตกไป

หมวดที่ ๗ อาวาสิกขธรรม ๕ คือ ๑. อนุวิจจาวณณภาสกะ ๒. อนุ วิจจาวณณภาสกะ ๓. นอवासมีจณวี ไม่ตระหนี่หวงแหนที่อยู่อาศัย ๔. น กุลมัจฉวี ไม่ตระหนี่หวงแหนตระกูลอุปฐาก ๕. น สลามัจฉวี ไม่ตระหนี่หวงแหนลาภสักการะ

๑.๒ รูปาวจรภูมิ ๑๖ อรูปาวจรภูมิ ๔ และเวียนทบทวนโพธิปักขิยธรรม ๓๗ กับ มงคล ๓๘ ประการ ๑๐ คาถา

วิชาเลือก โครงสร้างที่ ๓

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนเพิ่มเติม เพื่อเสริมวิชาภาควินัย
๒. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามพระวินัยได้ถูกต้อง
๓. เพื่อให้ผู้เรียนนำวิชาวินัยฝึกอบรมกายวาจาให้เรียบร้อยเป็นผู้มีวัตรปฏิบัติดี
๔. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้วิชาภาควินัยกว้างขวางและไปใช้เป็นประโยชน์ในการสั่งสอนอบรมผู้อื่นได้ดี

คำอธิบายรายวิชา

ธม ๐๓๑ วินัย ๑

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนวินัย ๑ ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ๑.๑ วินัยปิฎกแบ่งเป็น ๓ หมวด คือ ก. วิภังค์ หรือ สุตตวิภังค์ ข. ขันธกะ ค. ปรีวาร
 - ๑.๒ พระวินัยปิฎก แบ่งเป็น ๕ คัมภีร์ คือ คัมภีร์อาทิกรรม คัมภีร์ปาจิตติย คัมภีร์มหาวรรค คัมภีร์จุลวรรค คัมภีร์ปรีวาร โดยใช้อักษรย่อของ คัมภีร์ทั้ง ๕ ว่า อา ปา ม จู ป
 - ๑.๓ สิกขาบทในและนอกปาติโมกข์ เกี่ยวกับคัมภีร์ทั้ง ๕
 - ๑.๔ อาจารย์ ๕ คือ บรรพชาจารย์ อุปสัมปทาจารย์ นิสสยาจารย์ อุเทศาจารย์ และโอวาทาจารย์
 - ๑.๕ องค์ของศีล ๑๐ สิกขาบท กับการละเมิดสิกขาบท ๑๐ ที่ให้มีโทษ เป็นนาสนังคะ และทัณฑกรรม
 - ๑.๖ วินัยภาคปฏิบัติ การแสดงอาบัติ การนำปาริสุทธิ การเข้าพรรษา และการอธิษฐานไตรจีวร

ธม ๐๓๒ วินัย ๒

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนวินัย ๒ ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ๑.๑ ให้เรียนเน้นถึงจุดประสงค์ในการบัญญัติพระวินัย ๑๐ อย่าง
 - ๑.๒ ความหมายของชื่ออาบัติ ปาราชิก สังฆาทิเสส นิสสัคคีย์ ปาจิตตีย์ ถุลลัจจัย ทุกกฏ ทุพภาสิต
 - ๑.๓ ความหมายของนวกภิกษุ กับนิสสัยมุตตกภิกษุ เถรภูมิกภิกษุ กัมมวาจาจารย์ภิกษุ และอนุสาวนาจารย์ภิกษุ
 - ๑.๔ ธรรมเนียมสำหรับพระภิกษุสงฆ์เพื่อความดีงามในฐานะเป็นภิกษุสงฆ์ ตอนที่ ๑ มี คีล ๔ วิบัติ ๔ ปัจจัย ๔ อริยวงศ์ ๔ ยันตรายแห่งภิกษุใหม่ ๔ อปัสเสนธรรม ๔
 - ๑.๕ วินัยภาคปฏิบัติ การอธิษฐานไตรจีวร การพินทุจีวร การประเคน

ธม ๐๓๓ วินัย ๓

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนวินัย ๓ ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ๑.๑ ธรรมเนียมสำหรับพระภิกษุสงฆ์เพื่อความดีงาม ตอนที่ ๒ มี นวกภิกษุ-ธรรม ๕ สังวร ๕ องค์แห่งภิกษุใหม่ ๕ อภินทปัจจบเวกชน ๕ บัพพิตตอภินทปัจจบเวกชน ๑๐ อปรินิยธรรม ๗ คีล ๑๐ และ รุตงศ์ ๑๓
 - ๑.๒ ความหมายของวินัย คือ ปาติโมกข์ อุเทศ ญัตติ อนุสาวนา ผาติกรรม
 - ๑.๓ ให้เรียนทบทวนสังฆกรรม ๔ คือ อปโลคนกรรม ญัตติกรรม ญัตติ-ทุติยกรรม และญัตติจตุตถกรรม
 - ๑.๔ วินัยภาคปฏิบัติ การอธิษฐานบาตร การสละจีวร การวิกัปจีวร การสมมติตนเป็นผู้ถามอันตรายิกรรม

ธม ๐๓๔ วินัย ๔

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนวินัย ๔ ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๑.๑ ธรรมเนียมสำหรับพระภิกษุสงฆ์เพื่อความดีงาม ตอนที่ ๓ มี อาวาสิกธรรม ๕ คารวตา ๖ สาราณียธรรม ๗ อปทานัยกรรม ๗ กถาวัตถุ ๑๐ เถรธรรม ๑๐ นาถกรรมธรรม ๑๐ วัตถุประสงค์บัญญัติวินัย ๑๐
- ๑.๒ ความหมายของบัญญัติ บัณฑิตะกั ติจีวรวิปวาส ติจีรวาวิปวาส-สิมา ตินวัตถการวินัย ติตตยปวิวาส ติสระณมณูปสัมปทา ถือบวชถือบังสุกุล
- ๑.๓ ให้เรียนทบทวนการลงโทษทางพระวินัย มีนาสนา หัตถกรรม ประณาม บัพพาชนียกรรม พรหมทัณฑ์ แสคงอาบัติ อยู่ปวิวาสกรรม วินัยภาคปฏิบัติ การอุปโลกนกรรมให้ผ้ากฐิน ให้สลาภกัถ การให้ภัณฑุกรรมแก่อุปสัมปทาเปกขะ การสังคายนา

ธม ๐๓๕ วินัย ๕

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. เรียนวินัย ๕ ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ๑.๑ คำขอและความหมายของคำขอบรรพชาเป็นสามเณรและอุปสมบทเป็นภิกษุ
 - ๑.๒ ใจความสำคัญของอนุศาสน์ที่สอนพระบวชใหม่และเกี่ยวกับปัจจัย ๔ กับข้อห้าม ๔ ที่เป็นศรูกาบัติ
 - ๑.๓ ความหมาย สัมปชานมุสาวาท เสนาสนคาหาปกะ เสนาสนบัญญัติปากะ พรหมไทย เลขทุบาท โลกวัชชะ กฐินัตถการกรรม เก็นปวิวาสมานัคค์ และวัตร ขึ้นวัตร คัสส ปาปิยสิกากรรม ปฏิสารถนียกรรม ปาวิสุทธอุโบสถ สมานสังวาสสิมา สโมธานปวิวาส สมานุปัชฌายกะ คว่าบาตร หงายบาตร อธิกรณเสมณะ
 - ๑.๔ ให้เรียนทบทวนเกี่ยวกับมูลบัญญัติและอนุบัญญัติ อาบัติที่เป็นสจิตตกะ เป็นเอจิตตกะ อาบัติที่เป็นสเสกกิจฉาอเสกัจฉา อาบัติที่ออกหรือพ้นจากอาบัติด้วยวิธีอยู่กรรม และด้วยวิธีแสดงอาบัติ
 - ๑.๕ วินัยภาคปฏิบัติ การนุ่งการครองจีวร การขอนิสสัย การทักนิมิตรสีมา การตั้งญัตติวันปวารณา การลงบัพพาชนียกรรม

คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้เรียนวินัย ๖ ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๑.๑ เสด็จวัตร ๗๕ แบ่งเป็น ๔ หมวด คือ สารูปปะ โภชนปฏิบัติสังยุตตะ
ธัมมเทศนาปฏิบัติสังยุตตะ และปภินณกะ
- ๑.๒ ให้เรียนทบทวนพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และกฎ
มหาเถรสมาคมที่ได้เรียนมาแล้วในภาคเรียนที่ ๑ ถึงที่ ๖
- ๑.๓ ความหมาย อาทิกัมมิกะ อาทิพรหมจริยสิกขา อวาสปลิโพธ
อุกเขปนียกรรม อุตตริมนุสสรธรรม อุภโตพยัญชนก วิสูงคามสีมา
ฐฎฐานาวิธี นวกัมมิกะ บริหารใจต ปวารณา มุลาษฎปฏิบัติสณนารทิกษุ
- ๑.๔ วินัยภาคปฏิบัติ การสมมุติภักตทุเทศกะ การนำปาริสุทธินและนำฉันทะ
การสวดปาติโมกข์แบบย่อ การสวดสมมติสมานสังวาสสีมาและ
ศีจิวราวิปพวาสสีมา

วิชาศาสนปฏิบัติ

จุดประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมพระภิกษุสามเณรให้เป็นผู้มีความรู้พร้อมทั้งฝ่ายปริยัติและฝ่ายปฏิบัติ
๒. เพื่อส่งเสริมให้ผู้สมบุรณ์ด้วยศีลาจารวัตรและเคร่งครัดในกิจวัตร
๓. เพื่อให้รู้เหตุผล ความเป็นมา และสามารถปฏิบัติตามระเบียบพิธีกรรมได้ถูกต้อง
อนุรักษส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรม และการสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม
ของพุทธศาสนาตามแบบของไทย
๔. เพื่อให้มีกิจนิสัยอันดี รู้จักคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จัดระเบียบงาน ประเมินผล ปรับปรุง
และขยันทำงานด้วยความประณีตและมีระเบียบ
๕. เพื่อให้มีนิสัยรู้จักปรับปรุงรักษาวัด ให้เป็นสถานที่สงบน่ารื่นรมย์ และบำรุงรักษา
สมบัติของศาสนา
๖. เพื่อให้รู้จักบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และรู้จักปฏิบัติตนในฐานะเป็น
ศาสนทายาทที่ดีของชาวพุทธ
๗. เพื่อให้สามารถรู้จักใช้วิชาศาสนปฏิบัติให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ

โครงสร้าง

วิชาบังคับ

มัธยมศึกษาปีที่ ๔

ศป ๔๐๑ ศาสนปฏิบัติ ๑ ๑ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

ศป ๔๐๒ ศาสนปฏิบัติ ๒ ๑ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ ๕

ศป ๕๐๓ ศาสนปฏิบัติ ๓ ๑ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

ศป ๕๐๔ ศาสนปฏิบัติ ๔ ๑ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ ๖

ศป ๖๐๕ ศาสนปฏิบัติ ๕ ๑ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

ศป ๖๐๖ ศาสนปฏิบัติ ๖ ๑ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

วิชาเลือก

มัธยมศึกษาปีที่ ๔

ศป ๐๑๑ สวดแจ้ง ๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

ศป ๐๑๒ สวดสังคหะ ๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ ๕

ศป ๐๑๓ สวดสังคหะ ๒ ๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

ศป ๐๑๔ สวดอภิธรรม ๗ ๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ ๖

ศป ๐๑๕ เทศนา ๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

ศป ๐๑๖ การบอกสังคหะ ๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศป ๔๐๑ วิชาศาสนปฏิบัติ ๑ ๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

สมาธิภาวนา ๑ ให้เรียนสมาธิภาวนา ภาคทฤษฎี ตามหัวข้อต่อไปนี้ คือ .-

๑. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับธรรม มีศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา สัมพันธ์กับวิปัสสนา

๒. อกุศลธรรมที่เป็นปฏิปักษ์ต่อวิปัสสนา มีตัณหา โภสัชชะ มนุสสัจจะ (ความหลงลืม) วิกเขปะ (ความฟุ้งซ่าน) สัมโมหะ (ความลุ่มหลง)

๓. องค์แห่งความเพียรของผู้ปฏิบัติวิปัสสนา ๕ อย่าง คือ .-

๓.๑ ความเป็นผู้มีศรัทธาในวิปัสสนา

๓.๒ ความเป็นผู้มีโรคภัยไข้เจ็บน้อย

๓.๓ ความเป็นผู้ไม่เป็นตนไ้อวดไม่มีมายา

๓.๔ พยายามทำความเพียร

๓.๕ ความเป็นผู้มีปัญญา

๔. คุณธรรมของผู้กำลังปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ๖ อย่าง คือ .-

๔.๑ ไม่หวั่นในงานทุกประเภท

๔.๒ ไม่หวั่นในการพูดคุยกัน

๔.๓ ไม่หวั่นในการหลับนอน

๔.๔ ไม่หวั่นโยในการมีวสุมชุมนุมพบปะสนทนากัน

๔.๕ คับครองอินทรียมิให้บาปอกุศลธรรมเข้ามาย่ำยีได้

๔.๖ รู้ประมาณในการบริโภคแต่พอควร

๕. องค์คุณของวิปัสสนา อาจารย์ผู้สอนวิปัสสนากรรมฐาน ๕ ประการ คือ .-

๕.๑ เป็นพระภิกษุอยู่ในชั้นเถรภูมิ และผ่านญาณมาโดยสมบูรณ์แล้วด้วย

๕.๒ ได้เรียนรู้และปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานมาดีแล้ว

๕.๓ มีความรู้ทางปริยัติดีพอสมควร

๕.๔ มีอินทรียีสั่งวรดี

๕.๕ สามารถเทศนาวิปัสสนากรรมฐานให้ศิษย์มีความรู้ความเข้าใจได้เป็นอย่างดี

๖. อารมณ์ของวิปัสสนากรรมฐาน ๓๕ อย่าง คือ .-

๖.๑ ขันยี่ ๕

๖.๒ आयत्तนะ ๑๒

๖.๓ ธาตุ ๑๘

๗. แนวทางปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ๒ อย่าง คือ .—

๗.๑ กำหนดพิจารณาสิ่งที่เห็นรูปเห็นได้ชัดก่อน

๗.๒ กำหนดพิจารณาอรูปที่เป็นของละเอียดอ่อนในภายหลัง

๘. หลักเบื้องต้นในการเจริญสติปัฏฐานด้วยอิริยาบถก่อน ๒ อย่าง คือ .—

๘.๑ ใช้สติกำหนดพิจารณาอิริยาบถเดิน ซึ่งเรียกว่า จงกรม

๘.๒ ใช้สติกำหนดพิจารณาอิริยาบถนั่ง ซึ่งเรียกว่า การนั่งสมาธิ

และในขณะปฏิบัติให้ถืออินทรีย์ ๒ อย่าง คือ ๑. วิริยะ ๒. สมาธิ

สมาธิภาวนา ๑ ภาคปฏิบัติ เกี่ยวกับเดินจงกรมให้ฝึกปฏิบัติ ดังนี้ .—

๑. ฝึกให้มีสติกำหนดเมื่อยกเท้าขึ้น ซึ่งเรียกว่า อุทธรณะ (ยก)

๒. ฝึกให้มีสติกำหนดเมื่อยกเท้าไปข้างหน้า ซึ่งเรียกว่า อติธรณะ (ย่าง)

๓. ฝึกให้มีสติกำหนดเมื่อย้ายเท้าไปข้างหน้าแล้วยั้งเท้า ซึ่งเรียกว่า วิติธรณะ (ย้าย)

๔. ฝึกให้มีสติกำหนดเมื่อยกเท้าลงต่ำ ซึ่งเรียกว่า ไวสัชชณะ (ลง)

๕. ฝึกให้มีสติกำหนดเมื่อยกเท้าลงพื้นดิน ซึ่งเรียกว่า สันนิทเทปนะ (เหยียบ)

๖. ฝึกให้มีสติกำหนด เมื่อกดเท้าข้างหนึ่งลงกับพื้นดินในเวลาจะยกเท้าอีกข้างหนึ่งขึ้น ซึ่งเรียกว่า สันนิรูมภนะ (กด)

๗. ให้ฝึกเดินจงกรม ตามการก้าวเท้าใน ๖ ส่วนนี้เป็นระยะไปจนเกิดความเคยชิน ประมาณ ๓๐ นาทีเป็นอย่างน้อย

ธรรมสาธยาย ๑ (บทสวดมนต์) ให้เรียนบทสวดมนต์ตามหัวข้อต่อไปนี้ .—

๑. ความเป็นมาและชื่อของบทสวดมนต์ทั้ง ๗ สูตรที่เรียกว่า เจ็ดตำนาน

๒. ความหมายของบทขัดของบทสวดมนต์ทั้ง ๗ สูตร

๓. บทสุภาสิต คติธรรม และวัฒนธรรมประเพณีที่มีในพระสูตรทั้ง ๗ นั้น

๔. ให้ท่องจำบทสวดมนต์เจ็ดตำนาน เพียง ๔ สูตร คือ สูตรที่ ๑-๔ ในภาคเรียนนี้อย่างแม่นยำ

ธรรมสาธยาย ๑ (บทสวดมนต์) ภาคปฏิบัติ ให้ฝึกสวดมนต์บทสวดทั้ง ๔ สูตรที่เรียนในภาคนี้ โดยวิธี .—

๑. ให้จัดสวดเป็นคณะ ๆ มีคณะละ ๕ รูป ๗ รูป ๙ รูป หรือทั้งห้องเรียน
๒. ให้สวดทำนองมคธ ทำนองสังโยค หรือทำนองสรภัญญะ และถูกที่พระ
รัสสะ สติธิด ธนิต โฆสะ อโฆสะ
๓. ให้ฝึกสวดให้เกิดความชำนาญคล่องปากในบทสวดมนต์ที่เรียนในภาคนี้

สังฆกรรม ๑ ภาคทฤษฎีให้เรียนตามหัวข้อ ดังนี้ .-

๑. สังฆกรรมเกี่ยวกับกฐินกรรมและความเป็นมาแห่งกฐินกรรม
๒. วิธีอุปโลกนกรรมเกี่ยวกับผ้ากฐินหลวงและผ้ากฐินราษฎร์
๓. กรรมวาจาสวดให้ผ้ากฐิน วิธีกรวดผ้ากฐินและบทสวดอนุโมทนา
๔. พระสงฆ์ที่จะรับผ้ากฐินและคุณสมบัติของภิกษุผู้ครองผ้ากฐิน

สังฆกรรม ๑ ภาคปฏิบัติ ให้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับผ้ากฐิน ดังนี้ .-

๑. ให้กล่าวคำอุปโลกนให้ผ้ากฐินโดยทำนองเป็นจังหวะได้ความชัดเจน
๒. ให้ฝึกสวดกรรมวาจาให้ผ้ากฐินโดยทำนองนิยมสวดกัน
๓. ให้จัดทำเป็นเสมือนของจริงเพื่อจักได้เกิดความชำนาญและได้ทำถูกต้อง

ทป ๔๐๒ วิชาศาสนปฏิบัติ

๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

สมาธิภาวนา ๒ ให้เรียนสมาธิภาวนา ภาคทฤษฎี ตามหัวข้อต่อไปนี้ คือ .-

๑. ธรรมเกี่ยวกับการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน ๔ อย่าง คือ .-
 - ๑.๑ พละธรรมที่ใช้ควบคู่กันกับการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน ๔ อย่าง มี
สัทธาพละ ปัญญาพละ สมาธิพละ วิริยพละ และสติพละ
 - ๑.๒ ปาริสุทธิปธานียังคะ ๔ คือ วิสุทธี ๗ กับ ปัญญาวิสุทธี และวิมุตติ
วิสุทธี
 - ๑.๓ ครุฑวิปัสสนา ๔ คือ สังขารปริจเฉทญาณ กังขาวิตรณญาณ
สัมมสนญาณ มัคคามัคคญาณ
 - ๑.๔ ธรรมซึ่งมีอำนาจปหานกิเลสได้มี ๑๔ คือ นามรูปาวุธฐานธรรม
ปัจจุยปรีคคหธรรม กังขาวิตรณธรรม กลาปสัมมสนธรรม มัคคา-
มัคคาวิฐานธรรม อุทยทัตสนธรรม ฆทัตสนธรรม อาทินทัตสนธรรม
นิพพิทานุปัสสนาธรรม มุญจิกุทัมมคญาณธรรม อุเบกขาญาณธรรม
อนุโลมญาณธรรม และโคตรภูตธรรม

๒. วาโยโมกฺขรูป คือ รูปที่สมถูกต้อง ๒ แห่ง คือ .—

๒.๑ ที่ฐมุก โดยกำหนดด้วยการพิจารณาให้เห็นแจ้งชัดด้วยอาการหยาบปานกลาง และละเอียด ต่อเนื่องกันของวาโยโมกฺขรูปด้วยวิปัสสนาญาณของตนเอง

๒.๒ ที่บริเวณท้องโดยกำหนดพิจารณาให้เห็นแจ้งชัดโดยอาการ พองยุบ ของวาโยโมกฺขรูปต่อเนื่องกัน ด้วยวิปัสสนาญาณของตนเอง
สมาธิภาวนา ๒ ภาคปฏิบัติ ให้ฝึกกำหนดวาโยโมกฺขรูป ด้วยวิปัสสนาญาณเป็น ๒ ระยะ

๑. ระยะที่หนึ่ง คือ รูปที่สมถูกต้อง อันดับแรกที่ฐมุก ให้รู้แจ้งโดยอาการทั้ง ๓ ต่อเนื่อง
๒. ระยะที่สองรูปที่สมถูกต้อง อันที่สองที่บริเวณท้องให้รู้แจ้งโดยอาการทั้ง ๒ ต่อเนื่องกัน และให้ใช้เวลาฝึกระยะที่หนึ่งประมาณครึ่งละ ๑๐ นาทีก่อน แล้วจึงฝึกระยะที่สองประมาณครึ่งละ ๑๐ นาทีเช่นเดียวกัน จนเกิดความชำนาญ

ธรรมสาธยาย ๒ (บทสวดมนต์) ภาคทฤษฎี ให้เรียนบทสวดมนต์ตามหัวข้อต่อไปนี้.—

๑. ความเป็นมาและชื่อของบทสวดมนต์ทั้ง ๑๒ สูตรที่เรียกว่า สิบสองตำนาน
๒. ความหมายบทจิตของบทสวดมนต์
๓. บทสุภาสิต คติธรรม และวิมลธรรมประเพณีในพระสูตรนั้น
๔. ให้ท่องจำบทสวดมนต์เจ็ดตำนานเพียง ๓ สูตร คือ สูตรที่ ๕-๗ ต่อภาคเรียนที่ ๑

ธรรมสาธยาย ๒ ภาคปฏิบัติ ให้ฝึกสวดมนต์บทสวดทั้ง ๓ สูตรที่เรียนในภาคนี้โดยวิธี .—

๑. ให้จัดสวดเป็นคณะ ๆ มีคณะละ ๕ รูป ๗ รูป ๙ รูป หรือทั้งห้องเรียน
๒. ให้สวดทำนองมคธ ทำนองสังโยค หรือทำนองสรภัญญะ และถูกที่มะ รัสสะ ลีกลีล ธนิต โฆสะ อโฆสะ
๓. ให้ฝึกสวดให้เกิดความชำนาญคล่องปากในบทสวดที่เรียนในภาคนี้

สังฆกรรม ๒ ภาคทฤษฎี ให้เรียนตามหัวข้อต่อไปนี้.—

๑. สังฆกรรมเกี่ยวกับการเข้าปริวาส มีการเตรียมการก่อนเข้า กำหนดสถานที่เข้าปริวาส กำหนดสงฆ์ที่ทำสังฆกรรม

๒. ความหมายของปริวาสและมานัตต์ วัตติเจท วัตตมาท วุฏฐานวิธี อัมภานกรรม
 ๓. ให้เรียนคำขอปริวาส กรรมวาจาให้ปริวาส คำสมาทานปริวาส คำบอก
 ปริวาส คำเก็บปริวาส คำขอมานัตต์ กรรมวาจาให้มานัตต์ คำสมาทาน
 มานัตต์ คำบอกมานัตต์ คำเก็บมานัตต์ คำขออัมภาน กรรมวาจาให้อัมภาน
สังฆกรรม ๒ ภาคปฏิบัติ ให้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าปริวาส ดังนี้ .-
 ๑. ให้เตรียมดอกไม้รูปเทียนให้พร้อมแล้วห่มผ้าเจี๋ยงบ่าพาดสังฆาฏิเข้าไป
 พาสงฆ์ ไปเขตพัทธสีมา ถวายดอกไม้รูปเทียนแล้วนั่งคุกเข่ากราบ ๓ ทน
 ๒. ให้ตั้ง นโม ๓ จบ แล้วกล่าวคำขอปริวาสต่อสงฆ์ สวดกรรมวาจาให้ปริวาส
 จบแล้วกล่าวคำสมาทานปริวาสแล้ว พึงถอยออกให้ห่างจากหัตถบาลสงฆ์
 ในระยะพอสมควรแล้วกล่าวคำบอกปริวาสแล้วจึงกล่าวคำขอมานัตต์
 เช่นเดียวกับปริวาส
 ๓. เมื่อประพฤติปริวาสและมานัตต์ถูกต้องตามหลักพระวินัยแล้ว ก็กล่าวคำขอ
 อัมภานต่อสงฆ์วิสติตวรวค

ศป ๕๐๓ วิชาศาสนปฏิบัติ

๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

สมาธิภาวนา ๓ ให้นักเรียนสมาธิภาวนา ภาคทฤษฎีต่อไป .-

๑. ญาณ ๑๖ มี นามรูปปริจเจตญาณ ปัจจัยปริคคหญาณ สัมมสนญาณ
 อุตยพยญาณ ภังคญาณ ภยญาณ อาทีนวญาณ นิพพิทาญาณ มุญจิกัมมย-
 ตาญาณ ปฏิสังขาญาณ สังขารุเปกขาญาณ อนุลอมญาณ โคตรภูญาณ
 มัคคญาณ ผลญาณ ปัจจเวกษญาณ
๒. ญาณที่เป็นไพบรุษของญาณ ๑๖ มี นามรูปาวัดถานญาณ กลาปสัมมสนญาณ
 อุตยพยานุปัสสนาญาณ ภังคานุปัสสนาญาณ ภยคุปฏฐานญาณ อาทีน-
 วานุปัสสนาญาณ นิพพิทานุปัสสนาญาณ ปฏิสังขานุปัสสนาญาณ สังขานุ-
 โลมิกญาณ ฐัมมฐิติญาณ
๓. พลาวินิสสนาญาณ ๔ มี ภยคุปฏฐานญาณ อาทีนวานุปัสสนาญาณ
 มุญจิกัมมยตาญาณ สังขารุเปกขาญาณ

สมาธิภาวนา ๓ ภาคปฏิบัติ ให้ฝึกกำหนดวาโยโมกฏฐัพพรูปในอิริยาบถทั้ง
 ๔ คือ .-

ยืน เดิน นั่ง นอน ด้วยสติกรรมฐานวิปัสสนาญาณที่รู้จักถูกอันเป็นรูปที่สมควรต้อง

อันดับแรก โดยการเห็นอาการหยาบ ปานกลาง และละเอียดต่อเนื่องกัน และที่บริเวณท้องอันเป็นรูปที่กลมถูกต้องอันดับสอง โดยการเห็นอาการพอง ยุบ ของวาโยโมฏฐัพพรูปต่อเนื่องกัน ผิกให้เกิดความชำนาญเป็นนิสัย

ธรรมสาธยาย ๓ (บทสวดมนต์) ภาคทฤษฎี ให้เรียนบทสวดมนต์ธัมมจักกัปปวัตตนสูตรตามหัวข้อ ดังนี้ .—

๑. ความเป็นมาและชื่อของบทสวดมนต์ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร
๒. ความหมายบทชาดธัมมจักกัปปวัตตนสูตรและงานที่ใช้สวด
๓. บทสุภาสิต คติธรรม วิมลธรรมประเพณีในพระสูตรนี้
๔. เกี่ยวกับการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าและการเห็นธรรมของพระสาวก
๕. ให้ท่องจำบทสวดมนต์ธัมมจักกัปปวัตตนสูตรและบทชาด

ธรรมสาธยาย ๓ ภาคปฏิบัติ ให้ฝึกสวดบทสวดมนต์ธัมมจักกัปปวัตตนสูตรและบทชาดโดยวิธี .—

๑. ให้จัดสวดเป็นคณะ ๆ มีคณะละ ๕ รูป ๗ รูป ๙ รูป หรือทั้งห้องเรียน
๒. ให้สวดทำนองมคร ทำนองสังโยค หรือทำนองสรภัญญะ และให้ถูกที่ฆะรัสสะ สิกิธ ธนิต โฆสะ อโฆสะ ด้วยเสียงสวดเป็นอันเดียวกัน
๓. ให้ฝึกสวดให้เกิดความชำนาญคล่องปากในบทสวดที่เรียนในภาคนี้

สังฆกรรม ๓ ภาคทฤษฎี ให้เรียนตามหัวข้อต่อไปนี้ .—

๑. สังฆกรรมเกี่ยวกับวิธีสมมติสีมาที่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันนี้ มีการขอพระราชทานวิสุงคามสีมา การสวดถอนติจีรวาปิवासและสมานสังวาสสีมา การทักษิณิต ๔ ทิศ

๒. และการสมมติสีมา

๓. คำสวดถอนติจีรวาปิवासและสมานสังวาสสีมา คำทักษิณิต และคำตอบ
๔. คำสวดสมมติสมานสังวาสสีมา และคำสวดสมมติติจีรวาปิवासสีมา

สังฆกรรม ๓ ภาคปฏิบัติ ให้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการสมมติสีมา ดังนี้ .—

๑. ให้สมมติสถานที่เป็นสีมาขึ้นและกำหนดนิमितประจำทิศทั้ง ๔ ไว้
๒. ให้สวดกรรมวาจาถอนติจีรวาปิवासและสมานสังวาสสีมา
๓. ให้สวดกรรมวาจาสมมติทักษิณิต ๔ ทิศ และให้สมมตินักเรียนเป็นผู้ตอบแก่สงฆ์
๔. ให้สวดกรรมวาจาสมมติสมานสังวาสสีมา และติจีรวาปิवासสีมา

ศป ๕๐๔ วิชาศาสนปฏิบัติ ๔

๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

ทำอธิบายรายวิชา

สมาธิภาวนา ๔ ให้เรียนสมาธิภาวนา ภาคทฤษฎี ต่อไปนี้ .-

๑. วิปัสสนาภูมิธรรม ๖ มี ขั้น ๕ อายุคนละ ๑๒ ธาตุ ๑๘ อินทรีย์ ๒๒ อริยสัจ ๔ และปัจจุสมุปบาท
๒. อาการ ๓๒ ที่มีในร่างกาย และส่วนที่เป็นธาตุ ดิน น้ำ ลม ไฟ
๓. ความสัมพันธ์ระหว่างวิสุทธิ ๗ กับ ญาณ ๑๖

สมาธิภาวนา ๔ ภาคปฏิบัติ ให้ผู้ปฏิบัติธรรมสมณะหรือวิปัสสนาต้องฝึกอบรมตน ด้วยจริยธรรมดังนี้

๑. มีศรัทธาพูดจาสุทรมานเยี่ยมถนอมผู้อื่นเป็นอันขาด
๒. มีศรัทธาพูดจาตลกคะนองเป็นอันขาด
๓. มีศรัทธาแสดงกิริยามารยาทกระตังการเครื่องต่อพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ เป็นอันขาด
๔. มีศรัทธาพูดจาหมิ่นหมิ่นต่อผู้เป็นที่เคารพสักการบูชา มีพระอริยเจ้า พระอุปัชฌายาจารย์ มารดาบิดาและผู้มีอุปการคุณอื่น
๕. เมื่อฝึกอบรมจริยธรรมได้เป็นนิสัยแล้ว ก็ฝึกการเดินจงกรม ตามหลักปฏิบัติคือ .-

๕.๑ ก่อนเดินจงกรมควรตรวจตราผ้าสบงจีวรหรือเครื่องนุ่งห่มและสลัดปัดมดหรือแมลงเสียก่อน เพราะอาจมีมดหรือตัวแมลงก็ได้ จะมีได้เป็นอันตรายต่อการเดินจงกรม

๕.๒ ก่อนเดินจงกรม ให้ยืนตัวตรง วางเท้าซ้ายและเท้าขวาให้ตั้งชิดกัน ปลดปล่อยเท้าทั้งสองเสมอกัน มือทั้งสองข้างไว้หลังหรือกุมไว้ด้านหน้าหรือกอดอกไว้ก็ได้และศีรษะให้ตั้งตรง

๕.๓ ทอดสายตาไปเบื้องหน้าชั่วระยะประมาณ ๑ วา หรือ ๔ ศอก

๕.๔ ให้ตั้งสติกำหนดการยกเท้าขึ้นเหนือระดับพื้นประมาณ ๑ฝ่ามือของผู้ปฏิบัติ

๕.๕ ให้ก้าวเท้าซ้าย ๆ พอประมาณ จะก้าวเท้าซ้ายก่อนหรือเท้าขวาก่อนก็ได้ แต่ต้องกำหนดใจตามไปพร้อมกับขณะก้าวเท้าให้เป็นปัจจุบัน โดยเริ่มจงกรม ๑ ระยะจนถึงจงกรม ๖ ระยะ ตามลำดับพร้อมกับ

ควมคำว่ ซ้าย่างหนอ หรือ ขว้าย่างหนอ ให้ใช้เวลาดงกรมอย่างน้อย
ประมาณ ๒๐ นาที

ธรรมสาธยาย ๔ (บทสวดมนต์) ภาคทฤษฎี ให้เรียนบทสวดมนต์ถวายพระ
เฉพาะบทพาหุงที่เรียกว่า “พุทธชยมังคลอัฐรคาถา” ตามหัวข้อ ดังนี้ .—

๑. ความเป็นมาและชื่อของบทสวดมนต์นี้
๒. ชัยชนะที่เป็นธรรมและธรรมที่เกี่ยวกับพุทธชัยชนะ
๓. ในแง่บุคคลาธิษฐานและธรรมาธิษฐานเกี่ยวกับบทสวดนี้
๔. มีสัจฉิวิัจฉาน ยักษ์ และอื่น ๆ เกี่ยวกับบทสวดนี้
๕. ให้ท่องจำบทสวดมนต์พุทธชยมังคลอัฐรคาถา

ธรรมสาธยาย ๔ ภาคปฏิบัติ ให้ฝึกสวดมนต์บทนี้ โดยวิธี .—

๑. ให้จัดสวดเป็นคณะ ๆ มีคณะละ ๕ รูป ๗ รูป ๙ รูป หรือทั้งห้องเรียน
๒. ให้สวดทำนองมคธ ทำนองสังโยค หรือทำนองสรภัญญะ และให้ถูกที่มะ
รัสสะ ลิลิต ธนิต โฆสะ อโฆสะ ด้วยเสียงเป็นอันเดียวกัน
๓. ให้ฝึกสวดให้เกิดความชำนาญซ้ำของคล่องปากในบทสวดที่เรียนในภาคนี้

สังฆกรรม ๔ ภาคทฤษฎี ให้เรียนตามหัวข้อ ต่อไปนี้ .—

๑. สังฆกรรมเกี่ยวกับอุปสมบทกรรมมีคุณสมบัติของอุปสัมปทาเปกขะ
คำขอบรรพชาอุปสมบท การบอกตจปัญจกรรมฐาน การให้สมาทานศีล
การบอกบาตรจีวร การสอบถามอันตราธิกรรณเอกและในหัตถบาธสงฆ์
๒. คำสวดญัตติจตุตถกรรมวาจาให้การอุปสมบท การบอกอนุศาสน์ และ
อนุโมทนา

สังฆกรรม ๔ ภาคปฏิบัติ ให้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการอุปสมบทกรรมดังนี้ .—

๑. ให้สมมตินาศหรืออุปสัมปทาเปกขะขึ้น แล้วจัดหาบาตรไตรจีวรและเครื่อง
สักการะ
๒. ให้สมมติเป็นพระอุปัชฌาย์ขึ้น ๑ รูป เป็นพระกรรมวาจา ๒ รูป และ
พระสงฆ์ในพิธีอุปสมบท ๑๐ รูปขึ้นไป
๓. ให้จัดสถานที่ตามเห็นสมควรแล้วลงมือฝึกปฏิบัติภาคปฏิบัติเกี่ยวกับ
อุปสมบทกรรม ให้เข้าใจและสามารถทำได้ถูกต้อง

ศป ๖๐๕ วิชาศาสนปฏิบัติ ๕

๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

สมาธิภาวนา ๕ ให้เรียนสมาธิภาวนา ภาคทฤษฎี ต่อไปนี้. —

๑. สถานที่จงกรม ควรเลือกหาสถานที่สวดปราศจากสิ่งรบกวนไม่มีอันตราย หากจำเป็นอาจใช้บริเวณที่อยู่อาศัย เช่น ในห้องนอน หรือระเบียงพาไล หรือลานสนามที่อยู่อาศัยที่ปรับพื้นเรียบ ๆ แล้ว
๒. ให้เรียนหลักสติปัฏฐานในอิริยาปถบัพพะ ๔ หมวด และหมวดสัมปชัญญะ-บัพพะ

๓. เวลาที่ใช้ในการเดินจงกรม

สมาธิภาวนา ๕ ภาคปฏิบัติ ให้ฝึกปฏิบัติการเดินทางจงกรมตามวิธีสมาธิภาวนา ๔ ภาคปฏิบัติในภาคเรียนที่ ๔ และฝึกให้เกิดสัมปชัญญะในขณะที่เดินทางจงกรม ระยะที่ ๑ ถึงจงกรมระยะที่ ๒ ด้วยความรู้ตัวอยู่เสมอในการก้าวไปข้างหน้า และการก้าวกลับหลัง

ธรรมสาธยาย ๕ (บทสวดมนต์) ให้เรียนบทสวดมนต์ภาคทฤษฎีเกี่ยวกับรัชคสูตร ตามหัวข้อดังนี้. —

๑. ความเป็นมาและชื่อของบทสวดมนต์นี้และบทชัต
๒. หัวข้อธรรมเกี่ยวกับกรรมฐาน ศีลธรรม และวัณนธรรมประเพณีในพระสูตรนี้
๓. ให้ท่องจำบทสวดมนต์รัชคสูตร และเข้าใจเรื่องได้ดี

ธรรมสาธยาย ๕ ภาคปฏิบัติ ให้ฝึกสวดมนต์บทนี้ โดยวิธี. —

๑. ให้จัดสวดเป็นคณะ ๆ มีคณะละ ๕ รูป ๗ รูป ๙ รูป หรือทั้งห้องเรียน
๒. ให้สวดทำนองมคธทำนองสังโยค และให้ถูกทึฆะ รัสสะ ลิจฺฉิธ ฐนิต โฆสสะ อโฆสสะ ด้วยเสียงสวดเป็นอันเดียวกัน
๓. ให้ฝึกสวดให้เกิดความเข้าใจคล่องปากในบทสวดที่เรียนในภาคนี้

สังฆกรรม ๕ ภาคทฤษฎี ให้เรียนตามหัวข้อต่อไปนี้. —

๑. สังฆกรรมเกี่ยวกับญัตติทุติยกรรม สมมติพระภิกษุเทศก์ มีคุณสมบัติ ภิกษุเทศก์ หน้าที่ภิกษุเทศก์ การแจกภัต ภัตที่ทรงอนุญาต คำสวดสมมติ ให้เป็นภิกษุเทศก์
๒. พุทธประสงค์เกี่ยวกับภิกษุเทศก์เป็นสังฆกรรม คือกิจของสงฆ์

สังฆกรรม ๕ ภาคปฏิบัติ ให้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับญัตติทุติยกรรม สมมติภัตตทุเทศก์ คือ .—

๑. ให้สมมติผู้จะวันเป็นภัตตทุเทศก์ขึ้น ๑ รูป ผู้สวดกรรมวาจาขึ้น ๒ รูป และพระสงฆ์นั่งหัตถบาธ ๑๐ รูป
๒. ให้จัดสถานที่ตามที่เห็นสมควรแล้วลงมือฝึกปฏิบัติสมมติภัตตทุเทศก์ ตามหลักพระวินัยจนสามารถเข้าใจและทำได้โดยถูกต้อง

ทป ๖๐๖ วิชาศาสนปฏิบัติ ๖ ๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

สมาธิภาวนา ๖ ภาคทฤษฎี ให้เรียนเกี่ยวกับการนั่งสมาธิ ดังนี้. —

๑. การนั่ง ให้นั่งขัดสมาธิ ตั้งตัวตรง ตั้งลำคอและศีรษะตรง
๒. การวางเท้า ให้พับงอขาซ้ายเข้าหากันทางด้านขวา และพับงอขาขวายกขึ้นวางบนน่องของขาซ้าย นิ้วเท้าทั้งสองข้างเหยียดตรง
๓. การวางมือ ให้วางมือซ้ายหงายลงตรงข้อเท้าขวา และวางมือขวาหงายทับลงบนฝ่ามือซ้ายหรือจะวางมือซ้ายหงายไว้บนมือขวาก็ได้
๔. ตา โดยส่วนมากนิยมหลับตา แต่มีตำราพิจารณาเป็นบางกรณี
๕. นิ้วมือ ให้เหยียดนิ้วมือตรงทั้งสองข้าง หรือถ้าจะงอนิ้วมือก็ให้งอนิ้วมือเฉพาะนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง นิ้วก้อยเท่านั้น ส่วนนิ้วหัวแม่มือให้เหยียดตรงประชิดกับอีกข้างหนึ่ง
๖. วิธีปฏิบัติ ให้นั่งกำหนดเป็นบัลลังก์ คือ นั่งกำหนดอารมณ์กรรมฐานครั้งหนึ่งประมาณ ๓๐ นาที ถึง ๖๐ นาที เป็นบัลลังก์หนึ่ง
๗. อารมณ์กรรมฐาน ให้ใช้สติกำหนดพิจารณาอาการพอง ยุบ ของวาโย-ไฟภูมิพหุรูป โดยกำหนดเป็น ๒ ระยะ ๓ ระยะ ๔ ระยะ

สมาธิภาวนา ๖ ภาคปฏิบัติ ให้ฝึกปฏิบัติการนั่งสมาธิตั้งแต่ข้อ ๑ ถึง ข้อ ๗ ตามลำดับ ที่ได้เรียนมาแล้วในภาคทฤษฎีของภาคเรียนนี้ จนชำนาญสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องเป็นจิตวิสุทธิ

ธรรมสาธยาย ๖ (บทสวดมนต์) ภาคทฤษฎี ให้เรียนบทสวดมนต์ ๓ สูตร คือ มหาสมยสูตร อนัตตลักขณสูตร อาทิตยปริยายสูตร ตามหัวข้อดังนี้.—

๑. ความเป็นมาและชื่อของบทสวดมนต์

๒. คติธรรม การศึกษาและประเพณีวัฒนธรรมที่มีในพระสูตร
๓. เกี่ยวกับพุทธศาสนาตามสมณะและวิปัสสนา

ธรรมสาธยาย ๖ ภาคปฏิบัติ ให้นักเรียนเขียนรายงานเกี่ยวกับพระสูตรทั้ง ๓ (มีความยาวประมาณ ๒๐ หน้ากระดาษฟูลสแกป) ตามหัวข้อดังนี้.—

๑. ให้ตั้งชื่อเรื่องและใจความที่อ้างพระสูตรนั้นเป็นส่วนนำใจง่าย
๒. การเปรียบเทียบทัศนคติยุคก่อนกับปัจจุบันด้านการปกครอง การศึกษา การเศรษฐกิจ และอื่น ๆ
๓. วิจัยจุดสำคัญของพระสูตรที่ยกขึ้นมาอ้างตามความคิดตนเอง

สังฆกรรม ๖ ให้เรียนและฝึกปฏิบัติบททวนสังฆกรรม ๑ ถึง สังฆกรรม ๕ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตามหัวข้อที่กำหนดไว้แล้วในภาคเรียนที่ ๑ ถึง ภาคเรียนที่ ๕ เพื่อให้เกิดความชำนาญสามารถทำได้ถูกต้อง.

วิชาเลือก

จุดประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรได้ใส่ใจในวิชาศาสนปฏิบัติมากขึ้น
๒. เพื่อให้ได้เรียนเสริมวิชาศาสนปฏิบัติวิชาบังคับสำหรับพระภิกษุสามเณรปฏิบัติให้ถูกต้อง
๓. เพื่อให้มีความชำนาญและสามารถปฏิบัติธรรมได้ด้วยตนเองและถูกต้อง
๔. เพื่อให้สามารถรู้จักใช้วิชาศาสนปฏิบัติให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ
๕. เพื่อให้รู้จักนำวิชาศาสนปฏิบัติมาใช้ในกิจของสงฆ์ได้ถูกกาลเทศะ
๖. เพื่อให้พุทธศาสนาด้านปฏิบัติได้เจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้น

คำอธิบายรายวิชา

ทป ๐๑๑ วิชาศาสนปฏิบัติ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. สวดแจง ให้เรียนสวดแจงภาคทฤษฎี ดังนี้ .-
 - ๑.๑ ความหมายของคำว่าสวดแจงและงานที่ใช้สวดแจง
 - ๑.๒ บทพระสูตรที่ใช้สวดแจงและใจความของพระสูตรนั้นและให้ท่องจำบทสวดแจง
 - ๑.๓ ความสัมพันธ์การสวดแจงกับการสังคายนา
 - ๑.๔ วิธีสวดแจงตามหลักพุทธศาสนาและที่สวดในปัจจุบันนี้
๒. สวดแจง ให้ฝึกภาคปฏิบัติ ดังนี้ .-
 - ๒.๑ ให้จัดสวดเป็นคณะ ๆ ละ ๑๐ รูป ๑๕ รูป ๒๐ รูป หรือทั้งห้องเรียน
 - ๒.๒ ให้สมมติเป็นหัวหน้าสวด ๑ รูป โดยนั่งเป็นแถวมีระเบียบเรียบร้อย
 - ๒.๓ ให้ฝึกสวดให้เกิดความเข้าใจของคล่องปากและมีเสียงสวดถูกกันดี
 - ๒.๔ ให้สวดทำนองมคธ หรือสังโยค และให้ถูกที่พระ รัสสะ ลิตล ธนิต โฆสะ อโฆสะ

ศป ๐๑๒ วิชาศาสนปฏิบัติ

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. สวดสังคหะ ให้เรียนสวดอภิธรรมมัตถสังคหะภาคทฤษฎี ดังนี้
 - ๑.๑ ให้เรียนบทสวดสังคหะปริจเฉทที่ ๑ ถึง ปริจเฉทที่ ๕
 - ๑.๒ ให้เรียนรู้ใจความสำคัญบทสวดสังคหะปริจเฉทที่ ๑ ถึง ปริจเฉทที่ ๕ เฉพาะส่วนสำคัญคือ .—
 - ก. ปริจเฉทที่ ๑ อรรตแห่งพระอภิธรรม ๔ คือ จิต เจตสิก รูป นิพพาน
 - ข. เจตสิกประกอบด้วยจิตมีลักษณะ ๔ คือ เกิดดับพร้อมกันกับจิต และ
 - ค. ปริจเฉทที่ ๓ การสังเคราะห์จิตและเจตสิกด้วยสังคหะ ๖ ประการ คือ เวทนาสังคหะ เหตุสังคหะ กิจจสังคหะ ทวารสังคหะ อาสัณณสังคหะ วัตถุสังคหะ
 - ๑.๓ ให้เรียนทำนองสวดสังคหะพิธีหลวงทั้ง ๕ ปริจเฉท และการตั้งนโม
๒. สวดสังคหะ ให้ฝึกภาคปฏิบัติดังนี้
 - ๒.๑ ทำนองตั้งนโมสวดสังคหะในงานพิธีหลวง
 - ๒.๒ ทำนองสวดพิธีในงานหลวงทั้ง ๕ ปริจเฉท
 - ๒.๓ ให้ฝึกสวดจนเข้าใจของถูกทำนองและมีเสียงสวดที่ไพเราะ
 - ๒.๔ ให้ฝึกสวดให้มีเสียงสวดถูกกันดีและสามารถสวดด้วยตนเองได้

ศป ๐๑๓ วิชาศาสนปฏิบัติ

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

๑. สวดสังคหะ ๒ ให้เรียนสวดอภิธรรมมัตถสังคหะ ๒ ภาคทฤษฎี ดังนี้ .—
 - ๑.๑ ให้เรียนรู้ใจความบทสวดสังคหะปริจเฉทที่ ๔-๕ เฉพาะส่วนสำคัญคือ .—
 - ก. ฉัฏกะ ๖ ประการคือ วัตถุ ๖ ทวาร ๖ อารมณ ๖ วิญญาน ๖ วิถี ๖ วิสัปปิวัตติ ๖
 - ข. วิถีมุตสังคหะประกอบด้วยจตุกกะ ๔ คือ ภูมิจตุกกะ ปฏิสนธิจตุกกะ กัมมจตุกกะ มรณจตุกกะ
๒. สังคหะ ๒ ให้ฝึกภาคปฏิบัติดังนี้

- ๒.๑ ให้ฝึกทำนองตั้งนะโมสวดสังคหะในงานศพทั่วไป
- ๒.๒ ให้ฝึกทำนองสวดสังคหะในงานศพทั่วไป ทั้ง ๔ ปริเฉท
- ๒.๓ ให้ฝึกสวดจนชำาของถูกทำนองและถูกที่จะรัสสะ พร้อมด้วยเสียงสวดถูกกัน

ศป ๐๑๔ วิชาศาสนปฏิบัติ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

- ๑. อภิธรรม ๗ ให้เรียนบทสวดอภิธรรม ๗ ภาคทฤษฎี ดังนี้ .-
 - ๑.๑ ให้ท่องจำบทสวดอภิธรรม ๗ ทั้ง ๗ บท
 - ๑.๒ ให้เรียนรู้ความหมายและจุดประสงค์ของอภิธรรม ๗
 - ๑.๓ ให้เรียนรู้งานที่ใช้สวดอภิธรรม ๗
 - ๑.๔ ให้เรียนความสืบทอดทางวัฒนธรรมและประเพณี
 - ๑.๕ อานิสงส์ในการสวดและการฟังสวดอภิธรรม
- ๒. อภิธรรม ๗ ให้ฝึกภาคปฏิบัติ ดังนี้ .-
 - ๒.๑ ให้จัดสวดเป็นคณะ ๆ ละ ๔ รูป หรือมากกว่าแล้วแต่กรณีของงาน
 - ๒.๒ ให้ฝึกสวดทำนองสังโยคและทำนองมคธและให้ถูกที่จะ รัสสะ ลีลิต ธิต โฆสะ อโฆสะ
 - ๒.๓ ฝึกให้เกิดความชำนาญในการสวดทั้ง ๒ ทำนอง และสามารถสวดด้วยตนเองได้

ศป ๐๑๕ วิชาศาสนปฏิบัติ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

- ๑. เทศนา ให้เรียนภาคทฤษฎีดังนี้ .-
 - ๑.๑ ให้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการเตรียมก่อนเทศน์หรือปาฐกถา
 - ๑.๒ ให้เรียนรู้และเข้าใจองค์แห่งพระธรรมกถึกและการสำรวมกิริยา มารยาท
 - ๑.๓ ให้เรียนรู้และเข้าใจทำนองและความแตกต่างการเทศน์ธรรมวัตร การเทศน์ปุจฉาวิสัชนา การเทศน์แจ้งและปาฐกถา พร้อมทั้งให้พร และอนุโมทนาขอบคุณ
 - ๑.๔ ให้เรียนรู้และเข้าใจพื้นฐานความรู้ อาชีพ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียม

ประเพณีท้องถิ่นของผู้ฟัง เพื่อเลือกเฟ้นธรรมะเรื่อง ชาดก นิทาน
ประกอบบทเทศน์ปาฐกถาให้เกิดประโยชน์แก่ผู้มีศรัทธาในการฟัง
ได้จริง

- ๑.๕ ให้เรียนรู้และเข้าใจงานที่เทศน์-ปาฐกถา เพื่อการพิจารณาเลือก
หัวข้อธรรมะเป็นต้นได้ถูกกาลเทศะ สร้างความสนใจในการฟัง
โดยวิธีประยุกต์ ให้เหมาะสมกับงาน
- ๑.๖ ให้ศึกษาความต้องการอยากฟังอยากรู้ของผู้ฟังต่างวัยกัน มีวัยเด็ก
วัยหนุ่มสาว วัยกลางคน วัยชรา เพื่อส่งเสริมความตั้งงามและแก้ไข
ให้รู้คุณค่าของความตั้งงามไม่เสียอนาคต และเป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง
ในการนำไปแก้ปัญหาชีวิต
- ๑.๗ ให้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการปรับปรุงพัฒนาสำนวน ภาษา สโลกาให้ผู้ฟัง
เข้าใจง่ายและเกิดอารมณ์ร่วม สนุกเพลิดเพลินลืมความเหน็ดเหนื่อยได้
- ๑.๘ ให้เรียนรู้และเข้าใจวิธีอุปมาอุปไมย หลักฐานอ้างอิงพุทธภาษิต
หัวข้อธรรม เพื่อชี้และเน้นให้เห็นจริง
- ๑.๙ ให้เรียนรู้และเข้าใจการสรุปเรื่องที่เทศน์-ปาฐกถาเพื่อให้ผู้ฟังรู้เรื่อง
และเข้าใจ

๒. ให้ฝึกภาคปฏิบัติ ดังนี้ :-

- ๒.๑ ให้ฝึกนักเรียนให้เกิดทักษะสามารถทำได้ด้วยตนเอง
- ๒.๒ ให้ฝึกหัดวิธีนั่ง ประนมมือ ถือคัมภีร์ในเวลาแสดงธรรม ให้ถูกต้อง
ตามความนิยมจนสามารถทำได้เอง
- ๒.๓ ให้ฝึกหัดวิธียืน นั่ง ปาฐกถา บรรยาย ด้วยลักษณะท่าทางอันสง่า
นำเลื่อมใส จนสามารถทำได้ถูกต้อง
- ๒.๔ ให้ฝึกหัดทำนองเทศน์ธรรมวัตรและเทศน์ปุจฉาวิสัชนาทั้งทำนองเก่า
และทำนองแบบประยุกต์ เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่ายได้ประโยชน์ใน
การฟัง
- ๒.๕ ให้ฝึกหัดวิธีการสรุปเรื่องที่เทศน์ ปาฐกถา โดยมีให้เลียบสาระ
ประโยชน์แนวทางปฏิบัติ คติธรรม
- ๒.๖ ให้ฝึกหัดกล่าวทำนองให้พรอนุโมทนาขอบคุณก่อนจบเทศน์และ
ปาฐกถา เพื่อส่งเสริมให้เกิดศรัทธาปสาทะยิ่ง ๆ ขึ้น

คำอธิบายรายวิชา

๑. การบอกศักราช ให้เรียนการบอกศักราชเกี่ยวกับภาคทฤษฎี ดังนี้ .-

- ๑.๑ ชื่อของเดือน ๑๒ เดือน ที่เป็นคำภาษาบาลี
- ๑.๒ ชื่อของวันทั้ง ๗ วัน ที่เป็นคำภาษาบาลี
- ๑.๓ ชื่อของปี ๑๒ ปี ที่เป็นคำภาษาบาลี
- ๑.๔ วันที่ ๑-๓๑ ที่เป็นคำภาษาบาลี
- ๑.๕ เลข พ.ศ. ที่เป็นคำภาษาบาลี

วิชาศาสนศิลป์

(วิชาเลือก)

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้และเข้าใจลักษณะศิลปะต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อประโยชน์แก่การอนุรักษ์ศิลปะดังกล่าว
๒. เพื่อให้สามารถอธิบายความเป็นมา ความงาม และประเภทของศิลปะได้ถูกต้อง
๓. เพื่อให้ผู้เรียนรู้คุณค่าของศิลปะแขนงต่าง ๆ และมีความรักหวงแหนศิลปะเหล่านั้น
๔. เพื่อให้ศึกษาวัฒนธรรมทางด้านศิลปะที่เกี่ยวข้องกับศาสนา และขนบธรรมเนียม ประเพณี
๕. เพื่อให้สามารถใช้ความรู้ด้านอนุรักษ์ศิลปะได้ถูกหลักวิชา สามารถดูแลและควบคุม การซ่อมแซมบูรณะปฏิสังขรณ์ศิลปะนั้น ๆ ได้
๖. เพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้วิชาศาสนศิลป์ให้เป็นประโยชน์แก่ชีวิตประจำวันในทาง สันติสุข

โครงสร้าง

ศศ ๐๑๑	ศาสนศิลป์ด้านอนุรักษศิลป์ ๑	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ศศ ๐๑๒	ศาสนศิลป์ด้านอนุรักษศิลป์ ๒	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ศศ ๐๑๓	ศาสนศิลป์ด้านอนุรักษศิลป์ ๓	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ศศ ๐๑๔	ศาสนศิลป์ด้านอนุรักษศิลป์ ๔	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ศศ ๐๑๕	ศาสนศิลป์ด้านอนุรักษศิลป์ ๕	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ศศ ๐๑๖	ศาสนศิลป์ด้านอนุรักษศิลป์ ๖	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศศ ๐๑๑ ศาสนศิลป์ด้านอนุรักษศิลป์ ๑ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้ศึกษาศาสนภาพุทธศิลป์ ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ๑.๑ ความงามและความหมายของศิลปะที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา
 - ๑.๒ ความเป็นมา ลักษณะและประเภทของศิลปะ
 - ๑.๓ ความรู้เกี่ยวกับจิตรศิลป์และประติมากรรมศิลป์
 - ๑.๔ ความสัมพันธ์ของศิลปะกับสิ่งแวดล้อม
 - ๑.๕ หลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยคุณค่าและความงามของงานศิลปะ
 - ๑.๖ หลักเกณฑ์ในการบูรณปฏิสังขรณ์ศิลปกรรม
๒. ให้ฝึกปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้
 - ๒.๑ การประดิษฐ์ศิลปะพื้นบ้านที่เหมาะสมกับสมณเพศและท้องถิ่น
 - ๒.๒ การรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมภายในบริเวณวัด ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดและร่มรื่น

ศศ ๐๑๒ ศาสนศิลป์ด้านอนุรักษศิลป์ ๒ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้ศึกษาศาสนภาพุทธศิลป์ ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - ๑.๑ ศิลปะเกี่ยวกับภาพเขียน ภาพฉลุ ภาพแกะสลัก ภาพปั้น และรูปหล่อ
 - ๑.๒ ความหมายของภาพเหล่านั้นในแง่ประวัติศาสตร์ วรรณคดี จริยธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี
 - ๑.๓ คุณค่าทางศิลปะของภาพทั้งหลาย เกี่ยวกับสันติสุขในสังคม
 - ๑.๔ ศิลปะที่เป็นภาพทิวทัศน์ธรรมชาติ ภาพเกี่ยวกับนิทานชาดกและนิทานปรัมปรา
 - ๑.๕ ความนิยมเกี่ยวกับการแสดงออกซึ่งภาพในสถานที่สำคัญทางศาสนาและชาติ
๒. ให้ฝึกปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้
 - ๒.๑ การอนุรักษศิลป์ต่าง ๆ ภายในวัดโดยถูกต้องวิธี
 - ๒.๒ วิธีปกป้องศิลปกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในวัดและภายนอกวัด

**ศศ ๐๑๓ ศาสนศิลป์ด้านอนุรักษศิลป์ ๓ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา**

๑. ให้ศึกษาภาคทฤษฎี ตามหัวข้อเรื่องต่อไปนี้

- ๑.๑ ความงาม ลักษณะ และความหมายของลายไทย ลายเทพ ลายเครือ
ลายบัวคว่ำ บัวหงาย ลายกนกสามตัว ลายกนกเปลว ลายกนกหางโต
ลายกนกใบเทศ ลายคางคก ลายรักร้อย ลายช้างสิงห์ และลาย
ประจำยาม
- ๑.๒ การแสดงออกซึ่งอารมณ์ของผู้เขียน สลัก ฉลุ และติดลาย ในด้าน
วัฒนธรรมประเพณีและสังคมในอดีต
- ๑.๓ ความนิยมในการประกอบลายกับสถานที่ เพื่อให้เกิดความงดงาม
และเกิดอารมณ์

๒. ให้ฝึกปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้

- ๒.๑ การขีดจุดเริ่มต้นของลายและแนวเส้นไปถึงจุดสิ้นสุดท้ายของลาย
- ๒.๒ การทำความเข้าใจลายโดยดูวิธี ตามหลักวิชาและด้วยอุปกรณ์
ที่เหมาะสมกับลาย
- ๒.๓ การปกป้องศิลปกรรมต่าง ๆ ให้พ้นจากภัยธรรมชาติ โจรกรรม
และการทำลาย

**ศศ ๐๑๔ ศาสนศิลป์ด้านอนุรักษศิลป์ ๔ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา**

๑. ให้ศึกษาภาคทฤษฎี ดังนี้

- ๑.๑ บ่อเกิดศิลปะ ศิลปะกับธรรมชาติ ศิลปะกับวัฒนธรรม และศิลปะ
กับชีวิตประจำวัน
- ๑.๒ การแสดงออกทางศิลปะเกี่ยวกับรูปร่าง ทรง สัดส่วน พื้นผิว ช่องว่าง
ขนาด เส้น สี แสง และเงา
- ๑.๓ ความงามและความหมายของเทพพนม ช่อฟ้า ใบระกา บราลี และ
หางหงส์
- ๑.๔ สถานที่ที่นิยมประกอบลายเทพพนม ช่อฟ้า ใบระกา บราลี และ
หางหงส์

๒. ให้ฝึกภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการนำศิลปะไปใช้กับชีวิตประจำวัน การศึกษา

และการอยู่ร่วมกัน เช่น การเขียนพรรณนาลักษณะของเทพนม ข้อห้าม
บราสี และหางหงส์ เป็นต้น

ศศ ๐๑๕ ศาสนศิลป์ด้านอนุรักษศิลป์ ๕ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้ศึกษาภาคทฤษฎี ดังนี้

๑.๑ ความงามของลายรดน้ำ ลายปิดทองล่องชาด ลายประดับมุก

๑.๒ วัตถุที่นิยมประกอบลาย และความแตกต่างของลายในจุดประสงค์ให้เกิดอารมณ์

๑.๓ ศิลปะที่แสดงออกทางด้านคำสอนของศาสนา จารัตระเพณีในสมัยต่าง ๆ

๒. ให้ฝึกปฏิบัติจนเป็นนิสัยในเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมในวัดและปฏิบัติให้ถูก
สุขลักษณะ สวยงาม และร่มรื่น

ศศ ๐๑๖ ศาสนศิลป์ด้านอนุรักษศิลป์ ๖ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

๑. ให้ศึกษาภาคทฤษฎีตามหัวข้อเรื่องต่อไปนี้

๑.๑ การร่างและการเขียนภาพสีด้วยทฤษฎีที่ถูกต้อง

๑.๒ การเขียนภาพบนปูนฝามั่ง หน้าบัน ภาพฉาก

๑.๓ การวางผังวัดให้ถูกหลักศิลปะ หลักศาสนา และเหมาะสมกับสภาพ
ท้องถิ่น

๑.๔ หลักการปลูกสร้าง ซ่อม บำรุง รักษา โดยประหยัดและสอดคล้อง
กับสภาพท้องถิ่น

๒. ให้ฝึกปฏิบัติทบทวน (ศศ ๐๑๑-๐๑๕)

วิชาสามัญ

- ภาษาไทย
- สังคมศึกษา
- สุขศึกษา
- วิทยาศาสตร์
- คณิตศาสตร์
- ภาษาต่างประเทศ

ภาษาไทย

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของ
ประเทศไทย ให้มีค่านิยมอันพึงประสงค์ในการเรียนภาษาไทย และมีความ
ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมทางภาษาของชาติ
๒. เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของภาษาและรู้จักสังเกตลักษณะทั่วไปของภาษาไทย สามารถ
นำความรู้ไปใช้ได้ถูกต้องตามระเบียบของภาษา
๓. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนา
ตนเองทุกด้านเพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม
๔. เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารกิจธุระต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลทั้งในการพูด และการเขียน
สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามระดับของบุคคล เหมาะสมกับกาลเทศะและสถานการณ์
๕. เพื่อให้สามารถอ่านออกเสียงให้ผู้ฟังรับสารได้แจ่มแจ้ง สามารถอ่านหนังสือและ
เอกสารต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจ ถูกต้อง รวดเร็ว มีนิสัยที่ดีในการเลือกอ่านหนังสือ
และมีนิสัยรักการอ่าน
๖. เพื่อให้เข้าใจและสามารถวิเคราะห์เรื่องราวที่ได้ฟัง ได้อ่าน จากบุคคล หรือจาก
สื่อมวลชน อันจะนำไปเกิดพิจารณาญาณ
๗. เพื่อให้ประจักษ์ในคุณค่าของวรรณคดีตามควรแก่วัยและศักยภาพ สามารถอ่านและ
เข้าใจวรรณคดีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและที่สร้างสรรค์ขึ้นในปัจจุบัน
๘. เพื่อให้มีความใคร่รู้ ใคร่เรียน สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ในโรงเรียนและ
ต่อ ๆ ไป ทั้งในด้านอาชีพและเพื่อประโยชน์สุขในด้านอื่น ๆ
๙. เพื่อให้สามารถใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อ หรือในการศึกษา
ค้นคว้าวิทยาการต่าง ๆ ตามความสนใจ

โครงสร้าง

วิชาบังคับ

มัธยมศึกษาปีที่ ๔

ท ๔๐๑ ภาษาไทย	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๔๐๒ ภาษาไทย	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ ๕

ท ๕๐๓ ภาษาไทย	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๕๐๔ ภาษาไทย	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ ๖

ท ๖๐๕ ภาษาไทย	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๖๐๖ ภาษาไทย	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

วิชาเลือก

ท ๐๑๑ การพูด	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๐๒๑ การอ่านและพิจารณาวรรณกรรม	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๐๒๒ วรรณกรรมปัจจุบัน	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๐๓๑ ประวัติวรรณคดี ๑	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๐๓๒ ประวัติวรรณคดี ๒	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๐๓๓ วรรณคดีมรดก	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๐๓๔ การพิจารณาวรรณคดีมรดกเฉพาะเรื่อง	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๐๔๑ การเขียน ๑	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๐๔๒ การเขียน ๒	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๐๕๑ ภาษากับวัฒนธรรม	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๐๖๑ ภาษาไทยเพื่อกิจกรรมการแสดง	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๐๖๒ การแสดงออกต่อหน้าประชุมชน	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๐๗๑ ภาษาไทยเพื่อประโยชน์เฉพาะ	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๐๘๑ การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๐๘๑ ลักษณะควรรสังเกตบางประการ ของภาษาไทย	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ท ๐๙๒ ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ท ๔๐๑ ภาษาไทย ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. มุ่งให้มีการฝึกการใช้ภาษาเพื่อให้สามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ
๒. ให้มีคุณสมบัติเป็นคนช่างสังเกต มีความคิดเชิงวิจารณ์ มีค่านิยม และรสนิยมอันพึงประสงค์
๓. ให้มีความรู้พื้นฐานเพื่อใช้ในการสื่อสาร และเล็งเห็นความจำเป็นที่ต้องใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมแก่กาลเทศะและบุคคล

คำอธิบายรายวิชา

ให้มีความรู้พื้นฐานเพื่อใช้ในการสื่อสาร อาทิ ความแม่นยำในการเขียนสะกดคำ การใช้ประโยคที่มีความสมบูรณ์ การเรียงลำดับคำ และกลุ่มคำตามระบบของภาษาไทย

ให้ฝึกทักษะเพื่อการสื่อสารดังต่อไปนี้

ใน การฟัง สามารถจับใจความสำคัญ หรือแก่นของสาร เข้าใจสารที่สำคัญรอง ๆ ลงไป และแยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นของผู้พูด ทั้งนี้หมายถึงทั้งบทร้อยแก้วและบทประพันธ์ รวมทั้งพิจารณาว่ามีประโยชน์หรือไม่แก่ตนเองหรือสังคมอย่างไร เพียงไหน

ให้ฟังเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ ได้อย่างแม่นยำ ฟังคำบรรยาย และคำอธิบายของครูในวิชาต่าง ๆ ฟังคำชี้แจงและแถลงการณ์ของโรงเรียนหรือทางราชการ ฟังการอ่านบทความสั้น ๆ ฟังนิยาย ฟังพระธรรมเทศนา (ซึ่งโรงเรียนควรจัดเป็นระยะ ๆ ตลอดปีการศึกษา) การฟังนี้หมายถึงการฟังจากบุคคลและสื่อมวลชน รวมทั้งเทวียบันท์กเสียงต่าง ๆ

ใน การพูด ให้มีประสิทธิภาพตามภาระที่เหมาะสมแก่วัย กล่าวคือพูดชัดเจน สะดวกแก่การฟัง สามารถพูดให้ผู้ฟังเข้าใจตรงกับความประสงค์ของผู้พูด ใช้เวลาในการพูดพอสมควรแก่งาน กล่าวสรุปความจากเรื่องที่ได้ฟังหรือได้อ่านอย่างถูกต้อง

ฝึกพูดให้ชัดเจน ออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ถูกต้องเป็นที่เข้าใจอย่างสะดวกแก่ผู้ฟังทุกภาคของประเทศ ฝึกการพูดระหว่างบุคคล เช่น

การเจรจากิจธุระ นิตหมาย หรือเลิกนัด หรือสั่งให้ส่งของไปให้ผู้หนึ่งผู้ใด ที่ไหน ฯลฯ สั่งธุระทางโทรศัพท์ แนะนำตนเอง การพูดในกลุ่ม เช่น อภิปราย เกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่านในหนังสือเรียน หรือเกี่ยวกับกิจธุระที่จะจัดทำในโรงเรียน เล่าเรื่องนิยายที่ได้ฟังมาจากบุคคลอื่นหรือเครื่องบันทึกเสียง บอกหัวข้อของ พระธรรมเทศนา แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่มีการพิจารณาประเด็นต่าง ๆ รายงานผลการอภิปรายในกลุ่มอย่างย่อ ๆ

ใน การอ่าน สามารถจับใจความสำคัญหรือแก่นของสาร เข้าใจสาร ที่สำคัญรอง ๆ ลงไป สามารถแยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นของผู้เขียน ทั้งนี้ หมายถึงบทเขียนร้อยแก้วและบทประพันธ์ รวมทั้งพิจารณาว่ามีประโยชน์ หรือไม่แก่ตนเองหรือสังคมอย่างไร เพียงไหน

อ่านงานเขียนรูปแบบต่าง ๆ ในหนังสือเรียน อ่านข่าวและบทความใน หนังสือพิมพ์รายวันและสิ่งพิมพ์ชนิดอื่น อ่านประกาศและข้อบังคับที่ไม่ซับซ้อน มากนัก อ่านหนังสือเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

อ่านฟังเสียง เพื่อกิจธุระและเพื่อความบันเทิง อ่านทำนองเสนาะตาม โอกาส

ใน การเขียน ให้มีประสิทธิผลตามภาระที่เหมาะสมแก่วัย กล่าวคือ เขียน ชัดเจนสะดวกแก่การอ่าน สามารถเขียนให้ผู้อ่านเข้าใจตรงกับความรู้สึก ของตนเอง ใช้เวลาในการเขียนเร็วพอสมควรแก่งาน เขียนสรุปความหรือ ย่อความจากเรื่องที่ได้ฟังหรือได้อ่านอย่างถูกต้อง

ฝึกเขียนตัวอักษรให้ชัดเจนและสื่อความหมายได้แจ่มแจ้ง เขียนวัน วรรณตอนถูกต้อง ตัดลอกข้อความเกี่ยวกับกิจธุระและเขียนตามคำบอกจาก งานเขียนทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เขียนจดหมายส่วนตัวได้เหมาะสม เขียน จดหมายกิจธุระได้ผลตามที่ได้รับมอบหมาย เขียนรายงานการอภิปรายกลุ่ม เขียนเรียงความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือบุคคลในประวัติศาสตร์ หรือวรรณกรรมหรือในชีวิตปัจจุบัน เขียนย่อความตามความมุ่งหมายเฉพาะ เท่าที่จำเป็น

ในการเรียนการสอน ควรใช้เนื้อหาที่เหมาะสมแก่วัยของนักเรียน การ ประเมินความยากง่ายควรคำนึงถึงศักยภาพของนักเรียนทุกคน โดยเฉพาะ ไม่ปล่อยให้เด็กเรียนที่มีศักยภาพสูงต้องเสียเวลา ไม่ได้เรียนรู้เพิ่มเติมจากที่

รู้แล้ว ควรส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย ๆ ช่วยกันค้นคว้าวิชา
ความรู้ด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตรที่ควรนำมาสัมพันธ์กับ
การใช้ภาษาอยู่เสมอ

ท ๔๐๒ ภาษาไทย

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

รายวิชานี้เป็นวิชาต่อเนื่องจาก ท ๔๐๑ และมีจุดประสงค์อย่างเดียวกัน
คำอธิบายรายวิชา

สมรรถภาพที่นักเรียนควรมีจากการเรียนรายวิชานี้คือ ชี้ออกสาร
สำคัญที่สุด และสารที่สำคัญรอง ๆ ลงไปของสิ่งที่ได้ฟังและได้อ่าน แสดง
ความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับข้อคิด หรือบุคคล หรือเหตุการณ์
จากสิ่งที่ได้ฟังหรือได้อ่าน สมรรถภาพและความรู้อื่น ๆ ที่กล่าวแล้วในราย
วิชา ท ๔๐๑ ต้องนำมาพิจารณา รวมทั้งข้อสังเกตในเรื่องเนื้อหา และศักยภาพ
ของนักเรียนซึ่งแตกต่างกันด้วย

ให้บทวนความรู้หลักภาษาที่เรียนมาแล้ว และฝึกทักษะทั้งสี่ดังต่อไปนี้

ฟัง คำบรรยายจากครูหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่โรงเรียนจัดมา หรือไปฟัง
นอกโรงเรียน ฟังคำชี้แจง แถลงการณ์ การแสดงข้อคิดเห็น การอภิปราย
กลุ่มเล็กและในที่ประชุมใหญ่ ฝึกการฟังจากบุคคล จากสื่อมวลชน และจาก
เครื่องบันทึกเสียง

พูด บอกเล่าใจความสำคัญและข้อความที่ได้ยินจากบุคคลและเครื่อง
อุปกรณ์ใช้เสียง เล่าเรื่องราวและแสดงความคิดเห็นจากที่ได้รับทราบจากที่
ต่าง ๆ เล่านิทานหรือนิยาย อ่านรายงาน อภิปราย ชี้นำประเด็นในการอภิปราย
และแสดงความเห็นสนับสนุน ใช้ข้ออ้างเป็นหลักฐานตามควรแก่วัย รายงาน
เหตุการณ์ที่ได้ประสบโดยเตรียมลำดับความมาเป็นข้อ ๆ หรืออาจเล่าได้พอเป็น
สังเขป

อ่าน งานเขียน งานประพันธ์หลาย ๆ ชนิด โดยเฉพาะที่อยู่ในหนังสือเรียน
หนังสืออ่านเพิ่มเติม และเอกสารที่ให้ความรู้พอควรแก่ระดับการศึกษา โดย
อาศัยตนเองหรืออาศัยการปรึกษากับเพื่อนร่วมชั้นเรียน อ่านหนังสือสารคดี
และบันเทิงคดีในเวลาว่างตามคำแนะนำของครูหรือมีครูผู้ใหญ่ อ่านจดหมาย
ที่เกี่ยวกับฐานะของครอบครัว อ่านประกาศชนิดต่าง ๆ

อ่านออกเสียงชัดเจนและชวนฟัง ให้อ่านรายงานและประกาศและอ่านบทร้อยกรอง อ่านทำนองเสนาะ ตามควรแก่กรณี

เขียน จดหมายเกี่ยวกับฐานะของครอบครัวหรือของชุมชน กิจกรรมนักเรียน เขียนแถลงการณ์ และประกาศตามกิจฐานะของตนและของชุมชน เขียนเล่าเรื่องราว แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ประวัติและคุณสมบัติของบุคคลในประวัติศาสตร์ และเกี่ยวกับข้อคิดในวรรณคดี เขียนรายงานการอภิปรายกลุ่มเล็กและการประชุมของนักเรียนห้องเดียวหรือหลายห้อง เขียนข้อความสั้น ๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน หรือแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับภาพหรือประสบการณ์ พรรณนาสภาพ หรือลักษณะของสิ่งของ หรือบุคคล หรือสถานที่

ท ๕๐๓ ภาษาไทย

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

รายวิชานี้ เป็นวิชาที่ต่อเนื่องจาก ท ๕๐๒ และมีจุดประสงค์อย่างเดียวกันโดยมุ่งให้ผู้เรียน

๑. สามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพตามควรแก่วัย และศักยภาพ
๒. มีทักษะทางภาษาสูงขึ้น และมีความรู้เกี่ยวกับภาษาไทยเพิ่มขึ้น
๓. มีความช่างสังเกต ช่างคิดเชิงวิจารณ์ และเพิ่มพูนความสามารถเชิงวิเคราะห์ และความสามารถในการจับประเด็นทั้งจากการอ่านและการฟัง
๔. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยอาศัยการสื่อสารให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

คำอธิบายรายวิชา

สมรรถภาพที่นักเรียนควรมีจากการเรียนวิชานี้ให้ครอบคลุมทั้งหมดที่ได้เรียนมาแล้วในรายวิชาต้น ๆ ด้วย ความสนใจในด้านต่าง ๆ ของชีวิตควรจะกว้างขวางขึ้นตามวัย อีกทั้งความสามารถทำงานกันเป็นกลุ่มเป็นคณะก็ควรเพิ่มขึ้นและมีความรับผิดชอบสูงขึ้น ได้รับความไว้วางใจจากผู้ใหญ่โดยเฉพาะครูมากขึ้น

ให้มีทักษะทั้งสี่ ดังต่อไปนี้

ฟัง การบรรยาย การอธิบาย การชี้แจง จากบุคคลและสื่อมวลชน การอภิปรายในกลุ่มย่อย และในที่ประชุมใหญ่ในโรงเรียนและในที่ประชุมอื่น ๆ

ฟังการได้วาทที่มีผู้ตัดสินการพิจารณา ฟังการอ่านรายงานในพิธีหรือพระราชพิธี ซึ่งเป็นคำกล่าวถึงประวัติและวิธีการที่ใช้ในการก่อสร้างสาธารณสถาน หรือในกิจการเกี่ยวกับชุมชน ฟังการเล่าคดีนิยายที่มีความยาวพอสมควร ฟังทำนองสนทนา เช่น การเทศน์มหาชาติ การทำขวัญนาคน และอื่น ๆ

พูด บรรยายเรื่องราวจากหนังสือเรียน หรือจากหนังสืออ่านประกอบ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคคลในประวัติศาสตร์หรือในชีวิตจริง หรือที่ได้วิเคราะห์จากงานเขียนงานประพันธ์ พูดเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ได้ยิน ได้อ่าน จากชีวิตจริงหรือจากหนังสือ ชี้แจงข้อความในเอกสารเกี่ยวกับกิจธุระ หรือข้อความจากบทร้อยกรอง อภิปรายและรายงานการประชุมกลุ่มย่อยและการประชุมค่อนข้างใหญ่ทั้งที่จัดในโรงเรียนและในที่สาธารณะ

อ่าน ให้ผู้อื่นฟังข้อความตามกิจธุระ เช่น ประกาศ การนัดหมาย การชี้แจงข้อขัดข้อง หรือข้อผิดพลาด อ่านหนังสือบันเทิงคดีให้ชวนฟัง อ่านทำนองสนทนาตามโอกาส

อ่านหนังสือและเอกสารวิชาการ อ่านหนังสือบันเทิงคดีและสารคดี ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประโยคและอนุประโยค ศึกษาศัพท์และความหมาย วิเคราะห์ส่วนประกอบ เช่น โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง และลักษณะนิสัยของตัวละคร ในหนังสือบันเทิงคดี สังเกตข้อคิดเห็นด้านที่ขัดแย้งหรือสอดคล้องกันในเรื่องที่ได้อ่าน

เขียน จดหมายชี้แจงข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องตามที่เห็น หรืออาจใช้จินตนาการจากหนังสือที่อ่าน เขียนเรื่องราวเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้บุคคลอ่าน หรืออาจเขียนเป็นจดหมายเปิดผนึกให้ได้ลงพิมพ์ในสื่อมวลชน รายงานการประชุมกลุ่มย่อยหรือการประชุมใหญ่ที่มีขนาดเท่านักเรียนในห้องเรียน ๓ ห้อง หรือ ๓-๕ ห้อง เขียนรายงานการไปศึกษานอกโรงเรียน เป็นรายงานส่วนตัวหรือรายงานกลุ่ม เขียนโทรเลข เขียนย่อความตามความมุ่งหมายต่าง ๆ บันทึกเหตุการณ์ย่อ ๆ พยายามความจำทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หรือเหตุการณ์ในหนังสือบันเทิงคดีหรือสารคดี ชี้นำและรายงานผลการวิเคราะห์ เขียนแสดงความรู้สึกให้สะท้อนอารมณ์ผู้อ่านเป็นบทเขียนสั้น ๆ โดยใช้หัวข้อที่คนสนใจ ซึ่งอาจใช้ร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้

จุดประสงค์

รายวิชานี้เป็นวิชาต่อเนื่องจาก ท ๕๐๓ และมีจุดประสงค์อย่างเดียวกัน

คำอธิบายรายวิชา

สมรรถภาพที่เกิดจากการเรียนวิชานี้คือ ประสิทธิภาพในการสื่อสารในด้านรับ คือ การฟังและการอ่าน สามารถรับสารได้ถูกต้องและเร็วขึ้น คล่องขึ้น ในด้านการส่งสาร คือ การพูดและการเขียน สามารถทำได้คล่องขึ้น และมีความผิดพลาดน้อย สามารถทบทวน และแก้ไขข้อผิดพลาดของตนเองได้ หรือโดยความช่วยเหลือของผู้อื่น โดยตนเองรู้จักหาความช่วยเหลือนั้น ส่วนการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะก็เพิ่มความสามารถยิ่งขึ้นไปอีก ให้นักเรียนรู้จักทำงานด้วยความพึงพอใจแท้จริง

ให้ฝึก ทักษะทั้งสี่ และให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวพันกันไปอย่างใกล้ชิด

ฟัง ข้อความในรูปแบบที่ได้กล่าวแล้วในรายวิชา ท ๕๐๑ ท ๕๐๒ และ ท ๕๐๓ ให้ฟังด้วยความตั้งใจและใช้ความสามารถวิเคราะห์กับความคิดเชิงวิจารณ์มากขึ้น ส่งเสริมให้ได้ฟังสื่อมวลชนเพิ่มขึ้น และให้ฟังการบรรยายและอภิปรายที่จัดเพื่อสาธารณชนเพิ่มขึ้น ตามที่จะทำได้ในท้องถิ่น

พูด เรื่องราวต่าง ๆ ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากหนังสือเรียนและหนังสืออื่น ๆ ในรูปแบบที่ได้กล่าวมาแล้วในรายวิชาทั้งสามที่สอนก่อนหน้า รายวิชานี้ ให้มีโอกาสพูดให้ถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคลตามความต้องการของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งมีบุคลิกภาพและศักยภาพแตกต่างกันไป

อ่าน ให้ผู้อื่นฟัง อ่านโดยผู้ฟังมีหนังสือหรือเอกสารอย่างเดียวกับผู้อ่าน อยู่ในมือ หรือผู้ฟังไม่มีสิ่งเขียนอยู่ในมือ อ่านหนังสือบันเทิงคดีและสารคดีตามขนาดอันเหมาะสมแก่โอกาส ฝึกการอ่านให้ชวนฟังและให้เกิดอารมณ์ตามที่สมควร

อ่านหนังสือและเอกสารตามรูปแบบที่ได้กล่าวแล้วในรายวิชาทั้งสามที่สอนก่อนหน้ารายวิชานี้ ให้เน้นหนักในเชิงวิเคราะห์ ส่งเสริมให้นักเรียนจับข้อคิดและแนวความคิดเห็นของสิ่งที่อ่านไม่ว่าในรูปแบบใด ส่งเสริมการอ่านหนังสือให้กว้างขวางนอกเวลาเรียน แล้วนำมาอภิปรายในเวลาให้มากกว่าที่ได้เคยทำมา

เขียน จดหมาย รายงาน บันทึก บรรยาย พรรณนาตามรูปแบบต่าง ๆ อย่างที่ได้ทำในรายวิชาที่เรียนก่อนหน้ารายวิชานี้ ให้เขียนได้คล่องขึ้น ถูกต้องแม่นยำตามระบบการสะกดการันต์ และการใช้วรรณยุกต์ แก้อัฒกพร่องต่าง ๆ ในการเขียน เขียนแสดงข้อคิดเห็น เล่าแถลงชี้แจงข้อเท็จจริง เขียนแสดงความรู้สึกและอารมณ์จากประสบการณ์ อาจเขียนบทหรือกรองบ้าง ตามความถนัดและความสนใจ

ท ๖๐๕ ภาษาไทย ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

๑. ส่งเสริมทักษะทางภาษาตามควรแก่เอกัตภาพ
๒. ส่งเสริมให้มีพัฒนาการทางความคิดที่ประสานสัมพันธ์กับพัฒนาการเชิงภาษาเพื่อให้เกิดการสื่อสารสัมฤทธิ์ผล
๓. ให้สามารถใช้ภาษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น

คำอธิบายรายวิชา

ในการเรียนการสอนภาษาไทยระดับนี้ ให้ส่งเสริมทักษะตามควรแก่บุคลิกภาพของนักเรียนแต่ละคน ในรายวิชานี้ ให้ซ่อมเสริมสิ่งที่ยังไม่สมบูรณ์ให้นักเรียนบางคน และเสริมสร้างสิ่งที่ดีเด่นในนักเรียนบางคนให้เด่นยิ่งขึ้น

ให้นั้นพัฒนาการทางความคิดเพื่อการสื่อสารที่สัมฤทธิ์ผล ได้แก่ ความคิดสำรวจจนพบตัวปัญหาที่แท้จริง และคิดเห็นวิธิต่างในการแก้ปัญหา มีความคิดในเชิงสรุปหลักการทั่วไป ความคิดวินิจฉัยว่าการกระทำอันใด หรืออย่างไรควรหรือไม่ควรในกรณีใด ความสำนึกในการรับผิดชอบ การประสานพัฒนาการทางความคิดกับพัฒนาการเชิงภาษา รวมทั้งความรู้สึกและอารมณ์ที่สอดคล้องกันอีกด้วย

ให้สังเกตรูปลักษณ์และความหมายนัยต่าง ๆ ของคำในภาษาไทย การใช้คำให้ตรงกับความคิดของผู้ใช้ทั้งในการพูดและการเขียน การส่งสารที่สะดวกแก่การรับ ชัดเจน ไม่กำกวม อีกทั้งเหมาะสมแก่บุคคลและสถานการณ์ รู้จักใช้ภาษาตามระดับที่ควร รวมทั้งราชาศัพท์ ใช้ลีลาสำนวนเหมาะสมแก่เนื้อหา โดยคำนึงถึงมรรยาทและธรรมเนียมประเพณี

ฝึกสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ทางจดหมาย ทางกรเขียนบทความ รายงานร่วมกันเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล บทบรรยายหรือพรรณนาที่ชวนอ่าน

ในการเขียนทุกชนิดให้ส่งเสริมการลำดับความคิด และการแสดงออกที่เป็นอิสระ ไม่นิยมการลอกเลียนแบบ ทั้งนี้โดยรู้จักหาที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ และมีความรู้สมควรที่จะแนะนำ

อ่านหนังสือและงานเขียนประเภทต่าง ๆ โดยมีการวิเคราะห์วิจารณ์งานเขียนว่ามีคุณค่าแก่ตนเองหรือแก่สังคมอย่างไร ส่งเสริมการอ่านให้กว้างขวาง การฟังจากบุคคลหรือคณะบุคคลที่จัดในโรงเรียนและในที่สาธารณะ การฟังจากสื่อมวลชน และการฟังสิ่งที่มีคุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรมของไทย

ท ๖๐๖ ภาษาไทย

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

รายวิชานี้เป็นวิชาต่อเนื่องจาก ท ๖๐๕ และมีจุดประสงค์อย่างเดียวกัน

คำอธิบายรายวิชา

สำหรับรายวิชานี้ ควรสนใจสมรรถภาพและเอกลักษณ์ของผู้เรียนให้มีการซ่อมเสริมความรู้ความสามารถ และสร้างศักยภาพโดยมอบหมายให้นักเรียนทำงานด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น ให้นักเรียนสำรวจความถนัดในทางภาษาของตนเอง และให้รู้จักเพิ่มพูนสมรรถภาพทางภาษาด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ

ให้สังเกตวิธีใช้ถ้อยคำตามที่ปรากฏในข้อเขียนและคำพูดที่มีมาตรฐาน เชื่อถือได้ อาทิ พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ข้อเขียนของผู้ทรงคุณวุฒิ ประกาศและคำแถลงการณ์ของทางราชการ คำพูดและคำกล่าวของบุคคลสำคัญในโอกาสต่าง ๆ

อ่านวรรณกรรมที่ได้รับการยกย่อง นำข้อสังเกตมาเทียบเคียงกับหลักความรู้ทางภาษาไทยที่ได้เรียนมาแล้วทั้งหมด การพิจารณาค่านิยมและแนวคิดที่ปรากฏในวรรณกรรม และสังเกตสำนวนโวหารของผู้ประพันธ์ว่า มีความสละสลวยแตกต่างกันอย่างไร

เขียนแสดงความรู้สึกรู้สึกและความคิดเห็นเชิงวิจารณ์เกี่ยวกับบุคคลหรือเหตุการณ์ในชีวิต หรือที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์จากวรรณกรรมที่ได้อ่าน

จุดประสงค์

รายวิชามีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนเข้าใจใช้หลักการและวิธีการในการพูดให้สัมฤทธิ์ผล ใหู้จักพัฒนาสมรรถภาพในการพูดของตนเองให้สูงขึ้น และให้มีความรับผิดชอบต่อการพูดของตนในทุกโอกาส

คำอธิบายรายวิชา

ความสำคัญของการพูดและปัจจัยที่จะช่วยให้การพูดสื่อสารสัมฤทธิ์ผล รูปแบบของการพูดประเภทต่าง ๆ หลักการวิเคราะห์ผู้ฟัง วิธีตั้งประเด็น วิธีจัดลำดับความคิด วิธีใช้ถ้อยสำนวนให้แจ่มชัด น่าฟัง มีน้ำหนัก เหมาะแก่กาลเทศะ และบุคคล ให้มีประสิทธิผลในการสื่อสารจรรยาบรรณและคุณธรรมในการพูด

ฝึกการสนทนาเพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์ ฝึกการสัมภาษณ์ ทั้งในฐานะผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์

ฝึกการพูดต่อที่ประชุม เพื่อสื่อสารความรู้ ทักษะ และข้อเสนอแนะไปยังกลุ่มผู้ฟังตามหัวข้อที่ผู้พูดเลือกเอง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย พูดจากที่เตรียมมาโดยไม่ต้องท่อง ใช้เวลาพูด ๔-๕ นาที ฝึกพูดโดยไม่ได้เตรียมตัวมาก่อนเป็นครั้งคราว

ฝึกการอภิปรายในกลุ่ม และการอภิปรายในที่ประชุม ทั้งในฐานะผู้ร่วมอภิปราย และผู้นำอภิปรายโดยเลือกหัวข้อที่นักเรียนสนใจ

ฝึกการอ่านบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองให้ที่ประชุมฟัง

จุดประสงค์

รายวิชามีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านออกเสียงและการอ่านในใจ และสามารถประเมินค่าของวรรณกรรมได้ตามสมควรแก่ศักยภาพ

คำอธิบายรายวิชา

ให้อ่านและพิจารณาวรรณกรรมรูปแบบต่าง ๆ ทั้งบันเทิงคดี สารคดี ทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง โดยแยกส่วนประกอบของวรรณกรรมได้ เช่น โครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร วิธีการเสนอเรื่อง ฯลฯ รู้คุณค่าของวรรณกรรมตามรูปแบบ อาจได้แก่ คุณค่าด้านความบันเทิง จริยธรรม ค่านิยมของสังคม

วัฒนธรรม ฯลฯ สามารถแนะนำหนังสือที่น่าสนใจแก่ผู้อื่นได้ทั้งโดยวาจาและ
ข้อเขียน

อ่านในใจ อ่านข้อเขียนประเภทต่าง ๆ เช่น ข่าว ประกาศ บทความ
บทวิจารณ์ ฯลฯ โดยมุ่งให้อ่านได้เร็ว เก็บความได้ทั้งอย่างย่อและอย่างละเอียด
แยกข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น เข้าใจสารของผู้แต่งทั้งโดยตรงและ
โดยนัย ตัดสินได้ว่าข้อความนั้น ๆ ควรเชื่อถือหรือไม่

อ่านออกเสียงได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน รู้จักการเว้นวรรคตอน รู้จัก
การเน้นและการทอดเสียงให้สอดคล้องตามเนื้อเรื่อง และให้อ่านทำนองเสนาะ
ได้ตามสมควร

ท ๐๒๒๒ **วรรณกรรมปัจจุบัน** ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

รายวิชานี้มีจุดประสงค์ที่จะเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านเชิงวิจักษ์
ให้นักเรียนรู้จักสภาพชีวิต ลักษณะสังคม และค่านิยมของสังคมตามที่ปรากฏ
ในวรรณกรรมที่อ่าน

คำอธิบายรายวิชา

ให้อ่านงานประพันธ์บางเรื่องตามที่กำหนดให้ ฝึกฝนการอ่านให้มี
ความสามารถในเชิงวิจักษ์ รู้ความหมายของคำและข้อความ เข้าใจสำนวน
โวหารสามารถตีความได้ จับประเด็นสำคัญของเนื้อเรื่อง อธิบายความได้
แยกตอนที่แสดงอารมณ์ แสดงข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นได้ เข้าใจสารของ
เรื่องที่อ่าน ฝึกพัฒนาการเชิงจินตนาการ เข้าถึงความไพเราะและความงดงาม
ของวรรณกรรมตามที่มี

วรรณกรรมที่ให้อ่านอยู่ในประเภทต่อไปนี้ ชีวประวัติ บทความ
บทละครพูด เรื่องสั้น นวนิยาย บทร้อยกรองขนาดสั้น ตามประกาศกำหนด
รายชื่อหนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ

ท ๐๓๑ **ประวัติวรรณคดี ๑** ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

รายวิชานี้มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนได้รู้ความเป็นมาของวรรณคดีไทย
ให้เข้าใจว่าวรรณคดีแต่ละสมัยมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ให้รู้จักวรรณคดี

สำคัญของชาติ ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ให้เข้าใจค่านิยมเชิงสังคม และลักษณะชีวิตของคนในชาติ

คำอธิบายรายวิชา

ให้ศึกษาวรรณคดีสำคัญเชิงประวัติศาสตร์

วรรณคดีสมัยสุโขทัย (พ.ศ. ๑๘๐๐-๑๙๒๐) วรรณคดีสำคัญที่ให้ศึกษามีอาทิ ศิลาจารึกหลักที่ ๑ ไตรภูมิพระร่วง สุภาวดีพระร่วง ฯลฯ

วรรณคดีสมัยอยุธยา (พ.ศ. ๑๘๙๓-๒๓๑๐) วรรณคดีสำคัญที่ให้ศึกษามีอาทิ ลิลิตโองการแช่งน้ำ มหาชาติคำหลวง ลิลิตพระลอ ลิลิตยวนพ่าย ไคลยทวาทศมาส ไคลยนิราศหริภุญไชย สมุทรโฆษคำฉันท์ กาพย์เห่เรือ ฯลฯ

ทั้งนี้ให้รู้ประวัติของกวีและการชำระหนังสือวรรณคดีพอเป็นสังเขป

ท ๐๓๒ ประวัติวรรณคดี ๒

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

รายวิชานี้มีจุดประสงค์เช่นเดียวกับ ท ๐๓๑ ประวัติวรรณคดี ๑

คำอธิบายรายวิชา

ให้ศึกษาวรรณคดีสำคัญเชิงประวัติศาสตร์

วรรณคดีสมัยธนบุรี (พ.ศ. ๒๓๑๐-๒๓๒๕) วรรณคดีสำคัญที่ให้ศึกษามีอาทิ ไคลยขอพระเกียรติสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี รามเกียรติ์ฉบับพระเจ้ากรุงธนบุรี ฯลฯ

วรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. ๒๓๒๕-ปัจจุบัน) วรรณคดีสำคัญที่ให้ศึกษา อาทิ รามเกียรติ์ฉบับรัชกาลต่าง ๆ อิเหนา พระอภัยมณี สามก๊ก ราชาริราช ตะเลงพ่าย พระราชนิพนธ์ไกลบ้าน เงาะป่า มัทนะพาธา บทละคร บทความพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๖ ประเภทและลักษณะทั่วไปของวรรณกรรม ปัจจุบัน เช่น สารคดี เรื่องสั้น นวนิยาย บทละครสมัยใหม่ ฯลฯ

ทั้งนี้ให้รู้ประวัติของกวีและการชำระหนังสือวรรณคดีพอเป็นสังเขป

ท ๐๓๓ วรรณคดีมรดก

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

รายวิชานี้มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของวรรณคดีที่ยกย่องกันมาหลายชั่วอายุคน ในด้านวรรณศิลป์กับในด้านที่

แสดงค่านิยมและรสนิยมในสมัยของบรรพบุรุษ ส่งเสริมให้เปรียบเทียบชีวิตมนุษย์ในสมัยของบรรพบุรุษกับชีวิตในปัจจุบัน

คำอธิบายรายวิชา

ให้อ่าน รามเกียรติ์ (ฉบับรัชกาลที่ ๑) ขุนช้างขุนแผน อิเหนา พระอภัยมณี ทั้งนี้ให้รู้เรื่องตลอดโดยสังเขป อ่านเฉพาะบางตอนที่สำคัญแก่โครงเรื่องและเนื้อเรื่องซึ่งได้แก่ ตอนที่สำคัญในเชิงวรรณศิลป์ ตอนที่ทำให้เห็นสภาพชีวิตในสมัยของบรรพบุรุษ ตอนที่ทำให้เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ หรือตอนที่เกี่ยวกับคติประเพณีอื่น ๆ เช่น การขับร้อง ดนตรี การละคร ฯลฯ

ในการอ่านตอนที่คัดมานั้น ให้วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละคร ให้สามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครที่สำคัญ อีกทั้งให้วิเคราะห์แนวความคิดที่สำคัญในเนื้อเรื่อง และสามารถแสดงความเห็นของตนเองเกี่ยวกับแนวคิดในเรื่อง พยายามตีความแนวเรื่องของวรรณคดีมรดกและนำมาเทียบกับเหตุการณ์ในชีวิตปัจจุบัน

ส่งเสริมให้ผู้เรียนสังเกตและบอกได้ว่า ผู้เรียนมีความพอใจศิลปะการประพันธ์ตรงไหน เช่น คำกลอนไพเราะ ก่อความสะเทือนใจหรือมีความคมคายที่อาจนำไปกล่าวอ้างในโอกาสต่าง ๆ ได้

ท ๐๓๔ การทนิจวรรณคดีมรดกเฉพาะเรื่อง ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์

รายวิชานี้มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนศึกษาวรรณคดีบางเรื่อง ซึ่งเป็นที่ประทับใจบรรพบุรุษโดยให้พ่งเล็งคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ ให้เข้าใจถึงอารมณ์ต่าง ๆ ของกวีและสังคมในสมัยนั้น เปรียบเทียบกับอารมณ์ของคนในปัจจุบัน ซึ่งมีบางส่วนร่วมกันโดยธรรมชาติ และบางส่วนเปลี่ยนแปลงไปตามความคลี่คลายของชีวิตในสังคม

คำอธิบายรายวิชา

ให้อ่าน ร่ายยาวมหาวงศ์สันดรชาดก ๔ กัณฑ์ ได้แก่ ทานกัณฑ์ มัทรีมหาพน และชูชก ให้เข้าใจความหมายของศัพท์ พิจารณาวรรยายโวหารและพรรณนาโวหาร การเลือกเฟ้นถ้อยคำมาใช้ให้สะท้อนความรู้สึกชนิดต่าง ๆ เกิดมโนภาพและมีเสียงไพเราะ กัณฑ์อื่น ๆ ส่งเสริมให้นักเรียนอ่านเองพอรู้เค้าเรื่องโดยใช้ศัพทานุกรมท้ายเล่มเป็นเครื่องช่วย

วรรณคดีกลอนของสุนทรภู่ คือ นิราศเมืองแกลง และ นิราศภูเขาทอง
วิเคราะห์ถ้อยคำที่ใช้ซึ่งทำให้เกิดความสะทือนใจ

วรรณคดีคำฉันท์ คือ สามัคคีเภทคำฉันท์ โดยเฟื่องแสงสารสำคัญของ
เนื้อเรื่อง และเฟื่องแสงลีลาของฉันท์ กล่าวคือ การใช้ฉันท์ชนิดต่าง ๆ สำหรับ
เนื้อเรื่องตอนต่าง ๆ

ในการศึกษาวรรณคดีที่ได้ระบุนานี้ ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิด
เห็นเชิงวิจารณ์ตามหลักศึกษาวรรณคดีวิจารณ์เบื้องต้น ไม่วิจารณ์ตาม
อารมณ์แต่ฝ่ายเดียว

ท ๐๔๑ การเขียน ๑

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

รายวิชานี้มีจุดประสงค์ที่จะเพิ่มพูนทักษะในด้านการเขียนตามรูปแบบ
ต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น สามารถแสดงความต้องการ ความคิด ความรู้สึกได้ถูกต้อง
ตามมารยาทและธรรมเนียมนิยม

คำอธิบายรายวิชา

ข้อความสื่อสารที่ควรให้เขียนนั้น ได้แก่รูปแบบต่อไปนี้คือ การย่อความ
ตามความมุ่งหมายต่าง ๆ การรายงาน บันทึก จดหมายส่วนตัว จดหมายกิจธุระ
ประกาศ เรียงความสั้น ๆ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงการลำดับความให้ผู้อ่านได้รับสาร
อย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง การเขียนลายมือและการใช้เครื่องเขียนที่ผู้อ่านจะรับสาร
โดยสะดวก

ในการเขียนทุกอย่าง ให้รู้จักเลือกใช้โวหารที่สมควรแก่เนื้อเรื่องและ
โอกาส เช่น การพรรณนา การบรรยาย การอธิบาย และการยกตัวอย่าง

อาจให้เขียนบทร้อยกรองอย่างง่าย ๆ แสดงความคิดและความรู้สึก
ตามสมควร

ท ๐๔๒ การเขียน ๒

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

รายวิชานี้มีจุดประสงค์ที่จะส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตาม
ศักยภาพของนักเรียน

คำอธิบายรายวิชา

สังเกตพิจารณาสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมของบุคคลรวมทั้งการอ่าน

การฟัง เพื่อเลือกลักษณะเด่นรวบรวมเป็นข้อมูลในการเขียนอธิบายสิ่งต่าง ๆ โดยเริ่มต้นอย่างสั้น ๆ ก่อน เช่น การบรรยายสถานที่ ลักษณะบุคคล กิริยาอาการ เล่าเรื่องประสบการณ์และอธิบายกิจกรรมต่าง ๆ

ฝึกเขียนบทสนทนาที่แสดงอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ กันโดยใช้จินตนาการหรือสร้างสถานการณ์ขึ้น

เขียนบทความสั้น ๆ แสดงความคิดเห็น ซึ่งข้อบกพร่องและเขียนข้อเสนอแนะที่ปฏิบัติได้ หรืออาจส่งเสริมให้เขียนบรรยายประสบการณ์พรรณนาทัศนียภาพหรือเขียนในรูปแบบอื่น ๆ ขนาดสั้น ๆ

แต่งคำประพันธ์ตามความคิด ตามหัวข้อที่กำหนดให้ เช่น อาเหียววาทบทอวยพรเนื่องในโอกาสต่าง ๆ และหัวข้อที่เลือกได้ตามความพอใจ

ท ๐๕๑ ภาษากับวัฒนธรรม ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์

รายวิชานี้มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนตระหนักในความสำคัญของภาษาที่มีต่อวัฒนธรรม และความสำคัญของวัฒนธรรมในการดำรงสังคมไทยและความเจริญพัฒนาของประเทศชาติ

คำอธิบายรายวิชา

ความหมายของวัฒนธรรม วัฒนธรรมในการใช้ภาษา การใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลในการพบปะ การติดต่อประสานงาน การขอความช่วยเหลือ และคำพูดที่คำนึงถึงความรู้สึกของผู้ฟัง

ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับศิลปะแขนงต่าง ๆ เช่น สถาปัตยกรรม ปฏิมากรรม จิตรกรรม การฟ้อนรำ และบทเพลงกับดนตรี

การใช้ภาษาที่สัมพันธ์กับประเทศไทยโดยทั่วไปและเฉพาะท้องถิ่นเกี่ยวกับการเกิด การตาย การทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ ฯลฯ รวมทั้งคติชาวบ้าน อันเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตของประชาชน เช่น ความเชื่อต่าง ๆ บทกล่อมเด็ก การละเล่นและเพลงพื้นเมือง นิทานพื้นเมือง ตำนานพื้นเมือง ตำนานต่าง ๆ ภาษิต คำให้พร คำทนาย ให้สังเกตภาษา ความหมาย ความไพเราะ สิ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นชีวิตและความเป็นอยู่ของคนไทย

ความสำคัญของภาษาในการสืบทอดวัฒนธรรมไทยอันจะนำไปสู่ความเป็นปึกแผ่นและความมั่นคงของชาติ

**ท ๐๖๑ ภาษาไทยเพื่อกิจกรรมการแสดง ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์**

รายวิชานี้มีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมผู้เรียนที่มีอุปนิสัยในเชิงการแสดง
ให้มีหลักวิชาและความสามารถในการแสดงเบื้องต้น พิจารณาแก้แค้นและศักยภาพ
คำอธิบายรายวิชา

การเล่านิทาน การเล่าเรื่องที่มีข้อขัดแย้ง การเล่าเรื่องซับซ้อน การเล่าเรื่อง
ที่ตื่นเต้น ฝึกการใช้เสียงให้ฟังพอเหมาะแก่สถานที่และจำนวนผู้ฟัง อีกทั้งใช้
น้ำเสียงแสดงอารมณ์ให้เหมาะสมกับเรื่องที่เล่า เป็นที่น่าสนใจของผู้ฟัง

การพูดบรรยายหรือพรรณนาเหตุการณ์ให้ชวนฟัง เป็นต้นว่า
การพูดแนะนำการแสดงเพื่อให้คนดูเข้าใจวิธีการ เช่น การแสดงหุ่นหรือการ
แสดงละครชนิดต่าง ๆ ฝึกการพูดหลังการแสดงเพื่อชี้แจงคุณสมบัติและ
แสดงความขอบคุณที่ให้ความอุปการะ

ฝึกการทำหน้าที่เป็นพิธีกรในโอกาสต่าง ๆ ฝึกเป็นโฆษกวิทยุ

ฝึกหรือส่งเสริมการแสดงบางประเภท เช่น การได้กลอนสด การ
บอกกล่าว ส่งเสริมการแสดงบางประเภท เช่น การแสดงละครวิทยุหรือ
โทรทัศน์ตามควรแก่โอกาสและท้องถิ่น

ฝึกการทอผ้าและส่งเสริมการแต่งบท เพื่อให้ในกิจกรรมที่ได้กล่าว
มาแล้ว

**ท ๐๖๒ การแสดงออกต่อหน้าประชุมชน ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์**

รายวิชานี้มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกต่อหน้าผู้อื่นทั้งใน
กลุ่มเล็กและในที่ประชุมสาธารณะ

คำอธิบายรายวิชา

การพูดบรรยายเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้ประสบหรือเรื่องราวที่ได้ทราบ
มาจากผู้อื่น หรือจากหนังสือและเอกสารต่าง ๆ การพรรณนาให้ผู้ฟังแลเห็น
ภาพตามที่ต้องการให้เห็นได้แจ่มชัด การพูดชักชวนให้ผู้ฟังคิดเห็นตามความ
เลื่อมใสศรัทธาของตน การชี้แจงวัตถุประสงค์และความจำเป็นต่าง ๆ เพื่อให้
ผู้ฟังคล้อยตาม

การอภิปราย การดำเนินการอภิปราย การสัมภาษณ์ (ทั้งเป็นผู้สัมภาษณ์

และผู้ให้สัมภาษณ์) ต่อหน้าที่ประชุม การได้วาทีในญัตติที่มีสาระประโยชน์
การทำหน้าที่เป็นพิธีกร หรือโฆษกในโอกาสต่าง ๆ

**ท ๐๗๑ ภาษาไทยเพื่อประโยชน์เฉพาะ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์**

รายวิชานี้มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ภาษาเพื่อประโยชน์
ตามอาชีพของตน ให้สามารถสื่อสารได้โดยมีประสิทธิภาพ ให้ฟังเสียงมาขา
และธรรมเนียมประเพณีในการสื่อสาร ให้ตระหนักในจรรยาของแต่ละอาชีพ
และจริยธรรมอันเป็นที่ยกย่องของชนชาวไทย

คำอธิบายวิชา

อ่านคำราและเอกสารที่ให้ความรู้เชิงวิชาการในงานอาชีพแต่ละแขนง
ร่วมกัน อ่านนิยายสาร วารสาร ฯลฯ ที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับเศรษฐกิจทั่วไป
และเกี่ยวกับอาชีพโดยตรง ตลอดจนอ่านบันเทิงคดีประเภทต่าง ๆ หรือบทประพันธ์
ที่ส่งเสริมความสนใจและความเข้าใจในงานอาชีพของตน

ฟังข่าวสาร คำบรรยาย คำโฆษณา ฯลฯ โดยใช้ความคิดเชิงวิจารณ์
เขียนอธิบายชี้แจงเกี่ยวกับอาชีพ เขียนติดต่อธุระเพื่อประโยชน์ของตน
และหน่วยงานได้

พูดเพื่อติดต่อและตกลงกิจธุระอย่างมีมนุษยสัมพันธ์ มีก่นการอภิปราย
และถกเถียงความเป็นไปในวิชาอาชีพและผลงานของตน ทั้งนี้โดยอาศัยหลัก
มนุษยสัมพันธ์และโดยเคารพขนบธรรมเนียมของไทย

ใช้ภาษาเพื่อประโยชน์แก่กิจกรรมประเภทต่าง ๆ ตามควรแก่วิชาอาชีพ
เช่น การอธิบายที่มาและคุณประโยชน์ของสิ่งของซึ่งนำมาจัดในนิทรรศการ
เขียนข้อความชักชวนการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ฯลฯ

แสดงความคิดเห็นส่วนตัวและร่วมในกลุ่มเกี่ยวกับหน้าที่และความ
รับผิดชอบตามวิชาอาชีพของตน

หมายเหตุ วิชาภาษาไทยเพื่อประโยชน์เฉพาะนี้ จำแนกเป็นสาขา
ต่าง ๆ เช่น เกษตรกรรม คหกรรม อุตสาหกรรม ศิลปหัตถกรรม และพาณิชย-
กรรม รายการที่ระบุ ว่า **จากวิชาอาชีพ** นั้น หมายถึงการที่จะต้องแยกรายละเอียด
ให้ตรงตามสาขานั้น ๆ

**ท ๐๘๑ การศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์**

รายวิชานี้มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนรู้จักการค้นคว้ารวบรวมและบันทึก
ข้อมูลที่ได้จากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ อย่างมีระเบียบ ระบบ และมีประสิทธิภาพ
คำอธิบายรายวิชา

ความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุด ผูกการใช้ห้องสมุด

การเก็บและบันทึกข้อมูลจากการอ่านหนังสือ เอกสาร แผนภูมิ แผนที่
และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รวมทั้งการสัมภาษณ์ และการสังเกต

ท ๐๘๑ ลักษณะควรรังเกศบางประการของภาษาไทย

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

รายวิชานี้มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะภาษาไทย
เพื่อให้สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งขึ้น
อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาารตกทางภาษาของไทย

คำอธิบายรายวิชา

ลักษณะของภาษาไทย ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต วิธีสังเกตความ
แตกต่างที่เด่นชัดระหว่างภาษาไทยกับภาษาอื่น ได้แก่ ภาษาบาลี สันสกฤต
เขมรและภาษาอังกฤษ ความหมายของวิภัติ อุปสรรค บังคับ ที่ใช้ในภาษาไทย

การวิเคราะห์คำสมาสและวิธีการสนธิในภาษาไทย คำแผลงชนิด
ต่าง ๆ การวิเคราะห์กลุ่มคำ และประโยคชนิดต่าง ๆ การเพิ่มคำด้วยวิธีการ
ต่าง ๆ ในภาษาไทย เช่น การแผลงคำ การประสมคำ ฯลฯ การเพิ่มพยางค์
ราชาศัพท์และการใช้ถ้อยคำตามแบบแผน อนุภาคที่ใช้ในภาษาไทย (ได้แก่
คำ กิ ชี นะ หรือก ครึบ ค่ะ ฯลฯ)

**ท ๐๘๒ ความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์**

รายวิชานี้มีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษาไทย
อย่างกว้าง ๆ

คำอธิบายรายวิชา

ความเป็นมาของภาษาไทยและอักษรไทย ภาษาไทยในถิ่นต่าง ๆ โดยสังเขป

ถ้อยคำ สำนวนที่บุคคลต่างฐานะ อาชีพ เพศ และวัยใช้ในโอกาสต่าง ๆ กัน ลักษณะควรสังเกตบางประการของภาษาไทย เป็นต้นว่า การมีวรรณยุกต์แยกความหมายของคำ การใช้ตำแหน่งของคำแสดงความสัมพันธ์ของคำในประโยค

การแสดงความสัมพันธ์ของประโยคโดยวิธีใช้คำซ้ำ ใช้คำสรรพนาม และใช้คำเชื่อม

สังเขปประวัติการพิมพ์ และสังเขปประวัติสื่อมวลชนในประเทศไทย
ประวัติพจนานุกรมไทย

สังเขปประวัติการสอนหนังสือไทย

กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

ประกอบด้วยวิชาต่อไปนี้

๑. ภูมิศาสตร์
๒. ประวัติศาสตร์
๓. รัฐศาสตร์
๔. จริยธรรม
๕. สังคมวิทยา
๖. เศรษฐศาสตร์
๗. กฎหมาย
๘. ประชากรศึกษาและสิ่งแวดล้อม

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้รู้จักดำรงชีวิตบนพื้นฐานแห่งคุณธรรม มีความกล้าทางจริยธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม มีระเบียบวินัย มีความอดทน รู้จักประหยัด มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ท้องถิ่น และประเทศชาติ
๒. เพื่อให้รู้จักวิธีการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่หาความรู้และทักษะอยู่เสมอ เห็นคุณค่าของการทำงานที่สุจริต และสามารถทำงานเป็นหมู่คณะ
๓. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าในวิทยาการ ศิลปะ วัฒนธรรม ขรรษาชาติ รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม
๔. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในลักษณะภูมิศาสตร์กายภาพของประเทศไทย และความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของลักษณะทางกายภาพที่มีต่อการดำรงชีพของประชากร
๕. เพื่อให้รู้จักเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น รู้จักหน้าที่และรู้จักใช้สิทธิเสรีภาพของตนในทางสร้างสรรค์บนรากฐานแห่งกฎหมาย จริยธรรม และศาสนา
๖. เพื่อให้มีความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกัน เสียสละเพื่อส่วนรวม มีความรักชาติ รักประชาธิปไตย รู้จักใช้สติและปัญญาในการดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
๗. เพื่อให้เข้าใจพื้นฐานและปัญหาการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ และของโลกปัจจุบัน มีความสำนึกในการเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ รู้จักแก้ปัญหาและข้อขัดแย้งด้วยวิธีการแห่งปัญญาและสันติวิธี

โครงสร้าง

วิชาบังคับ

มัธยมศึกษาปีที่ ๔

ส ๔๐๑ สังคมศึกษา	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๔๐๒ สังคมศึกษา	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ ๕

ส ๕๐๓ สังคมศึกษา	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๕๐๔ สังคมศึกษา	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ ๖

ส ๖๐๕ สังคมศึกษา	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๖๐๖ สังคมศึกษา	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

วิชาเลือก

ส ๐๑๑ ภูมิศาสตร์มนุษย์	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๑๒ ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๑๓ ภูมิศาสตร์การเกษตร	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๑๔ การสำรวจท้องถิ่นเชิงภูมิศาสตร์	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๑๕ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเมือง	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๒๑ หลักฐานประวัติศาสตร์ใน ประเทศไทย	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๒๒ เอเชียตะวันออกในโลกปัจจุบัน	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๒๓ เอเชียใต้ในโลกปัจจุบัน	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๒๔ ยุโรปสมัยใหม่	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๒๕ ประวัติศาสตร์รัสเซีย	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๒๖ ประวัติศาสตร์อเมริกา	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๒๗ ประวัตินักคิดที่สำคัญของโลก	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๒๘ ประวัตินักวิทยาศาสตร์และนัก ประดิษฐ์ที่สำคัญของโลก	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

ส ๐๒๙	วิวัฒนาการการคมนาคมขนส่ง และสื่อสาร	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๒๑๐	ประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมไทย	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๒๑๑	เหตุการณ์ปัจจุบัน	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๓๑	การปกครองของไทย	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๓๒	การปกครองท้องถิ่นของไทย	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๔๑	พุทธศาสนาในประเทศไทย	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๔๒	พระพุทธรูปและพุทธศิลป์ใน ประเทศไทย	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๕๑	มนุษย์กับสังคม	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๖๑	รายได้ประชาชาติ	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๖๒	การเงิน การคลัง และการ ธนาคาร	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๗๑	กฎหมายที่ประชาชนควรรู้	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๘๑	พลังงานกับสิ่งแวดล้อม	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ส ๐๘๒	ประชากรกับคุณภาพชีวิต	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ส ๔๐๑ สังคมศึกษา

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพของสังคมไทย ตลอดจนปัญหาทั่ว ๆ ไปในสังคมไทย
๒. เพื่อให้มีทัศนคติในเชิงสร้างสรรค์ที่ดีต่อสังคมและปฏิบัติงานเพื่ออยู่ร่วมกันในสังคม
๓. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรัฐ ระบบการเมืองการปกครองทั่วไป และระบบการเมืองการปกครองของไทย
๔. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้
๕. เพื่อให้ตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองดีตามระบบประชาธิปไตย
๖. เพื่อให้รู้จักใช้สิทธิและเสรีภาพของตนบนรากฐานของกฎหมาย
๗. เพื่อให้ตระหนักในปัญหาการใช้กฎหมายในสังคมไทย ตลอดจนการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว
๘. เพื่อให้มีความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม ธรรมชาติของมนุษย์ สัตว์โลก และสัตว์สังคม ความหมายของสังคมและวัฒนธรรม
๒. ศึกษาโครงสร้างของสังคมซึ่งประกอบด้วยกลุ่มสังคม สถาบันทางสังคม ตลอดจนสถานภาพและบทบาทของบุคคลในสังคม
๓. ศึกษาการจัดระเบียบทางสังคม ซึ่งประกอบด้วยค่านิยม ความเชื่อ ปทัสถาน-วิถีประชา ศิลธรรม จรรยา และกฎหมาย
๔. ศึกษาสังคมไทย โดยให้เข้าใจโครงสร้างของสังคม การจัดระเบียบและลักษณะของสังคมไทย ทั้งในเมืองและชนบท และปัญหาทั่ว ๆ ไปในสังคมไทย
๕. ศึกษาหาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับรัฐ และวิวัฒนาการทางการเมืองการปกครองของไทย
๖. ศึกษากระบวนการเมือง การปกครอง ที่สำคัญอันได้แก่ระบบประชาธิปไตย

และระบบเผด็จการซึ่งสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและสังคมนิยม

๗. ศึกษาการเมือง การปกครอง แบบประชาธิปไตยของไทยในปัจจุบัน
๘. ศึกษาบทบาทเชิงประวัติของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยในระบบการเมือง การปกครองของไทย
๙. ศึกษาความสำคัญของกฎหมายในสังคมปัจจุบัน ประเภท ที่มา และวิวัฒนาการของกฎหมาย หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมาย เช่น ตำรวจ อัยการ ศาล ทนายความและหน่วยราชการอื่น ๆ
๑๐. ศึกษาหลักกฎหมายทางแพ่งและอาญาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันทั้งในระดับตนเอง ครอบครัว และชุมชน
๑๑. ศึกษาปัญหาการใช้กฎหมายในสังคมไทย การป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้กฎหมาย การส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน

๕ ๔๐๒ สังคมศึกษา ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

๑. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของจริยธรรมว่าเป็นเรื่องที่สำคัญต่อชีวิตและมีประโยชน์ในการแก้ปัญหาชีวิตได้
๒. เพื่อให้รู้จักใช้มาตรฐานการตัดสินใจและความรับผิดชอบได้ถูกต้อง
๓. เพื่อให้รู้จักแยกข้อเท็จจริงออกจากความเห็นในการตัดสินใจต่าง ๆ
๔. เพื่อให้เห็นความสำคัญของค่านิยมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมตลอดจนรู้จักการปลูกฝังค่านิยมที่ส่งเสริมการพัฒนาตนเองและสังคม
๕. เพื่อให้รู้จักทำจิตใจให้สงบ ปรับจิตใจให้แข็งแกร่ง คล่องแคล่ว พร้อมทั้งจะเรียนและทำงานให้มีประสิทธิภาพ
๖. เพื่อให้ตระหนักถึงคุณธรรมที่จำเป็นในการพัฒนาบุคลิกภาพและสังคมและประพฤติปฏิบัติคุณธรรมเหล่านั้นจนเป็นนิสัย

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาความหมายและประโยชน์ของจริยศาสตร์ที่มีต่อตนเองและสังคมและระดับของประโยชน์
๒. ศึกษาความดีและความชั่ว และมาตรฐานตัดสินความดีและความชั่วทั้งในแง่

ปรัชญา ศาสนา และสภาวะทางเศรษฐกิจ และสังคม

๓. ศึกษาความหมาย และความสำคัญของค่านิยม บังคับที่มีอิทธิพลต่อค่านิยม และการปลูกฝังค่านิยมโดยวิธีการแห่งปัญญาและวิธีการแห่งศรัทธา
๔. ศึกษาคุณธรรมที่จำเป็นต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของปัจเจกบุคคล และการพัฒนาสังคมไทยได้แก่ การละอายและเกรงกลัวต่อความชั่ว การประกอบความดี การทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ความกล้าทางจริยธรรม ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม ความมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูทุกเวที ความมีเกียรติ การรู้จักประมาณตนหรือความพอดี ความมีวิจรรณญาณ ในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ การเสียสละ การรู้จักสร้างความสำเร็จในชีวิต ของตนเองและสังคม การรู้จักเคารพในความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่น ตลอดจนการไม่เบียดเบียนและก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น
๕. ศึกษาความหมาย ความมุ่งหมายและประโยชน์ของสมาธิ ทั้งในชีวิตประจำวันในการพัฒนาบุคลิกภาพ และที่เป็นจุดหมายของศาสนา
๖. ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างสมาธิในระดับที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และในระดับการพัฒนาบุคลิกภาพ

หมายเหตุ เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ของรายวิชา ส ๔๐๒ โปรดดูคู่มือหลักสูตรคอนเทนต์ ๓ กลุ่มสังคมศึกษา

ส ๔๐๓ สังคมศึกษา

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้สามารถอธิบายและสรุปลักษณะภูมิศาสตร์กายภาพในแต่ละภาคของประเทศไทยได้
๒. เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของลักษณะทางกายภาพของแต่ละภาค และท้องถิ่นที่มีต่อมนุษย์ได้
๓. เพื่อให้สามารถอ่าน และเขียนแผนที่ทางกายภาพแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย ประกอบคำอธิบายและวิเคราะห์ทางภูมิศาสตร์กายภาพได้
๔. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการกระทำของมนุษย์
๕. เพื่อให้สามารถตัดสินใจและเสนอข้อแก้ปัญหายอันเกิดจากความไม่สมดุลของทรัพยากรสิ่งแวดล้อม จำนวนประชากรและคุณภาพของประชากรได้

๖. เพื่อให้สามารถตัดสินใจ และนำความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรและประชากรไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม
๗. เพื่อให้สามารถนำความรู้ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาช่วยในการสร้างสรรค์ และปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของสังคมและตนเองให้ดีขึ้น

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาความหมายของภูมิศาสตร์กายภาพ
๒. ศึกษาการแบ่งภาคภูมิศาสตร์ของประเทศไทย
๓. ศึกษาการอ่าน การเขียน และการแปลความหมายของแผนที่ทางกายภาพของแต่ละภูมิภาค ตลอดจนศึกษาวิธีการสำรวจภูมิประเทศอย่างง่าย
๔. ศึกษาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเป็นรายภาค ในเรื่องภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติประเภทต่าง ๆ ตลอดจนปัญหา และการแก้ปัญหาที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมทางกายภาพดังกล่าว
๕. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประชากรในเชิงปริมาณ การกระจาย และคุณภาพกับสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพ และด้านสังคมในภาคต่าง ๆ ตลอดจนศึกษาปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะปัญหาป่าเสื่อมโทรม ธารน้ำจืด อากาศกรรม และปัญหาความมั่นคงของชาติ

๓ ๕๐๔ สังคมศึกษา

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจหลักเศรษฐกิจศาสตร์เบื้องต้น และภาวะเศรษฐกิจทั่วไปของไทย
๒. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมที่สำคัญทางเศรษฐกิจของภูมิภาคต่าง ๆ
๓. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจบทบาท และหน้าที่ของการเงิน การธนาคาร และการคลังของรัฐ
๔. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย
๕. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
๖. เพื่อให้ตระหนักในปัญหาสำคัญทางเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบัน
๗. เพื่อให้สามารถนำความรู้ในวิชานี้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาความหมายและความสำคัญของเศรษฐศาสตร์และภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ
๒. ศึกษาลักษณะและโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจทั่วไป โดยเน้นประเทศไทยเป็นสำคัญ
๓. ศึกษากระบวนการทางเศรษฐกิจ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และการวัดระดับกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยพิจารณาตามภูมิภาคภูมิศาสตร์ของไทย
๔. ศึกษาการเงิน การธนาคาร และการคลังเบื้องต้น
๕. ศึกษากระบวนการพัฒนาทางเศรษฐกิจของไทย โดยเฉพาะการพัฒนาชนบท
๖. ศึกษาสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
๗. ศึกษาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ โดยเน้นกลุ่มอาเซียน กลุ่มโอเปก และกลุ่มตลาดร่วมยุโรป
๘. ศึกษาปัญหาสำคัญทางเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบัน โดยครอบคลุมไปถึงพฤติกรรมของพลเมืองที่มีต่อการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศ

ส ๖๐๕ สังคมศึกษา

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์อย่างถูกต้อง
๒. เพื่อให้สามารถนำวิธีการวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ไปช่วยในการตัดสินใจในชีวิตจริง
๓. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจสภาวะของเศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรมของไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน
๔. เพื่อให้มีความสำนึกในความเป็นไทยร่วมกัน มีความรัก และความภูมิใจในชาติ
๕. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของวิทยาการสมัยใหม่ ที่มีการพัฒนาสังคม
๖. เพื่อให้เกิดความสำนึก และซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและงานสร้างสรรค์ของมนุษย์

๗. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ความเป็นมาของแนวความคิดหลักเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย
๘. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจถึงปัญหาอันนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาความหมาย ความสำคัญ และการจำแนกสาขาสำคัญ ๆ ของประวัติศาสตร์
๒. ศึกษาหลักเบื้องต้นของวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ โดยคำนึงถึงประเภทการตีความและความหมายของข้อมูลทางประวัติศาสตร์
๓. วิเคราะห์โครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทย ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย จนถึงต้นรัตนโกสินทร์
๔. วิเคราะห์โครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และศิลปวัฒนธรรมไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ จนถึงปัจจุบัน
๕. ศึกษาวิวัฒนาการ และความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับการพัฒนาสังคมโดยเน้นขั้นตอน และผลของการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งแรกเป็นต้นมา
๖. ศึกษาการพัฒนาแนวความคิดประชาธิปไตยในอังกฤษ ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกาที่ไทยเรารับเป็นแบบอย่างมาจนทุกวันนี้
๗. ศึกษางานสร้างสรรค์ทางศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญของมนุษย์ในยุคต่าง ๆ ที่สะท้อนสภาพของสังคมในสมัยนั้น ๆ
๘. ศึกษาเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศในปัจจุบัน และบทบาทขององค์การระหว่างประเทศในการพยายามที่จะรักษาสันติภาพของโลก

ส ๖๐๖ สังคมศึกษา ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

๑. เพื่อให้รู้จักความหมายของศาสนาและลัทธิ และให้เข้าใจความแตกต่างของศาสนาและลัทธิ
๒. เพื่อให้รู้มูลเหตุการเกิดศาสนาและประเภทของศาสนา
๓. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญและประโยชน์ของศาสนาต่อสังคม และปัจเจกบุคคลและให้สามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้

๔. เพื่อให้รู้ประวัติศาสตร์ กำเนิด และวิวัฒนาการของนิกายสำคัญของศาสนาสำคัญ ๔ ศาสนา ได้แก่ ศาสนาพราหมณ์—ฮินดู พุทธ คริสต์ และอิสลาม
๕. เพื่อให้เข้าใจหลักคำสอนพื้นฐานของแต่ละศาสนา และพิธีกรรมของศาสนา พร้อมทั้งสามารถประกอบพิธีกรรมนั้น ๆ ตามควรแก่กรณี
๖. เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนิกต่างศาสนา

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาความหมายของศาสนาและลัทธิ และความแตกต่างระหว่างศาสนากับลัทธิ ตลอดจนมูลเหตุของการเกิดศาสนา และประเภทของศาสนา
๒. ศึกษาประโยชน์ และความสำคัญของศาสนาที่มีต่อการดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคลและสังคม
๓. ศึกษาศาสนาพราหมณ์—ฮินดู โดยสังเขป ในเรื่องประวัติความเป็นมานิกายที่สำคัญ ได้แก่ นิกายไศวะ นิกายไวษณพ ศึกษาคัมภีร์ไวโรเพห ศึกษาหลักคำสอนสำคัญ ได้แก่ หลักอาศรม ๔ หลักปรมัตถ์ หลักโมกษะ หลักทรรณะหรือปรีชา ๖ และศึกษาพิธีกรรมที่สำคัญ เช่น สังสการ ๑๒
๔. ศึกษาศาสนาพุทธ ในเรื่องแหล่งกำเนิด และความเป็นมาโดยเน้นสภาวะสังคมมนุษย์ก่อนพุทธกาล นิกายที่สำคัญ และคัมภีร์ไตรปิฎก หลักคำสอนที่สำคัญ ได้แก่ ขันธ์ ๕ อริยสัจ ๔ และไตรลักษณ์ ตลอดจนศึกษาพิธีกรรมทางศาสนา เช่น พิธีบรรพชาอุปสมบท พิธีทอดกฐิน พิธีเกี่ยวกับวันสำคัญของศาสนา เป็นต้น
๕. ศึกษาศาสนาคริสต์ ในเรื่องประวัติความเป็นมาโดยย่อ กำเนิดและวิวัฒนาการนิกายสำคัญ พระคัมภีร์ไบเบิล หลักคำสอนสำคัญ ได้แก่ หลักตรีเอกานุภาพ หลักความรักและหลักอาณาจักรพระเจ้า ตลอดจนศึกษาศีลศักดิ์สิทธิ์ ๗ ประการ
๖. ศึกษาศาสนาอิสลามโดยสังเขปในเรื่อง ประวัติความเป็นมา กำเนิดและวิวัฒนาการของนิกายสำคัญได้แก่ นิกายซุนนี นิกายชีอะห์ และนิกายวาฮะบี ศึกษาคัมภีร์อัลกุรอานและอัลฮะดีษ หลักคำสอนที่สำคัญได้แก่ หลักศรัทธา และหลักปฏิบัติ ๕ ตลอดจนศึกษาพิธีกรรมสำคัญ เช่น พิธีรักษาความสะอาด และคำขอแสดงด้วยคำวิงวอนต่อพระอัลเลาะห์
๗. ศึกษาความสอดคล้องกันของคำสอนทั้ง ๔ ศาสนา

๘ ๐๑๑ **ภูมิศาสตร์มนุษย์** ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

๑. เพื่อให้สามารถอธิบายและสรุปลักษณะภูมิศาสตร์กายภาพของแต่ละภูมิภาคภูมิศาสตร์ทางกายภาพของโลกได้
๒. เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของลักษณะทางกายภาพของแต่ละภูมิภาคที่มีต่อมนุษย์ได้
๓. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพอันเกิดจากการกระทำของมนุษย์
๔. เพื่อให้สามารถนำความรู้ในวิชานี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีพของมนุษย์ได้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาความหมายและความสำคัญของภูมิศาสตร์มนุษย์
๒. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางภูมิศาสตร์กายภาพกับมนุษย์
๓. ศึกษาเปรียบเทียบ ระหว่างประชากรในเชิงปริมาณ การกระจาย และคุณภาพกับปัจจัยทางภูมิศาสตร์กายภาพ เป็นรายภูมิภาคทางกายภาพ ตลอดจนการปรับตัวของมนุษย์ในแต่ละภูมิภาค ทั้งในลักษณะการรู้จักนำเอาปัจจัยดังกล่าวมาประยุกต์และในลักษณะการปรับตัวเองให้เข้ากับลักษณะปัจจัยทางกายภาพดังกล่าว

๘ ๐๑๒ **ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจโลก** ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

๑. เพื่อมีความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ของมนุษย์ และแหล่งทรัพยากร
๒. เพื่อมีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมทางเศรษฐกิจของมนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ
๓. เพื่อให้ตระหนักในความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในกลุ่มที่ผลิตได้และผลิตไม่ได้
๔. เพื่อให้ตระหนักในปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์โดยสังเขป ในด้านรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน

และการกระจาย

๒. ศึกษาสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์ต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของมนุษย์
๓. ศึกษากิจกรรมทางเศรษฐกิจของมนุษย์ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกในด้าน
การเกษตร การประมง การป่าไม้ การทำเหมืองแร่ การอุตสาหกรรม
การคมนาคมขนส่งและการค้าระหว่างประเทศ
๔. ศึกษาการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก
๕. ศึกษาปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ในประเทศกำลังพัฒนา
และพัฒนาแล้ว

๘ ๐๑๓ **ภูมิศาสตร์การเกษตร** ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในปัจจัยทางกายภาพ และปัจจัยทางวัฒนธรรม
ที่มีอิทธิพลต่อการเกษตร
๒. เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปประยุกต์กับการเกษตรอันเป็นอาชีพหลัก
ของชาวไทยได้
๓. เพื่อให้ตระหนักถึงปัญหาทางการเกษตรที่เกิดขึ้นในปัจจุบันโดยเฉพาะ
ในประเทศไทยและรู้จักวิธีการแก้ไขอย่างง่าย ๆ

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาความสำคัญของภูมิศาสตร์การเกษตร
๒. ศึกษาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเกษตร
๓. ศึกษาประเภทของเกษตรกรรมและพืชเพาะปลูกที่สำคัญในโซนร้อน
และอบอุ่น
๔. ศึกษาประเภทของพืชเพาะปลูกในประเทศไทย โดยเฉพาะพืชต้องการ
น้ำมาก พืชทนแล้ง และพืชเศรษฐกิจที่ทนแล้งได้ดี
๕. ศึกษาการใช้ที่ดินอย่างเข้มเพื่อการเกษตร
๖. ศึกษาปัญหาทางการเกษตรที่เกิดขึ้นในปัจจุบันโดยเฉพาะในประเทศไทย

๘ ๐๑๔ **การสำรวจท้องถิ่นเชิงภูมิศาสตร์** ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

๑. เพื่อให้สามารถอ่าน เขียน และตีความหมายในแผนที่อย่างง่ายได้
๒. เพื่อฝึกการสำรวจในพื้นที่จริงโดยการใช้เครื่องมืออย่างง่าย ๆ

๓. เพื่อให้มีความรู้และความสามารถในการทำแผนผังและแผนที่ง่าย ๆ ของท้องถิ่นที่อยู่อาศัย

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาและฝึกหัดการใช้มาตราส่วน การย่อและขยายแผนที่ การใช้เข็มทิศ และการอ่านทิศจากเข็มทิศ และสัญลักษณ์ในแผนที่
๒. ฝึกปฏิบัติการสำรวจและเก็บข้อมูลในบริเวณโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียงโรงเรียน โดยการใช้เครื่องมืออย่างง่าย ๆ
๓. ฝึกปฏิบัติการทำแผนผังบริเวณโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียงโรงเรียน
๔. ฝึกหัดการเปลี่ยนแผนผังเป็นแผนที่โดยการใช้สัญลักษณ์

ส ๐๑๕ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเมือง ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของชุมชนเมือง
๒. เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะทั่วไปของเมือง ความสำคัญของเมือง ตลอดจนกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่กำลังดำเนินอยู่ในเขตเมืองและการใช้ที่ดิน
๓. เพื่อให้เข้าใจในปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ในเมืองขนาดใหญ่ของไทย ตลอดจนแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าว

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาเกี่ยวกับวิวัฒนาการของความเป็นเมืองโดยทั่วไปพอสังเขป
๒. ศึกษาการใช้ที่ดินในเขตเมือง
๓. ศึกษากิจกรรมทางเศรษฐกิจ การพาณิชย์ และศูนย์การค้าในเมือง
๔. ศึกษาการขนส่งในเมือง
๕. ศึกษาสาเหตุและปัญหาการขยายตัวของเมืองขนาดใหญ่ของไทยในภาคต่าง ๆ ของประเทศ ตลอดจนแนวทางในการแก้ปัญหา

ส ๐๒๑ หลักฐานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้รู้จักหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญในประเทศไทย
๒. เพื่อให้สามารถวิเคราะห์และฝึกหัดการตีความหลักฐานประวัติศาสตร์

๓. เพื่อให้เข้าใจกระบวนการสืบสวนหา “ข้อเท็จจริง” ทางประวัติศาสตร์จากหลักฐานที่ผ่านการสำรวจวิเคราะห์ และตีความ

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาลักษณะสำคัญของหลักฐานประวัติศาสตร์ที่สำคัญในประเทศไทย
๒. มีกหัตการวิเคราะห์และการตีความหลักฐานที่เลือกใช้เป็นกรณีตัวอย่าง
๓. ศึกษาวิธีการหา “ข้อเท็จจริง” ในประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะจากหลักฐานที่ปรากฏในเขตประเทศไทย

ส ๐๒๒ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปัจจุบัน ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในจีน เกาหลี ญี่ปุ่น นับแต่สงครามโลกครั้งที่ ๒
๒. เพื่อให้ตระหนักในบทบาทของประเทศดังกล่าวที่มีต่อโลกในปัจจุบัน
๓. เพื่อให้สามารถนำบทเรียนทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับประเทศไทย

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาปัญหาและความพยายามแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงประเทศในจีน เกาหลี และญี่ปุ่น ให้อยู่รอดในสภาพการณ์สมัยใหม่
๒. ศึกษาบทบาทของจีน เกาหลี และญี่ปุ่น ที่มีต่อโลกปัจจุบัน
๓. มีกหัตการวิเคราะห์ปัญหาการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งสรุปความสำคัญเพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์กับสภาพที่เป็นอยู่ในประเทศไทย

ส ๐๒๓ เอเชียใต้ในปัจจุบัน ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในเอเชียใต้นับแต่ได้รับเอกราช
๒. เพื่อให้เข้าใจบทบาทของประเทศในเอเชียใต้ที่มีต่อโลกปัจจุบัน
๓. เพื่อให้สามารถนำบทเรียนทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในเอเชียใต้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับประเทศไทย

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาปัญหาและความพยายามแก้ปัญหาการปรับปรุงประเทศในเอเชียได้ให้ก้าวหน้าทันโลก
๒. ศึกษาบทบาทของเอเชียได้ในโลกปัจจุบัน
๓. ผูกพันการวิเคราะห์ปัญหาการทำให้ประเทศในเอเชียได้ทันสมัย รวมทั้งสรุปบทเรียนจากปัญหาเหล่านั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์กับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในประเทศไทย

๘ ๐๒๔ ยุโรปสมัยใหม่

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ของยุโรปนับแต่สงครามโลกครั้งที่ ๒
๒. เพื่อให้ตระหนักในความพยายามของยุโรปที่จะแก้ปัญหา และปรับตนให้เข้ากับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในโลกปัจจุบัน
๓. เพื่อให้สามารถนำบทเรียนจากประวัติศาสตร์ยุโรปมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับประเทศไทย

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงหลังสงครามโลกครั้งที่สองในยุโรป ที่ทำให้ยุโรปลดฐานะทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม จากมหาอำนาจของโลก
๒. ศึกษาความพยายามของยุโรปที่จะปรับตนเองและยกฐานะให้สูงขึ้นในสภาพการณ์ปัจจุบัน
๓. ผูกพันการวิเคราะห์ปัญหา "การสูญเสีย" และความพยายามที่จะต่อสู้เพื่อ "กอบกู้" ภาวะ "การสูญเสีย" ของประเทศในยุโรปบางประเทศเป็นกรณีตัวอย่าง

๘ ๐๒๕ ประวัติศาสตร์รัสเซีย

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจประวัติศาสตร์สังเขปของรัสเซีย โดยเฉพาะในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงประเทศระยะแรก ๆ ให้ก้าวหน้าทันโลกตะวันตก
๒. เพื่อให้เข้าใจปัญหาการเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง การปกครอง ตลอดจนความเป็นอยู่ของประชาชนในช่วงหลังการปฏิวัติ

๓. เพื่อให้เข้าใจความพยายามในการขยายอำนาจและอิทธิพล รวมทั้งการยกฐานะของประเทศให้เป็นมหาอำนาจของโลกได้
๔. เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ความสำเร็จและล้มเหลวของรัสเซียในการยกฐานะของประเทศ

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาประวัติศาสตร์การสร้างชาติของรัสเซีย เน้นโดยเฉพาะนับแต่ยุคที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยตามแนวทางตะวันตก ในรัชสมัยของพระเจ้าปีเตอร์มหาราช และพระนางแคธรินมหาราชินี
๒. ศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่การปฏิวัติรัสเซีย พ.ศ. ๒๔๖๐ (ค.ศ. ๑๙๑๗) และการเปลี่ยนแปลงหลังจากนั้น
๓. ศึกษาบทบาทของรัสเซียหรือสหภาพโซเวียต นับแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สอง โดยเฉพาะในระหว่าง "สงครามเย็น"
๔. มีกัณฑ์การวิเคราะห์ปัญหาการเปลี่ยนแปลงฐานะของรัสเซียในโลกปัจจุบัน

๕ ๐๒๖ ประวัติศาสตร์อเมริกา ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้ จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจประวัติศาสตร์สังเขปของสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะในยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรมและการสร้างชาติให้ทันสมัย
๒. เพื่อให้เข้าใจสภาพการณ์ที่ส่งเสริมให้สหรัฐอเมริกาก้าวสู่ฐานะการเป็นประเทศมหาอำนาจของโลก
๓. เพื่อให้สามารถวิเคราะห์บทบาทของสหรัฐอเมริกาในโลกปัจจุบัน

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาประวัติศาสตร์การสร้างชาติของสหรัฐอเมริกา โดยเน้นเฉพาะตั้งแต่ยุคที่มีการปฏิวัติอุตสาหกรรม และการขยายถิ่นฐานของชนชาติอเมริกันไปสู่ฝั่งตะวันตก
๒. ศึกษาปัจจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ส่งผลให้สหรัฐอเมริกาเป็นชาติมหาอำนาจของโลก
๓. ศึกษาบทบาทของสหรัฐอเมริกาในดินแดนส่วนต่าง ๆ ของโลก
๔. วิเคราะห์บทบาทของสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะในความสัมพันธ์กับไทย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๘ ๐๒๗ ประวัตินักคิดที่สำคัญของโลก ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตและงานของนักคิดที่สำคัญของโลก ทั้งในโลกตะวันตก และตะวันออก
๒. เพื่อให้ตระหนักในแนวความคิดหลักของบุคคลเหล่านั้น
๓. เพื่อให้ทราบความสำคัญและอิทธิพลของผลงานของนักคิดเหล่านั้นที่มีต่อสังคมและมนุษยชาติ

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาชีวิตและงานโดยสังเขปของนักคิดที่สำคัญของโลก อาทิเช่น ขงจื๊อ มหาตมะคานธี ระพีพันธุ์นารถ ฐาปกร เฟลโด อริสโตเติล รุสโซ วอลแตร์ ลินคอล์น อดัม สมิท คาร์ล มาร์กซ ชไวเซอร์ และฌอง ปอล ซาทร์
๒. ศึกษาปรัชญาและแนวความคิดสำคัญของบุคคลดังกล่าว
๓. ศึกษาความสำคัญและอิทธิพลของผลงานของบุคคลเหล่านั้นที่มีต่อสังคม และมนุษยชาติ

๘ ๐๒๘ ประวัตินักวิทยาศาสตร์และนักประดิษฐ์ที่สำคัญของโลก

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตและงานของนักวิทยาศาสตร์และนักประดิษฐ์ที่สำคัญของโลก
๒. เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญในผลงานของนักวิทยาศาสตร์และนักประดิษฐ์เหล่านั้น

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาชีวิตและงานของนักวิทยาศาสตร์ และนักประดิษฐ์ที่สำคัญของโลก
๒. ศึกษาสภาพสังคมที่เอื้ออำนวยหรือเป็นอุปสรรคต่อการสร้างผลงานของนักวิทยาศาสตร์และนักประดิษฐ์เหล่านั้นในการสร้างผลงานของเขา
๓. ศึกษาผลกระทบต่อการค้นคว้าหรือประดิษฐ์เหล่านั้นมีต่อโลก

๘ ๐๒๕ วิวัฒนาการคมนาคมขนส่งและสื่อสาร

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิวัฒนาการทางคมนาคมขนส่งและสื่อสาร
 ๒. เพื่อให้ตระหนักถึงความสำเร็จของมนุษย์ในการนำวิทยาศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในด้านเหล่านี้
 ๓. เพื่อปลูกฝังให้เห็นความสำคัญของการสมัยใหม่ที่มีต่อการพัฒนาสังคม
- คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาวิวัฒนาการทางด้านการคมนาคม การขนส่ง และการสื่อสาร
๒. ศึกษาผลที่มากจากการเปลี่ยนแปลงทางการคมนาคม การขนส่ง การสื่อสาร
๓. การวิเคราะห์ถึงความก้าวหน้าในการนำวิทยาการสมัยใหม่ไปประยุกต์ใช้ในศตวรรษที่ผ่านมา

๘ ๐๒๑๐ ประวัติสังคมและวัฒนธรรมไทย ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้รู้จักความเป็นมา โครงสร้าง และลักษณะทั่วไปของสังคมและวัฒนธรรมไทย อันเป็นรากฐานการดำเนินชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน
๒. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในความสัมพันธ์ และความต่อเนื่องของวัฒนธรรม ศาสนา การปกครอง เศรษฐกิจ ของสังคมไทยในอดีตกับปัจจุบัน
๓. เพื่อให้มีความสำนึกในคุณค่าของวัฒนธรรม จารีตประเพณี งานสร้างสรรค์ ศิลปวิทยาการอันเป็นมรดกของชาติ
๔. เพื่อให้เข้าใจว่าชาติไทยดำรงความเป็นชาติอยู่ได้เนื่องจากอารยธรรม และวัฒนธรรมไทยในด้านต่าง ๆ อันเป็นเอกลักษณ์สำคัญของชาติ
๕. เพื่อให้ตระหนักว่าชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นจุดร่วมของการดำรงรักษา ความเป็นไทย วัฒนธรรม จารีต ประเพณี ศิลปหล่อหลอมความเป็นไทยร่วมกัน
๖. เพื่อให้สามารถวิเคราะห์แยกแยะปัจจัยอันเป็นตัวการแปรเปลี่ยนรูปแบบ และลักษณะของสังคมและวัฒนธรรมไทยตามลำดับ
๗. เพื่อให้สามารถศึกษาหาความรู้ และทักษะเพิ่มเติมจากท้องถิ่นของตน ตลอดจนร่วมมือกันส่งเสริม พัฒนา อนุรักษ์ รักษาวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาโครงสร้าง และลักษณะทั่วไปของสังคมไทยเมื่อเริ่มสมัยรัตนโกสินทร์ จนถึงปัจจุบัน
๒. ศึกษาที่มา แนวโน้ม และพัฒนาการของจารีตประเพณี วัฒนธรรมไทย ตั้งแต่สมัยเริ่มกรุงรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบัน
๓. ศึกษาเกี่ยวกับพระราชอาณาจักร อาณาเขต ศูนย์กลางการปกครอง และลักษณะการปกครองของสังคมไทยในอดีตมาจนถึงปัจจุบัน
๔. ศึกษาทำเลที่ตั้ง และความสำคัญของกรุงเทพฯ ในฐานะราชธานี ศูนย์กลาง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมไทยสมัยเริ่มแรก
๕. ศึกษาสถานภาพ ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อสังคม และ วัฒนธรรมไทยรวมถึงสัมพันธภาพ ความผูกพันระหว่างพระมหากษัตริย์ กับประชาชนชาวไทย
๖. ศึกษาปัญหาเศรษฐกิจของไทยภายหลังเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ และ พื้นฟูเศรษฐกิจของไทยสมัยรัชกาลที่ ๑ มาจนถึงสมัยรัชกาลที่ ๔
๗. ศึกษาพัฒนาการเปลี่ยนแปลง บังคับ และแนวโน้มของเศรษฐกิจไทยเป็น ระยะตั้งแต่การเปิดประเทศมาจนถึงปัจจุบัน
๘. ศึกษาผลกระทบของพัฒนาการ และการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจต่อสังคม และวัฒนธรรมไทยระยะต่าง ๆ นับตั้งแต่เริ่มรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบัน
๙. ศึกษาประวัติความเป็นมาของศาสนาต่าง ๆ ที่สังคมไทยยอมรับนับถือ รวมทั้งวัฒนธรรมไทยในการนับถือศาสนา
๑๐. ศึกษาอิทธิพลของพุทธศาสนาต่อสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนวิทยาการ เจตคติและการดำเนินชีวิตของคนไทย
๑๑. ศึกษาลักษณะและเอกลักษณ์ของศิลปกรรมไทยแขนงต่าง ๆ สมัยต้น รัตนโกสินทร์ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง พัฒนาการ และลักษณะเด่นของ ศิลปกรรมไทย ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ มาจนถึงปัจจุบัน
๑๒. ศึกษาประวัติความเป็นมาของการศึกษาและวิทยาการที่มีชื่อเสียงของไทย สมัยก่อนรัตนโกสินทร์ จนถึงรัตนโกสินทร์ แนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงและ พัฒนาการด้านการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาสมัยรัชกาลที่ ๕ การขยาย- ตัวด้านการศึกษตั้งแต่รัชกาลที่ ๖ มาจนถึงปัจจุบัน

๑๓. ศึกษาขบวนการและวิธีการส่งเสริม พัฒนา อนุรักษ์ รักษาวัฒนธรรม
ของชาติ

๑๔. ศึกษาสถานการณ์และความสำคัญของชาวไทยในสังคมโลกปัจจุบัน

๘ ๐๒๑๑ เหตุการณ์ปัจจุบัน

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้ตระหนักในปัญหาพื้นฐานที่สำคัญของโลกปัจจุบัน
๒. เพื่อให้เข้าใจความเป็นมาของปัญหาดังกล่าว
๓. เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ลักษณะและแนวโน้มของปัญหาดังกล่าวได้อย่างมี
หลักเกณฑ์และมีเหตุผล

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาปัญหาพื้นฐานในดินแดนส่วนต่าง ๆ ของโลก โดยพยายามกระจาย
ให้เห็นปัญหาประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นปัญหาทางการเมือง การทหาร
ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนปัญหาทางจิตใจ
๒. ศึกษาภูมิหลังทางประวัติศาสตร์และลักษณะของปัญหาดังกล่าว
๓. พิจารณาการวิเคราะห์ลักษณะและแนวโน้มของปัญหาดังกล่าว พร้อมทั้งสรุป
ความสำคัญของปัญหาเหล่านั้นที่มีต่อภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง หรือที่มีต่อโลก
โดยส่วนรวม

๘ ๐๓๑ การปกครองของไทย

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจประวัติการปกครองของไทย อันเป็นรากฐาน
ของการปกครองปัจจุบัน
๒. เพื่อให้เห็นคุณค่าวัฒนธรรมการปกครองของไทย
๓. เพื่อให้รู้และใช้สิทธิหน้าที่ของตนในทางการเมืองการปกครอง ให้สมกับความเป็น
พลเมืองดี
๔. เพื่อให้สามารถให้ความร่วมมือแก่ฝ่ายปกครองได้อย่างเหมาะสม

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาประวัติการปกครองของไทย เน้นกระบวนการปกครอง นโยบาย
การปกครอง วิธีดำเนินการปกครอง และผลของการปกครองของไทย
ในอดีต

๒. ศึกษาวิวัฒนาการรัฐธรรมนูญไทย อันเป็นแม่บทของการปกครองสมัยปัจจุบันโดยสังเขป
๓. ศึกษาวิธสภาของไทย ในแง่ของโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และปัญหา
๔. ศึกษาลักษณะของรัฐบาลไทย ในแง่ของการก่อตั้งรัฐบาล องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่และความมั่นคงของรัฐบาล
๕. ศึกษาลักษณะการจัดตั้งและการดำเนินงานของศาลโดยสังเขป อำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษา
๖. ศึกษาความมั่นคงทางการเมืองการปกครองของไทยสมัยปัจจุบัน อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคม และเศรษฐกิจที่มีผลต่อการปกครอง

๓ ๐๓๒ การปกครองท้องถิ่นของไทย ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสำคัญของการปกครองท้องถิ่น
๒. เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น อันเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
๓. เพื่อให้มีความสนใจ ติดตามความเคลื่อนไหวของหน่วยการปกครองท้องถิ่น
๔. เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนเกี่ยวข้องกับหน่วยปกครองท้องถิ่นในฐานะพลเมืองดีของชุมชนอย่างถูกต้องเหมาะสม

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาหลักสำคัญและวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นโดยทั่วไป
๒. ศึกษาประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของไทย
๓. ศึกษานโยบายของรัฐบาลที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นของไทย ข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
๔. ศึกษาโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ ตลอดจนปัญหาที่เกี่ยวข้องของสภาของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ได้แก่ สภาจังหวัด สภาเทศบาล คณะกรรมการสุขาภิบาลสภากรุงเทพมหานคร และสภาเมืองพัทยา
๕. ศึกษาโครงสร้างของฝ่ายบริหารท้องถิ่นแต่ละประเภท ตลอดจนอำนาจหน้าที่และปัญหาที่เกี่ยวข้อง
๖. ศึกษาแนวโน้มการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นของไทย

๘ ๐๔๑ พุทธศาสนาในประเทศไทย ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาของพุทธศาสนาในประเทศไทย
๒. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการปกครอง และการศึกษาของสงฆ์
๓. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของพระมหากษัตริย์ต่อพุทธศาสนา
๔. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและความเคลื่อนไหวขององค์การทางพุทธศาสนา ตลอดจนความสัมพันธ์กับศาสนาอื่น ๆ

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาการเข้ามาของพุทธศาสนาสู่ดินแดนสุวรรณภูมิ และวิวัฒนาการของพระพุทธรูปในประเทศไทยทั้งสมัยลพบุรี สุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรีและรัตนโกสินทร์
๒. ศึกษาระเบียบปกครองสงฆ์ของไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นต้นมาโดยสังเขป
๓. ศึกษาระบบการศึกษาของสงฆ์ในประเทศไทย ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นต้นมา
๔. ศึกษาบทบาทของพระมหากษัตริย์ต่อพุทธศาสนา
๕. ศึกษาบทบาทและความเคลื่อนไหวขององค์การทางพุทธศาสนาในประเทศไทยตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างพุทธศาสนากับศาสนาอื่น ๆ

๘ ๐๔๒ พระพุทธรูปและพุทธศิลป์ในประเทศไทย

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในประวัติ ที่มาและแนวความคิดของการสร้างพระพุทธรูป และพุทธศิลป์ของแต่ละสมัย
๒. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องโบราณคดีขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับพุทธรูปและพุทธศิลป์
๓. เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับประวัติและความสำคัญของพระพุทธรูปสำคัญของไทย

๔. เพื่อให้นักเรียนสามารถจำแนกความแตกต่างของพระพุทธรูปแต่ละปาง
ในสมัยต่าง ๆ ได้

๕. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของการอนุรักษ์พุทธศิลป์

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาสัญลักษณ์แทนพระพุทธรูปเจ้าก่อนสมัยมีพระพุทธรูป และประวัติ
การสร้างพระพุทธรูป
๒. ศึกษาพุทธลักษณะและแนวความคิดในการสร้างพระพุทธรูปตามพุทธ-
ลักษณะสมัยต่าง ๆ
๓. ศึกษาพุทธศิลป์ สมัยต่าง ๆ และสกุลช่างต่าง ๆ
๔. ศึกษาพุทธประวัติอันเป็นที่มาของพุทธรูปปางต่าง ๆ
๕. ศึกษาประวัติพระพุทธรูปที่สำคัญของไทย เช่น พระพุทธมหามณีรัตน-
ปฏิมากร พระพุทธสิหิงค์ พระพุทธชินราช ฯลฯ
๖. ศึกษาปัญหาการอนุรักษ์พุทธศิลป์ ในประเทศไทย

๘ ๐๕๑ มนุษย์กับสังคม

๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระดับพื้นฐานระหว่างมนุษย์
กับสังคม
๒. เพื่อให้สามารถคิดพิจารณาพฤติกรรมของคนในสังคมอย่างมีหลักเกณฑ์
และมีเหตุผล ซึ่งจะมีผลให้มีทัศนะกว้างขวางในการดำรงชีวิต
๓. เพื่อลดความรู้สึกเกรงเกรียงในปัญหาสังคมอันซับซ้อนและรอบด้านใน
ปัจจุบัน เกิดความสำรวมยังคิดเมื่อได้รับการชักจูงยุยง หรือมีการโฆษณา
ชวนเชื่อ หรือการดำเนินการแพร่ระบาดทางอารมณ์ในรูปต่าง ๆ
๔. เพื่อส่งเสริมบุคลิกภาพที่ดี เป็นสมาชิกที่ดีในกลุ่ม มีความสมบูรณ์ทั้งแนวคิด
และการปฏิบัติ
๕. เพื่อให้เกิดความสามารถเผชิญปัญหาในกลุ่มหรือหน่วยงานที่ตนเป็นสมาชิก
สามารถป้องกันหรือจัดการความขัดแย้ง และสามารถร่วมมือกับบุคคลอื่นได้ดี

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม
๒. ศึกษาอิทธิพลของธรรมชาติที่มีต่อชีวิตมนุษย์

๓. ศึกษาบทบาทของมนุษย์กับการสร้างสรรค์วัฒนธรรม
๔. ศึกษาความแตกต่างของมนุษย์ในด้านเพศ ในด้านการรวมอยู่กันเป็นครอบครัว เป็นชุมชน เป็นเมือง และในด้านการแบ่งชั้นวรรณะ
๕. ศึกษาการเรียนรู้หรือการถ่ายทอดแบบแผนการดำเนินชีวิต บุคลิกภาพของบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในด้านความร่วมมือ การแข่งขัน การขัดแย้ง
๖. ศึกษาพฤติกรรมร่วม การชักจูง ขว้างล้อ การคั่นภัย ความคลั่งไคล้หลงใหลในสิ่งแปลกใหม่ การโฆษณาชวนเชื่อและประชานิยม
๗. ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสังคม ภาวะสังคมพิการและปัญหาสังคม

ส ๐๖๑ รายได้ประชาชาติ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจหลักรายได้ประชาชาติเบื้องต้น
๒. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจวิธีการจัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
๓. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจวิธีคำนวณรายได้ประชาชาติด้านผลผลิตหรือมูลค่าเพิ่ม
๔. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจวิธีคำนวณรายได้ประชาชาติด้านรายได้
๕. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจวิธีการคำนวณรายได้ประชาชาติด้านรายจ่าย
๖. เพื่อให้สามารถนำความรู้ในวิชานี้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีพได้

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาความหมายและความสำคัญของรายได้ประชาชาติ
๒. ศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
๓. ศึกษาวิธีคำนวณรายได้ประชาชาติด้านผลผลิตหรือมูลค่าเพิ่ม ด้านรายได้ และด้านรายจ่าย
๔. ศึกษาผลิตภัณฑ์ภาค (Gross Regional Product)
๕. ศึกษาผลิตภัณฑ์จังหวัด (Gross Provincial Product)
๖. ศึกษาความสัมพันธ์ของผลิตภัณฑ์จังหวัด ผลิตภัณฑ์ภาค และผลิตภัณฑ์ประชาชาติ
๗. ศึกษาความสัมพันธ์ของรายได้ประชาชาติกับรายได้-รายจ่าย ของครัวเรือน รวมทั้งการประยุกต์ใช้ในการดำรงชีพ

**ส ๐๖๒ การเงิน การคลัง และการธนาคาร ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์**

๑. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเงิน และสถาบันการเงิน
 ๒. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธนาคารกลาง
 ๓. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์
 ๔. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคลังด้านรายรับ
 ๕. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคลังด้านรายจ่าย
 ๖. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประสานงานด้านการเงิน และการคลังของประเทศไทย
 ๗. เพื่อให้สามารถนำความรู้ในวิชาไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีพได้
- คำอธิบายรายวิชา**

๑. ศึกษาความหมาย และความสำคัญของการเงิน หน้าที่ของเงิน และสถาบันการเงิน
๒. ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของธนาคารกลาง
๓. ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์
๔. ศึกษาความหมายและความสำคัญของการคลังของรัฐบาล โดยเน้นด้านรายรับ
๕. ศึกษาความหมายและความสำคัญของการคลังของรัฐบาล โดยเน้นด้านรายจ่าย
๖. ศึกษาการประสานงานด้านการเงินและการคลังของประเทศไทย
๗. ศึกษาปัญหาสำคัญทางด้านการเงิน และการคลังของไทยในปัจจุบัน

**ส ๐๗๑ กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์**

๑. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของกฎหมายว่ามีประโยชน์และเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงอยู่ของสังคม
๒. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์เบื้องต้นของกฎหมาย
๓. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของการร่างและประกาศใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษร ตลอดจนการบังคับใช้และการตีความบังคับใช้ของกฎหมาย

๔. เพื่อให้ตระหนักถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในสังคมไทย และให้รู้จักแนวทางป้องกันแก้ไข
๕. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายหลักที่รัฐตราออกมาใช้ปกครองประเทศไทย
๖. เพื่อให้สามารถนำความรู้ในวิชานี้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันสำหรับตนเอง ครอบครัว และชุมชน

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาความสำคัญและคุณค่าประโยชน์ของกฎหมายที่มีต่อสังคม ความหมาย และลักษณะทั่วไปของกฎหมาย ที่มาและการจำแนกประเภทของกฎหมาย
๒. ศึกษาวิธีการจัดทำกฎหมายลายลักษณ์อักษรประเภทต่าง ๆ ตั้งแต่ที่มาของร่างกฎหมาย การยกร่างกฎหมาย และกระบวนการเกี่ยวกับการพิจารณาร่างกฎหมายทุกขั้นตอนจนกระทั่งผู้มีอำนาจตรากฎหมายได้ลงพระปรมาภิไธย หรือลงนามประกาศใช้เป็นกฎหมาย
๓. ศึกษาการบังคับใช้กฎหมาย โดยให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการประกาศใช้ วันเริ่มบังคับใช้กฎหมาย และสถานที่หรืออาณาเขตที่กฎหมายจะมีผลบังคับใช้ ตลอดจนบุคคลและสถาบัน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ ราษฎร เจ้าพนักงานฝ่ายต่าง ๆ เช่น ตำรวจ อัยการ และศาล รวมทั้งศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีการตีความ และอุดช่องว่างของ
๔. ศึกษาวิธีการยกเลิกกฎหมายรวมทั้งพฤติการณ์อื่น ๆ อันเป็นเหตุให้กฎหมายสิ้นผลบังคับใช้
๕. ศึกษาหลักเกณฑ์พื้นฐานของกฎหมายหลักที่ใช้ในการปกครองประเทศ อันได้แก่ กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครอง และพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
๖. ศึกษาหลักกฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น พระราชบัญญัติเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร การรับราชการทหาร ยาเสพติด การจราจร ฯลฯ เป็นต้น
๗. ศึกษาถึงปัญหาการใช้กฎหมายในสังคมไทย การป้องกันและแนวทางแก้ไข ตลอดจนการส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน

๕ ๐๘๑ พลังงานกับสิ่งแวดล้อม ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้เข้าใจในความสำคัญของพลังงานที่มีต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์
๒. เพื่อให้ตระหนักในปัญหาที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมจากการใช้พลังงาน
๓. เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพลังงานในรูปต่าง ๆ
๔. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์พลังงานเพื่อเพิ่มพูนคุณภาพสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของตนเอง
๕. เพื่อให้สามารถตัดสินใจในการใช้พลังงานด้วยความรับผิดชอบ

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาความหมายของพลังงาน รูปต่าง ๆ ของพลังงาน วงจรของพลังงาน และแหล่งพลังงานทั้งที่เกิดขึ้นเองในธรรมชาติ และที่เกิดจากการประดิษฐ์ขึ้น
๒. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาหารกับพลังงาน
๓. ศึกษาความต้องการและการใช้พลังงานในการพัฒนาการต่าง ๆ
๔. ศึกษาปัญหาที่เป็นผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการใช้พลังงาน ตลอดจนวิกฤตการณ์ทางพลังงานที่เกิดขึ้นในโลก
๕. ศึกษานโยบายการใช้พลังงานของประเทศไทย ตลอดจนการอนุรักษ์พลังงาน
๖. ศึกษาแหล่งพลังงานและการใช้พลังงานในอนาคต

๕ ๐๘๒ ประชากรกับคุณภาพชีวิต ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้ทราบและตระหนักในความไม่สมดุลระหว่างจำนวนประชากร ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมอันเป็นมูลเหตุสำคัญของปัญหาสังคมต่าง ๆ
๒. เพื่อให้ทราบและตระหนักในปัญหาสำคัญ ๆ ของสังคมที่เกิดขึ้นในบรรดาประชากรของประเทศไทยอันมีผลต่อคุณภาพชีวิต
๓. เพื่อให้ทราบสาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

๔. เพื่อให้มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาชีวิต และสังคมโดยอาศัยวิธีการที่เหมาะสม

คำอธิบายรายวิชา

๑. ศึกษาสภาพไม่สมดุลระหว่างจำนวนประชากร ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม
๒. ศึกษาปัญหาสังคมที่สำคัญ ๆ ประเภทต่าง ๆ วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และค้นหาแนวทางแก้ปัญหาที่เหมาะสม ทั้งนี้โดยเน้นปัญหาต่อไปนี้คือ ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาการทำมาหากิน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติดให้โทษ ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากร และปัญหาความไม่สมดุลระหว่างจำนวนประชากรและทรัพยากร
๓. ฝึกหัดการแก้ปัญหาโดยวิธีทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อเพิ่มพูนทักษะในการแก้ปัญหาเป็นขั้นตอนเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาระบบชีวิตและสังคมอีกโสดหนึ่งด้วย
๔. ศึกษาความหมายของคุณภาพชีวิต ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างการแก้ไขปัญหาร้างต้นกับการยกระดับคุณภาพชีวิต

สุขศึกษา

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้เห็นคุณค่า และความสำคัญของสวัสดิภาพ สุขภาพของตนเองและส่วนรวม
๒. เพื่อให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จนเกิดเป็นสุขนิสัยได้โดยยึดถือเหตุผลทางวิทยาศาสตร์เป็นหลัก
๓. เพื่อให้สามารถปรับปรุง สร้างเสริมและระวังรักษาสวัสดิภาพและสุขภาพของตนเอง และของครอบครัวได้
๔. เพื่อให้ตระหนักถึงปัญหา สำคัญในความรับผิดชอบที่ตนเองมีต่อสวัสดิภาพและสุขภาพ ของส่วนรวมตลอดจนสามารถช่วยส่งเสริมการสาธารณสุขได้

โครงสร้าง

มัธยมศึกษาปีที่ ๔

พ ๔๐๑	สุขศึกษา	๑ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๐.๕ หน่วยการเรียนรู้
พ ๔๐๒	สุขศึกษา	๑ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ ๕

พ ๕๐๓	สุขศึกษา	๑ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๐.๕ หน่วยการเรียนรู้
พ ๕๐๔	สุขศึกษา	๑ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ ๖

พ ๖๐๕	สุขศึกษา	๑ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๐.๕ หน่วยการเรียนรู้
พ ๖๐๖	สุขศึกษา	๑ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ท ๔๐๑ สุขศึกษา ๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. สามารถปฐมพยาบาลผู้ถูกสารเคมี ก๊าซพิษ ผู้กินยาพิษ ตลอดจนการห้ามเลือด และการใช้ผ้าพันแผลได้
๒. สามารถป้องกันตนเองและผู้อื่นมิให้เป็นโรคติดต่อได้
๓. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ กับพฤติกรรมทางด้านสังคม เข้าใจวิธีการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำความรู้ทางจิตวิทยามาช่วยสร้างเสริมสัมพันธภาพอันดีกับเพื่อน ๆ ของตนเองได้
๔. สามารถปฏิบัติตนในการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้ถูกสุขลักษณะ การสุขาภิบาลอาหาร รู้เข้าใจและปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คำอธิบายรายวิชา

การปฐมพยาบาลผู้ถูกสารเคมี ก๊าซพิษ ผู้กินยาพิษ วิธีห้ามเลือด โดยวิธีกดตามจุดต่าง ๆ การใช้ผ้าพันแผลที่ข้อมือ ข้อเท้า และศีรษะ

ปัญหา สาเหตุ อาการ การแพร่ ผลที่มีต่อสุขภาพ และการป้องกัน โรคเรื้อรัง โรคปอดอักเสบ โรคพยาธิใบไม้ในตับและในปอด โรคปอดอักเสบ

การรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้ถูกสุขลักษณะ ความสำคัญและวิธีจัดการสุขาภิบาลอาหาร กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ กับพฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัยรุ่น การแก้ปัญหาข้อขัดแย้งทางอารมณ์ โดยใช้กลไกป้องกันตนเองบางอย่าง การใช้จิตวิทยาในชีวิตประจำวันเพื่อสร้างเสริมสัมพันธภาพอันดีในหมู่เพื่อนฝูง

ท ๔๐๒ สุขศึกษา ๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. สามารถป้องกันตนเองให้พ้นจากการเป็นโรคไม่ติดต่อได้
๒. เข้าใจเรื่องความเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศ ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เข้าใจปัญหาทางเพศบางอย่างที่เกิดขึ้นกับเด็กวัยรุ่น และสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้

๓. รู้จักโทษของสิ่งเสพติดบางอย่างและสามารถใช้วิจารณญาณเลือกตัดสินใจด้วยตนเองได้ถูกต้องในการหลีกเลี่ยงการเสพยาเสพติดเหล่านั้น
๔. รู้จักแหล่งบริการสาธารณสุขต่าง ๆ และสามารถเลือกใช้แหล่งบริการเหล่านั้น ตลอดจนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขได้อย่างเหมาะสม

คำอธิบายรายวิชา

ปัญหา สาเหตุ อาการ ผลที่มีต่อสุขภาพ การป้องกันและรักษาโรคภูมิแพ้ชนิดต่าง ๆ และโรคอื่น

ความเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศในด้านร่างกายและจิตใจ
 ตอนที่มียุทธพลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศ สุขปฏิบัติเกี่ยวกับ
 อวัยวะสืบพันธุ์ การควบคุมอารมณ์ทางเพศ ปัญหาและวิธีแก้ปัญหาดังกล่าว
 บางอย่างที่จะเกิดขึ้นกับเด็กวัยรุ่น การปฏิสนธิและความเจริญเติบโตของ
 ทารกในครรภ์

โทษของการสูบบุหรี่ การดื่มสุรา การใช้ยาบ้า/กัญชาที่มีต่อสุขภาพ
 สาเหตุที่เสพติดและวิธีหลีกเลี่ยงการเสพยาเหล่านั้นอย่างมีเหตุผล

แหล่งบริการสาธารณสุขต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การ
 เลือกใช้แหล่งบริการ ตลอดจนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขได้อย่าง
 เหมาะสม

พ ๕๐๓ สุขศึกษา ๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้
 จุดประสงค์

๑. สามารถสร้างเสริมสมรรถภาพทางกาย และเลือกกิจกรรมนันทนาการได้อย่างเหมาะสม
๒. สามารถป้องกันตนเองให้พ้นจากการเป็นโรคไม่ติดต่อที่สำคัญได้
๓. สามารถสังเกตอาการผิดปกติของร่างกาย ปรุณพยานาผู้ที่กระตูกเคลื่อนไหว
 ใช้ผ้าสามเหลี่ยมและเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างปลอดภัย
๔. สามารถป้องกันอัคคีภัยและอันตรายจากการใช้รถจักรยานยนต์ ตลอดจนทั้ง
 เข้าใจหลักและข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพและสวัสดิภาพในการประกอบ
 อาชีพ
๕. สามารถเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพได้ถูกต้อง ตลอดจนสามารถ

ใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์วิเคราะห์ความเชื่อผิด ๆ ทางด้านสุขภาพและ
สวัสดิภาพได้

คำอธิบายรายวิชา

ประโยชน์และหลักการสร้างเสริมสมรรถภาพทางกาย ลักษณะและ
ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ การเลือกกิจกรรมนันทนาการ

ปัญหา สาเหตุ อาการ ผลที่มีต่อสุขภาพ การป้องกันและรักษาโรค
ความดันโลหิตสูงและความดันโลหิตต่ำ โรคหัวใจ โรคมะเร็ง

การสังเกตอาการผิดปกติของร่างกาย การปฐมพยาบาลผู้ที่กระตุก
เคลื่อนที่ข้อศอก ไหล่ และเข่า รวมทั้งการใช้ผ้าสามเหลี่ยมให้ชำนาญ การ
เคลื่อนย้ายคนไข้โดยวิธีใช้สามคนหาม และวิธีใช้เปลที่ทำด้วยผ้าห่ม

สาเหตุและการป้องกันโรคภัย ความปลอดภัยในการใช้จักรยานยนต์
และการปฏิบัติตามกฎจราจรที่เกี่ยวข้อง หลักและข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับ
สุขภาพและสวัสดิภาพในการประกอบอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน
ในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองความปลอดภัยของแรงงาน

ความสำคัญของการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ และบริการสุขภาพ อาหาร
ปนปลอมและแปลง การใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์วิเคราะห์ความเชื่อที่ผิด
ทางด้านสุขภาพและสวัสดิภาพ

พ ๕๐๔ สุขศึกษา

๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. สามารถป้องกันตนเองและผู้อื่นให้พ้นจากการเป็นโรคติดต่อได้
๒. รู้และเข้าใจสภาพผิดปกติบางอย่างทางด้านจิตใจและอารมณ์ ตลอดจน
สามารถป้องกันแก้ไขสภาพผิดปกติเหล่านี้ และสามารถนำหลักธรรม
ของศาสนามาใช้ส่งเสริมสุขภาพจิตได้
๓. รู้ลักษณะและโทษของสิ่งเสพติดให้โทษที่ร้ายแรงบางชนิด รู้สาเหตุของการ
ติดสิ่งเสพติดให้โทษ และเข้าใจปัญหาในการปราบปรามและรักษา
๔. ตระหนักและเข้าใจปัญหาและความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสุขภาพกับสิ่งแวดล้อม
กับสุขภาพของส่วนรวม ตลอดจนให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหา
เหล่านี้

คำอธิบายรายวิชา

ปัญหา สาเหตุ อาการ การแพร่ ผลที่มีต่อสุขภาพ และการป้องกันการติดต่อของโรคพยาธิตัวจิ๋ว โรคเท้าช้าง กามโรค ปัญหาและวิธีป้องกันโรคติดต่อในชุมชน

สภาพผิดปกติทางด้านจิตใจและอารมณ์ การป้องกันแก้ไขสภาพผิดปกติเหล่านั้น การรับบริการรักษาโรคทางด้านจิตใจและอารมณ์ บทบาทของศาสนาที่มีต่อสุขภาพจิต

ลักษณะและโทษของสิ่งเสพติดให้โทษร้ายแรง ได้แก่ มึน มอร์ฟิน เฮโรอีน กัญชา และอื่น ๆ สาเหตุของการติดสิ่งเสพติดเหล่านี้ ปัญหาในการปราบปรามและรักษาผู้เสพติดให้โทษ

ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสุขภาพของส่วนรวม อากาศ น้ำ ดิน ที่สกปรก ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล เสี่ยงว่าคาญ การจัดชุมชนให้ถูกสุขลักษณะ

ท ๖๐๕ สุขศึกษา ๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

๑. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักของร่างกายกับสุขภาพ สามารถควบคุม น้ำหนักของร่างกายให้อยู่ในสภาพปกติ
๒. รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรม กับสุขภาพ
๓. เข้าใจสาเหตุ ปัญหาและสามารถป้องกันอุบัติเหตุในการจราจรทั้งทางบก และทางน้ำได้ ตลอดจนสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องเมื่อประสบอุบัติเหตุ ในการจราจร
๔. รู้จักอันตรายในการใช้ยาทั่วไปและสามารถใช้ยาได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย
๕. สามารถปฐมพยาบาลในเรื่องการเข้าเมือก การช่วยเหลือคนเป็นลม หมดสติ การนวดหัวใจและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง
๖. สามารถช่วยเหลือและพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ป่วยภายในบ้านได้
๗. สามารถป้องกันตนเอง และผู้อื่นให้พ้นจากการเป็นโรคติดต่อและโรค ไม่ติดต่อที่สำคัญบางชนิดได้
๘. รู้จักอันตรายที่เกิดจากกัมมันตภาพรังสี และอาวุธนิวเคลียร์ ตลอดจน

สามารถป้องกันตนเองให้พ้นจากอันตรายเหล่านั้นได้

คำอธิบายรายวิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักของร่างกายกับสุขภาพ การควบคุม
น้ำหนักของร่างกายให้อยู่ในสภาพปกติ

ความสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสุขภาพ โครโมโซม ยีน และดีเอ็นเอ
โรคที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม

สาเหตุ ปัญหา และการป้องกันอุบัติเหตุในการจราจรทั้งทางบก ทางน้ำ
กฎจราจรที่ควรทราบ ข้อควรปฏิบัติตนเมื่อประสบอุบัติเหตุในการจราจร

ปัญหา สาเหตุ อาการ ผลที่มีต่อสุขภาพและการป้องกันโรคเบาหวาน
โรคที่เกิดจากความเสื่อมโทรมของอวัยวะต่าง ๆ ปัญหาการป้องกันและควบคุม
โรคติดต่อที่สำคัญ การสร้างภูมิคุ้มกันโรค อันตรายที่เกิดจากกัมมันตภาพรังสี
และอาวุธนิวเคลียร์ การป้องกันตนเองให้พ้นจากอันตรายเหล่านี้

หลักเบื้องต้นในการใช้ยาทั่วไป

หลักเบื้องต้นในการพยาบาลผู้ป่วยภายในบ้าน

การปฐมพยาบาลในเรื่องการเข้าเฝือก การช่วยเหลือคนเป็นลม อัมพาต
การนวดหัวใจ การเคลื่อนย้ายคนไข้ที่กระดูกหักบริเวณคอและหลัง การเคลื่อน
ย้ายคนไข้แบบดำรงระดับหลัง

ท ๖๐๖ สุขศึกษา

๑ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๐.๕ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. สามารถส่งเสริมสุขภาพจิตของตนเองโดยใช้หลักการปรับตัว การสร้าง
มนุษยสัมพันธ์และรู้จักใช้แหล่งบริการสุขภาพจิตในชุมชนได้อย่างถูกต้อง
๒. สามารถปรับตัวเข้ากับเพศตรงข้ามและวางตัวได้อย่างเหมาะสม เข้าใจ
การเลือกคู่ครอง การแต่งงาน ชีวิตสมรส และการวางแผนครอบครัวของ
ตนเองในอนาคต
๓. รู้ลักษณะและอันตรายของยาเสพติดประสาท และยากระตุ้นประสาท สามารถ
หลีกเลี่ยงการใช้ยาเหล่านี้ได้ด้วยตนเอง
๔. รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่และการดื่มสุรากับโรคภัย-
ไข้เจ็บ สามารถงดเว้นหรือหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ และการดื่มสุราได้
๕. รู้และเข้าใจปัญหาประชากรที่มีผลต่อสุขภาพทั้งของตนเองและส่วนรวม

ตลอดจนตระหนักในความรับผิดชอบที่แต่ละคนพึงมีต่อสังคมในเรื่องนี้

๖. รู้และเข้าใจวิวัฒนาการด้านสาธารณสุขของประเทศไทย ปัญหาและอุปสรรคทางด้านสาธารณสุขทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ บทบาทขององค์การและสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข

คำอธิบายรายวิชา

รู้หลักการปรับตัว การสร้างมนุษยสัมพันธ์ การปรับปรุงส่งเสริมสุขภาพจิต การใช้จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน แหล่งและการใช้บริการสุขภาพจิตในชุมชน

การปรับตัว การวางตัวต่อเพศตรงข้าม การเลือกคู่ครอง การแต่งงาน การปรับตัวในชีวิตสมรส และการวางแผนครอบครัว

ลักษณะและอันตรายของยาเสพติดประสาท ยากระตุ้นประสาท และวิธีการหลีกเลี่ยงการใช้อย่าเหล่านี้

ความสัมพันธ์ระหว่างการสูบบุหรี่และการดื่มสุรากับโรคภัยไข้เจ็บ

ปัญหาและภาวะทางประชากรและผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของประชากรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุข

วิวัฒนาการด้านสาธารณสุขของประเทศไทย ปัญหาและอุปสรรคทางด้านการสาธารณสุขทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ บทบาทขององค์การ และสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข

วิทยาศาสตร์

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ โดยอาศัยเหตุผลและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
๒. เพื่อฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และสามารถนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้
๓. เพื่อให้เกิดเจตคติที่ถูกต้องและค่านิยมทางวิทยาศาสตร์
๔. เพื่อให้เข้าใจปัญหาและมองเห็นประโยชน์ของวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อการดำรงชีวิต การพัฒนาสังคม และสิ่งแวดล้อม

วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ

ประกอบด้วยรายวิชาต่อไปนี้

ว ๐๑๑ วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ	๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
ว ๐๑๒ วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ	๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
ว ๐๑๓ วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ	๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
ว ๐๑๔ วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ	๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
ว ๐๑๕ วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ	๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
ว ๐๑๖ วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ	๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
ว ๐๑๗ วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ	๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

ฟิสิกส์

ประกอบด้วยรายวิชาต่อไปนี้

ว ๐๒๑ ฟิสิกส์	๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒ หน่วยการเรียนรู้
ว ๐๒๒ ฟิสิกส์	๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒ หน่วยการเรียนรู้
ว ๐๒๓ ฟิสิกส์	๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒ หน่วยการเรียนรู้
ว ๐๒๔ ฟิสิกส์	๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒ หน่วยการเรียนรู้

๑๔๔

ว ๐๒๕ ฟิสิกส์

๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้

ว ๐๒๖ ฟิสิกส์

๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้

เคมี

ประกอบด้วยรายวิชาต่อไปนี้

ว ๐๓๑ เคมี

๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

ว ๐๓๒ เคมี

๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

ว ๐๓๓ เคมี

๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

ว ๐๓๔ เคมี

๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

ว ๐๓๕ เคมี

๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

ว ๐๓๖ เคมี

๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

ชีววิทยา

ประกอบด้วยรายวิชาต่อไปนี้

ว ๐๔๑ ชีววิทยา

๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

ว ๐๔๒ ชีววิทยา

๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

ว ๐๔๓ ชีววิทยา

๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

ว ๐๔๔ ชีววิทยา

๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

ว ๐๔๕ ชีววิทยา

๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

ว ๐๔๖ ชีววิทยา

๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ โดยอาศัยเหตุผลและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
๒. เพื่อฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และสามารถนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้
๓. เพื่อให้เกิดเจตคติที่ถูกต้องและค่านิยมทางวิทยาศาสตร์
๔. เพื่อให้เข้าใจและมองเห็นประโยชน์ของวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อการดำรงชีวิต การพัฒนาสังคม และสิ่งแวดล้อม

คำอธิบายรายวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ

วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ วิชาหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยบทเรียน ๒ เรื่อง ซึ่งนักเรียนจะเลือกเรียนได้จากเรื่องที่กำหนดให้ สำหรับผู้ที่เรียนเป็นวิชาบังคับจะต้องเรียนอย่างน้อย ๔ รายวิชา รวมเป็นบทเรียน ๘ เรื่อง ซึ่งจะต้องเป็นวิทยาศาสตร์กายภาพ ๕ เรื่อง และวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ๓ เรื่อง

วิทยาศาสตร์กายภาพ มีบทเรียน ๔ เรื่อง ต่อไปนี้

๑. แสงอาทิตย์และพลังงาน
๒. แสงสี
๓. สีสเปกตรัม
๔. ไฟฟ้าและเครื่องอำนวยความสะดวก
๕. สารสังเคราะห์
๖. วัสดุที่เรามองไม่เห็น
๗. เสียงในชีวิตประจำวัน
๘. โลกและดวงดาว
๙. ทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรม

วิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีบทเรียน ๔ เรื่อง ต่อไปนี้

๑. กินที่อยู่ดี

๒. ร่างกายของเรา
๓. ยากับชีวิต
๔. มรดกทางกรรมพันธุ์
๕. ชีวิตและวิวัฒนาการ

บทเรียนวิทยาศาสตร์กายภาพ

เรื่องที่ ๑ แสงอาทิตย์และพลังงาน พลังงานจากแสงอาทิตย์ การใช้พลังงานจากแสงอาทิตย์ อิทธิพลของแสงอาทิตย์ต่อสิ่งแวดล้อม แสงอาทิตย์มีผลต่อปฏิกิริยาเคมีอย่างไร เชื้อเพลิง น้ำมันปิโตรเลียม ถ่านหินและหินน้ำมัน ฟืนและถ่านไม้ การใช้เชื้อเพลิง พลังงาน นิวเคลียร์ โครงสร้างของอะตอม เลขอะตอม เลขมวลและไอโซโทป สารกัมมันตรังสี ชนิดของรังสี การตรวจสอบรังสี ครึ่งชีวิต ปฏิกิริยานิวเคลียร์ฟิชชัน แหล่งของพลังงานบนดวงอาทิตย์ ดวงอาทิตย์มีพลัง ดวงอาทิตย์หมดพลัง แหล่งพลังงานธรรมชาติอื่น ๆ

เรื่องที่ ๒ แสงสี สีของแสงอาทิตย์ ทางเดินของแสงเมื่อผ่านวัตถุโปร่งใส รุ้งเกิดขึ้นได้อย่างไร การรวมแสงสีต่าง ๆ ทางเดินของแสงเมื่อผ่านเลนส์ ภาพที่เกิดจากเลนส์ทัศนอุปกรณ์ กล้องถ่ายรูป ถ้าไม่มีแสงเพียงพอเราจะถ่ายรูปได้อย่างไร แสงทำให้เกิดปฏิกิริยาเคมี ภาพถ่าย เครื่องฉายภาพ นัยน์ตาและการเห็นภาพ นัยน์ตามีลักษณะอย่างไร การเห็นภาพติดตา ความผิดปกติของสายตา การเห็นภาพลวงตา

เรื่องที่ ๓ สีสรรพ์ สีของวัตถุ สีของวัตถุที่แสง สีของวัตถุโปร่งใส และวัตถุโปร่งแสง แสงสีต่าง ๆ มีผลต่อการมองเห็นสีของวัตถุอย่างไร การดูดกลืนแสงของวัตถุสีต่าง ๆ การผสมสี การผสมแสงสี การผสมตัวสี นัยน์ตามองเห็นสีต่าง ๆ ได้อย่างไร การบดสีฟิล์มสี ฟิล์มสีชนิดเนกาตีฟ ฟิล์มสีชนิดโพสิตีฟ สีเคลือบผิว สีย้อม สีในชีวิตประจำวัน

เรื่องที่ ๔ ไฟฟ้าและเครื่องอำนวยความสะดวก แหล่งพลังงานไฟฟ้า เซลล์แห้งที่ประจุไฟใหม่ได้ ฟิวเอลเซลล์ เซลล์สุริยะ ไคโนโม การผลิตพลังงานไฟฟ้าสำหรับชุมชน การผลิตพลังงานไฟฟ้าระบบพลังน้ำ การผลิตพลังงานไฟฟ้าระบบพลังความร้อน โรงไฟฟ้าพลังไอน้ำ โรงไฟฟ้าพลังกังหันก๊าซ โรงไฟฟ้าพลังดีเซล โรงไฟฟ้าพลังนิวเคลียร์ การส่งพลังงานไฟฟ้า ระบบสายส่งไฟแรงสูง หม้อแปลงไฟฟ้า การใช้พลังงานไฟฟ้า วงจรไฟฟ้าในบ้าน อุปกรณ์ในวงจรไฟฟ้า สะพานไฟและคัทเอาท์ ฟิวส์ สวิตช์ ปลั๊กไฟฟ้า และเต้าเสียบ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ให้พลังงานแสงสว่าง เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ให้พลังงานความร้อน เครื่องใช้ไฟฟ้าให้พลังงานกล พลังงานไฟฟ้าที่สิ้นเปลืองในเครื่องใช้ ความปลอดภัยในการใช้ไฟฟ้า ผลของกระแสไฟฟ้าเมื่อผ่านร่างกายของเรา การปฐม-

พยาบาลผู้ที่ได้รับอันตรายจากกระแสไฟฟ้า

เรื่องที่ ๕ สารสังเคราะห์ มารู้จักสารสังเคราะห์กันเถิด สารสังเคราะห์ธรรมชาติ และสารสังเคราะห์วิทยาศาสตร์ โพลีเมอร์—สารโมเลกุลยักษ์ พลาสติก—สารสังเคราะห์ สารพีดประโยชน์ พลาสติกมาจากไหน พลาสติกมีกี่ประเภท ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้พลาสติก ผลิตภัณฑ์จากแม่แบบ พลาสติกแผ่นบาง—วัสดุเอนกประสงค์ พอร์ไมกันและไฟเบอร์กลาส—พลาสติกเสริมกำลัง โฟม—พลาสติกลอยน้ำ พลาสติกเหลว—การวิเคราะห์ ปัญหาการใช้พลาสติก เส้นใยสังเคราะห์ เส้นใยสังเคราะห์ได้มาอย่างไร สมบัติของเส้นใย เราใช้เส้นใยสังเคราะห์อย่างไร ผงซักฟอก—สารสังเคราะห์ผู้พิชิตความสกปรก ผงซักฟอกช่วยให้ผ้าสะอาดได้อย่างไร เราจะเลือกใช้ผงซักฟอกชนิดใดดี สารซักฟอกกับสิ่งแวดล้อม บทบาทของสารสังเคราะห์ในชีวิตประจำวัน

เรื่องที่ ๖ รั้วสี่ที่เรามองไม่เห็น ลักษณะและพลังงานของรั้วสี่ สเปกตรัมของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า รั้วสี่อุลตราไวโอเลต รั้วสี่เอกซ์ รั้วสีแกมมา รั้วสีอินฟราเรด คลื่นวิทยุ คลื่นวิทยุทำหน้าที่อย่างไรในการกระจายเสียง การส่งเสียงไปกับคลื่นวิทยุ บรรยากาศของโลกมีผลต่อคลื่นวิทยุอย่างไร เหตุใดสัญญาณคลื่นวิทยุจากสถานีต่าง ๆ จึงไม่ปะปนกัน เครื่องรับวิทยุอย่างง่าย การส่งภาพไปกับคลื่นวิทยุ วิทยุโทรภาพ วิทยุโทรทัศน์ ระบบเรดาร์ การสื่อสารโทรคมนาคมของไทย โทรคมนาคมระบบโทรพิมพ์ โทรคมนาคมระบบโทรศัพท์ทางไกล โทรคมนาคมระบบโทรภาพและโทรทัศน์

เรื่องที่ ๗ เสียงในชีวิตประจำวัน เสียงเกิดขึ้นได้อย่างไร เสียงเดินทางมาสู่หูได้อย่างไรธรรมชาติของเสียง เสียงสูงเสียงต่ำ เสียงดังเสียงค่อย สมบัติและปรากฏการณ์บางอย่างของเสียง การสะท้อนของเสียงและปรากฏการณ์เสียงก้อง การหักเหของเสียง การเลี้ยวเบนของเสียง การแทรกสอดของเสียง ปรากฏการณ์ดอปเปลอร์ เสียงก่าทอน เสียงดนตรี เครื่องดนตรีประเภทสาย เครื่องดนตรีประเภทตีหรือเคาะ เครื่องดนตรีประเภทเป่า การส่งเสียงระยะไกลและการบันทึกเสียง เสียงและการรับเสียง เสียงพูด การรับเสียง ระบบประสาทรับเสียงทำงานได้อย่างไร เพราะจะระวังรักษาหูได้อย่างไร มลพิษของเสียง

เรื่องที่ ๘ โลกและดวงดาว โลก—ดาวเคราะห์บ้านของเรา ลักษณะและการโคจรของโลกในระบบสุริยะ ทิศบนโลก ตำแหน่งบนโลก การบอกตำแหน่งของวัตถุท้องฟ้า เครื่องมือวัดมุมเงยและมุมอาซิมูท เวลาบนโลก ดวงจันทร์—บริวารของโลก การเคลื่อนที่ของดวงจันทร์ ติ๊กของดวงจันทร์ เวลาขึ้น—เวลาตกของดวงจันทร์ ดวงจันทร์หมุนรอบตัวเอง

อย่างไร การสำรวจดวงจันทร์ ดาวเคราะห์เพื่อนบ้านของเรา ดาวเคราะห์วงใน—ดาวเคราะห์วงนอก ชีวิตบนดาวเคราะห์ ดวงอาทิตย์—ผู้ให้กำเนิดพลังงานแก่ชีวิต การขึ้นและการตกของดวงอาทิตย์ อิทธิพลของดวงอาทิตย์ต่อโลก พลังงานและอนุภาคจากดวงอาทิตย์ที่โลกได้รับ อิทธิพลของพลังงานแสง อิทธิพลของพลังงานอื่นของดวงอาทิตย์ ดาวฤกษ์—ดวงดาวที่อยู่ไกลแสนไกล การเคลื่อนที่ของดาวฤกษ์ กลุ่มดาวฤกษ์ การอ่านแผนที่ดาว สีและอุณหภูมิของดาวฤกษ์ การจักรทางช้างเผือกและเอกภพ

เรื่องที่ ๕ ทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรม ทรัพยากร—สมบัติของชาติ ทรัพยากรธรรมชาติและอุตสาหกรรม ทรัพยากรจากดิน เครื่องปั้นดินเผาและเครื่องเคลือบดินเผา แก้ว องค์ประกอบและสมบัติของแก้ว เทคโนโลยีกับผลิตภัณฑ์แก้ว การอนุรักษ์ดิน สืบจากแร่ สินแร่—แร่โลหะ การถลุงแร่ โลหะและโลหะผสม แร่โลหะ แคลไซต์และยิปซัม แร่รัตนชาติ แร่เชื้อเพลิง การอนุรักษ์ทรัพยากรแร่ ป่า—ที่มาแห่งปัจจัยสี่และความร่มเย็น ป่าไม้และผลผลิตจากป่า การอนุรักษ์ป่า การปลูกสร้างสวนป่า ไม้อัดน้ำยา น้ำ ทะเลและผลผลิต ท้องทะเลไทยกับการอนุรักษ์

หมายเหตุ เรื่องที่ ๖-๙ จะเลือกใช้ได้ในเทอมที่ ๒

บทเรียนวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

เรื่องที่ ๑ กินคืออยู่ดี สารอาหารที่ร่างกายต้องการ คาร์โบไฮเดรต น้ำตาล แป้ง และเซลลูโลส บทบาทของคาร์โบไฮเดรตในร่างกาย ไขมัน กรดไขมัน บทบาทของไขมันในร่างกาย โปรตีน บทบาทของโปรตีนในร่างกาย วิตามิน เกลือแร่และน้ำ สัดส่วนของสารอาหารที่ร่างกายต้องการ การเปลี่ยนแปลงของอาหาร การถนอมอาหาร สารปรุงแต่งอาหาร สารพิษในอาหาร

เรื่องที่ ๒ ร่างกายของเรา การจัดระบบในร่างกาย ระบบอวัยวะในร่างกาย ระบบท่อในร่างกาย โครงสร้างของผิวหนัง หน้าที่ของผิวหนัง ผิวหนังกับการบำรุงรักษา ระบบโครงกระดูก กระดูก ข้อต่อและเอ็นเชื่อมกระดูก การบำรุงรักษากระดูกและการพัฒนาโครงร่างและท่าทางที่ดี ระบบกล้ามเนื้อ การทำงานของกล้ามเนื้อยึดกระดูก กำลังของกล้ามเนื้อ ความเมื่อยล้าของกล้ามเนื้อ ระบบประสาท สมอง ไขสันหลัง พลังงานในร่างกาย

เรื่องที่ ๓ ยากับชีวิต ความยืนยาวของชีวิต โรคและสาเหตุของการเป็นโรค โรคที่เกิดจากกระบวนการทำงานของเซลล์ปกติ โรคที่เกิดจากเชื้อโรค การป้องกันและกำจัดเชื้อโรคของร่างกายตามธรรมชาติ การสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้กับร่างกาย ยาช่วยชีวิต

เราควรใช้ยาอย่างไร สมุนไพร—ยาจากธรรมชาติ ปฏิชีวนะสาร—ยาจากจุลินทรีย์ ยาที่ได้จากการสังเคราะห์ ยาลดไข้ ยาลดกรด ยาฆ่าเชื้อโรคภายนอก ยาสามัญประจำบ้าน ยาที่เสพติด—อันตราย ยาระงับปวด ยาที่ใช้บำบัดอาการทางจิตหรืออารมณ์ การใช้วัตถุมีพิษในการปราบพาหะนำโรคและศัตรูพืช อันตรายของการใช้วัตถุมีพิษต่อสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ ความก้าวหน้าในการวินิจฉัยและรักษาโรค การวินิจฉัยและการรักษาโรคโดยใช้รังสี การผ่าตัดโดยใช้แสงเลเซอร์ การฟอกโลหิตด้วยเครื่องไตเทียม อะไหล่อัตโนมัติ

เรื่องที่ ๔ มรดกทางกรรมพันธุ์ อะไรทำให้สิ่งมีชีวิตคล้ายคลึงหรือแตกต่างกัน ลักษณะที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม ลักษณะทางพันธุกรรมถ่ายทอดได้อย่างไร ยีนและโครโมโซม เมนเดล—บิดาแห่งวิชาพันธุศาสตร์ ลักษณะเด่นและลักษณะด้อย การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมหนึ่งลักษณะ ทฤษฎีความน่าจะเป็น การถ่ายทอดลักษณะเด่นไม่สมบูรณ์ การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมในคน อะไรคือสิ่งที่กำหนดเพศในคน การถ่ายทอดลักษณะพันธุกรรมทางโครโมโซมเพศ หมู่เลือดของคน ความผิดปกติของโครโมโซม การเกิดพันธุ์ใหม่ อะไรทำให้เกิดมิวเตชัน พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเกี่ยวข้อง กับลักษณะของสิ่งมีชีวิตอย่างไร ประโยชน์ของความรู้ด้านพันธุศาสตร์

เรื่องที่ ๕ ชีวิตและวิวัฒนาการ กำเนิดของสิ่งมีชีวิต วิวัฒนาการคืออะไร หลักฐานจากซากดึกดำบรรพ์ หลักฐานทางกายวิภาคเปรียบเทียบ หลักฐานจากการเจริญของเอ็มบริโอ หลักฐานทางพันธุศาสตร์ แนวความคิดเกี่ยวกับวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต การปรับตัว การเกิดสปีชีส์ใหม่ วิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตชนิดต่าง ๆ วิวัฒนาการของพืช วิวัฒนาการของสัตว์ วิวัฒนาการของมนุษย์ การจัดจำพวกสิ่งมีชีวิต มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีขั้นพื้นฐานของวิชาวิทยาศาสตร์
๒. เพื่อให้เกิดความเข้าใจในลักษณะ ขอบเขต และวงจำกัดของวิชาวิทยาศาสตร์
๓. เพื่อให้เกิดเจตคติที่ถูกต้องทางวิทยาศาสตร์
๔. เพื่อให้เกิดทักษะที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์
๕. เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงอิทธิพลของวิทยาศาสตร์ที่มีต่อมวลมนุษย์และสภาพแวดล้อม

คำอธิบายรายวิชาฟิสิกส์

ว ๐๒๑ ฟิสิกส์ ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

การวัดปริมาณทางฟิสิกส์และหน่วยการวัด ความไม่แน่นอนของการวัด และการบันทึกผลการวัด การเคลื่อนที่ในแนวเส้นตรง การขจัดปริมาณเวกเตอร์ และปริมาณสเกลาร์ การบวกและลบเวกเตอร์ อัตราเร็วและความเร็ว การวัดอัตราเร็วของการเคลื่อนที่ในแนวเส้นตรง ความเร่ง การคำนวณหาปริมาณต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ในแนวเส้นตรงด้วยความเร่งคงที่ มวล แรง กฎการเคลื่อนที่ของนิวตัน การหาขนาดและทิศของแรงลัพธ์ น้ำหนัก การใช้กฎของนิวตัน สภาพสมดุลและเงื่อนไขของสภาพสมดุล โมเมนต์ แรงเสียดทาน การหาสัมประสิทธิ์ของความเสียดทาน การใช้หลักของสภาพสมดุล

ว ๐๒๒ ฟิสิกส์ ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ว ๐๒๑
คำอธิบายรายวิชา

การเคลื่อนที่แบบโปรเจกไทล์ การเคลื่อนที่ในแนววงกลม แรงสู่ศูนย์กลาง ความเร่งสู่ศูนย์กลาง การเคลื่อนที่บนทางโค้ง อัตราเร็วเชิงมุม กฎแรงดึงดูดระหว่างมวลของนิวตัน งาน พลังงานจลน์ พลังงานศักย์โน้มถ่วงและพลังงานศักย์

ยัตหยุ่น กฎทรงพลังงาน กำลัง โมเมนตัม การคดและแรงคด การชน กฎทรง-
โมเมนตัม

ว ๐๒๓ **ฟิสิกส์** ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ว ๐๒๒
คำอธิบายรายวิชา

พลังงานความร้อนกับสถานะของสาร สมบัติของก๊าซ แบบจำลองและ
ทฤษฎีจลน์ของก๊าซ ความดันตามทฤษฎีจลน์ของก๊าซ อุณหภูมิกับพลังงานจลน์
เฉลี่ยของโมเลกุลของก๊าซ อัตราเร็วของโมเลกุลของก๊าซ พลังงานภายในของ
ก๊าซ ความจุความร้อนจำเพาะของก๊าซ การใช้ทฤษฎีจลน์อธิบายปรากฏการณ์
ต่าง ๆ แรงดันและความดันของของเหลว เครื่องมือวัดความดันของของไหล
แรงดันของของเหลวที่กระทำต่อผนังด้านข้างของภาชนะ กฎของปาสคาล
ความตึงผิวของของเหลว คะปิลาริตี แรงหนืดและความหนืด ความดันและ
ความเครียดของวัตถุที่มีความยืดหยุ่น โมดูลัสของความยืดหยุ่น การเคลื่อนที่
แบบซิมเปิลฮาร์โมนิก การเคลื่อนที่แบบคลื่น คลื่นน้ำ ลักษณะของคลื่น หลักการ
รวมกันได้ของคลื่น สมบัติของคลื่น

ว ๐๒๔ **ฟิสิกส์** ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ว ๐๒๓
คำอธิบายรายวิชา

เสียงเป็นคลื่นหรือไม่ ลักษณะของคลื่นเสียง การเกิดคลื่นเสียง อัตราเร็ว
คลื่นเสียง การได้ยิน ความเข้มเสียง ระดับความเข้มเสียง ระดับเสียง คุณภาพ-
เสียง กำพอน บีตส์ ปรากฏการณ์ดอปเพลอร์ คลื่นกระแทก ประโยชน์ของเสียง
การเคลื่อนที่ไปของแสง การสะท้อนของแสง การหักเหของแสง การหักเห
ที่ผิวราบ การสะท้อนกลับหมด การกระจายของแสง การหักเหที่ผิวโค้งทรงกลม
เลนส์ ทัศนอุปกรณ์ การเลี้ยวเบนของแสง การแทรกสอดของแสง แสงเป็นคลื่น
โพลาไรเซชันของแสง แสงเป็นอนุภาค สี การกระเจิงของแสง ประจุไฟฟ้า
อุปกรณ์ตรวจประจุไฟฟ้า การเหนี่ยวนำ แรงระหว่างประจุและกฎของคูลอมบ์
สนามไฟฟ้า แรงบนอนุภาคที่มีประจุในสนามไฟฟ้า เส้นแรงไฟฟ้า สนามไฟฟ้า

เนื่องจากประจุบนตัวนำ พลังงานศักย์และความต่างศักย์ไฟฟ้า ศักย์ไฟฟ้า การเก็บประจุและความจุ

- ว ๐๒๕ **ฟิสิกส์** ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
 รายวิชาพื้นฐาน ว ๐๒๕
 คำอธิบายรายวิชา

ประจุไฟฟ้า อุปกรณ์ตรวจประจุไฟฟ้า กฎของคูลอมบ์ สนามไฟฟ้า ความต่างศักย์ไฟฟ้า การเก็บประจุไฟฟ้า กระแสไฟฟ้า แหล่งกำเนิดไฟฟ้า การนำไฟฟ้า กฎของโอห์ม ความต้านทานไฟฟ้า การต่อความต้านทาน แรงเคลื่อนไฟฟ้า การต่อเซลล์ไฟฟ้า พลังงานและกำลังไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน สนามแม่เหล็กที่เกิดจากกระแสไฟฟ้า แรงที่กระทำต่ออนุภาคไฟฟ้า ซึ่งเคลื่อนที่ในสนามแม่เหล็ก แรงระหว่างสนามแม่เหล็กและกระแสไฟฟ้า มอเตอร์ไฟฟ้ากระแสตรง มาตรฐานไฟฟ้า กระแสเหนี่ยวนำ หม้อแปลงไฟฟ้า คลื่นแม่เหล็ก-ทฤษฎีของแมกซ์เวลล์ การทดลองของเฮิร์ตซ์สเปกตรัม คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า รวมปฏิบัติการในหัวข้อต่าง ๆ

- ว ๐๒๖ **ฟิสิกส์** ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
 รายวิชาพื้นฐาน ว ๐๒๕
 คำอธิบายรายวิชา

โครงสร้างของสสาร อิเล็กตรอน ปฏิกิริยาเคมีโฟโตอิเล็กทริก ริงส์เบิร์ก สเปกตรัมของอะตอม แบบจำลองของอะตอม ทฤษฎีอะตอมของบอร์ การทดลองของฟรังค์และเฮิร์ตซ์ ความไม่สมบูรณ์ของทฤษฎีของบอร์ ทวิภาพของคลื่นและอนุภาค หลักความไม่แน่นอนและโอกาสที่จะเป็นไปได้ ภาพของอะตอมจากกลศาสตร์ควอนตัม กัมมันตภาพรังสี การเปลี่ยนสภาพของนิวเคลียสครึ่งชีวิต ประโยชน์และอันตรายของกัมมันตภาพรังสี โครงสร้างนิวเคลียส การค้นพบนิวตรอน ไอโซโทปเสถียรภาพของนิวเคลียส ปฏิกิริยานิวเคลียร์ แรงนิวเคลียร์ ประโยชน์จากวิชานิวเคลียร์ฟิสิกส์ ความก้าวหน้าของฟิสิกส์ในปัจจุบัน รวมปฏิบัติการในหัวข้อต่าง ๆ

คำอธิบายรายวิชาเคมี

ว ๐๓๑ เคมี

๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

เราเรียนเคมีกันอย่างไร การจัดสารออกเป็นหมวดหมู่ สารละลายกับสารบริสุทธิ์ การแยกสารด้วยวิธีต่าง ๆ การกลั่น การสกัดโดยใช้ตัวทำละลาย การสกัดโดยการกลั่นด้วยไอน้ำ ไครมาโครกราฟี

พลังงานกับการเปลี่ยนแปลงของสาร ระบบการเปลี่ยนแปลงพลังงานกับการเกิดสารละลาย พลังงานกับปฏิกิริยาเคมี พลังงานกับชีวิตประจำวัน

ระบบเปิด ระบบปิด กฎทรงมวล กฎสัดส่วนคงที่ ทฤษฎีอะตอมของดาลตัน มวลอะตอม ปฏิกิริยาเคมีของก๊าซ กฎการรวมตัวโดยปริมาตรของก๊าซ สมบัติฐานของฮาโลเจนไฮไดรด์ ขนาดของโมเลกุลและมวลโมเลกุล เลขฮาโลเจนไฮไดรด์ โมลปริมาตรต่อโมล

สูตรเคมี สูตรอย่างง่าย สูตรโมเลกุล สูตรโครงสร้าง การคำนวณหาสูตรอย่างง่ายและสูตรโมเลกุล การคำนวณหามวลเป็นร้อยละจากสูตร ความเข้มข้นของสารละลาย การเตรียมสารละลาย สมการเคมี ความหมายของสมการเคมี การหาความสัมพันธ์ของปริมาณของสารจากสมการเคมี

ว ๐๓๒ เคมี

๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

รายวิชาพื้นฐาน ว ๐๓๑

คำอธิบายรายวิชา

สมบัติของก๊าซ ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาตร ความดันและอุณหภูมิของก๊าซ การใช้ทฤษฎีจลน์อธิบายสมบัติของก๊าซ การแพร่ของก๊าซ การใช้ทฤษฎีจลน์อธิบายสมบัติของของเหลว การระเหย การเดือด ความดันไอ การระเหิด การใช้ทฤษฎีจลน์อธิบายสมบัติของของแข็ง

สารละลาย การหาจุดเดือดและจุดหลอมเหลวของสารละลายเปรียบเทียบกับตัวทำละลาย สมบัติบางประการของสารละลาย จุดเดือดที่เพิ่มขึ้นและจุดเยือกแข็งที่ลดลงของสารละลาย การคำนวณโดยใช้สมบัติบางประการของสารละลาย

คอลลอยด์ ธรรมชาติของคอลลอยด์ ขนาดอนุภาคคอลลอยด์ การแยกอนุภาคคอลลอยด์ ปฏิกิริยาการเกิดคอลลอยด์ คอลลอยด์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

การจำแนกธาตุเป็นโลหะและอโลหะ การใช้แบบจำลองอธิบายโครงสร้างของธาตุ สมบัติของสารประกอบ คลอไรด์ ออกไซด์ และซัลไฟด์ของ ๒๐ ธาตุแรก การจัดธาตุเป็นกลุ่มย่อยโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของธาตุ การจัดการตารางธาตุของเมนเดเลฟ ความสำคัญและประโยชน์ของตารางธาตุ

แบบจำลองคืออะไร แบบจำลองอะตอมของทอมสัน การนำไฟฟ้าของสาร หลอดรังสีคาโทด แบบจำลองอะตอมรัทเทอร์ฟอร์ด อนุภาคมูลฐานของอะตอม เลขมวล เลขอะตอมและไอโซโทป การหามวลอะตอมของธาตุจากปริมาณไอโซโทป การจัดอิเล็กตรอนในอะตอม สเปกตรัมกับการนำมาใช้ในวิชาเคมี เส้นสเปกตรัมของธาตุและการแปลความหมาย พลังงานไอออไนเซชัน ระดับพลังงานของอิเล็กตรอนในอะตอม แบบจำลองอะตอมแบบกลุ่มหมอก ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของอะตอมกับตารางธาตุ อิเล็กโตรเนกาติวิตี

ว ๐๓๓ เคมี ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
 รายวิชาพื้นฐาน ว ๐๓๒
 คำอธิบายรายวิชา

แรงยึดเหนี่ยวระหว่างโมเลกุล แรงยึดเหนี่ยวระหว่างอะตอมภายในโมเลกุล พันธะเคมี พลังงานพันธะ การสร้างและสลายพันธะ พันธะภายในโมเลกุลของไฮโดรเจน พันธะโคเวเลนต์ การเขียนสูตรแสดงพันธะโคเวเลนต์ กฏออกเตต พันธะเดี่ยว พันธะคู่ พันธะสาม ธาตุกับพันธะโคเวเลนต์ พันธะอิกอนิก ธาตุกับพันธะอิกอนิก อัตราส่วนของอิกอนในสารประกอบอิกอนิก โครงสร้างของสารประกอบอิกอนิก การละลายของสารประกอบอิกอนิก โครงสร้างอิกอนิกที่รวมกับน้ำ สารประกอบอิกอนิกที่ไม่ละลายน้ำ พันธะโลหะ

โมเลกุลโคเวเลนต์ การจัดอะตอมในโมเลกุลโคเวเลนต์ มุมระหว่างพันธะ อิเล็กตรอนคู่โดดเดี่ยว รูปร่างของโมเลกุลโคเวเลนต์ พันธะโคเวเลนต์กับคุณสมบัติทางกายภาพ ขั้วของพันธะ สภาพขั้วของโมเลกุลโคเวเลนต์ แรงยึดเหนี่ยวระหว่างโมเลกุลไม่มีขั้วกับแรงยึดเหนี่ยวระหว่างโมเลกุลมีขั้ว พันธะไฮโดรเจน

ความหมายและการวัดอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยา เช่น ความเข้มข้น พื้นที่ผิว อุณหภูมิและสถานะโผล่ การอธิบายการเกิดปฏิกิริยาเคมีโดยใช้ทฤษฎีการชนกันของโมเลกุล การอธิบายผลของความเข้มข้น อุณหภูมิ สถานะโผล่ที่มีต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี

ว ๐๓๔ เคมี ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
 รายวิชาพื้นฐาน ว ๐๓๓
 คำอธิบายรายวิชา

การเปลี่ยนแปลงที่ผันกลับได้ ภาวะสมดุล การดำเนินเข้าสู่สู่ภาวะสมดุลของระบบ อัตราการเกิดปฏิกิริยาไปข้างหน้าและอัตราการเกิดปฏิกิริยาย้อนกลับ การเปลี่ยนแปลงภาวะสมดุล หลักของเลอว์ชาเตอริเยร์และการประยุกต์หลักนี้ในการอุตสาหกรรม ความสัมพันธ์ของความเข้มข้นของสาร ณ ภาวะสมดุล ค่าคงตัวของสมดุลที่อุณหภูมิต่าง ๆ ประโยชน์ของค่าคงตัวของสมดุล

สารละลายกรด-เบส บทบาทของตัวทำละลายที่มีต่อสมบัติของกรด-เบส ทฤษฎีกรด-เบสของบรอนสเตด-เลาว์รี คู่กรด-เบส ความแรงของกรดและเบส การแตกตัวของน้ำบริสุทธิ์ ค่าคงตัวของสมดุลของกรดอ่อน-เบสอ่อน ความสัมพันธ์ระหว่างค่าคงตัวของสมดุลของคู่กรด-เบส การเตรียมสารมาตรฐานของสารละลายอินดิเคเตอร์สำหรับกรด-เบส ปฏิกริยาระหว่างกรดกับเบส การไตเตรชัน การเลือกอินดิเคเตอร์ที่เหมาะสมในการไตเตรชัน เทลโล สารละลายอิเล็กโทรไลต์ สารละลายบัฟเฟอร์ ความสำคัญของ pH ในการเกษตร ความสำคัญของ pH และระบบบัฟเฟอร์ในร่างกาย

ว ๐๓๕ เคมี ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
 รายวิชาพื้นฐาน ว ๐๓๔
 คำอธิบายรายวิชา

ปฏิกริยาระหว่างโลหะกับสารละลายที่มีไอออนของโลหะ เซลล์ไฟฟ้าเคมี การจัดลำดับความสามารถในการรีดิวซ์ของธาตุต่าง ๆ ปฏิกริยาครึ่งเซลล์ ปฏิกริยาออกซิเดชัน-รีดักชัน การวัดศักย์ไฟฟ้าของครึ่งเซลล์ การใช้ครึ่งเซลล์ตะกั่วสำหรับเปรียบเทียบ ศักย์ไฟฟ้าครึ่งเซลล์มาตรฐาน การใช้ศักย์ไฟฟ้าครึ่งเซลล์มาตรฐานทำนายการเกิดปฏิกิริยาเคมี การดุลสมการรีดอกซ์โดยใช้ปฏิกริยาครึ่งเซลล์ เลขออกซิเดชัน การดุลสมการโดยใช้เลขออกซิเดชัน การผูกมัดของโลหะ ถ่านไฟฉาย เซลล์เชื้อเพลิง เซลล์อิเล็กโทรไลต์ การแยกสารละลายด้วยกระแสไฟฟ้า การชุบโลหะด้วยไฟฟ้า เซลล์สะสมแบบตะกั่วและแบบตะกั่ว

โครงสร้างของตารางธาตุปัจจุบัน ความสัมพันธ์ของธาตุในหมู่และในคาบ ธาตุเฉื่อย สมบัติของธาตุและสารประกอบของธาตุหมู่ I, II, VI, VII ตำแหน่งของไฮโดรเจนในตารางธาตุ สมบัติของธาตุและสารประกอบของธาตุคาบ ๒ และ ๓

สมบัติของธาตุทรานสิชัน และสารประกอบของธาตุทรานสิชัน สารประกอบเชิงซ้อนบางชนิด การนำความรู้เรื่องตารางธาตุไปทำนายสมบัติของธาตุและสารประกอบ

ว ๐๓๖ เกม ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ว ๐๓๕
คำอธิบายรายวิชา

สารอินทรีย์และสารอนินทรีย์ สารอินทรีย์กับชีวิตประจำวัน สารประกอบไฮโดรคาร์บอน อัลเคน อัลคีน อัลไคน์ ไอโซเมอร์

สารอินทรีย์ที่ประกอบด้วยธาตุ คาร์บอน ไฮโดรเจน และออกซิเจน อัลกอฮอล์ อีเธอร์ อัลดีไฮด์ คีโตน เอสเทอร์ กรดอินทรีย์

สารอินทรีย์ที่ประกอบด้วยธาตุ คาร์บอน ไฮโดรเจน ออกซิเจน และไนโตรเจน เอมีน เอไมด์

สารอินทรีย์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิต โปรตีน คาร์โบไฮเดรต ลิพิด อุตสาหกรรมผลิตสารเคมีในประเทศไทย การใช้โซเดียมคลอไรด์ในอุตสาหกรรมผลิตโซเดียมไฮดรอกไซด์

ผลิตภัณฑ์เคมีจากปิโตรเลียม พลาสติก เส้นใยสังเคราะห์ สินแร่ในประเทศไทย การถลุงแร่ดีบุก นิกเกิล ผงซักฟอก ยา เครื่องสำอาง

เคมีกับสิ่งแวดล้อม น้ำ สมบัติของน้ำ น้ำดี น้ำเสีย วิธีแก้ไขและป้องกันน้ำเสีย

อากาศ โอโซนจากรถยนต์และโรงงานอุตสาหกรรม วิธีแก้ไขและป้องกันอากาศเสีย

ดิน การใช้ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช ของเสียจากชุมชนที่กระทบต่อคุณภาพของดิน การป้องกันและการแก้ไขมลพิษของดิน

สารพิษต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน พิษจากโลหะหนัก สัมผัสอาหาร เครื่องสำอาง ยาเสพติดและยาแก้ปวดศัตรูพืช

คำอธิบายรายวิชาชีววิทยา

ว ๐๔๑ ชีววิทยา ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

เราจะศึกษาชีววิทยาได้อย่างไร นักวิทยาศาสตร์ศึกษาวิทยาศาสตร์กันอย่างไร ชีววิทยาคืออะไร

ระบบนิเวศน์ กลุ่มสิ่งมีชีวิตและแหล่งที่อยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับแหล่งที่อยู่ ระบบนิเวศน์คืออะไร บั๊จจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศน์ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศน์

การถ่ายทอดพลังงาน พลังงานกับสิ่งมีชีวิต แหล่งกำเนิดพลังงาน สิ่งมีชีวิตระดับต่าง ๆ ในระบบนิเวศน์ ความเกี่ยวข้องของกลุ่มสิ่งมีชีวิตระดับต่าง ๆ การถ่ายทอดพลังงานในห่วงโซ่อาหาร

โภชนาการ สารอาหารประเภทที่ให้พลังงาน สารอาหารประเภทที่ไม่ให้พลังงาน ปริมาณพลังงานที่คนต้องการต่อวัน พลังงานที่ได้จากอาหารแต่ละประเภท การกินอาหารให้สมดุลและถูกสัดส่วนตามความต้องการของร่างกาย

ประชากร ประชากรคืออะไร ความหนาแน่นของประชากร การเปลี่ยนแปลงขนาดของประชากร อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่อประชากร ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงขนาดของประชากร ประชากรมนุษย์ โครงสร้างของประชากร

หน่วยของสิ่งมีชีวิต กล้องจุลทรรศน์และการค้นพบหน่วยของสิ่งมีชีวิต เซลล์คืออะไร การทำงานของกล้องจุลทรรศน์ โครงสร้างของเซลล์ที่ศึกษาได้จากกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน การแบ่งเซลล์ในขณะเจริญเติบโต

ว ๐๔๒ ชีววิทยา ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

รายวิชาพื้นฐาน ว ๐๔๑

คำอธิบายรายวิชา

อนุกรมวิธาน การจัดแบ่งสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นพวก ๆ ให้ประโยชน์แก่เราอย่างไร ประวัติการจัดจำพวกสิ่งมีชีวิต เกณฑ์ในการจัดจำพวกได้มาอย่างไร ลักษณะใดบ้างที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดจำพวกสิ่งมีชีวิต เกณฑ์อื่น ๆ ที่ใช้ในการจัดจำพวกสิ่งมีชีวิต ลำดับในการจัดหมวดหมู่ สปีชีส์คืออะไร การตั้งชื่อสิ่งมีชีวิต อาณาจักรของสิ่งมีชีวิต

อาณาจักรสัตว์ หนอน หนอนตัวแบน หนอนตัวกลม ได้เคลื่อนดิน พวกไฮดราและซีแอนิโมนี ฟองน้ำ พวกหอยและปลาหมึก พวกปลาดาวและหอยเม่น แมลงและสัตว์ที่มีลักษณะคล้ายแมลง สัตว์ที่มีโครงสร้างเป็นแกนของร่างกาย

อาณาจักรพืช พืชไม่มีระบบท่อลำเลียง มอส ลิเวอร์เวิร์ท พืชมีระบบท่อลำเลียง พวกหวายทะนอย พวกช้องนางคลีและตีนตุ๊กแก พวกหญ้าตอคับต้อง พืชที่มีลำต้นรากและใบเจริญดี เฟิร์น พวกสน ปรง พืชมีดอก

อาณาจักรโปรติสตา โปรติสต์คืออะไร แบคทีเรีย สาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน โปรโตซัว ราเมือก เห็ดรา สาหร่าย ไคเคน ไวรัส

สมมูลธรรมชาติ สิ่งมีชีวิตกับแร่ธาตุต่าง ๆ ในธรรมชาติ วัฏจักรของสารที่สำคัญในระบบนิเวศน์ การเปลี่ยนแปลงของกลุ่มสิ่งมีชีวิต การเปลี่ยนแปลงของกลุ่มสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ ขบวนการของการเปลี่ยนแปลงแทนที่ ปัจจัยที่ทำให้สมมูลธรรมชาติในกลุ่มสิ่งมีชีวิตสิ้นสุดเสียไป

ว ๐๔๓ ชีววิทยา ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ว ๐๔๒
คำอธิบายรายวิชา

การสร้างอาหารของพืช การค้นคว้าที่เกี่ยวข้องกับขบวนการสังเคราะห์แสง ออกซิเจนที่ได้จากการสังเคราะห์แสงมาจากไหน การสร้างอาหารของพืชต้องใช้แสงตลอดขบวนการหรือไม่ แหล่งที่เกิดการสังเคราะห์แสง ปัจจัยบางประการที่มีผลต่ออัตราการสังเคราะห์แสง

การลำเลียงสารเข้าและออกจากเซลล์ การเคลื่อนที่ของโมเลกุลของสาร การแพร่เกิดขึ้นได้อย่างไร สิ่งมีชีวิตกับการแพร่ของสาร แรงดันในขบวนการออสโมซิส การเคลื่อนที่ของสารโดยใช้พลังงานจากเซลล์ สารขนาดใหญ่เข้าสู่เซลล์ได้หรือไม่

การลำเลียงในพืช การดูดน้ำของพืช โครงสร้างของพืชที่ทำหน้าที่ในการลำเลียง การลำเลียงน้ำของพืช การลำเลียงแร่ธาตุของพืช การลำเลียงอาหารของพืช

การย่อยอาหาร การแปรสภาพอาหารของสัตว์บางชนิด การย่อยอาหารในสัตว์ที่ร่างกายมีโครงสร้างซับซ้อน การย่อยอาหารในคน

การลำเลียงในสัตว์ วิธีการรับและจัดสารในร่างกายของสัตว์ ระบบ-

ลำเลียงสารในสัตว์ โครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการหมุนเวียนเลือดในคน ความดันเลือด ส่วนประกอบของเลือดคน หมู่เลือดและการไหลเลือด ระบบน้ำเหลือง

ว ๐๔๔ ชีววิทยา ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ว ๐๔๓

คำอธิบายรายวิชา

การหายใจ ความหมายของการหายใจ การวัดอัตราการหายใจ การหายใจกับเมตาโบลิซึม โครงสร้างสำหรับแลกเปลี่ยนก๊าซของสัตว์ การหายใจของคน การแลกเปลี่ยนก๊าซของพืช การหายใจแบบไม่ใช้ออกซิเจน

การขับถ่าย การขับถ่ายคืออะไร การขับถ่ายของคน การขับถ่ายในสัตว์อื่น การขับถ่ายในพืช

การสืบพันธุ์ แนวความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกิดสิ่งมีชีวิต การสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ การเพิ่มจำนวนเซลล์ การสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ การสร้างเซลล์สืบพันธุ์ การสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศของพืชมีดอก วงชีวิตแบบสลับ การสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศของสัตว์ชั้นสูง การสืบพันธุ์ของคน

การเจริญเติบโต การเติบโตของสิ่งมีชีวิต การเจริญของสิ่งมีชีวิต การเจริญของพืชดอก การเจริญของสัตว์ชั้นสูง เมตาเมอร์โฟซิส อาหารและการคัมภีร์สำหรับสิ่งมีชีวิตที่กำลังเจริญ

การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม ลักษณะของสิ่งมีชีวิต ความแตกต่างของลักษณะ ลักษณะของสิ่งมีชีวิตถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปยังรุ่นต่อ ๆ ไปได้หรือไม่ ลักษณะของการถ่ายทอดทางพันธุกรรม ลักษณะเด่นและลักษณะด้อย ยีนในไทป์และฟีโนไทป์ สัดส่วนในรุ่นที่ ๒ ของการถ่ายทอดพันธุกรรมลักษณะเดียว การถ่ายทอดพันธุกรรมสองลักษณะ การถ่ายทอดลักษณะเด่นแบบไม่สมบูรณ์ อัลลีลและมัลติเปิลอัลลีลส์ สิ่งแวดล้อมและพันธุกรรมเกี่ยวข้องกันอย่างไร ไปลิยีน

ว ๐๔๕ ชีววิทยา ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
คำอธิบายรายวิชา

จุลินทรีย์ จุลินทรีย์มาจากไหน ความสำคัญของจุลินทรีย์ วิธีการบางอย่างที่ใช้ควบคุมจุลินทรีย์ การป้องกันจุลินทรีย์เป็นสาเหตุของโรค

วัฏจักรของสาร สารที่จำเป็นต่อสิ่งมีชีวิต การหมุนเวียนของสาร วัฏจักร

ของน้ำ วัฏจักรของคาร์บอน ความสัมพันธ์ระหว่างวัฏจักรของคาร์บอนกับ
วัฏจักรของน้ำ วัฏจักรของไนโตรเจน วัฏจักรของคลอรีน

การเปลี่ยนแปลงแทนที่ ความหมายของการเปลี่ยนแปลงแทนที่ ขบวนการ
ของการเปลี่ยนแปลงแทนที่ กลุ่มสิ่งมีชีวิตชั้นสูง

ศัตรูของพืชและสัตว์ ศัตรูของพืชและสัตว์ชนิดต่าง ๆ การป้องกันกำจัด
ศัตรูที่รบกวน อิทธิพลของสารเคมี

สภาวะแวดล้อมและการอนุรักษ์ธรรมชาติ ผลภาวะของน้ำ อากาศ
ดินและผลภาวะในรูปอื่น ๆ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ว ๐๔๖ ชีววิทยา ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

กลไกของการสังเคราะห์แสง วิธีการที่พืชสร้างอาหาร การทดสอบ
อาหารในใบไม้ การทดสอบก๊าซที่พืชดูดเอาไว้ การทดสอบก๊าซที่เกิดจาก
การสังเคราะห์แสง สีเขียวในใบไม้เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์แสงหรือไม่
แสงสว่างกับการสังเคราะห์แสง โครงสร้างของใบ แหล่งที่เกิดการสังเคราะห์-
แสง กลไกของการสังเคราะห์แสง

การหายใจระดับเซลล์ พลังงานและปฏิกิริยาทางเคมี ปฏิกิริยาทางเคมี
ในสิ่งมีชีวิต กลไกการหายใจของเซลล์การหายใจเกิดขึ้นที่ส่วนไหนของเซลล์

อุณหภูมิของร่างกาย การรักษาอุณหภูมิร่างกายของสัตว์ ความสัมพันธ์
ของพื้นที่ผิวกับอุณหภูมิภายใน โครงสร้างของผิวหนังและการรักษาอุณหภูมิ
ในร่างกายสัตว์ วิธีการรักษาอุณหภูมิร่างกายของสัตว์เลือดอุ่น พฤติกรรมของสัตว์
ที่ตอบสนองต่ออุณหภูมิของสภาวะแวดล้อม การจำศีล

คณิตศาสตร์

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล และสามารถใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็น
อย่างเป็นระเบียบ ชัดเจนและรัดกุม
๒. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและโครงสร้างของคณิตศาสตร์ มีความคิด
ริเริ่มและสร้างสรรค์ มีความสามารถและมั่นใจในการแก้ปัญหา ตลอดจนคิดคำนวณ
ได้อย่างถูกต้อง
๓. เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของคณิตศาสตร์ และให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์

หลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี ๒ สาย

คณิตศาสตร์สายที่ ๑

สำหรับผู้ที่ต้องการเรียนเน้นหนักทางคณิตศาสตร์ ประกอบด้วยรายวิชาต่อไปนี้

ค ๐๑๑ คณิตศาสตร์	๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒ หน่วยการเรียนรู้
ค ๐๑๒ คณิตศาสตร์	๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒ หน่วยการเรียนรู้
ค ๐๑๓ คณิตศาสตร์	๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒ หน่วยการเรียนรู้
ค ๐๑๔ คณิตศาสตร์	๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒ หน่วยการเรียนรู้
ค ๐๑๕ คณิตศาสตร์	๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒ หน่วยการเรียนรู้
ค ๐๑๖ คณิตศาสตร์	๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒ หน่วยการเรียนรู้

คณิตศาสตร์สายที่ ๒

สำหรับผู้ที่ต้องการเรียนคณิตศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยรายวิชาต่อไปนี้

ค ๐๒๑ คณิตศาสตร์	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ค ๐๒๒ คณิตศาสตร์	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ค ๐๒๓ คณิตศาสตร์	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ค ๐๒๔ คณิตศาสตร์	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ค ๐๒๕ คณิตศาสตร์	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
ค ๐๒๖ คณิตศาสตร์	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

เงื่อนไขการเลือกวิชาคณิตศาสตร์สายที่ ๑ และสายที่ ๒

ผู้ที่เลือกวิชาคณิตศาสตร์หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ ทั้ง ๒ สายนี้ จะต้องมีความรู้พื้นฐานวิชาคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ อย่างน้อย ๒ รายวิชา สำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานวิชาคณิตศาสตร์ดังกล่าว ให้เรียนวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ อย่างน้อย ๒ รายวิชา ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ทั้งนี้โดยให้นับหน่วยการเรียนรู้ด้วย

สายที่ ๑

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล และสามารถใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นระเบียบ ชัดเจนและรัดกุม
๒. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและโครงสร้างของคณิตศาสตร์ มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ มีความสามารถและมั่นใจในการแก้ปัญหาตลอดจนคิดคำนวณได้อย่างถูกต้อง
๓. เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของคณิตศาสตร์ และให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์
๔. เพื่อให้มีความรู้กว้างขวาง อันจะเป็นพื้นฐานในการเรียนคณิตศาสตร์ชั้นสูง และวิชาที่ต้องใช้คณิตศาสตร์ ตลอดจนให้ตระหนักในความสำคัญของวิชาคณิตศาสตร์ที่จำเป็นต้องใช้ในวิทยาการอื่น ๆ

คำอธิบายรายวิชาคณิตศาสตร์ สายที่ ๑

ก ๐๑๑ คณิตศาสตร์ ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ค ๓๑๒ หรือ ค ๓๒๒ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑

คำอธิบายรายวิชา

เซต ความหมายของเซต เซตว่าง เซตจำกัด เซตอนันต์ เซตที่เท่ากัน สับเซต เพาเวอร์เซต เอกภพสัมพัทธ์ การเขียนแผนภาพแทนเซต ยูเนียน อินเตอร์เซกชันและคอมพลีเมนต์ของเซต

ระบบจำนวนจริง จำนวนจริง จำนวนอตรรกยะ เส้นจำนวน ค่าสัมบูรณ์ การบวก การลบ การคูณ และการหารจำนวนจริง คุณสมบัติของระบบจำนวนจริงที่เกี่ยวกับการบวกและการคูณ คุณสมบัติของการเท่ากันและไม่เท่ากัน ช่วงและการแก้อสมการ การแก้สมการและอสมการในรูปค่าสัมบูรณ์ดีกรีไม่เกินหนึ่ง

ตรรกศาสตร์ ประพจน์ การเชื่อมประพจน์ การหาค่าความจริงของ
ประพจน์ที่มีตัวเชื่อม ข้อความที่สมมูลกัน การสร้างตารางแสดงค่าความจริง
ประโยคเปิด ตัวบ่งปริมาณ ค่าความจริงของประพจน์ที่มีตัวบ่งปริมาณที่มี
ตัวแปรเดียว

ความสัมพันธ์ คู่อันดับ ผลคูณคาร์ทีเซียน ความสัมพันธ์ โดเมนและเรนจ์
ของความสัมพันธ์ กราฟของความสัมพันธ์ อินเวอร์สของความสัมพันธ์

ความรู้พื้นฐานเรขาคณิตศาสตร์ ไพรเจกชัน ระยะระหว่างจุดสองจุด
จุดกึ่งกลางระหว่างจุดสองจุด

ก ๐๑๒ คณิตศาสตร์ ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ค ๐๑๑

คำอธิบายรายวิชา

เส้นตรง ความชันของเส้นตรง เส้นขนาน เส้นตั้งฉาก ความสัมพันธ์
ซึ่งมีกราฟเป็นเส้นตรง ระยะระหว่างเส้นตรงกับจุด

ฟังก์ชัน ความหมายของฟังก์ชัน โดเมนและเรนจ์ของฟังก์ชัน ฟังก์ชัน
ชนิดต่าง ๆ ฟังก์ชันคอมโพสิท ฟังก์ชันอินเวอร์ส กราฟของฟังก์ชันและฟังก์ชัน-
อินเวอร์ส พหุนามของฟังก์ชัน

ภาคตัดกรวย วงกลม พาราโบลา วงรี ไฮเพอร์โบลา

ฟังก์ชันตรีโกณมิติ ฟังก์ชันตรีโกณมิติของจำนวนจริง นิยามบนวงกลม
หนึ่งหน่วย ค่าของฟังก์ชันตรีโกณมิติ ฟังก์ชันตรีโกณมิติของมุม การอ่านค่า
ของฟังก์ชันตรีโกณมิติจากตาราง กราฟของฟังก์ชันตรีโกณมิติ

ก ๐๑๓ คณิตศาสตร์ ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ค ๐๑๒

คำอธิบายรายวิชา

ฟังก์ชันเอกซ์โปเนนเชียลและฟังก์ชันลอการิทึม เลขยกกำลัง เลขยกกำลัง
ที่มีเลขชี้กำลังเป็นเศษส่วน การบวก ลบ คูณ และหารเลขยกกำลัง ฟังก์ชัน-
เอกซ์โปเนนเชียล ฟังก์ชันลอการิทึมและกราฟ คุณสมบัติของฟังก์ชันลอการิทึม
ลอการิทึมสามัญ การใช้ตารางลอการิทึม การคำนวณค่าโดยประมาณโดยใช้
ลอการิทึม ลอการิทึมฐานอื่น ๆ สมการเอกซ์โปเนนเชียลและสมการลอการิทึม

เวกเตอร์ ปริมาณเวกเตอร์ การบวกเวกเตอร์ คุณสมบัติของการบวก
เวกเตอร์ เวกเตอร์ศูนย์ การลบเวกเตอร์ การคูณเวกเตอร์ด้วยสเกลาร์ คุณ-
สมบัติการคูณเวกเตอร์ด้วยสเกลาร์ การใช้เวกเตอร์ในการพิสูจน์ทฤษฎีบท
บางทฤษฎีในเรขาคณิต เวกเตอร์ในระบบแกนมุมฉาก ขนาดของเวกเตอร์
เวกเตอร์หนึ่งหน่วย ผลคูณสเกลาร์

ตรีโกณมิติและการประยุกต์ ฟังก์ชันตรีโกณมิติของผลบวกหรือผลต่าง
ระหว่างจำนวนจริงหรือมุม อินเวอร์สของฟังก์ชันตรีโกณมิติและกราฟ เอก-
ลักษณะและสมการตรีโกณมิติ กฎของโคไซน์และไซน์ การหาระยะทางและ
ความสูง

ก ๐๑๔ คณิตศาสตร์ ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ก ๐๑๒
คำอธิบายรายวิชา

จำนวนเชิงซ้อน ความหมายของจำนวนเชิงซ้อน การบวก ลบ คูณ หาร
จำนวนเชิงซ้อน กราฟและค่าสัมบูรณ์ของจำนวนเชิงซ้อน การแก้สมการ
โครงสร้างของระบบคณิตศาสตร์เบื้องต้น (กลุ่ม)

ลำดับและอนุกรม ความหมายของลำดับและอนุกรม ลำดับเลขคณิต
ลำดับเรขาคณิต ลิมิตของลำดับ อนุกรมจำกัดและอนุกรมอนันต์ อนุกรมเลขคณิต
อนุกรมเรขาคณิต ผลบวกของอนุกรม

ก ๐๑๕ คณิตศาสตร์ ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ก ๐๑๑ และ ก ๐๑๒
คำอธิบายรายวิชา

การจัดลำดับและการจัดหมู่ กฎเกณฑ์เบื้องต้นเกี่ยวกับการนับ แฟคตอ-
เรียล การจัดลำดับ การจัดหมู่ ทฤษฎีบททวินาม

ความน่าจะเป็น การทดลองสุ่มและแซมเปิลสเปซ เหตุการณ์ยูเนียน
และอินเตอร์เซกชันของเหตุการณ์ เหตุการณ์ที่ไม่เกิดร่วมกัน ทฤษฎีเบื้องต้น
ของความน่าจะเป็น หลักเกณฑ์ในการคำนวณความน่าจะเป็นของเหตุการณ์
คุณสมบัติทางคณิตศาสตร์ของความน่าจะเป็น

เมตริกซ์ ความหมายของเมตริกซ์ การเท่ากันของเมตริกซ์ การบวกเมตริกซ์ การคูณเมตริกซ์ คุณสมบัติเกี่ยวกับการบวกและการคูณเมตริกซ์ ดีเทอร์มิแนนต์ 2×2 การใช้เมตริกซ์แก้ระบบสมการเชิงเส้น

ก ๐๑๖ **คณิตศาสตร์** ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ค ๓๑๑-๓๑๒ หรือ ค ๓๒๑-๓๒๒ หลักสูตรมัธยมศึกษา-
ตอนต้นพุทธศักราช ๒๕๒๑

คำอธิบายรายวิชา

สถิติ ขอบข่ายและประโยชน์ของวิชาสถิติ ข้อมูลสถิติและวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล การนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง กราฟและแผนภาพต่าง ๆ การแจกแจงความถี่และความถี่สัมพัทธ์ของข้อมูล การแจกแจงความถี่โดยกราฟ การวัดค่ากลางของข้อมูล ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเฉลี่ยเรขาคณิต ค่าเฉลี่ยฮาร์โมนิก มัธยฐานและฐานนิยม การวัดการกระจายของข้อมูล พิสัย ส่วนเบี่ยงเบนควอดเรต ส่วนเบี่ยงเบนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวัดการกระจายสัมพัทธ์ ค่ามาตรฐานการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันระหว่างข้อมูล

สายที่ ๒

จุดประสงค์

๑. เพื่อให้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล และสามารถใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นระเบียบ ชัดเจนและรัดกุม
๒. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและโครงสร้างของคณิตศาสตร์ มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ มีความสามารถและมั่นใจในการแก้ปัญหาตลอดจนคิดคำนวณได้อย่างถูกต้อง
๓. เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของคณิตศาสตร์ และให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์
๔. เพื่อให้มีความรู้เพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาที่ต้องใช้คณิตศาสตร์ ตลอดจนให้ตระหนักในความสำคัญและประโยชน์ของวิชาคณิตศาสตร์

คำอธิบายรายวิชาคณิตศาสตร์ สายที่ ๒

ก ๐๒๑ คณิตศาสตร์ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ก ๓๑๒ หรือ ก ๓๒๒ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช ๒๕๒๑

คำอธิบายรายวิชา

เซต ความหมายของเซต เซตจำกัด เซตอนันต์ เซตว่าง เซตที่เท่ากัน
สับเซต เอกภาพสัมพัทธ์ เพาเวอร์เซต การเขียนแผนภาพแทนเซต ยูเนียน
อินเตอร์เซกชันและคอมพลีเมนต์ของเซต

ระบบจำนวนจริง จำนวนจริง จำนวนเอตวรกยะ เส้นจำนวน คุณสมบัติ
ของการเท่ากันและไม่เท่ากัน ช่วงและการแก้สมการ คำสัมบูรณ์ การแก้สมการ
และอสมการในรูปคำสัมบูรณ์ดีกรีไม่เกินหนึ่ง (อย่างง่าย)

ก ๐๒๒ คณิตศาสตร์ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ก ๐๒๑ หรือ ก ๐๑๑

คำอธิบายรายวิชา

ความสัมพันธ์และฟังก์ชัน คู่อันดับ ผลคูณคาร์ทีเซียน ความสัมพันธ์โดเมน

และเรนจ์ของความสัมพันธ์ กราฟของความสัมพันธ์ ความหมายของฟังก์ชัน และชนิดของฟังก์ชัน ฟังก์ชันกำลังสอง พหุนามของฟังก์ชัน

ความรู้พื้นฐานเรขาคณิตวิเคราะห์ โพรเจกชัน ระยะระหว่างจุดสองจุด จุดกึ่งกลางระหว่างจุดสองจุด เส้นตรง ความชันของเส้นตรง เส้นขนาน เส้นตั้งฉาก ความสัมพันธ์ที่มีกราฟเป็นเส้นตรง

ก ๐๒๓ คณิตศาสตร์ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ค ๐๒๒ หรือ ค ๐๑๒

คำอธิบายรายวิชา

ภาคตัดกรวย วงกลม พาราโบลา วงรี ไฮเพอร์โบลา

ฟังก์ชันเอกซ์โปเนนเชียลและฟังก์ชันลอการิทึม เลขยกกำลัง การบวก ลบ คูณ หารเลขยกกำลัง ฟังก์ชันเอกซ์โปเนนเชียล ฟังก์ชันอินเวอร์ส ฟังก์ชันลอการิทึมและกราฟ คุณสมบัติของฟังก์ชันลอการิทึม ลอการิทึมสามัญ การใช้ตารางลอการิทึม การคำนวณหาค่าโดยประมาณโดยใช้ลอการิทึม ลอการิทึมฐานอื่น ๆ สมการเอกซ์โปเนนเชียลและสมการลอการิทึม

ก ๐๒๔ คณิตศาสตร์ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ค ๐๒๒

คำอธิบายรายวิชา

ตรรกศาสตร์ ประพจน์ การเชื่อมประพจน์ การหาค่าความจริงของประพจน์ที่มีตัวเชื่อม ข้อความที่สมมูลกัน การสร้างตารางแสดงค่าความจริง ตัวบ่งปริมาณ ประโยคเปิด ค่าความจริงของประพจน์ที่มีตัวบ่งปริมาณที่มีตัวแปรเดียว

ฟังก์ชันตรีโกณมิติ ฟังก์ชันตรีโกณมิติของจำนวนจริง นิยามบนวงกลม หนึ่งหน่วย ค่าของฟังก์ชันตรีโกณมิติ ฟังก์ชันตรีโกณมิติของมุม การอ่านค่าฟังก์ชันตรีโกณมิติจากตาราง กราฟของฟังก์ชันตรีโกณมิติ

ก ๐๒๕ คณิตศาสตร์ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ค ๐๒๑ และ ค ๐๒๒ หรือ ค ๐๑๑ และ ค ๐๑๒

คำอธิบายรายวิชา

การจัดลำดับและการจัดหมู่ กฎเกณฑ์เบื้องต้นเกี่ยวกับการนับ แฟคตอเรียล การจัดลำดับ การจัดหมู่

ความน่าจะเป็น การทดลองสุ่มและแซมเปิลสเปซ เหตุการณ์ยูเนียนและอินเตอร์เซกชันของเหตุการณ์ เหตุการณ์ที่ไม่เกิดร่วมกัน ทฤษฎีเบื้องต้นของความน่าจะเป็น หลักเกณฑ์ในการคำนวณความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ คุณสมบัติทางคณิตศาสตร์ของความน่าจะเป็น

ก ๑๒๖ คณิตศาสตร์ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
รายวิชาพื้นฐาน ค ๓๑๑ และ ค ๓๑๒ หรือ ค ๓๒๑ และ ค ๓๒๒ หลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช ๒๕๒๑

คำอธิบายรายวิชา

สถิติ ขอบข่ายและประโยชน์ของวิชาสถิติ ข้อมูลสถิติและวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล การนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง กราฟและแผนภาพต่าง ๆ การแจกแจงความถี่และความถี่สัมพัทธ์สำหรับข้อมูล การแจกแจงความถี่โดยใช้กราฟ การวัดค่ากลางของข้อมูล ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเฉลี่ยเรขาคณิต ค่าเฉลี่ยฮาร์โมนิก มัธยฐานและฐานนิยม การวัดการกระจายของข้อมูล พิสัย ส่วนเบี่ยงเบนควอดเรต ส่วนเบี่ยงเบนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวัดการกระจายสัมพัทธ์ ค่ามาตรฐาน

วิชาภาษาต่างประเทศ

ภาษาอังกฤษ

(สำหรับภาษาอื่น ให้ดูจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔)

ภาษาอังกฤษ จุดประสงค์

๑. ให้มีพัฒนาการในด้านความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อสื่อสารอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามกาลเทศะ
๒. เพื่อฝึกทักษะ การฟัง พูด อ่านและเขียน ให้ใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน ในงานอาชีพและการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ตามวัยและศักยภาพของผู้เรียน
๓. ให้มีพัฒนาการในการอ่าน และการฟัง เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และเพื่อพัฒนาความรู้สึกรักการอ่าน
๔. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาอันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

โครงสร้าง

มัธยมศึกษาปีที่ ๔

ให้เรียนรายวิชาต่อไปนี้

อ ๔๑๑	ภาษาอังกฤษ ๑	๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒ หน่วยการเรียนรู้
อ ๔๑๒	ภาษาอังกฤษ ๒	๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒ หน่วยการเรียนรู้
และอาจเลือกเรียนรายวิชาต่อไปนี้เพิ่มเติมอีก ทั้งนี้รายวิชาที่เลือกจะต้องเป็นรายวิชาที่มีลำดับเดียวกันกับรายวิชาที่ให้เรียน			
อ ๔๒๑	เสริมทักษะ ๑	๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
อ ๔๒๒	เสริมทักษะ ๒	๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
อ ๔๓๑	การอ่าน ๑	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
อ ๔๓๒	การอ่าน ๒	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ ๕

ให้เรียนรายวิชาต่อไปนี้

อ ๕๑๓	ภาษาอังกฤษ ๓	๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒ หน่วยการเรียนรู้
อ ๕๑๔	ภาษาอังกฤษ ๔	๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒ หน่วยการเรียนรู้
และอาจเลือกเรียนรายวิชาต่อไปนี้เพิ่มเติมอีก ทั้งนี้รายวิชาที่เลือกจะต้องเป็นรายวิชาที่มีลำดับเดียวกันกับรายวิชาที่ให้เรียน			

อ ๕๒๓	เสริมทักษะ ๓	๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
อ ๕๒๔	เสริมทักษะ ๔	๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
อ ๕๓๓	การอ่าน ๓	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
อ ๕๓๔	การอ่าน ๔	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

มัธยมศึกษาปีที่ ๖

ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้ ทั้งนี้จะต้องเรียนภาษาอังกฤษ ๑-๔

มาแล้ว และจะต้องเลือกเรียนตามลำดับรายวิชาของกลุ่มนี้ ๆ

อ ๖๑๕	ภาษาอังกฤษ ๕	๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒ หน่วยการเรียนรู้
อ ๖๑๖	ภาษาอังกฤษ ๖	๔ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๒ หน่วยการเรียนรู้
อ ๖๓๕	การอ่าน ๕	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
อ ๖๓๖	การอ่าน ๖	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
อ ๖๔๑	พัฒนาทางภาษา ๑	๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
อ ๖๔๒	พัฒนาทางภาษา ๒	๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
อ ๖๕๑	ภาษาอังกฤษเพื่อการ อาชีพ ๑	๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
อ ๖๕๒	ภาษาอังกฤษเพื่อการ อาชีพ ๒	๓ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
อ ๖๖๑	การฟัง-พูด ๑	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
อ ๖๖๒	การฟัง-พูด ๒	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
อ ๖๗๑	การอ่านเชิงวิเคราะห์ ๑	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
อ ๖๘๑	การเขียน	๒ คาบ/ สัปดาห์/ ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

- อ ๔๑๑ ภาษาอังกฤษ ๑ ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
 อ ๔๑๒ ภาษาอังกฤษ ๒ ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

๑. ให้สามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษ เพื่อสื่อสารได้อย่างถูกต้อง และคล่องแคล่วตามสมควรแก่ระดับ
๒. ให้เรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

คำอธิบายรายวิชา

การฟัง—พูด ฟังการสนทนาและข้อความสั้น ๆ สนทนาได้ตอบเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ตอบ ถาม และพูดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ฟัง ภาพข้อความและหนังสือที่อ่าน โดยใช้ศัพท์สำนวน และไวยากรณ์ที่เรียนมาแล้วได้ถูกต้อง

การอ่าน ฝึกอ่านออกเสียง อ่านข้อความและหนังสือที่กำหนดให้ รวมทั้งหนังสือประกอบอื่น ๆ เพื่อจับใจความสำคัญและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และฝึกการใช้พจนานุกรม ที่เหมาะสมกับระดับชั้น

การเขียน เขียนประโยค เขียนตามคำบอก เขียนข้อความสั้น ๆ ตามแนวที่กำหนด เขียนจดหมายส่วนตัว ทั้งนี้โดยใช้ภาษาและเครื่องหมายวรรคตอน ที่ถูกต้อง

- อ ๕๑๓ ภาษาอังกฤษ ๓ ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
 อ ๕๑๔ ภาษาอังกฤษ ๔ ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

๑. ให้สามารถฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษ เพื่อสื่อสารได้อย่างถูกต้อง และคล่องแคล่วต่อจาก อ ๔๑๑ และ อ ๔๑๒

๒. ให้เรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

คำอธิบายรายวิชา

การฟัง—พูด ฟังข้อความที่ยาวขึ้นและการสนทนาเพื่อเก็บใจความสำคัญ สนทนาได้ตอบเกี่ยวกับชีวิตประจำวันหรือหัวข้อที่นักเรียนสนใจ ถาม—ตอบเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง ข้อความหรือหนังสือที่อ่าน ฝึกเล่าเรื่องง่าย ๆ โดยใช้ศัพท์สำนวนและไวยากรณ์ที่เหมาะสมกับระดับชั้น

การอ่าน มีกล่าวนอกเสียง อ่านจากหนังสือที่กำหนดให้ และหนังสืออื่น ๆ อ่านโฆษณา ประกาศ ฉลาก และคำแนะนำในการใช้สินค้า ส่งเสริมให้อ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสารตามความสามารถ และมีกาใช้พจนานุกรมที่เหมาะสมแก่ระดับชั้น

การเขียน เขียนประโยคที่มีโครงสร้างซับซ้อนขึ้น เขียนตามคำบอก เขียนข้อความสั้น ๆ ตามแนวที่กำหนด เขียนจดหมายส่วนตัว ทั้งนี้โดยใช้ภาษาและเครื่องหมายวรรคตอนที่ถูกต้อง

อ ๖๑๕ ภาษาอังกฤษ ๕ ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้

อ ๖๑๖ ภาษาอังกฤษ ๖ ๔ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๒ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

๑. ให้สามารถฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อสื่อสารได้อย่างถูกต้อง และให้ความคล่องแคล่วตามศักยภาพ ต่อจาก อ ๕๑๓ และ อ ๕๑๔
๒. ให้เรียนรู้ศัพท์และสำนวนต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ หรือในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
๓. ให้เรียนรู้เกี่ยวกับชีวิต ความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

คำอธิบายรายวิชา

การฟัง—พูด ฟังข้อความ การสนทนาและบทละครสั้น ๆ สนทนาได้ตอบเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน หรือเหตุการณ์ที่กำลังเป็นที่สนใจ ตามตอบและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง ข้อความหรือหนังสือที่อ่าน เล่าประสบการณ์ส่วนตัว หรือเรื่องที่อ่านโดยใช้ศัพท์สำนวนและไวยากรณ์ที่เหมาะสมกับระดับชั้น

การอ่าน อ่านข้อความ บทร้อยกรอง หนังสือที่กำหนดให้และหนังสือประกอบอื่น ๆ รวมทั้งหนังสือพิมพ์ ประกาศ โฆษณา

การเขียน เขียนตามคำบอก เขียนประโยค เขียนข้อความและเรียงความตามแนวที่กำหนด เขียนจดหมายเพื่อกิจธุระและกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ

อ ๔๒๑ เสริมทักษะ ๑ ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

อ ๔๒๒ เสริมทักษะ ๒ ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

อ ๔๒๓ เสริมทักษะ ๓ ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

อ ๔๒๔ เสริมทักษะ ๔ ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

ให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้กว้างขวางขึ้นตามศักยภาพ โดยเน้นการแสดงออกทางกิจกรรม

คำอธิบายรายวิชา

ฝึกใช้ภาษาอังกฤษในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสนทนาโต้ตอบในแต่ละสถานการณ์ การนัดหมาย การติดต่อธุรกิจ การต่อและรับโทรศัพท์ เป็นต้น รวบรวมและรายงานเรื่องราวที่อ่านจากหนังสือพิมพ์ นิตยสารและหนังสืออื่น ๆ แสดงละครสั้น และศึกษาเนื้อเพลงที่เป็นประโยชน์ เขียนจดหมายส่วนตัว และจดหมายเพื่อกิจธุระ ฯลฯ เล่นเกมส์ที่ช่วยในการใช้ภาษา

อ ๔๓๑	การอ่าน ๑	๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
อ ๔๓๒	การอ่าน ๒	๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. ให้มีนิสัยรักการอ่าน อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน และสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองได้
๒. สามารถอ่านเข้าใจ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

คำอธิบายรายวิชา

อ่านหนังสือที่กำหนดให้ซึ่งมีเนื้อหาที่ให้ความรู้ทั่วไป และให้ความเพลิดเพลินเพื่อจับใจความสำคัญและลำดับความ และอ่านหนังสือเพิ่มเติมโดยเลือกจากรายการที่กำหนดให้ สรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

อ ๕๓๓	การอ่าน ๓	๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้
อ ๕๓๔	การอ่าน ๔	๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค	๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. ให้มีนิสัยรักการอ่าน อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน และสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองได้
๒. สามารถอ่านเข้าใจ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

คำอธิบายรายวิชา

อ่านหนังสือที่กำหนดให้ซึ่งมีเนื้อเรื่องที่ให้ความรู้ทั่วไป และให้ความเพลิดเพลิน และมีโครงสร้าง ศัพท์และสำนวนที่ยากขึ้น อ่านบทร้อยกรอง ข่าว

หรือข้อความที่คัดเลือกจากหนังสือพิมพ์ และนิตยสาร และอ่านหนังสือเพิ่มเติม โดยเลือกจากรายการที่กำหนดให้ สรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

อ ๖๓๕ การอ่าน ๕ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

อ ๖๓๖ การอ่าน ๖ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. ให้มีนิสัยรักการอ่าน อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน และสามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองได้
๒. สามารถอ่านเข้าใจ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

คำอธิบายรายวิชา

อ่านหนังสือที่กำหนดที่มีโครงสร้าง ศัพท์และสำนวนที่ยากขึ้น อ่านบทความ บทร้อยกรอง เรื่องสั้น บทละครสั้น หรืออ่านหนังสือเพื่อการค้นคว้าที่เหมาะสมกับระดับ อ่านหนังสือเพิ่มเติม โดยเลือกจากรายการที่กำหนดให้ ตามจำนวนที่เหมาะสมแก่ศักยภาพของนักเรียน

อ ๖๔๑ พัฒนาการทางภาษา ๑ ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

อ ๖๔๒ พัฒนาการทางภาษา ๒ ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

๑. สามารถอ่านบทความ รวมทั้งเรื่องต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัยที่มีศัพท์และโครงสร้างซับซ้อนได้เข้าใจ
๒. เรียนรู้การสร้างคำที่ใช้กันทั่วไป และสามารถเลือกใช้คำได้อย่างเหมาะสม
๓. ให้เรียนรู้หลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ และนำหลักไปใช้ในการเขียนได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบายรายวิชา

อ่านบทคัดจากรวรรณคดี บทความ หรือเรื่องราวทางวิทยาศาสตร์ บทความเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ข่าวสาร และอื่น ๆ ศึกษาหลักการสร้างคำโดยการเติมอุปสรรคและปัจจัย การผสมคำ เป็นต้น ฝึกใช้คำที่เรียนมาในข้อความและสถานการณ์ที่กำหนด ศึกษาโครงสร้างภาษาอังกฤษอย่างกว้างขวาง และฝึกใช้หลักภาษาในการเขียนได้อย่างถูกต้อง

- ๑ ๖๕๑ ภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพ ๑ ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
 ๑ ๖๕๒ ภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพ ๒ ๓ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑.๕ หน่วยการเรียนรู้
 จุดประสงค์

เพื่อให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการประกอบอาชีพได้ตามความเหมาะสม

คำอธิบายรายวิชา

เรียนรู้และรู้จักใช้ศัพท์และสำนวนต่าง ๆ ที่ใช้ในอาชีพที่เหมาะสมกับระดับความรู้ เช่น ในธุรกิจการค้า การท่องเที่ยว การให้บริการต่าง ๆ เป็นต้น

- ๑ ๖๖๑ การฟัง—พูด ๑ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
 ๑ ๖๖๒ การฟัง—พูด ๒ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
 จุดประสงค์

๑. สามารถฟังเข้าใจ สนทนาโต้ตอบในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ตามสมควรแก่ระดับชั้น และรู้จักใช้ศัพท์สำนวนที่เหมาะสมกับโอกาสต่าง ๆ ตามความนิยมของเจ้าของภาษา
๒. สามารถตั้งคำถามเพื่อหาข่าวสารและข้อมูลได้ตามสมควรแก่ระดับชั้น
๓. สามารถเล่าเรื่อง สรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ฟัง และอ่านได้ โดยใช้ศัพท์และโครงสร้างที่เรียนมาแล้ว
๔. สามารถฟังและพูดโดยใช้ศัพท์และโครงสร้างที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ

คำอธิบายรายวิชา

ฝึกการฟังและพูดโดยใช้ศัพท์และโครงสร้างประโยคที่เหมาะสมตามความนิยมของเจ้าของภาษา เช่น การแนะนำ การทักทาย การอำลา การขอยืม เป็นต้น ฝึกการฟังและพูดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษ เช่น การบอกทาง การติดต่อทางโทรศัพท์ เป็นต้น ฝึกให้รู้จักตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่ต้องการจะทราบ ฝึกใช้ศัพท์และโครงสร้างที่จะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพโดยจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ให้มีการสนทนาระหว่างเพื่อนหรือรายงานหน้าชั้น ด้วยสำเนียงการออกเสียงที่เจ้าของภาษาจะเข้าใจได้ในวงศัพท์ และโครงสร้างที่เรียนมาแล้ว

- ๒ ๖๗๑ การอ่านเชิงวิเคราะห์ ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

ให้สามารถอ่านสารคดี บันทึกคดี และสามารถวิเคราะห์ได้ตามสมควร
แก่ศักยภาพ

คำอธิบายรายวิชา

อ่านวรรณกรรมรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสารคดีและบันทึก วิเคราะห์การใช้
ภาษา การลำดับเนื้อเรื่อง และความคิด

- ๒ ๖๘๑ การเขียน ๒ คาบ/สัปดาห์/ภาค ๑ หน่วยการเรียนรู้
จุดประสงค์

เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามศักยภาพของนักเรียน

คำอธิบายรายวิชา

ให้เขียนบรรยายสถานที่ ลักษณะบุคคล ประสบการณ์ เขียนบทสนทนา
โดยใช้จินตนาการหรือสร้างสถานการณ์ขึ้น เขียนเรื่องราวสั้น ๆ

ภาคผนวก

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔
พ.ศ. ๒๕๒๓

โดยที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ แล้ว จึงสมควรออกระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกัน
ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๕ กระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ พ.ศ. ๒๕๒๓”
- ข้อ ๒. ตั้งแต่วันที่ใช้ระเบียบนี้ ให้ยกเลิกบรรดาระเบียบข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่ระเบียบนี้ได้กำหนดไว้แล้ว หรือที่ขัดแย้งกับระเบียบนี้ และให้ใช้ระเบียบนี้แทน
- ข้อ ๓. ให้ใช้ระเบียบนี้ควบคู่กับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔

หมวด ๑

หลักการในการประเมินผลการเรียน

- ข้อ ๔. การประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามหลักการต่อไปนี้
- ๔.๑ ให้สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการเรียนโดยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียน
 - ๔.๒ ให้ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาโดยคิดเป็นจำนวนหน่วยการเรียนรู้ให้ถือปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
 - ๔.๓ ให้ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา
 - ๔.๔ ให้มีการประเมินผลทั้งในระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน

หมวด ๒ วิธีการประเมินผล

ข้อ ๕. การประเมินผลระหว่างภาคเรียนเป็นการประเมินผล เพื่อศึกษาผลการเรียน เพื่อจัดการสอนซ่อมเสริมและเพื่อนำผลการประเมินไปรวมกับการประเมินผลปลายภาคเรียน ให้ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นระยะ ๆ การประเมินผลปลายภาคเป็นการประเมินผล เพื่อตรวจสอบผลการเรียนให้ประเมินผลครอบคลุมทุกจุดประสงค์หรือจุดประสงค์ปลายทาง หรือจุดประสงค์ที่สำคัญ

ข้อ ๖. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนรายวิชาให้นำผลการประเมินระหว่างภาคเรียนรวมกับผลการประเมินปลายภาคเรียนตามอัตราส่วนที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด ทั้งนี้กลุ่มโรงเรียนจะต้องกำหนดอัตราส่วนดังกล่าวไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๗. ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนในแต่ละรายวิชาดังต่อไปนี้

๔ หมายถึง ผลการเรียนดีมาก

๓ หมายถึง ผลการเรียนดี

๒ หมายถึง ผลการเรียนปานกลาง

๑ หมายถึง ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

๐ หมายถึง ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

ข้อ ๘. ให้ใช้อักษรแสดงผลการเรียนที่มีเงื่อนไขในแต่ละรายวิชาดังนี้

มส หมายถึง ไม่มีสิทธิเข้ารับการประเมินผลปลายภาคเรียน

ร หมายถึง รอการตัดสินหรือยังตัดสินไม่ได้

ผ หมายถึง เข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาทั้งหมด
ที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน หรือหมายถึงผ่าน

มผ หมายถึง เข้าร่วมกิจกรรมไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ของเวลาทั้งหมดที่จัด
กิจกรรมของแต่ละภาคเรียน หรือหมายถึงไม่ผ่าน

มก หมายถึง เรียนโดยไม่นับหน่วยการเรียนรู้ ไม่นำผลการเรียนไปเปลี่ยน
เป็นระดับผลการเรียนและไม่นับเป็นส่วนหนึ่งของแผน
การเรียน

มค หมายถึง เรียนโดยไม่นับหน่วยการเรียนรู้ และมีเวลาเรียนไม่ครบ
ร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด

หมวด ๓ การตัดสินผลการเรียน

ข้อ ๙. การตัดสินผลการเรียน ให้ถือปฏิบัติดังนี้

๙.๑ พิจารณาตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา

๙.๒ พิจารณาตัดสินว่าผู้เรียนได้หน่วยการเรียนเฉพาะผู้ที่สอบได้ระดับผลการเรียน ๓ ถึง ๔ เท่านั้น

๙.๓ ประเมินผลปลายภาคเรียนเฉพาะผู้เรียนที่มีเวลาเรียนตลอดภาคเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น

การอนุญาตให้ผู้เรียนเข้ารับการประเมินผลปลายภาค สำหรับผู้ที่มีเวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนในรายวิชานั้น ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา

๙.๔ ผู้เรียนที่มีเวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนในรายวิชานั้น และมีได้รับการผ่อนผันให้เข้ารับการประเมินผลปลายภาคเรียน ให้ใช้อักษร "มส"

๙.๕ ผู้เรียนที่ทุจริตในการสอบ หรือทุจริตในงานที่มอบหมายให้ทำในรายวิชาใด ครั้งใดก็ตาม ให้ได้คะแนน "๐" ในครั้งนั้น

๙.๖ ผู้เรียนที่ไม่ได้สอบปลายภาคเรียน หรือไม่ได้ส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ หรือมีเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ตัดสินผลการเรียนไม่ได้ ให้ใช้อักษร "ร"

๙.๗ ผู้เรียนที่ประสงค์จะเรียนรายวิชาใดโดยไม่ต้องการหน่วยการเรียน ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษาที่จะอนุญาตให้เข้าเรียนได้ และถ้ามีเวลาเรียนครบร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด ให้ใช้อักษร "มก" แต่ในกรณีที่มิมีเวลาเรียนไม่ครบร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด ให้ใช้อักษร "มค"

๙.๘ ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ร้อยละ ๘๐ ของเวลาทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน ให้ถือว่าผ่านและให้ใช้อักษร "ผ" ในกรณีที่ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ให้ใช้อักษร "มผ"

ข้อ ๑๐. การเปลี่ยนผลการเรียนให้ปฏิบัติดังนี้

๑๐.๑ การเปลี่ยนระดับผลการเรียนจาก "๐" ให้เปลี่ยนได้จากการสอบแก้ตัว และการสอบแก้ตัวจะต้องจัดกระทำให้เสร็จสิ้นอย่างช้าภายในสองสัปดาห์ของภาคเรียนถัดไป การสอบแก้ตัวให้ได้ระดับผลการเรียนไม่เกิน "๑"

๑๐.๒ การเปลี่ยน "ร" ให้เปลี่ยนเมื่อผู้เรียนได้เข้าสอบหรือส่งผลงานติดค้างอยู่เสร็จเรียบร้อยแล้ว หรือแก้ปัญหาเสร็จสิ้นแล้ว การเปลี่ยนผลการเรียนจะต้อง

กระทำให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่สถานศึกษากำหนดไว้ ถ้าผู้เรียนไม่กระทำให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดนั้น ให้ได้ระดับผลการเรียน “๐”

๑๐.๓ การเปลี่ยน “มส”

๑๐.๓.๑ สถานศึกษาอาจพิจารณาจัดให้ผู้เรียนศึกษาเพิ่มเติมแล้วประเมินผลให้เป็นกรณีพิเศษ ให้เสร็จสิ้นอย่างช้าภายในสองสัปดาห์ของภาคเรียนถัดไป และให้ระดับผลการเรียนไม่เกิน “๑” ถ้าผู้เรียนไม่ได้รับการประเมินผลตามเวลาที่กำหนด ให้ได้ระดับผลการเรียน “๐”

๑๐.๓.๒ ถ้าหัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่าไม่สมควรให้มีการประเมินผลเป็นกรณีพิเศษ จำเป็นต้องให้เรียนซ้ำ ก็ให้เปลี่ยน “มส” เป็น “๐”

๑๐.๔ ถ้าแก้ “๐” ตามข้อ ๑๐.๑ แก้ “ร” ตามข้อ ๑๐.๒ และแก้ “มส” ตามข้อ ๑๐.๓ แล้วได้ “๐” อีก ให้สถานศึกษาพิจารณาว่าจะให้เรียนซ้ำ หรือเปลี่ยนรายวิชาใหม่ ตามควรแก่กรณี

๑๐.๕ การเรียนซ้ำจะได้ระดับผลการเรียนตามข้อ ๗

๑๐.๖ การเปลี่ยนอักษร “มผ” เป็น “ผ” สถานศึกษาอาจพิจารณามอบงานหรือกิจกรรมในส่วนที่นักเรียนมิได้เข้าร่วมให้ปฏิบัติ เพื่อประเมินผลตามจุดประสงค์ หลักการ และกระบวนการของกิจกรรมนั้น

ข้อ ๑๑. การอนุมัติการจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

๑๑.๑ ผู้เรียนที่จะได้รับการพิจารณาอนุมัติให้จบหลักสูตรจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๑๑.๑.๑ เรียนให้ครบตามแผนการเรียนที่กำหนดไว้

๑๑.๑.๒ เรียนได้จำนวนหน่วยการเรียนรู้ในวิชาบังคับครบตามหลักสูตร

๑๑.๑.๓ ต้องได้จำนวนหน่วยการเรียนรู้สะสมไม่น้อยกว่า ๗๕ หน่วยการเรียนรู้

๑๑.๑.๔ ต้องเข้าร่วมกิจกรรม และมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของเวลาทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน

๑๑.๒ ให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเรียนและการจบหลักสูตร โดยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียนในการที่นักเรียนมีคุณสมบัติครบตามข้อ ๑๑.๑ ก่อน
ในการที่นักเรียนมีคุณสมบัติครบตามข้อ ๑๑.๑ ก่อนเวลา ๖ ภาคเรียนหรือ ๓ ปี ก็ให้หัวหน้าสถานศึกษาอนุมัติจบหลักสูตรได้ โดยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียน

หมวด ๔ การโอนผลการเรียน

ข้อ ๑๒. สถานศึกษาจะอนุญาตให้ผู้เรียนเรียนรายวิชาต่าง ๆ และรับโอนผลการเรียนจากสถาบันอื่นได้ในกรณีดังต่อไปนี้

๑๒.๑ วิชาพื้นฐานวิชาอาชีพและวิชาอาชีพจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการให้นักเรียนศึกษาความรู้จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระในระดับมัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓

๑๒.๒ วิชาเลือกและหรือวิชาที่นักเรียนสอบตก ซึ่งสถานศึกษาไม่เปิดสอนวิชานั้น ให้สถานศึกษาอนุญาตให้นักเรียนเรียนวิชาดังกล่าวจากสถานศึกษาอื่นในระดับเดียวกัน หรือสถาบันการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง ทั้งนี้ให้สถานศึกษาทั้งสองแห่งตกลงร่วมกันในการจัดสอนและรับโอนหน่วยการเรียนรู้

ข้อ ๑๓. ผู้เรียนคนใดย้ายสถานศึกษา และสถานศึกษาแห่งใหม่ยินยอมรับเข้าเรียน การโอนผลการเรียนให้ถือปฏิบัติดังนี้

๑๓.๑ ให้ผู้เรียนนำระเบียบแสดงผลการเรียนจากสถานศึกษาเดิมไปให้สถานศึกษาแห่งใหม่

๑๓.๒ ให้สถานศึกษาแห่งใหม่รับโอนผลการเรียนทุกรายวิชาจากสถานศึกษาเดิม แต่การพิจารณาวิชาเลือก เพื่อตัดสินการจบหลักสูตรตามแผนการเรียนให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาแห่งใหม่

หมวด ๕ หน้าที่ของสถานศึกษา

ข้อ ๑๔. ให้สถานศึกษาจัดให้มีเอกสารการประเมินผลการเรียนต่าง ๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ดังต่อไปนี้

๑๔.๑ ระเบียบแสดงผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (รบ. ๑-ป)

๑๔.๒ แบบรายงานผลการเรียนของผู้ที่จบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (รบ. ๒-ป)

๑๔.๓ สมุดประเมินผลรายวิชา (รบ. ๓-ป)

๑๔.๔ สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน (รบ. ๔-ป)

๑๔.๕ ใบรับรองผลการเรียน (รบ. ๕-ป)

๑๔.๖ ระเบียบสะสม (รบ. ๖-ป)

ข้อ ๑๕. การออกประกาศนียบัตรให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการออกประกาศนียบัตร

หมวด ๖

เปิดเทอิต

ข้อ ๑๖. ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๗. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน

(นายนิพนธ์ เกตุทัต)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

**ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
พุทธศักราช ๒๕๒๔ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๒๔**

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๕ กระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๔"

ข้อ ๒. ให้ยกเลิกความในข้อ ๕ และข้อ ๑๐ แห่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ พ.ศ. ๒๕๒๓ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๕ การตัดสินผลการเรียน ให้ถือปฏิบัติดังนี้

๕.๑ พิจารณาตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา

๕.๒ พิจารณาตัดสินว่าผู้เรียนได้หน่วยการเรียนเฉพาะผู้ที่สอบได้ระดับผลการเรียน ๑ ถึง ๔ เท่านั้น

๕.๓ ประเมินผลปลายภาคเรียนเฉพาะผู้เรียนที่มีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น

การอนุญาตให้ผู้เรียนเข้ารับการประเมินผลปลายภาค สำหรับผู้ที่มีเวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนในรายวิชานั้น ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา

๕.๔ ผู้เรียนที่มีเวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนในรายวิชานั้น และมิได้รับการผ่อนผันให้เข้ารับการประเมินผลปลายภาคเรียน ให้ใช้อักษร "มส"

๕.๕ ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ ให้ระดับผลการเรียน "๐"

๕.๖ ผู้เรียนที่ทุจริตในการสอบ หรือทุจริตในงานที่มอบหมายให้ทำในรายวิชาใด ครั้งใดก็ตาม ให้ได้คะแนน "๐" ในครั้งนั้น

๕.๗ ผู้เรียนที่ไม่ได้สอบปลายภาคเรียน หรือไม่ได้ส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ หรือมีเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ตัดสินผลการเรียนไม่ได้ ให้ใช้อักษร "ร"

๕.๘ ผู้เรียนที่ประสงค์จะเรียนรายวิชาใดโดยไม่ต้องหาหน่วยการเรียนให้อยู่ในจุดพินิจของหัวหน้าสถานศึกษาที่จะอนุญาตให้เข้าเรียนได้ และถ้ามีเวลาเรียนครบร้อยละ ๔๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด ให้ใช้อักษร "มก" แต่ในกรณีที่เวลาเรียนไม่ครบร้อยละ ๔๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด ให้ใช้อักษร "มค"

๕.๙ ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่ร้อยละ ๔๐ ของเวลาทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน ให้ถือว่าผ่านและให้ใช้อักษร "ผ" ในกรณีที่ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมไม่ถึงร้อยละ ๔๐ ให้ใช้อักษร "มผ"

ข้อ ๑๐. การเปลี่ยนระดับผลการเรียน ให้ปฏิบัติดังนี้

๑๐.๑ การเปลี่ยนระดับผลการเรียนจาก "๐" ตามข้อ ๕.๕ สถานศึกษาจัดสอนซ่อมเสริมจุดประสงค์ที่ไม่ผ่าน แล้วจัดการสอบแก้ตัวและการสอบแก้ตัวจะต้องจัดกระทำให้เสร็จสิ้นอย่างช้าไม่เกินสองสัปดาห์แรกของภาคเรียนถัดไป การสอบแก้ตัวให้ได้ระดับผลการเรียนไม่เกิน "๑"

๑๐.๒ การเปลี่ยน "ร" ตามข้อ ๕.๗ ให้เปลี่ยนเมื่อผู้เรียนได้เข้าสอบหรือส่งผลงานคิดค้างอยู่เสร็จเรียบร้อยแล้ว หรือแก้ปัญหาเสร็จสิ้นแล้ว

๑๐.๓ การเปลี่ยน "มส" ตามข้อ ๕.๙ ถ้าเป็นรายวิชาบังคับ ให้สถานศึกษาจัดให้นักเรียนเรียนซ้ำเพิ่มเติม โดยใช้ชั่วโมงสอนซ่อมเสริมหรือเวลาว่าง หรือวันหยุด หรือมอบหมายงานให้ไปทำ โดยให้มีเวลาเรียนครบตามที่กำหนดไว้สำหรับรายวิชานั้น แล้วจึงสอบให้เป็นกรณีพิเศษ ผลการสอบแก้ตัวให้ได้ระดับผลการเรียนไม่เกิน "๑"

สำหรับรายวิชาเลือก ในกรณีที่ไม่มีเปลี่ยนรายวิชาใหม่ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาบังคับ

๑๐.๔ การแก้ "๐" ตามข้อ ๑๐.๑ แก้ "ร" ตามข้อ ๑๐.๒ แก้ "มส" ตามข้อ ๑๐.๓ แล้วได้ "๐" อีก ถ้าเป็นรายวิชาบังคับ ให้สถานศึกษาจัดสอนซ่อมเสริมจุดประสงค์ที่ไม่ผ่านในชั่วโมงสอนซ่อมเสริมของภาคเรียนถัดไป แล้วจัดการสอบแก้ตัวให้ผลการสอบแก้ตัวให้ได้ระดับผลการเรียนไม่เกิน "๑"

สำหรับในรายวิชาเลือก ในกรณีที่เปลี่ยนรายวิชาใหม่ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาบังคับ

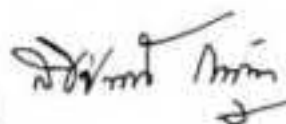
๑๐.๕ การเปลี่ยนอักษร “มค” เป็น “ผ” สถานศึกษาอาจพิจารณา มอบงานหรือกิจกรรมในส่วนที่นักเรียนมิได้เข้าร่วมปฏิบัติเพื่อประเมินผลตามจุดประสงค์ หลักการและกระบวนการของกิจกรรมนั้น

ข้อ ๓. ในการประเมินผลการเรียน ให้ใช้คำอธิบายระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ ประกอบระเบียบประเมินผลการเรียนด้วย

ข้อ ๔. ให้ปลดกระทรวงศึกษาธิการวิชาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๕. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๒๔

(นายสิปปนนท์ เกตุทัต)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔
พ.ศ. ๒๕๒๖

โดยที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔ แล้ว จึงเห็นสมควรออกระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกัน

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๕ กระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔ พ.ศ. ๒๕๒๖”

ข้อ ๒. ให้ใช้ระเบียบนี้ควบคุมกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔

ข้อ ๓. การประเมินผลการเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ พ.ศ. ๒๕๒๓ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๔ ยกเว้นข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ ให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๑. การอนุมัติการจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔

๑๑.๑ ผู้เรียนที่จะได้รับการพิจารณาอนุมัติให้จบหลักสูตร จะต้องมีความประพฤติดี

๑๑.๑.๑ ต้องเรียนให้ครบตามแผนการเรียนที่กำหนดไว้

๑๑.๑.๒ ต้องได้จำนวนหน่วยการเรียนรู้ในวิชาบังคับครบตามหลักสูตร

๑๑.๑.๓ ต้องได้จำนวนหน่วยการเรียนรู้สะสมไม่น้อยกว่า ๘๑ หน่วยการเรียนรู้

๑๑.๑.๔ ต้องปฏิบัติกิจกรรม (กิจของสงฆ์) ทุกภาคเรียนโดยมีเวลาปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของกิจที่เจ้าอาวาสกำหนดให้

๑๑.๒ ให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเรียน และการจบ

หลักสูตร

ข้อ ๑๒ การโอนผลการเรียนให้กระทำได้ในระหว่างโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้วยกันเท่านั้น และโอนได้เฉพาะวิชาเลือกที่มีได้เปิดสอนในโรงเรียนของตน

ข้อ ๑๓ การโอนผลการเรียน กรณีย้ายโรงเรียนระหว่างโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาอื่น ให้โรงเรียนใหม่รับโอนผลการเรียนทั้งหมด แต่การพิจารณาวิชาเลือกเพื่อตัดสินการจบหลักสูตรตามแผนการเรียน ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาแห่งใหม่”

ข้อ ๔. ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๕. ให้ใช้ระเบียบนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖

/กมล ธีรสัมพันธ์

(นายเกษม ศิริสัมพันธ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานเลือกตั้ง กรุงเทพมหานคร 405 ถนนพระยาสุรฯ ตำบลพระยาสุรฯ กรุงเทพมหานคร
โทร. 2810541 - 2822114 นาย ชวน ศรีสวัสดิ์ ผู้พิมพ์ ผู้พิมพ์ พ.ศ. 2525

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔

พ. ศ. ๒๕๒๔

โดยที่กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ จึงเห็นสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔ ให้สอดคล้องกัน

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๓ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๑๕ กระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔ พ. ศ. ๒๕๒๔"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔ พ. ศ. ๒๕๒๒

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ให้ใช้ระเบียบนี้ควบคู่กับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔

ข้อ ๕ การประเมินผลการเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย
การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ พ.ศ. ๒๕๒๔
ยกเว้นข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ และ ข้อ ๑๓ ให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๑๑ การอนุมัติการจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๔

๑๑.๑ ผู้เรียนที่จะได้รับการพิจารณาอนุมัติให้จบหลักสูตร จะต้องมีความสมบูรณ์
ดังนี้

๑๑.๑.๑ ผู้เรียนต้องเรียนวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้าง
ของหลักสูตร รวม ๑๐๔ หน่วยการเรียนรู้ และต้องได้หน่วยการเรียนรู้ไม่ต่ำกว่า ๔๓ หน่วยการเรียนรู้
โดยต้องได้หน่วยการเรียนรู้ของรายวิชาบังคับภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ธรรมวินัย และศาสนปฏิบัติ และ
ต้องไม่มีผลการเรียน "ร" และหรือ "นส" ทุกรายวิชาที่อยู่ในแผนการเรียน

๑๑.๑.๒ ผู้เรียนจะต้องได้ปฏิบัติกิจกรรม (กิจของสงฆ์) ทุกภาคเรียน
โดยมีเวลาปฏิบัติไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของเวลาที่เจ้าอาวาสกำหนดกิจให้กระทำ

๑๑.๒ ให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเรียนและการจบหลักสูตร "

"ข้อ ๑๒ การโอนผลการเรียนให้กระทำได้ในระหว่างโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษาคู่กันเท่านั้น และโอนได้เฉพาะวิชาเลือกที่มิได้เปิดสอนในโรงเรียนของตน ทั้งนี้
ไม่เกิน ๒๒ หน่วยการเรียนรู้"

ข้อ ๑๓ การโอนผลการเรียน กรณีย้ายโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษากับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาอื่นให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ให้ผู้เรียนนำระเบียบแสดงผลการเรียนจากสถานศึกษาเดิม
ไปให้สถานศึกษาแห่งใหม่

(๒) ให้สถานศึกษาแห่งใหม่รับโอนผลการเรียนทั้งหมด"

ข้อ ๔ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๒๙

(นายมารุต บุณนาค)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

